

ΑΥΞΗΣΗ ΚΟΣΤΟΥΣ ΔΑΝΕΙΣΜΟΥ

Ερχονται νέες αυξήσεις επιτοκίων

Η ΕΚΤ, η Federal Reserve και η Τράπεζα της Αγγλίας, συνεδριάζουν και οι τρεις σχεδόν ταυτόχρονα αυτή την εβδομάδα, και όλα δείχνουν πως θα προχωρήσουν και οι τρεις σε νέες αυξήσεις επιτοκίων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς, το κόστος δανεισμού θα φθάσει στα υψηλότερα επίπεδα μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. **Σελ. 11**

ΣΑΒΒΑΣ ΠΕΡΑΙΟΣ

Αύξηση τουριστικών εσόδων το 2023

Τις εκτιμήσεις του για το πώς θα κινηθεί η φρενίτη τουριστική χρονιά, παραθέτει στην «Κ» ο υφυπ. Τουρισμού Σάββας Περδίας, αναφέροντας ότι τα τουριστικά έσοδα θα πλησιάσουν την πλήρη ανάκαμψη το 2023. Σαφώς αυξημένες αναμένει τις τουριστικές αφίξεις της χειμερινής περιόδου, ενώ εκφράζει ικανοποίηση για τις αναζητήσεις της Κύπρου ως προορισμός. **Σελ. 4**

ΚΑΝΤΡΙ ΣΙΜΣΟΝ

Σε επαγρύπνηση για το αέριο

Ο επόμενος χειμώνας μπορεί να είναι πιο δύσκολος, προειδοποιεί η επίτροπος Ενέργειας της Ε.Ε. Κάντρι Σίμσον. Οι τιμές έχουν επιστρέψει στα προπολεμικά επίπεδα, ενώ χάρη στις προσπάθειες πολιτών και επιχειρήσεων μειώσαμε τη χρήση αερίου κατά 20%, με τις ρωσικές εισαγωγές να καλύπτουν πλέον μόλις το 10% της ευρωπαϊκής κατανάλωσης, τονίζει. **Σελ. 16**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Οικονομικές προκλήσεις για τον νέο Πρόεδρο

Οι προτεραιότητες των τριών υποψηφίων λίγα εικοσιτετράωρα πριν από την εκλογική αναμέτρηση της Κυριακής

Λίγες ημέρες μας χωρίζουν από τις κάλπες για την ανάδειξη του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας. Ο κάθε υποψήφιος έχει τις δικές του προτεραιότητες και ιδέες για την οικονομία, ωστόσο τα ζητήματα που είναι ανοικτά και αναμένουν

λύση, είναι κοινά. Πλέον, έχουμε να αντιμετωπίσουμε ενεργειακή κρίση, πληθωρισμό, ακρίβεια, μίγμα το οποίο είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντιμετωπιστεί. Το νούμερο ένα ζήτημα για τους υποψηφίους είναι το απότοκο των

δύο κρίσεων, δηλαδή η ακρίβεια και ο πληθωρισμός που μαστιάζει την κοινωνία. Και οι τρεις εκτιμούν πως πρέπει να ακολουθήσουν συνετές πολιτικές για τα δημόσια οικονομικά, αλλά και να στηρίξουν τις ομάδες που χρειάζονται

περισσότερο οικονομική στήριξη. Ένα μεγάλο θέμα προς αυτή την κατεύθυνση είναι αυτό του θεσμού της ΑΤΑ. Στο ίδιο κεφάλαιο υπάρχει και ο κατώτατος μισθός. Ένα άλλο τεράστιο οικονομικό σκέλος είναι το συνταξιοδοτικό. Η φο-

ρολογική μεταρρύθμιση είναι ένα από τα «όπλα» των υποψηφίων. Ο κορωνοϊός έφερε και ένα «οικονομικό δώρο» για όλα τα κράτη, όπως και της Κύπρου, αυτό του Ταμείου Ανάκαμψης και απαιτείται σωστή διαχείριση. **Σελ. 3**

WiZ 50 Best Restaurants: Η γιορτή της γαστρονομίας

Τη Δευτέρα το βράδυ του WiZ Guide και η Τράπεζα Κύπρου βράβευσαν τα 50 Καλύτερα Εστιατόρια της Κύπρου, στο υποβλητικό event center της Μαρίας Αγίας Νάπας. Ουσιαστικά επρόκειτο για τη γιορτή της γαστρονομίας, στην οποία όλοι οι συμμετέχοντες έφυγαν έχοντας στις αποσκευές τους όχι μόνο τη σειρά κατάταξής τους, αλλά και την αίσθηση του ανήκειν σε μία όμορφη και δημιουργική «εθνική» ομάδα εστιατορίων, από την οποία καμία εστιατορική επιχείρηση δεν περισσεύει. Οι κριτές του διαγωνισμού, έχοντας ως γνώμονα την ώθηση προς το καλύτερο μιας ολιστικής εστιατορικής εμπειρίας, με συγκεκριμένα κριτήρια, τα οποία βασίστηκαν σε αντίστοιχους κορυφαίους θεσμούς του εξωτερικού, επέλεξαν τα 50 καλύτερα, με πρώτο το LPM Restaurant & Bar, στο Parklane της Λεμεσού. Μετά το τέλος των βραβεύσεων οι προσκεκλημένοι/ες απόλαυσαν στο διπλανό L'Atelier Robuchon, ένα gourmet cocktail party από την ομάδα του δημοφιλέως εστιατορίου, το οποίο κατέλαβε τη δεύτερη θέση στην κατάταξη των WiZ 50 Best Restaurants.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Αποφασιστικότητα και σχέδιο

Η κυπριακή οικονομία πέτυχε το 2022 έναν από τους ψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στην ευρωζώνη αποδεικνύοντας ότι αποτελεί πλέον μια δυναμική και ανθεκτική στις κρίσεις οικονομία σε σχέση με το παρελθόν. Κατάφερε επίσης να προσφέρει στήριξη σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά τόσο στην πανδημία όσο και κατά την διάρκεια της παρούσας ενεργειακής κρίσης. Τα προηγούμενα χρόνια υπήρξαν χρόνια μεταρρύθμισης απλώνοντας πίσω τις μαύρες μέρες της προσφυγής στον μηχανισμό στήριξης και του κουρέματος των καταθετών στις δυο μεγαλύτερες τράπεζες.

Σήμερα η οικονομία μας αντιμετωπίζει ξανά σημαντικές προκλήσεις λόγω του εύρους και του ύψους του πληθωρισμού, της αυστηροποίησης των συνθηκών παραχώρησης χρηματοδότησης και της ασθενικής ζή-

τησης τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό της χώρας. Η παρούσα οικονομική χρονιά κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική για την συνέχιση της σταθερής πορείας που ξεκίνησε για την κυπριακή οικονομία το 2013. Παράλληλα θα απαιτηθεί να συνεχιστεί και το μεταρρυθμιστικό έργο με περισσότερη αποφασιστικότητα. Εκτός από μεταρρυθμίσεις όμως θα απαιτηθούν και σημαντικές επενδύσεις που θα επιτρέψουν στην Κύπρο να ευθυγραμμιστεί με τις απαιτήσεις της εποχής.

Η συνέχιση του Ουκρανικού πολέμου και η ακρίβεια που προβλέπεται να διατηρηθεί και φέτος είναι δυο παράγοντες που δημιουργούν σημαντικές προκλήσεις στα δημόσια οικονομικά. Οι δαπάνες της κυβέρνησης πρέπει να περιοριστούν και οι παροχές να στοχευτούν έτσι ώστε να διατη-

ρηθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών στο αξιόχρεο της κυπριακής οικονομίας. Η προεκλογική περίοδος σίγουρα δεν βοηθά προς αυτή την κατεύθυνση ενώ ήδη το κόστος των κρατικών ομολόγων στις αγορές τιμολογείται με σημαντικό premium ρίσκου κάτι που θα πρέπει να προβληματίσει.

Η ανταγωνιστικότητα της Κυπριακής οικονομίας δεν μπορεί να περιορίζεται στο φορολογικό σύστημα αλλά θα πρέπει να ενισχυθεί μέσω από μεταρρυθμίσεις και σε άλλους τομείς όπως είναι για παράδειγμα η ενεργειακή επάρκεια και γενικά η πράσινη μετάβαση που μαζί με την ψηφιακή οικονομία αποτελούν τις κύριες ευρωπαϊκές προτεραιότητες. Η συνέχιση των ψηλών ρυθμών ανάπτυξης στο άμεσο μέλλον αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για την θετική αξιολόγηση του δημόσιου χρέους και την ταξι-

νόμυσή του στην πλευρά της βιωσιμότητας. Σε αυτή την προσπάθεια ως πολύ σημαντικός κρίνεται και ο ρόλος των τραπεζών οι οποίες μέσα από την πρόοδο της τελευταίας οκταετίας έχουν την δυνατότητα να διασφαλίσουν την χρηματοοικονομική σταθερότητα.

Σημαντική εξέλιξη που θα πρέπει να συνυπολογιστεί στους οικονομικούς σχεδιασμούς της χώρας είναι και η πανευρωπαϊκή μεταρρύθμιση του συμφώνου ανάπτυξης και σταθερότητας που αναμένεται κάποια στιγμή φέτος. Στο τελικό κείμενο που θα προταθεί για ψήφιση αναμένεται πως θα περιλαμβάνονται μεταβατικές περίοδοι για τις χώρες με ψηλά επίπεδα δημόσιου χρέους. Σε αντίθεση με το τι συνέβαινε στο παρελθόν η απαίτηση για δημοσιονομική προσαρμογή θα ισορροπήσει και με την

ανάγκη μιας χώρας να παρουσιάζει ανάπτυξη.

Η νέα κυβέρνηση θα κληθεί να αναλάβει σε μια δύσκολη οικονομική συγκυρία έχοντας όμως πολλά θετικά πάνω στα οποία μπορεί να οικοδομήσει την νέα προσπάθεια. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο είναι ευνοϊκό για δόση χώρες θα επιδιώξουν με αποφασιστικότητα να προχωρήσουν με επενδύσεις που συνδέονται με ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα. Το πρόγραμμα ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αποτελεί την θετική παρακαταθήκη της προηγούμενης περιόδου και αν αξιοποιηθεί σωστά μπορεί να δώσει λύσεις. Όποιο και αν είναι το αποτέλεσμα της κάλπης το οικονομικό επίπεδο που θα αναλάβει την ευθύνη για τα επόμενα πέντε χρόνια θα πρέπει να έχει σχέδιο και να διακρίνεται από αποφασιστικότητα.

ΚΟΡΥΦΑΙΑ Η ΣΙΤΥ

Ο χορός των δις στην Πρέμιερ Λιγκ

Μεγαλύτερη καθίσταται η απόσταση της Πρέμιερ Λιγκ από τα άλλα μεγάλα πρωταθλήματα της Ευρώπης σε οικονομικό επίπεδο. Οι 20 πρώτες ομάδες της κατάταξης είχαν συνολικές εισπράξεις 9,2 δις. ευρώ πέρυσι, σημειώνοντας αύξηση 13% από τα 8,2 δις. το 2020-21. Κορυφαίος σύλλογος σε έσοδα τη σεζόν 2021-22 είναι η Μάντσεστερ Σίτι με 731 εκατ. **Σελ. 22**

ΑΝΑΤΙΜΗΣΕΩΝ ΣΥΝΕΧΕΙΑ

Ακριβά τρόφιμα παράγει η Ελλάδα

Ο πληθωρισμός των τροφίμων στην Ελλάδα -15,6% τον Δεκέμβριο σε ετήσια βάση- είναι χαμηλότερος του ευρωπαϊκού μέσου όρου (18,2%). Την ίδια στιγμή, οι μεγαλύτερες ανατιμήσεις εντοπίζονται σε τρόφιμα στα οποία η χώρα είναι αυτάρκης και πραγματοποιεί και εξαγωγές, όπως το γιασούρι, τα τυριά, το κρέας, το γάλα και άλλα. **Σελ. 15**

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Η Κίνα πατάει γκάζι σε ηλεκτρικά οχήματα

Η ακμάζουσα βιομηχανία ηλεκτρικών οχημάτων της Κίνας προβλέπεται να εδραιώσει περαιτέρω την παγκόσμια κυριαρχία της φέτος, παρακάμπτοντας τις προσπάθειες των ΗΠΑ και της Ευρώπης να καλύψουν τη διαφορά. Οι Κινέζοι καταναλωτές θα αγοράσουν περίπου 8 έως 10 εκατ. ηλεκτρικά οχήματα το 2023, έναντι του ρεκόρ πωλήσεων 6,5 εκατ. οχημάτων πέρυσι. **Σελ. 8**

5 291296 000378

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας; Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Κρατική σπονδή στο θεατρικό θυσιαστήριο

Την περασμένη εβδομάδα ανακοινώθηκε η σύσταση Ομοσπονδίας Θεατρικών Φορέων Κύπρου. Μέλη της ομοσπονδίας είναι το Σατιρικό, το Θέατρο Ένα, η ΕΘΑΛ, το Θέατρο Σκάλα, το Θέατρο Διόνυσος και το Θέατρο Ανεμόνα. Έξι δηλαδή από τα μεγάλα θέατρα της χώρας, τα οποία συνασπίζονται για να διαφυλάξουν, όπως λένε στην ανακοίνωσή τους, τα δικαιώματά τους και τη διασφάλιση της απρόσκοπτης συνέχισης της λειτουργίας τους. Φυσικά, στην ανακοίνωσή τους συνεχίζουν λέγοντα πως με αυτή τους την κίνηση θέλουν να ενθαρρύνουν και να προασπίσουν τα συμφέροντα όλων γενικά των σκημάτων και θεατρικών ομάδων της Κύπρου.

Φυσικά, το παράδοξο είναι ότι για να εγγραφούν νέα μέλη στην Ομοσπονδία τους μεταξύ άλλων πρέπει να έχουν ελάχιστη διάρκεια λειτουργίας τα 20 έτη, να συντηρούν θεατρική αίθουσα και να διατηρούν κτιριακές εγκαταστάσεις, δηλαδή κανείς ή σχεδόν κανένας άλλος φορέας... οπότε όσα από εκείνα τα θέατρα πληρούν εν μέρει κάποιες προϋποθέσεις θα πρέπει να περιμένουν να μεγαλώσουν αρκετά για να φτάσουν την εκκοσαστία... Ζήσε Μάν μου, δηλαδή. Φυσικά, η Ομοσπονδία φαίνεται να είναι μεγάλοθυμη λέει στην ανακοίνωσή της πως «έχουμε ήδη εισηγηθεί στο Υφυπουργείο ένα νέο τρόπο επιχορήγησης τόσο για τα θέατρα που ανήκουν στην Ομοσπονδία μας όσο και για τα υπόλοιπα θέατρα και θεατρικές ομάδες στην Κύπρο, ούτως ώστε ο διαιρισμός των πόσων χορηγίας πια να είναι πιο δίκαιος για όλους τους φορείς και να ανταποκρίνεται στις πραγματικές τους ανάγκες»... και εγώ καταλαβαίνω πως εν τη παλάμη και ούτω βοήθωμεν... Στην ανακοίνωση της Ομοσπονδίας μιλάνε επίσης για τις παθογένειες του Θυμέλη, το οποίο φυσικά και χρρίζει αλλαγών, και εξαιτίας αυτών παραλίγο να οδηγήσαν κάποια μέλη τους σε οριστικό κλείσιμο.

Άραγε, είναι η Πολιτεία και το Θυμέλη οι μόνον που φταίνε; Τα ίδια τα θέατρα δεν έχουν καμία ευθύνη, να αυξήσουν τα εισιτήριά τους; Σκέφτηκαν, και οι μικροί και οι μεγάλοι, και οι της Ομοσπονδίας και οι εκτός αυτής, πώς θα φέρουν κόσμο;

Μήπως οι παραγωγές που επιλέγουν να κάνουν δεν είναι οι σωστές; Μήπως χρειάζεται κάτι άλλο; Ανανέωση; Διαφορετική διαχείριση των χώρων τους, τα θέατρα που έχουν δικούς τους χώρους; Συστέγαση, φιλοξενία μικρότερων σκημάτων, να δουν πως η ώσμωση κόσμου και δημιουργικών ιδεών μπορούν να αλλάξουν το θεατρικό τοπίο;

Σαφώς και το θεατρικό τοπίο έχει αλλάξει τα τελευταία δέκα χρόνια, οι ανάγκες άλλαξαν, τα σχήματα αυξήθηκαν, φυσικά και πρέπει να ξαναδει η Πολιτεία πώς θα αντιμετωπίσει τη νέα κατάσταση πραγμάτων, αλλά θα πρέπει και οι ίδιοι οι θεατρικοί θεσμοί, μικροί και μεγάλοι, να παλέψουν για να κατακτήσουν το κοινό.

Για όλα τα παραπάνω και για ακόμη περισσότερα προσωπικά έχω να παρατηρήσω πως θεωρώ τη δημιουργία της Ομοσπονδίας αυτής μια σχεδόν πατερναλιστική αντιμετώπιση του θεατρικού χώρου της Κύπρου. Οι παλιοί, που αναμφισβήτητα έχουν προσφέρει πολλά στο θέατρο της χώρας, αναλαμβάνουν, εξασφαλίζοντας τα μέτετα, ρόλο προστάτη. Αυτή η στάση δεν με βρίσκει σύμφωνο κυρίως γιατί θα έπρεπε να έχουν μία πιο ειλικρινή θέση απέναντι στην πραγματικότητα που αντιμετωπίζουν. Να κοιτάζουν δηλαδή γιατί πολλές από τις παραγωγές τους δεν είναι πλέον θελκτικές για το θεατρόφιλο κοινό της χώρας, γιατί δεν ανοίγονται σε καινοτόμα σύμπαντα και δεν προσπαθούν να προσελκύσουν κοινό; Ιδιαίτερα το Θέατρο Σκάλα και η ΕΘΑΛ, διαδραματίζουν άραγε τον πολιτιστικό ρόλο που οφείλουν να παίζουν στη Λάρνακα και τη Λεμεσό;

Αν θέλουμε αλλαγή στα θεατρικά πράγματα της χώρας, θα έπρεπε να είχαν συνασπιστεί μικροί και μεγάλοι, παλαιοί και νέοι θιασσοί και θέατρα, ώστε συντονισμένα να δουν τι μπορούν να κάνουν.

Πλέον, έχουν ώτα στα οποία μπορούν να απευθυνθούν, και δεν είναι άλλα από αυτά του υφυπουργείου Πολιτισμού. Κατά μόνας ή με ηλικιακά κριτήρια δεν μπορούμε να φτάσουμε μακριά, και δεν είναι δυνατόν να είναι όλοι με την παλάμη ανοιχτή και να περιμένουν την άγια δεξιά της κρατικής επιχορήγησης.

Συνέντευξη στον

ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οι Ιδαίον Project (Βαγγέλus Γέττος στο λαούτο και στη φωνή, ο Hugo Enrique Olivos στα τύμπανα, ο Μίμης Σανδάλus στο κοντραμπάσο και ο Αλέξus Γιαγκουλλús μπάσο και κιθάρες) κυκλοφόρησαν πριν από λίγο καιρό τον πρώτο ομόνυμο δίσκο τους και φαίνεται ότι ήλθαν για να μείνουν στο μουσικό τοπίο της χώρας. Όπως λέει στη συνέντευξη για το «Σημειωματάριο» ο Βαγγέλus Γέττος, με αυτή τους της δουλειά νιώθει ότι έχουν καταγράψει κάτι ταυτοτικό. «Αν έπρεπε να εντάξω τον ήχο μας σε κάποιο ρεύμα, θα τον χαρακτήριζα με τον ευρύ όρο «folk rock». Καμιά φορά λέω μεταξύ σοβαρού κι αστειού ότι παίζουμε “μεσογειακό ροκ”».

—Ποιοι είναι οι Ιδαίον Project;

—Σε πρώτο επίπεδο, οι επί σκηνής φανοίρi συντελεστές του. Ο Βαγγέλus Γέττος στο λαούτο και στη φωνή, ο Hugo Enrique Olivos στα τύμπανα, ο Μίμης Σανδάλus στο κοντραμπάσο και ο Αλέξus Γιαγκουλλús άλλοτε στο μπάσο και άλλοτε στις κιθάρες. Σε δεύτερο επίπεδο οι αφανείς, τουλάχιστον επί σκηνής, συντελεστές του, η οικογένειά μας. Οι φίλοι που συνεισέφεραν καθείς με τον δικό του τρόπο ώστε το Ιδαίον Project να φτάνει στους ανθρώπους που προσδοκούμε να φτάνει. Από τους μουσικούς που πχογράφησαν για τον πρώτο ομόνυμο δίσκο μας (Eftén L. pez, Loïc Bléjean, Marina και Ρεβέκκα Κατσαρή, Παναγιώτης Λάρκου) μέχρι τα παιδιά που μας φιλοξένησαν στα σπίτια τους στην περίοδία μας στην Ελλάδα πέρυσι το καλοκαίρι. Σε τρίτο επίπεδο «αυτοί στους οποίους ανήκουμε», όπως έλεγε ο Περικλής Κοροβέσης: οι μουσικοί, οι ποιητές και οι συγγραφείς που μας καθόρισαν, τα ιστορικά γεγονότα που μας κινητοποιήσαν, οι άνθρωποι που μας ενέπνευσαν ή αποστρεφόμεστε.

—Διακρίνουν στον ήχο του δίσκου έναν θυμό, μια ένταση, αν θες, που συμβαδίζει με τους στίχους σου, ισχύει;

—Στη θέση του «θυμού» θα έβαζα την «ενεργό μνήμη». Στη θέση της «έντασης», την «απροσχημάτιστη τοποθέτηση». Αν εννοείς ότι η μουσική μας δεν είναι οπαδός της «κοινής νοησίας», θα συμφωνήσω. Ωστόσο, δεν τελούμε σε διαρκή στιχουργική και μουσική τοίτη. Υπάρχει και ο χαμηλός τόνος, ακόμα και η σιωπή. Η σιωπή που «φοράει ευλοπιάπουτσα», όπως έγραφε ο Ρίτσος.

—Είναι αυτή η δουλειά σας παραδοσιακή μουσική, ιδωμένη κάπως διαφορετικά; Χρησιμοποιείτε τη λέξη έντεχνη...

—Όλα παράδοση είναι! Πρέπει κάποια στιγμή να υπερβούμε το επίκτητο πο-

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Ιδαίον Project: Έχουμε καταγράψει κάτι ταυτοτικό

«Είμαστε ένα ελληνόφωνο σχήμα που ανήκει στη χορεία μιας παγκόσμιας μουσικής τάσης που απεχθάνεται τον μουσικό σοβινισμό αλλά μιλάει και μια συγκεκριμένη γλώσσα την οποία δεν απαρνείται για χάρη της κακής νοούμενης παγκοσμιοποίησης» λέει ο Βαγγέλus Γέττος για τους Ιδαίον Project.

λιτισμικό ένστικτο του να βλέπουμε λαούτο ή να ακούμε 15σύλλαβο και να αναφωνούμε «α, παράδοση». Είμαστε ένα ελληνόφωνο σχήμα που ανήκει στη χορεία μιας παγκόσμιας μουσικής τάσης που απεχθάνεται τον μουσικό σοβινισμό αλλά μιλάει και μια συγκεκριμένη γλώσσα την οποία δεν απαρνείται για χάρη της κακής νοούμενης παγκοσμιοποίησης.

—Πώς θα χαρακτηρίζατε τον ήχο του δίσκου ή τη μουσική του;

—Νιώθω ότι έχουμε καταγράψει κάτι ταυτοτικό. Αν έπρεπε να εντάξω τον ήχο μας σε κάποιο ρεύμα, θα τον χαρακτήριζα με τον ευρύ όρο «folk rock». Καμιά φορά λέω μεταξύ σοβαρού κι αστειού ότι παίζουμε «μεσογειακό ροκ». Η κρητική μουσική λειτουργεί σαν σημείο εκκίνησης αλλά διακτινίζομαστε σε πολλά ετερόκλητα είδη: από το stoner ως το flamenco και από το power metal στα ταμπαχανιώτικα.

—Πολλά όργανα, πλούσια ενορχήστρωση, πού δυσκολευτήκατε;

—Προσπαθήσαμε και καταφέραμε να μετατρέψουμε την ακαρία δυσκολία του να πρέπει να βρεις τα σημεία επαφής μεταξύ μουσικών που πχογραφούν στην Κύπρο, τη Γαλλία και την Ισπανία εκ των οποίων οι περισσότεροι δεν έχουν καν παίξει ποτέ μαζί, σε ένα δημιουργικό γρίφο. Η διαδικασία της παραγωγής του δίσκου έμοιαζε με ένα «escape room». Όλοι και όλες είχαν λόγο στην ενορχήστρωση ως μάστερς και μαστόρισες των οργάνων τους. Θυμάμαι π.χ. ότι όταν ήρθαν τα τρία

πνευστά, δώσαμε το ελεύθερο να παρέμβουν στην ενορχήστρωση. Όλα έγιναν σε ένα μικροσκοπικό studio, στα όρια του home studio, στον Στρόβολο. Αποδεχθήκαμε τις δυσκολίες του να κάνεις δίσκο χωρίς εταιρεία από πίσω σου και αυτό μας οδήγησε σε κάτι το όμορφο χειρισμένο, απτό, γήινο, «ανθρώπινο, πολύ ανθρώπινο» κατά Νίτσε!

—Η ιδέα να συμπεριλάβετε φωνές όπως τις Μάγδας Φύσσα, του Dylan Thomas και του Ανδρέα Γιακουμάκη νομίζετε ότι δίνει μια άλλη διάσταση στους στίχους; Λειτουργούν ως υπόρρητες υποσημειώσεις;

—Ούτε υπόρρητες, ούτε υποσημειώσεις. Είναι σαφείς δηλώσεις τριών εμβληματικών προσώπων. Ειδικά όσον αφορά τον Ανδρέα Γιακουμάκη, τον πατέρα του –ουσιαστικά– δολοφονημένου Βαγγέλh Γιακουμάκη, η φωνή του αποφασίστηκε να προστεθεί κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή. Αυτός ο άνθρωπος έχασε το παιδί του εξαιτίας της μάστιγας του bullying. Είναι ο ήρωας μιας σύγχρονης τραγωδίας αλλά και ένα χαμηλόφωνο παράδειγμα αξιοπρέπειας και αντίστασης στον παραλογισμό. Οι λέξεις του, αν και πολύ ήπιες, πολύ απλές έχουν μια απίστευτη ένταση –για να επιστρέψω σε ένα από τα αρχικά σου ερωτήματα.

—Είναι ένας πολιτικός δίσκος, που γεφυρώνει αν θες κοινά προβλήματα και ιστορικά γεγονότα;

—Δεν υπάρχει απολίτικη τέχνη. Ακόμα και αν μάλis για μια ανεκπλήρωτη κα-

ψούρα σε ένα μπισσόμπαρο στη Μύκονο είναι κάτι το πολιτικό, γιατί επιλέγεις, ξεχωρίζεις το θέμα σου ανάμεσα σε χιλιάδες άλλα σε μια συγκεκριμένη χρονική και κοινωνική συγκυρία. Αυτή είναι μια απόφαση εξόχως πολιτική. Εμείς επιλέγουμε να πούμε ή να ξαναπούμε ιστορίες που σχετίζονται με τον κοινωνικό παραλογισμό αλλά και τις κοινωνικές ανατάσεις του σήμερα, ακόμα και αν πρωτακούστηκαν το 1600 όπως το τμήμα του Ερωτόκριτου που διασκευάζουμε στο «Ερωτόκριτος Funk»: «Όποιος το μεγαλύτερες ζητά ετοινού το Κόσμου, / και δε γνωρίζει, πως επά διαβάτης είν' τον δρόμου, / μα ρέμπεται στες Αφεντιές, στα πλούτη του καυκάτι, / εγώ άγνωστον τον-ε κρατώ, και πελελός λογάται».

—Ποια είναι τα μηνύματα που θέλετε να μεταφέρετε στον ακροατή;

—Στον «Ηλίθιο», ο Ντοστογιέφσκι βάζει τον πρίγκιπα Μίσκιν να πει: «η ομορφιά θα σώσει τον κόσμο». Δεν ξέρω αν θα το καταφέρει, αλλά αν ο διάολος σπάζει το ποδόρι του και ο κόσμος σωθεί, η ομορφιά πρέπει να είναι, θα είναι ο καταλύτης της σωτηρίας μας.

Πληροφορίες

Οι «Ιδαίον Project» συνεχίζουν τις παρουσιάσεις του πρώτου τους ομόνυμου δίσκου το επόμενο Σάββατο 4/2, στη Λεμεσό, στο μπαρ «Σουβενίρ». Παραγγέλis δίσκου (CD): gettos86@gmail.com και 96130158 Ο δίσκος διατίθεται ελεύθερος στο Youtube και σε όλες τις μεγάλες ψηφιακές πλατφόρμες.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Through the Looking Glass

Το Pylon Art & Culture φιλοξενεί στη βιβρίνα του χώρου του, στη Λεμεσό ταινίες από τρεις καλλιτέχνες (Στέλιος Καλλινίκου, Μαριάνα Χριστοφίδου, Κωνσταντίνος Ταλιώτης), οι οποίοι μέσω της έρευνας και της δουλειάς τους αποτυπώνουν και αναδεικνύουν κοινωνικοπολιτικά ζητήματα. Μέσα από την ερευνητική τους διαδικασία και πρακτική, οι καλλιτέχνες αυτοί βρίσκονται σε μια συνεχή συνομιλία και επαφή με ιστορικά αλλά και τρέχοντα γεγονότα που βιώνουμε και επηρεάζουν την καθημερινότητά μας. Η φράση «Through the Looking Glass» χρησιμοποιείται μεταφορικά όταν κάτι που βλέπουμε το αναγνωρίζουμε μεν αλλά μας φαίνεται και ξένο, ως και έχει γυρίσει το μέσο – έξω. Το Pylon Art & Culture στοχεύει, μέσα από τις δράσεις και τα project που φιλοξενεί, να διευρύνει και να εμβαθύνει τη συζήτηση γύρω από τη σύγχρονη τέχνη και να την κάνει πιο προσεγγίσιμη σε ένα ευρύτερο κοινό. **Διάρκεια** προβολών: 02/02-19/03 από τις 18:00-22:00. Pylon Art & Culture, Ελλάδος 52 & Αθηνών 1Α Λεμεσό.

Ριάλτο: Φεστιβάλ Δράμας

Το Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας ταξιδεύει για άλλη μια φορά στο νησί μας με προβολές βραβευμένων ταινιών, προσφέροντας στους σινεφίλ την ευκαιρία να απολαύσουν αξιόλογες ταινίες μικρού μήκους με ελεύθερη είσοδο. Όπως κάθε χρόνο, εκπρωσωπητό του Φεστιβάλ και συντελεστές

των βραβευμένων ταινιών θα βρίσκονται στην Κύπρο, στο πλαίσιο των προβολών για συζήτηση με το κοινό. Ανάμεσα στις ταινίες που θα προβληθούν συμπεριλαμβάνεται η πολυβραβευμένη κυπριακή ταινία Δάφνη της Τόνιας Μισιαλή, με πρωταγωνίστρια τη Νιόβη Χαλαλάμπους, η οποία απέσπασε το Βραβείο Γυναικής Ερμηνείας του Φεστιβάλ Δράμας. **Πληροφορίες:** Λεμεσό, Θέατρο Ριάλτο 6 & 7/2, 20:30. Λευκωσία, Κινηματογράφος Πάνθεον 7 & 8/2, 20:30. Πάφος, Στέγη Γραμμάτων & Τεχνών 6 & 7/2, 20:00. Λάρνακα, Δημοτικό Θέατρο «Σκάλα» 6/2, 20:30. Είσοδος ελεύθερη.

Ομαδική έκθεση «FemiNest»

Το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος παρουσιάζει την ομαδική έκθεση με τίτλο «FemiNest» σε επιμέλεια της Δάφνης Νικίτη. Πρόκειται για μια έκθεση γύρω από την ιδέα και την έννοια της φωλιάς τόσο σε κυριολεκτικό όσο και σε μεταφορικό επίπεδο. Επτά σύγχρονες γυναίκες δημιουργοί εξερευνούν διάφορα και διαφορετικά πεδία που αφορούν τη σύγχρονη γυναίκα και εστιάζουν στη δημιουργικότητα, την πνευματικότητα, τον εσωτερικό αλλά και εξωτερικό χώρο, τις κοινωνικές συμπεριφορές, αντιδράσεις, αντιτάσεις, ιδέες, αγωνίες, προσδοκίες, όνειρα και επιδιότες σ' ένα κόσμο απόρβλεπτο και ενίοτε εχθρικό που αλλάζει συνεχώς. Το έργο τους εστιάζει στην πολυπλοκότητα και πολυεπίπεδη ιδέα της φωλιάς την οποία δίνει η κάθε μια με το δικό της ιδιαίτερο τρόπο και εκαστικό λεξιλόγιο.

Η διεθνής ομάδα Physical Plastic παρουσιάζει την Touch(ed).

Λαμβάνουν μέρος οι Κάκια Κατσελλή, Έλενα Κούμα, Ευδοκία Κύρκου, Miriam McConnon, Μαριάνα Κωνσταντή & Zohar Barak και Κατερίνα Σταύρου. **Εγκαίνια** Τρίτη 7 Φεβρουαρίου, ώρα 7 μ.μ. Διάρκεια έως 17 Φεβρουαρίου. Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ΔΙΑΤΟΠΟΣ, οδός Κρήτης 11, Τηλ. 22-766117, email: info@diatopos.com, website: www.diatopos.com

Παραμύθια και Παράδοση

Η συναυλία κλασικής μουσικής με τίτλο «Παραμύθια και Παράδοση» με τις πιανίστριες Ιβελίνα Ρούσβα, Μαριάνα Γεωργίου και Μαρία Αβραάμ, παρουσιάζεται για δεύτερη φορά στην Πάφο. Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται έργα για

Η Anyhow Theatre Ensemble παρουσιάζει το έργο του Evan Placey «Girls Like That», σε σκηνοθεσία Μαρίας Ιόλης Καρολίδου.

πίαο συνθετών που αντλούν στοιχεία και έμπνευση από θρύλους, μύθους, αλλά και προφορικές μουσικές παραδόσεις: από τον Μπέλα Μπάρτοκ στον Τζόρτζε Ενέσκου, από τον Χολστ στον Χατσατουριάν, από τον Σοπέν στον Γκρηγκ, το κλασικό πιανιστικό ρεπερτόριο εμπλουτίζεται με λεπτά χρώματα παράδοσης από τον Βορρά μέχρι τον Νότο. **Τετάρτη 8** Φεβρουαρίου, ώρα 8:00 μ.μ. Τεχνολογία 20, Λεωφόρος Νικολάου Νικολάου 18, Πάφος.

Physical Plastic, theatre project

Η διεθνής ομάδα Physical Plastic παρουσιάζει την Touch(ed), μια επινοπτική ηχητική-θεατρική σόλο περφόρμανς.

Εκθεση «FemiNest» στο Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος.

Μέσα από τη μη γραμμική φόρμα η σκηνοθέτιδα, συγγραφέας και πρωταγωνίστρια της παράστασης Kestrel Farin Leah διευρύνεται κατά πόσο κυρίαρχα πολιτισμικά πρότυπα όπως της μητρότητας και της μονογαμίας εξυπηρετούν τελικά την αποσεξουαλικποιημένη μητέρα-πθοποιό στην προσπάθειά της να ισορροπήσει τις απαιτήσεις της μητρικής φροντίδας με την σωματική της υπέρβαση και μεταμόρφωση. Η παράσταση σατιρίζει το φαινόμενο της προσβολής της γυναίκας λόγω της σεξουαλικής της συμπεριφοράς («slut shaming») και τον ηθικό υποβιβασμό της ανύπαντρης γυναίκας στον αντίποδα του ιδεώδους της πυρηνικής οικογένειας για να θέσει το ερώτημα: μπορεί η τέχνη να

είναι όχημα παρεκβατικών εναλλακτικών προτύπων έστω και αν αποδεικνύεται δύσκολο για τους δημιουργούς να τα υπερασπιστούν στην πραγματικότητα τους ζωή; **Παραστάσεις** Θέατρο Δέντρο, Λευκωσία στις 2, 3 και 4 Φεβρουαρίου, ώρα 8:00 μ.μ. και στον Πολυώρο Συνεργείο στη Λεμεσό στις 10 και 11 Φεβρουαρίου, ώρα 8:00 μ.μ.

«Girls like that» του Evan Placey

Η Anyhow Theatre Ensemble παρουσιάζει το έργο του Evan Placey «Girls Like That», σε σκηνοθεσία Μαρίας Ιόλης Καρολίδου. Πρόκειται για ένα έργο που αναδεικνύει με αμεσότητα, τόλμη και αφοπλιστική ειλικρίνεια τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι έφηβες και οι έφηβοι σήμερα, εστιάζοντας ιδιαίτερα στα θέματα του διαδικτυακού εκφοβισμού, του εσωτερικευμένου μισογνησμού, της έμφυλης ανισότητας και της αυξανόμενης επιρροής που ασκούν τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης. Η ομάδα επιχειρεί να αποτυπώσει με ζωτικότητα, χιούμορ και εκπαιδευτική διάθεση τον πολυεπίπεδο και ανατρεπτικό κόσμο της εφηβείας. Παίζουν: Νάγια Αναστασιάδου, Άννα Χριστίνα Γκρόζα, Κάκια Γρηγορίου, Άννα Θεοδώρου, Θεοδώρα Κακρημάνη, Ιωάννα Κορδάτου, Διαμάντω Ηλέκτρα Κωνσταντίνου, Λουκία Πιερίδου, Γεωργία Χάσικου, Ελίνα Χρυσάνθου.

Παραστάσεις: 4, 5, 6, 11, 12, 18, 19 Φεβρουαρίου, Σάββατο 8:30 μ.μ. / Κυριακή 7:00 μ.μ. / Δευτέρα 8:30 μ.μ. Σατιρικό Θέατρο, Πάνω Σκηνή, Λευκωσία. Τηλ: 99407862. Η παράσταση είναι κατάλληλη για άνω των 12 ετών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα • Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΕΪΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ • ΝΑΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ανοιχτές προκλήσεις για νέο Πρόεδρο και ΥΠΟΙΚ

Οι οικονομικές προτεραιότητες των τριών υποψηφίων εν μέσω πληθωρισμού και ακρίβειας λίγες μέρες πριν από την εκλογική αναμέτρηση

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Λίγες μόλις ημέρες μας χωρίζουν από τις κάλπες για την ανάδειξη του νέου Προέδρου της Δημοκρατίας. Όποιος εκλεγεί θα επιλέξει το νέο του Υπουργό Οικονομικών, εκτός από τον υποψήφιο του Δημοκρατικού Συναγερμού, κ. Α-βέρωφ Νεοφύτου, που έχει δηλώσει ότι θα συνεχίσει το έργο του ο κ. Κων-σταντίνος Πετρίδης.

Ο κάθε υποψήφιος έχει τη δική του ατζέντα, τις δικές του προτεραιότητες και ιδέες για την οικονομία, ωστόσο τα ζητήματα τα οποία είναι ανοιχτά και αναμένουν λύση, είναι κοινά για όλους. Οι βασικοί οικονομικοί άξονες των τριών υποψηφίων είναι τροχιο-δεικτικοί για την πολιτική που θα α-κολουθήσουν και ποια ζητήματα εκτι-

Ο κορωνοϊός έφερε και ένα «οικονομικό δώρο» για όλα τα κράτη, αυτό του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικό-τητας.

μούν πως πρέπει να τύχουν χειρισμού. Οι οικονομικοί δείκτες που θα παρα-λάβει ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας και ο Υπουργός Οικονομικών του, ή ο νυν (στην περίπτωση που εκλεγεί ο υ-ποψήφιος του ΔΗΣΥ), είναι ομολογου-μένως καλοί. Η Κύπρος καταγράφει ρυθμούς ανάπτυξης 6%, σχεδόν διπλά-σιο του 3,2% του μέσου όρου της Ευ-ρωζώνης, έχει δημόσιο χρέος στο 90%, μακροχρόνια ανεργία στο 2,3% το 2022 και το 2022 προβλέπεται πλεόνασμα 1,2% του ΑΕΠ.

Η πανδημία του κορωνοϊού έφερε την ακρίβεια, στη συνέχεια ακολούθησε το ουκρανικό και μία ενεργειακή κρίση. Πλέον, έχουμε να αντιμετωπίσουμε ε-νεργειακή κρίση, πληθωρισμό, ακρίβεια, μίγμα το οποίο είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντιμετωπιστεί, ωστόσο, υπάρχουν κάποιες βάσεις που είναι σταθερές. Μπορεί να μην είναι και οι πιο γερές βάσεις αυτές που έχουμε στην οικο-

Οι οικονομικοί δείκτες θα ήταν καλύτεροι εάν δεν γίνονταν οι δύο κρίσεις και αυτή τη στιγμή θα είχαμε ενώπιόν μας την χώρα δίχως τα βαρίδια του πολέμου και του κορωνοϊού.

νομία, αλλά είναι τουλάχιστον βάσεις που μπορεί ο νέος ή ο νυν ΥΠΟΙΚ να προχωρήσει σε μεταρρυθμίσεις και βελτιώσεις στα ανοικτά ζητήματα που θα παραλάβει και θα κληθεί να διαχει-ριστεί από την πρώτη κιόλας ημέρα. Οι εξελίξεις εξάλλου απέδειξαν ότι δεν πρέπει να εφσουχάζει κανείς, καθώς κανείς δεν προέβλεπε το φθινόπωρο του 2019 ότι η συνέχεια θα ήταν αυτή που καλούμαστε σήμερα να αντιμετω-

πίσουμε. Κρίσεις, για τις οποίες δεν υ-πήρχαν υφιστάμενες «φόρμουλες», ει-δικά γι' αυτή που έφερε η κρίση του κορωνοϊού.

Οι οικονομικοί δείκτες θα ήταν κα-λύτεροι εάν δεν γίνονταν οι δύο κρίσεις και αυτή τη στιγμή θα είχαμε την χώρα δίχως τα βαρίδια του πολέμου και του κορωνοϊού. Ο κορωνοϊός όμως έφερε και ένα «οικονομικό δώρο» για όλα τα κράτη, όπως και της Κύπρου. Το πλάνο

για το Ταμείο Ανάκαμψης και την ευ-καιρία στα κράτη να λάβουν χρήματα για να αντιμετωπίσουν μελλοντικές κρίσεις προχωρώντας σε τομές. Όταν σχεδιάστηκε έδινε την ευκαιρία για την έξοδο των χωρών από την υγειο-νομική κρίση, όμως μία κρίση αργότερα (αυτή του πολέμου) γίνεται επιτακτική η υιοθέτηση των προγραμμάτων που σχεδιάστηκαν. Είναι μια παρακαταθήκη που αν η Κύπρος καταφέρει να λάβει

όλα τα 1,1 δισ. ευρώ θα βλέπει μία ε-πόμενη κρίση από θέση ισχύος.

Ακρίβεια και πληθωρισμός

Το νούμερο ένα ζήτημα για τους υ-ποψηφίους είναι το απότοκο των δύο κρίσεων, δηλαδή η ακρίβεια και ο πλη-θωρισμός που μαστίζει την κοινωνία. Και οι τρεις υποψήφιοι εκτιμούν πως πρέπει να ακολουθήσουν συνετές πο-λιτικές για τα δημόσια οικονομικά, αλλά και να στηρίζουν τις ομάδες που χρειάζονται περισσότερο οικονομική στήριξη. Ένα μεγάλο θέμα προς αυτή την κατεύθυνση, το οποίο θα πρέπει να χειριστεί από την πρώτη κιόλας η-μέρα ανάληψης των καθηκόντων του ο νέος Πρόεδρος, είναι αυτό του θεσμού της ΑΤΑ. Μπορεί η ΑΤΑ να μην παρα-χωρείται σε όλες τις ομάδες του πλη-θυσμού, όμως είναι σημαντικό να βρεθεί λύση για όσους έχει συμφωνηθεί να δίδεται και στο ποσοστό που είναι δι-καίο να δίδεται. Ο υπουργός Εργασίας κ. Κυριάκος Κούσιος, εξάλλου, «σπύωσε τα χέρια ψηλά» για το εν λόγω θέμα με τους εργοδότες και τις εργοδοτικές οργανώσεις και έδωσε το σήμα ο νέος Υπουργός Εργασίας να επιλύσει το «γόρδιο δεσμό».

Στο ίδιο κεφάλαιο υπάρχει και ο κα-τώτατος μισθός. Μπορεί η Κυβέρνηση Αναστασιάδη στην λήξη της δεύτερης πενταετίας της να έδωσε μία λύση με τη θέσπισή του, όμως οι άλλοι δύο κύ-ριοι υποψήφιοι, ο κ. Νίκος Χριστοδου-λίδης και ο κ. Ανδρέας Μαυρογιάννης, έχουν δώσει το στίγμα τους ότι θα προ-σπαθήσουν να φέρουν καλύτερη και πιο δίκαιη λύση από την δοθείσα.

Προς φορολογική μεταρρύθμιση

Η φορολογική μεταρρύθμιση είναι ένα –όπως γράφτηκε ξανά από την «Κ»– από τα «όπλα» των υποψηφίων. Ο φο-ρολογικός μετασχηματισμός είναι προ-τεραιότητά τους, με στόχο όπως δια-τείνονται, τον εκσυγχρονισμό του φο-ρολογικού συστήματος για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Υπόσχονται αυξήσεις στα φορολογικά όρια, βελτίωση σε διαδικασίες, κατάργηση φόρων που δεν χρειάζονται, καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και μετατροπή της φο-

ρολογικής μεταρρύθμισης σε πιο πρά-σινη. Μέχρι και η απερχόμενη κυβέρ-νηση μπήκε στη διαδικασία να φτιάξει πλάνο μεταρρυθμιστικό για την φορο-λογία, καθώς το φορολογικό σύστημα της Κύπρου είναι ήδη μία εικόνα πια πίσω. Τελευταία φορολογική μεταρρύθ-μιση έγινε το 2003 και πλέον δεν γίνεται να εξυπηρετεί τους σκοπούς του 2023.

Η φορολογική μεταρρύθμιση είναι μία δύσκολη εξίσωση που μπορεί να φέρει εύκολα ζημιές στο κράτος εάν δεν σχεδιαστεί σωστά. Δεν είναι μία υπόθεση που υλοποιείται σε μικρό χρο-νικό διάστημα και θέλει απόψεις από ειδικούς του κλάδου, όπως για παρά-δειγμα του Συνδέσμου Εγκκεκριμένων Λογιστών Κύπρου (ΣΕΛΚ).

Το συνταξιοδοτικό κεφάλαιο

Ένα άλλο τεράστιο οικονομικό σκέ-λος είναι το συνταξιοδοτικό. Στόχος των υποψηφίων η αξιοπρεπής διαβίωση των συνταξιούκων παρόλο που η Βουλή ενέκρινε το Επαγγελματικό Σχέδιο Συ-νταξιοδοτικών Ωφελημάτων των Υ-παλλήλων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα αρχές Δεκεμβρίου. Η απερχόμενη κυ-βέρνηση δεν έχει θέσει κάποιο ζήτημα επί τούτου, ωστόσο οι υποψήφιοι για την Προεδρία της Δημοκρατίας θα α-ναζητήσουν βελτίωση του πλαισίου. Απώτερος σκοπός, να στηριχθεί και η μεσαία τάξη μέσω της εν λόγω τομής.

Προσέλκυση επενδύσεων

Το όραμα 2025 το οποίο ετοιμάστηκε από το Συμβούλιο Οικονομίας της Κύ-πρου φαίνεται να «αγκαλιάζεται» από τους υποψηφίους. Ωστόσο, σύμφωνα με τις εξαγγελίες τους χωρά αρκετές βελτιώσεις, ώστε να γίνουν με τον πιο βέλτιστο τρόπο οι μεταρρυθμίσεις, οι πολιτικές και τα έργα τα οποία μαζί με το πλάνο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θα ξεκλειδώσουν ε-πενδύσεις και θα δημιουργηθούν οι δομές για προσέλκυση πολλών ακόμα. Οι τομείς στους οποίους όλοι οι υπο-ψήφιοι επικεντρώνονται είναι του του-ρισμού, της υγείας, της ανάπτυξης γης, της βιομηχανίας, της τεχνολογίας, των τηλεπικοινωνιών και της ναυτιλίας.

GoGordian

REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Κτήριο μικτής χρήσης στην Ομόνοια, Λεμεσός

- Πενταώροφο κτήριο μικτής χρήσης με υπόγειο.
- Εξαιρετική τοποθεσία στη Λεωφόρο Ομονοίας με εγγύτητα σε κύριες εμπορικές λεωφόρους, στο κέντρο και στο λιμάνι.
- Συνολικό καλυμμένο εμβαδόν 1,462 τ.μ..
- Αποτελείται από υπόγειο χώρο στάθμευσης, κατάστημα στο ισόγειο, μεσοπάτωμα, 11 στούντιος, 5 γραφεία, ένα διαμέρισμα 1ος υπνοδωματίου και ένα διαμέρισμα 3ων υπνοδωματίων.
- Όλο το κτήριο ενοικιάζεται και προσφέρει ελκυστική απόδοση.

Ref: 5698

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

Go

yield

Από €2,700,000

Κοντά σε ανάκαμψη τα τουριστικά έσοδα

Το 2023 θα είναι ικανοποιητική χρονιά λέει ο ο υφυπουργός Τουρισμού Σ. Περδίας

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Λίγο μετά την επίσκεψή του σε Νέα Υόρκη και Ουάσινγκτον, ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας μιλά στην «Κ» για την επένδυση του Υφυπουργείου στην συγκεκριμένη αγορά και γιατί θα πρέπει να κτιστούν σταδιακά οι βάσεις για ενίσχυση των αφίξεων Αμερικανών τουριστών στην Κύπρο. Παραθέτει επίσης τις εκτιμήσεις του για το πώς θα κινηθεί η φετινή τουριστική χρονιά, αναφέροντας ότι τα τουριστικά έσοδα θα πλησιάσουν την πλήρη ανάκαμψη το 2023. Σαφώς αυξημένες αναμένει τις τουριστικές αφίξεις της χειμερινής περιόδου, ενώ εκφράζει ικανοποίηση και για τις αναζητήσεις της Κύπρου ως προορισμός, αλλά και για το σκορ της Κύπρου σε σχέση με το guest satisfaction. **-Οι πρόσφατες εκτιμήσεις της Κεντρικής Τράπεζας κάνουν λόγο για ανάκαμψη του τουρισμού στα επίπεδα του 2019, το 2024, δηλαδή σε ένα χρόνο από σήμερα. Συμμερίζεστε αυτές τις εκτιμήσεις και πώς πιστεύετε ότι θα κινηθεί το 2023;** - Θεωρώ ότι σε σύγκριση με το 2019, φέτος θα πλησιάσουμε την πλήρη ανάκαμψη, τουλάχιστον σε σχέση με τα έσοδα. Πέρσι ήμασταν στο 90%. Αν αναλογιστεί κανείς τις ανακινώσεις των αεροπορικών εταιρειών για έξτρα αφίξεις φέτος, πιστεύω ότι αυτό θα έχει θετική επίπτωση σε επίπεδο εσόδων και ότι θα είμαστε πολύ κοντά στα δεδομένα του 2019. Αυτό σε αφίξεις δεν ξέρω πώς θα μεταφραστεί. Από την στιγμή που χάσαμε και την ρωσική και την ουκρανική αγορά, ξέρουμε ότι μπορεί να πάρει περισσότερο χρόνο για να φτάσουμε τις αφίξεις του 2019. Σίγουρα δεν είναι ρεκτόρ να αναπληρώσουμε 800 χιλιάδες αφίξεις σε μερικά χρόνια, αλλά αν η Κύπρος μπορεί να πιάει τα έσοδα από λιγότερο τουρισμό, τότε υπάρχει ικανο-

«Αν το 2022 έκλεισε με 41% των αφίξεων από την ΕΕ, υπολογίζουμε ότι φέτος το αντίστοιχο ποσοστό θα κυμαίνεται από 45-50%, το οποίο είναι τεράστια βελτίωση σε σχέση με πριν την πανδημία».

«Περί τα μέσα Φεβρουαρίου θα δημοσιευθεί για πρώτη φορά η έκδοση ολιστικού πακέτου στατιστικών στοιχείων για τους τουριστικούς επισκέπτες, τις δαπάνες και τα καταλύματα που επιλέγουν».

ποίηση. Έτσι, με βάση αυτά που έχουμε ενώπιόν μας σήμερα, φαίνεται ότι θα είναι μια ικανοποιητική χρονιά. Υπολογίζουμε, και με βάση τις ανακοινώσεις των αεροπορικών εταιρειών που έγιναν προς το τέλος της χρονιάς (Ryanair, WizzAir και Cyprus Airways), ότι θα αυξηθεί το ποσοστό των αφίξεων από ΕΕ φέτος. Αν το 2022 έκλεισε με 41% των αφίξεων από την ΕΕ, υπολογίζουμε ότι φέτος θα κυμαίνεται από 45-50% το αντίστοιχο ποσοστό, το οποίο είναι τεράστια βελτίωση σε σχέση με πριν την πανδημία. **-Αυτή την περίοδο, από πλευράς αφίξεων, βλέπετε να έχει αποτέλεσμα η επένδυση στον χειμερινό τουρισμό;**

Σαφώς αυξημένες αναμένει τις τουριστικές αφίξεις της χειμερινής περιόδου ο υφυπουργός Τουρισμού, ενώ εκφράζει ικανοποίηση και για τις αναζητήσεις της Κύπρου ως προορισμός, αλλά και για το σκορ της Κύπρου σε σχέση με το guest satisfaction.

-Πιστεύω πως ναι, μπορούμε να πούμε ότι ξεκινήσαμε να βλέπουμε τα αποτελέσματα διότι οι αφίξεις του χειμώνα το 2022- τους μήνες Γενάρη, Φλεβάρη, Μάρτη, Απρίλη, Νοέμβρη, Δεκέμβρη, είναι στο 100% του τι ήταν το 2019. Οι συνολικές αφίξεις ήταν στον 80% του 2019, αλλά οι χειμερινές αφίξεις ήταν στο 100%- σε ποσοστό

επί του συνόλου ήταν στο 25%, όπως ήταν το 2019, έτσι και το 2022. Εγώ θεωρώ ότι πρέπει να μας ικανοποιήσει και να μην ξεχνούμε ότι από τον Γενάρη ως τον Απρίλη του 2022 είχαμε μεγάλους περιορισμούς στην διακίνηση και έξαρση της Όμικρον. Άρα αν αναλογιστούμε αυτό το δεδομένο, είναι πολύ ενθαρρυντικό ότι πιάσαμε τους

ίδιους αριθμούς με το 2019 και με τα δρομολόγια που ανακοινώθηκαν από την WizzAir και την Ryanair φέτος, για τα επόμενα 2-3 χρόνια, θα αυξηθεί ακόμα παραπάνω το ποσοστό των αφίξεων του χειμώνα, του χρόνου κτλ. Φαίνεται λοιπόν ότι φέτος οι αφίξεις του χειμώνα του 2023 θα είναι πιο ψηλές από πέρσι.

Στο +30% οι αναζητήσεις για Κύπρο

-Έχετε εικόνα από τις αναζητήσεις στην Google;

-Είμαστε στο +30% στις αναζητήσεις της Κύπρου σε σχέση με το 2019, το οποίο είναι ψηλότερο από πολλούς από τους ανταγωνιστές μας. Το 2022 έκλεισε με 86% guest satisfaction για την Κύπρο, η Ελλάδα ήταν στο 87%, και η Τουρκία στο 88%. Αυτά είναι τα τοις τρία στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Αν αφαιρέσεις από την Τουρκία και την Ελλάδα, high quality destinations όπως η Μύκονος και η Σαντορίνη, η Αθήνα, η Κωνσταντινούπολη και προορισμοί, όπως η Αττάλεια, το Μπόντρουμ, η Κρίτη, η Ρόδος, η Κως κτλ, τότε το guest satisfaction των ανταγωνιστικών προορισμών είναι γύρω στο 80%. Είναι επίσης αξιοσημείωτο ότι αυτά τα στοιχεία τα επιβεβαιώσε με δική του μελέτη ο ΣΕΤΕ (Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων).

Περισσότερα στατιστικά στοιχεία

-Τι γίνεται με το θέμα της αναβάθμισης των στατιστικών στοιχείων στην Κύπρο σε σχέση με τον κυπριακό τουρισμό; Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η διαδικασία; -Είμαστε έτοιμοι, περί τα μέσα Φεβρουαρίου, να ξεκινήσουμε να εκδίδουμε, σε συνεννόηση με την Στατιστική Υπηρεσία, ένα ολιστικό πακέτο στατιστικών στοιχείων τουρισμού. Η πρώτη έκδοση θα αφορά το 2022 στο σύνολό του. **-Τι στατιστικά στοιχεία θα είναι διαθέσιμα πλέον;** -Πλέον ερχόμαστε και παντρεύουμε τα στοιχεία που συλλέγει η στατιστική υπηρεσία, με τα στοιχεία του Υφυπουργείου και τα στοιχεία των ξενοδοχείων. Έτσι, στο πακέτο των στοιχείων θα περιλαμβάνονται οι εθνικότητες των τουριστών, η ημερήσια δαπάνη ανά εθνικότητα, η επιλογή καταλύματος και περιοχής. Θα βλέπουμε επίσης ανά αγορά τις αναζητήσεις στο διαδίκτυο και την επισκεψιμότητα της ιστοσελίδας του Υφυπουργείου ανά εθνικότητα και ηλικία. Θα μπορούμε επίσης να βλέπουμε το guest satisfaction όχι μόνο για την Κύπρο ως προορισμό αλλά και για τις τουριστικές περιοχές.

Προοπτικές για τριπλασιασμό των αφίξεων από τις ΗΠΑ τα επόμενα χρόνια

-Είστε ικανοποιημένος από τις πρόσφατες επαφές σας στις ΗΠΑ; Τι μπορεί να κερδίσει η Κύπρος από αυτή την αγορά;

- Αυτό που μας ικανοποιεί σε σχέση με τις διαβουλεύσεις που είχαμε είναι ότι πάρα πολλοί, εντυπωσιάστηκαν από την παρουσίασή μας σε σχέση με το τι κάνει η Κύπρος στο κομμάτι του τουρισμού και τα νέα τουριστικά προϊόντα που έχει αναπτύξει. Είναι επίσης πολύ σημαντικό το timing μας, αφού η Κύπρος συστήνεται στην αγορά σε μια περίοδο που ψάχνουν κάτι διαφορετικό. Στο πλαίσιο των επαφών μας, επισκεφθήκαμε την Ουάσινγκτον και τη Νέα Υόρκη και επισκεφθήκαμε διερευνητικά και την έκθεση New York Travel and Adventure Show- είναι μια έκθεση που γίνεται υπό μορφή road show και σειρά εκδηλώσεων σε διάφορες πόλεις και είναι πολύ πιθανό στο μέλλον να έχουμε και εμείς το δικό μας περίπτερο. Αυτό που μας έχει γίνει ξεκάθαρο από τις συναντήσεις μας με τους φορείς του τουρισμού εκεί, είναι ότι οι πιο αναπτυσσόμενες μορφές τουρισμού στην Αμερική αυτή την στιγμή, είναι το adventure και το solo travel, που κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος στους ταξιδιώτες. Ως Κύπρος μπορούμε να συνεχίσουμε να κτιζουμε πάνω στο κομμάτι της ασφάλειας και έχοντας υπόψη αυτό το μερίδιο αγοράς, από το οποίο μπορούμε

Ο μέσος Αμερικανός τουρίστας δαπανάει 2.000 δολ., ποσό τριπλάσιο σε σύγκριση με την μέση κατά κεφαλήν τουριστική δαπάνη στην Κύπρο, λέει ο Σάββας Περδίας.

να κερδίσουμε πόντους μελλοντικά, διενθώντας ιδιαίτερη έμφαση πάνω στην ασφάλεια τόσο σε επίπεδο προορισμού, όσο και σε επίπεδο της κάθε επιχείρησης ξεχωριστά. Όσον αφορά το adventure travel, είναι κάτι που αποκτά ολοένα και μεγαλύτερη σημασία, ιδιαίτερα μετά την πανδημία, και μπορούμε να πούμε ότι εμπίπτει στις ειδικές μορφές τουρισμού στις οποίες κάναμε τελευταίως κάποια βήματα, όπως για παράδειγμα

τα long distance hiking και το glamping. Στην Αμερική, είναι ο πιο αναπτυσσόμενος τομέας τουρισμού, ιδιαίτερα στους Millennials και τους τουρίστες της Generation Z. **-Παρόλα αυτά, εξακολουθούν φυσικά να υπάρχουν κάποιες αντικειμενικές δυσκολίες στο θέμα του τουρισμού από Αμερική. Το θέμα των απευθείας πτήσεων για παράδειγμα.** - Μπορεί να μην έχουμε την απευ-

θείας πτήση, αλλά αυτό δεν αποτελεί δικαιολογία για να μην κάνουμε κινήσεις στην αγορά, ειδικά από την στιγμή που Αμερικανοί τουρίστες έρχονται στην περιοχή, είτε στην Ελλάδα, είτε το Ισραήλ, είτε Λίβανο είτε Ιορδανία και χρησιμοποιούν transit flights. Υπάρχουν αρκετές πτήσεις απευθείας σε γειτονικές μας χώρες και σίγουρα βοηθά και το γεγονός ότι η συνδεσιμότητά μας με το Λονδίνο και την Γερμανία είναι πολύ

καλή και έχει πολλές πτήσεις από την Αμερική προς Φρανκφούρτη, Μόναχο και Λονδίνο. Είναι κατ' ακρίβεια εισηγμένη απόφαση για το Υφυπουργείο ότι θα εντείνουμε τις προσπάθειες στην αγορά των Ηνωμένων Πολιτειών, θα δώσουμε σημασία σε πρώτη φάση στην ευρύτερη περιοχή Νέας Υόρκης- Πενσυλβάνια και Νέο Υερσέυ και τις επαφές με ταξιδιωτικούς συνδέσμους, οι οποίοι θα μας βοηθήσουν να διεισδύσουμε

στην αγορά. Πρόκειται για τους ATTA- Travel agents' που ασχολούνται με το adventure travel, τον σύνδεσμο ASTA και τον USTOA- σύνδεσμος ταξιδιωτικών οργανισμών στις ΗΠΑ. Το επόμενο βήμα είναι να ενημερωθούν τα μέλη αυτών των συνδέσμων για τις επιλογές και τις ευκαιρίες που υπάρχουν σε σχέση με την συνδεσιμότητα για την Κύπρο.

-Υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι για την αμερικανική αγορά;

-Τον περασμένο χρόνο οι τουρίστες από Αμερική και Καναδά ανήλθαν σε 50 χιλιάδες αφίξεις, ήταν ελαφρώς πιο κάτω από το τι είχαμε το 2019 αλλά θα γίνει προσπάθεια να τριπλασιαστεί αυτός ο αριθμός μέσα στην επόμενη τριετία. Πρόκειται για τουρίστες με κατά κεφαλήν δαπάνη πολύ πιο ψηλή από την κατά κεφαλήν δαπάνη των τουριστών που έχουμε στην Κύπρο. Ο μέσος Αμερικανός τουρίστας δαπανάει 2 χιλιάδες δολάρια στις διακοπές του, ποσό τριπλάσιο σε σύγκριση με την μέση κατά κεφαλήν τουριστική δαπάνη στην Κύπρο, που κυμαίνεται στα 760 ευρώ. **-Από θέμα διαφήμισης, τι κονδύλι θα επενδυθεί για την αμερικανική αγορά;**

-Σε πρώτη φάση θέλουμε να δώσουμε 200 χιλιάδες ευρώ σε διάφορες ενέργειες για το 2023 και αναλόγως της ανταπόκρισης αυτό το ποσό θα αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου.

ΑΡΘΡΟ / Των ΤΖΑΝΑΣ ΠΑΝΤΟΥΥ ΚΑΙ ΕΝΤΑΣ ΚΑΠΑΝ / BLOOMBERG

Οι κεντρικές τράπεζες δίνουν το παράδειγμα

Οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών, που προσπαθούν να διασφαλίσουν πως οι αυξανόμενες τιμές καταναλωτή δεν θα τονώσουν έτι περαιτέρω τον πληθωρισμό, κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι τους να οργανώσουν τα του οίκου τους.

Οι εργαζόμενοι στις κεντρικές τράπεζες δεν αποφεύγουν το σοκ από τη μεγάλη αύξηση του κόστους διαβίωσης, σοκ που συμβαίνει μια φορά σε μια γενιά. Ακόμη κι αν δεν τους αρέσει, οι υπάλληλοι των κεντρικών τραπεζών αντιμετωπίζουν το ίδιο πλήγμα με όλους

τους άλλους στην αγορά εργασίας, τη στιγμή που οι προϊστάμενοί τους επιδιώκουν να ανακόψουν τον αχαλίνωτο πληθωρισμό στις οικονομίες που αποπτεύουν, αντισταθμίζοντας τις υπερβολικές αυξήσεις μισθών.

Κάποιοι γκρινιάζουν. Οι αποχωρήσεις από την Τράπεζα της Βραζιλίας πέρυσι, καθώς και ορισμένες από την Τράπεζα της Αγγλίας το 2017, υπογραμμίζουν πως τέτοια ιδρύματα πραγματικά αγωνίζονται να συγκρατήσουν τη δυσαρρέσκεια, ιδίως σε μια περίοδο παγκόσμιων εργατικών αναταραχών. Ακόμη κι έτσι,

όμως, οι διοικητές των κεντρικών τραπεζών έρχονται αντιμέτωποι με μια ισχυρή πολιτική επιταγή, να διασφαλίσουν τη μισθολογική πειθαρχία, ιδίαιτερα σε περιπτώσεις που οι διαπραγματεύσεις δεν γενικεύονται σε ολόκληρο τον δημόσιο τομέα. Η πικρή εναλλακτική, εάν οι υπάλληλοί τους λάβουν πλήρη αποζημίωση για την απώλεια αγοραστικής δύναμης, είναι να τους κατακρίνουν για υποκρισία και να διακινδυνεύσουν να δουν υψηλότερο πληθωρισμό.

«Οι κεντρικές τράπεζες πρέπει να εί-

Οι υπάλληλοι της ΕΚΤ έλαβαν για το 2023 αύξηση 4%, ποσοστό που είναι αισθητά χαμηλότερο του πληθωρισμού.

ναι πρώτες στη γραμμή για να αποτρέψουν ένα σπιράλ μισθών - τιμών», δήλωσε ο Κάροστεν Τζούνιους, διευθυντής οικονομολόγος στην Bank J Safra Sarasin

και πρώην στέλεχος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.

Στη Ζώνη του Ευρώ, όπου ο πληθωρισμός έφθασε στο ανώτατο όριο του 10,6% πέρυσι –ρεκόρ στην ιστορία του ενιαίου νομίσματος– το προσωπικό της ΕΚΤ έλαβε αύξηση μισθών 4% για το 2023. Η προηγούμενη ήταν 1,48%, που κι αυτή δεν συμβάδιζε με την αύξηση των τιμών. Στην Τράπεζα της Γαλλίας, μια αύξηση 4% που χορηγήθηκε τον Ιούλιο ήταν η πρώτη σε πέντε χρόνια. Η είδηση ότι η Τράπεζα της Αγγλίας περιορίζει επίσης τις μισθολογικές α-

παιτήσεις έγινε γνωστή μόλις αυτή την εβδομάδα.

Τέλος, κι ενώ η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ είναι επιφυλακτική στο να αποκαλύψει λεπτομέρειες για τις αμοιβές του προσωπικού της, η μισθολογική της κλίμακα για το 2023, που δημοσιεύθηκε αυτόν τον μήνα, δείχνει μια μέγιστη αύξηση 5,1% στο κατώτερο και ανώτερο εύρος κάθε μισθολογικής βαθμίδας, εκτός από το κατώτατο επίπεδο. Αυτό συγκρίνεται με τον μέσο πληθωρισμό των ΗΠΑ, του 8% το 2022.

Ελπίδες για άρση της διαφοράς ΟΚΥπΥ-συντεχνιών

Με αισιόδοξα αισθήματα ολοκληρώθηκε η τρίτη συνάντηση των δυο πλευρών - Συνεχίζονται οι διαβουλεύσεις

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Με χαμόγελα ολοκληρώθηκε η τρίτη συνάντηση των συνδικαλιστικών οργανώσεων ΣΕΚ, ΠΕΟ, ΔΕΟΚ, ΠΑΣΥΔΥ, ΠΑΣΥΚΙ και ΠΑΣΥΝΟ με τον Οργανισμό Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας (ΟΚΥπΥ) προκειμένου να βρεθεί μια κοινή συνισταμένη στη συνομιλοήγηση συλλογικής σύμβασης για τους εργαζομένους στα δημόσια νοσοκομεία, που προσλήφθηκαν από το 2019 με προσωπικά συμβόλαια. Το κλίμα έντασης που υπήρχε το προηγούμενο διάστημα φαίνεται να έχει εκτονωθεί και μπορεί να οδηγήσει σε μια συμφωνία ανάμεσα στις δυο πλευρές. Επί της αρχής ο ΟΚΥπΥ φαίνεται να συμφωνεί με τα ζητήματα που εγείρουν οι έξι συντεχνίες στο χώρο των δημοσίων νοσοκομείων και το μόνο που χωρίζει τα δυο μέρη είναι ζητήματα τεχνικής φύσεως, τα οποία θα τεθούν επί τά-

«δεν μπορούν να αποδεχθούν στον ΟΚΥπΥ, ως τον εξελικτικά μεγαλύτερο οργανισμό της Κύπρου, να ισχύει κάτι διαφορετικό από εκείνο που ισχύει στους άλλους οργανισμούς» όσον αφορά τους βασικούς όρους εργοδοτήσης των εργαζομένων». Ο ΟΚΥπΥ φαίνεται να εγείρει ζητήματα επιβάρυνσης του προϋπολογισμού του, ωστόσο είναι διατεθειμένος να αναζητήσει μια ενδιάμεση λύση. Τα κόστη από τη φωτιά θα αναλάβει να βγάλει η ad hoc επιτροπή που συμφωνήθηκε να συσταθεί και να ξεκινήσει συναντήσεις. Ζητούμενο της επιτροπής να διερευνήσει αν υπάρχει και άλλο έδαφος για να προχωρήσουν σε μια συνολική ρύθμιση.

Θετικός ο ΟΚΥπΥ

Εν αντιθέσει με το παρελθόν όπου ο ΟΚΥπΥ δεχόταν έντονες επικρίσεις για τη στάση του, στις συναντήσεις η έκρυθμη κατάσταση που

Στις 9 Φεβρουαρίου θα συνεδριάσει η ad hoc επιτροπή συντεχνιών - ΟΚΥπΥ προκειμένου να αναζητήσει συγκλίσεις στο ζήτημα με τις κλίμακες και τις προσαυξήσεις των εργαζομένων που προσλήφθηκαν με προσωπικά συμβόλαια.

Την περασμένη εβδομάδα και μετά το ναυάγιο της δεύτερης συνάντησης των δυο πλευρών υπήρξε παρασκηνιακή παρέμβαση του υπουργού Υγείας στην οποία φαίνεται να συμφωνήθηκαν βασικά ζητήματα που χωρίζουν συντεχνίες και ΟΚΥπΥ.

πτος σε νέα συνάντηση που συμφωνήθηκε να πραγματοποιηθεί τη μεθεπόμενη Πέμπτη 9 Φεβρουαρίου. Τα καλά νέα ανακοίνωσαν οι συντεχνίες που συμμετείχαν στη συνάντηση της Τρίτης οι εκπρόσωποι των οποίων τόνισαν το καλό κλίμα της συνάντησης, στην οποία ένα μέρος των ζητημάτων ξεκαθάρισε ωστόσο κάποια άλλα, πολύ σοβαρά κατά τους συντεχνιακούς, παραμένουν σε εκκρεμότητα. Πίσω από τη θετική κατάληξη φαίνεται να κρύβεται και ένα έντονο παρασκήνιο το οποίο όπως λένε οι πληροφορίες της «Κ» συνέβαλε καθοριστικά ώστε οι δυο πλευρές να βάλουν τις βάσεις και μια τελική συμφωνία.

Ad Hoc Επιτροπή

Τα ζητήματα που φαίνεται να υπάρχουν ανοικτά θα προσπαθήσουν να κλείσουν εκπρόσωποι των συντεχνιών και του ΟΚΥπΥ, οι οποίοι θα συναντηθούν και πάλι την ερχόμενη εβδομάδα. Σύμφωνα με τα όσα έχουν διαρρεύσει, οι δυο πλευρές φαίνεται να έχουν βρει κοινή συνισταμένη για το θέμα της ΑΤΑ. Εν προκειμένω, ΟΚΥπΥ και συντεχνίες συγκλίνουν πως δεν μπορεί για τον διαχειριστή των δημόσιων νοσοκομείων να ισχύει κάτι διαφορετικό από αυτό που ισχύει για τον εργαζόμενο του δημόσιου τομέα. Όπως ανακοινώθηκε από την πλευρά των συντεχνιών «για την ΑΤΑ, χωρίς να συνδέεται με οτιδήποτε άλλο, θα ισχύσει ό,τι ισχύει και στον υπόλοιπο ευρύτερο δημόσιο τομέα».

Οι κλίμακες

Εκεί που δεν φαίνεται να υπάρχει κατάληξη είναι στο ζήτημα με τις κλίμακες και τις προσαυξήσεις. Οι πληροφορίες που έχει στην διάθεσή της η «Κ» θέλουν τον ΟΚΥπΥ να συμφωνεί επί της αρχής, ωστόσο αυτό που απομένει είναι να συμφωνηθεί και η ουσία που είναι τα ποσοστά για τις κλίμακες. Στο σημείο αυτό, οι συντεχνίες ξεκαθαρίζουν πως για λόγους αρχής

«Τράπεζα της Χρονιάς 2022» στην Κύπρο από το διεθνές έγκυρο οικονομικό περιοδικό The Banker

Τράπεζα Κύπρου

επικρατούσε στα δημόσια νοσοκομεία φαίνεται να συνέβαλε στην αλλαγή κλίματος, κάτι που αναγνωρίστηκε από το σύνολο των συντεχνιών. Χαρακτηριστική ήταν η τοποθέτηση του γ.γ. ΟΕΚΔΥ ΣΕΚ, Γιώργου Κωνσταντίνου, ότι η συνάντηση της Τρίτης «ήταν καλύτερη μπορώ να πω από τις προηγούμενες». Αυτό που δημιουργήσε ικανοποίηση στις συντεχνίες ήταν η διαπίστωση πως τα όσα συζητήθηκαν στη συνάντηση έγιναν πάνω σε μια πιο σωστή βάση προκειμένου να υπάρξει κατάληξη σε μια συλλογική σύμβαση για το προσωπικό του ΟΚΥπΥ που προσλήφθηκε με προσωπικά συμβόλαια. Το θετικό κατά τον κ. Κωνσταντίνου, «είναι ότι ήρθε με διαφορετικό πρόσωπο μπορώ να πω ο ΟΚΥπΥ και είδαμε να συζητούν βασικά τα θέματα, τα οποία είχαμε θίξει την προηγούμενη φορά και να προχωρήσουμε με ένα πιο εποικοδομητικό τρόπο στο να καταλήσουμε». Επίδωξη των συντεχνιών είναι το καλό κλίμα να μην διαταραχθεί το επόμενο διάστημα, να συμφωνηθεί η πρώτη συλλογική σύμβαση του προσωπικού που προσλήφθηκε με προσωπικά συμβόλαια και να τερματιστεί έτσι η αναταραχή στο χώρο της υγείας.

Παρασκήνιο με συμμετοχή του υπουργού Υγείας

Μετά την αποτυχία της δεύτερης συνάντησης και με ορατό το ενδεχόμενο νέων κινητοποιήσεων στη δημόσια υγεία, το Υπουργείο Υγείας φαίνεται να κινήθηκε παρασκηνιακά. Σύμφωνα με πληροφορίες ο υπουργός Υγείας Μιχάλης Χατζηπαντέλα συναντήθηκε με τις δυο πλευρές πιεζαίνοντας συγκλίση στο θέμα της ΑΤΑ καθώς και συμφωνία, το θέμα με τις κλίμακες και τις προσαυξήσεις να παραπεμφθεί σε ad hoc Επιτροπή με εκπροσώπους των δυο πλευρών. Στο Υπουργείο Υγείας επικρατεί αισιοδοξία ότι οι δυο πλευρές μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία που να ικανοποιεί τις συντεχνίες και από την άλλη να μην θέτει σε κίνδυνο τα οικονομικά του ΟΚΥπΥ. Στοιχεία για το Υπουργείο Υγείας αποστέλει και η διαφορά που έχει προκύψει μεταξύ φαρμακοποιών και ΟΑΥ για τα σκευάσματα που συνταγογραφήθηκαν μέσα στο 2022 και ξεπερνούν την οροφή που υπάρχει. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που έχουμε στην διάθεσή μας, δεν φαίνεται να υπάρχει διάθεση να καλυφθεί η επιπλέον δαπάνη περίπου 4 εκατ. ευρώ για το 2022. Αυτό το οποίο συζητείται είναι να αυξηθεί το ετήσιο ποσό των 15 εκατ. ευρώ για τα συνταγογραφούμενα φάρμακα για το 2023.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ*

Τα χειρότερα πέρασαν για την Ευρωζώνη

Πρόσφατα στοιχεία δείχνουν ότι το οικονομικό πλήγμα στην Ευρωζώνη το τέταρτο τρίμηνο (2022) και το πρώτο τρίμηνο (2023) θα είναι λιγότερο κακό από ό,τι είχαμε εκτιμήσει προηγουμένως. Αναμένουμε περιορισμένη μείωση του ΑΕΠ κατά 0,3%. Αυξάνεται η πιθανότητα η Ευρωζώνη να αποφύγει εντελώς την ύφεση. Τα σημερινά δεδομένα του Δείκτη Διευθυντών Προμηθειών (PMI) υποστηρίζουν αυτήν την άποψη. Ο σύνθετος δείκτης παραγωγής για την Ευρωζώνη στις 50,2 μονάδες τον Ιανουάριο από τις 49,3 τον Δεκέμβριο, επέστρεψε σε έδαφος ανάπτυξης (τιμές άνω των 50 μονάδων), έστω και οριακά. Ο σύνθετος PMI για τη Γερμανία, η οποία λόγω του μεγάλου μεταποιητικού τομέα της υπέφερε αρχικά περισσότερο από το σοκ προσφοράς φυσικού αερίου, ξεπέρασε τη Γαλλία τον Ιανουάριο λόγω της ζωηρής δραστηριότητας των υπηρεσιών. Ωστόσο, οι σύνθετοι δείκτες και για τις δυο χώρες παρέμειναν κάτω από τα επίπεδα των 50 μονάδων, την ώρα που συνολικά η υπόλοιπη Ευρωζώνη επέστρεψε στην ανάπτυξη. Η τρέχουσα ζήτηση παραμένει σχετικά ασθενής και τα βιβλία παραγγελιών συ-

Είναι αρκετά πιθανό πλέον η Ζώνη του Ευρώ να αποφυγεί εντελώς την ύφεση.

νεχίζουν να συρρικνώνονται, αλλά το έκαναν λιγότερο από πριν. Οι τιμές πώλησης τόσο για αγαθά όσο και για υπηρεσίες συνέχισαν επίσης να σημειώνουν ανοδική πορεία, ωστόσο ο πληθωρισμός του κόστους εισροών μειώθηκε. Αν και μπορεί να εξακολουθεί να αποτυπώνεται κάποια μετακλίση προηγούμενων αυξήσεων κόστους στους καταναλωτές στο μέλλον, αυτό δείχνει ότι ο πληθωρισμός πιθανότατα θα υποχωρήσει κατά τη διάρκεια του έτους.

Κι ενώ οι δείκτες PMI της Ευρωζώνης βελτιώθηκαν τόσο στις υπηρεσίες όσο και στη μεταποίηση σχεδόν ισοδύναμα, μόνο ο δείκτης δραστηριότητας του κλάδου παροχής υπηρεσιών εκτινάχθηκε πάνω από το όριο των 50 μονάδων, το οποίο διαχωρίζει τη συρρίκνωση από την επέκταση. Σύμφωνα με τη Markit, η ανάπτυξη στην Ευρωζώνη προήλθε από την τεχνολογία (υπηρεσίες

και εξοπλισμός πληροφορικής) καθώς και από την υγειονομική περιθάλψη και τα φαρμακευτικά προϊόντα, ενώ η παροχή υπηρεσιών στον κλάδο της βιομηχανίας έδειξε και αυτή ανάκαμψη και κινήθηκε στην περιοχή της ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, περιορίστηκε η κάμψη στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων, αλλά και στους τομείς βασικών πόρων, ενώ οι κλάδοι των διαπροσωπικών επαφών, όπως ο τουρισμός και η αναψυχή, καθώς και τα οικιακά είδη παρουσίασαν σημάδια σταθεροποίησης.

Τέλος, η καταναλωτική εμπιστοσύνη της Ευρωζώνης και της Γερμανίας, ειδικότερα, βελτιώθηκε επίσης τον Ιανουάριο, αν και από πολύ χαμηλά επίπεδα. Λεπτομέρειες από τη γερμανική έρευνα υποδηλώνουν ότι, ενώ οι προσδοκίες των καταναλωτών για την οικονομία και τα εισοδήματά τους αναβημίστηκαν σημαντικά, παραμένουν επιφυλακτικοί προς το παρόν με τις τάσεις για έξοδα να περιορίζονται.

* Ο κ. Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΤΩΝ ΝΤΑΡΑ ΠΑΝΑΣΙΝΓΚΕ και ΣΤΕΦΑΝΟ ΡΕΜΠΑΟΥΝΤΟ / REUTERS

Αναζητούνται ενδείξεις για τις επόμενες κινήσεις της ΕΚΤ

Η ΕΚΤ φαίνεται έτοιμη αύριο Πέμπτη να αποφασίσει άλλη μια μεγάλη αύξηση των επιτοκίων. Το τι θα ακολουθήσει δεν είναι τόσο βέβαιο. Μιλώντας πρόσφατα στο Νταβός, η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ τόνισε την ανάγκη η νομισματική πολιτική «να παραμείνει στην ίδια πορεία που έχει χαραχθεί».

«Οι αρμόδιοι αξιωματούχοι της ΕΚΤ πιστεύουν ότι πρέπει να πατάξουν τον πληθωρισμό και θα παύσουν την όλη διαδικασία όταν διαπιστώσουν βελτιωμένες προοπτικές γι' αυτόν», δήλωσε ο Κάρτσεν Μπρέσκι, διευθυντής παγκόσμιας μακροοικονομικής ανάλυσης στην ING. Τίθενται ορισμένα ερωτήματα για το τι μέλλει γενέσθαι την Πέμπτη. Αρχικά, μια αύξηση του επιτοκίου κατά 50 μονάδες βάσης, στο 2,5%, θεωρείται δεδομένη, επομένως οι αγορές θα επικεντρωθούν σε αυτά που έχει να δηλώσει η Λαγκάρντ. «Η ΕΚΤ πρέπει να είναι επιθετική», υπογράμμισε ο Ιον Γουόλς, συνεταιρικός της TwentyFour Asset Management. «Δεν ξέρω αν η Λαγκάρντ θα πει ότι η τιμολόγηση του τελικού επιτοκίου στην αγορά είναι πολύ χα-

Οι αγορές θεωρούν δεδομένη τη νέα αύξηση επιτοκίων κατά 50 μ.β. στην αυριανή συνεδρίαση.

μηλή, αλλά περιμένω να επαναλάβει ότι η ΕΚΤ θα συνεχίσει να αυξάνει τα επιτόκια».

Το επόμενο ερώτημα αφορά το εάν η Τράπεζα θα αποστείλει κάποιο μήνυμα για τη συνεδρίαση του Μαρτίου και πέραν αυτού. Οι αγορές το ελπίζουν, επειδή το τι θα ακολουθήσει μετά την Πέμπτη είναι κάτι αμφιλεγόμενο.

Ορισμένα στελέχη της ΕΚΤ, συμπεριλαμβανομένων Ολλανδών και Σλοβάκων, υποστηρίζουν μια μεγάλη άνοδο τον Μάρτιο. Τα σχόλια της Λαγκάρντ υποδηλώνουν ότι και η ίδια ενστερνίζεται αυτήν την άποψη. Οι απότεροι πιέζουν για αναδίπλωση, καθώς μειώνεται ο βασικός πληθωρισμός.

Ο Ιταλός Φάμπιο Πανέτα πιστεύει ότι η ΕΚΤ δεν πρέπει να δεσμευτεί σε

καμία συγκεκριμένη κίνηση πέραν του Φεβρουαρίου. «Υπήρξαν ερωτήματα πρόσφατα σχετικά με το γιατί οι αγορές δεν καταλαβαίνουν τι θα κάνει η ΕΚΤ στη συνέχεια», δήλωσε ο Μπρζέσκι της ING. «Μια εξήγηση έχει να κάνει με το ότι οι αγορές είναι υπερβολικά αισιόδοξες, αλλά υπάρχει επίσης ένα ερώτημα σχετικά με το επικοινωνιακό χάος της ίδιας της ΕΚΤ και ποιους πρέπει να ακούσουμε». Ακόμη ένα θέμα έχει να κάνει με το εάν πρόκειται να δοθούν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την ποσοτική σύσφιξη.

Η ΕΚΤ σχεδιάζει να περιορίσει τον αριθμό ομολόγων που αγοράζει στο πλαίσιο του Προγράμματος Αγοράς Περιφερειακών Στοιχείων της (APP) κατά 15 δισ. ευρώ μηνιαίως από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο. Η UBS αναμένει από την ΕΚΤ να επαναλάβει ότι ο ρυθμός ποσοτικής σύσφιξης μετά τον Ιούνιο θα αποφασιστεί αργότερα. Βέβαια, πολλοί διερωτώνται ακόμη πόσο γρήγορα θα αποκλιμακωθεί ο πληθωρισμός, αν και αυτό δεν είναι ξεκάθαρο και η πρόβλεψη της πορείας του δύσκολη.

Οι αναβολές εκποιήσεων «έκοψαν» αναβαθμίσεις

Ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης τόνισε ότι θα γίνονταν ακόμα περισσότερες από τις 27 που έχουν γίνει από το 2013

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Τα «μπερδέματα» των εκποιήσεων και οι συνεχείς αναβολές ή οι προσπάθειες για αλλαγή του πλαισίου «φρέναραν» κάποιες αναβαθμίσεις του αξιόχρεου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του υπουργού Οικονομικών Κωνσταντίνου Πετρίδη, ο Οίκος Moody's, ο μοναδικός εξάλλου που δεν έχει βάλει την Κύπρο στην επενδυτική βαθμίδα, θα την είχε βάλει εάν η Κύπρος δεν είχε μπει σε «ευτράπελα» με την αλλαγή του πλαισίου ή με καθυστερήσεις που σχετίζονταν με αυτό. Στο πλαίσιο παρουσιάσεις του απολογισμού του έργου του Υπουργείου Οικονομικών, ο κ. Πετρίδης σημείωσε emphatica πως γνωρίζει ότι αν δεν γίνονταν κάποια ζητήματα με το Πλαίσιο, τότε θα υπήρχαν περαιτέρω αναβαθμίσεις από τις 27 που έχουν γίνει συνολικά από το 2013. Σύμφωνα με τον απολογισμό του Υπουργείου, κατά το χρονικό διάστημα 2013-2022, το αξιόχρεο του μακροπρόθεσμου ομολόγου της Κυπριακής Δημοκρατίας αναβαθμίστηκε 27 φορές από τους τέσσερις Οίκους πιστοληπτικής αξιολόγησης. Συγχρόνως, σε διάστημα μόλις 2 ετών επιτεύχθηκε σημαντική βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας της ΚΔ (4 βαθμίδες κατά μέσο ως προς την επενδυτική κατηγορία), οδηγώντας σε βελτίωση του ενδιαφέροντος για το κρατικό ομόλογο και μείωση του κόστους χρηματοδότησης. Σημαντική εξέλιξη δε, οι αναβαθμίσεις από όλους τους Οίκους αξιολόγησης από το 2013 μέχρι σήμερα, με τον Οίκο Fitch να αναβαθμίζει το αξιόχρεο του μακροπρόθεσμου ομολόγου (από το χαμηλότερο του 2013) κατά 13 βαθμίδες, τον Οίκο S&P's κατά 12 βαθμίδες, τον Οίκο DBRS κατά 9 βαθμίδες και τον Οίκο Moody's κατά 8 βαθμίδες στο πιο πάνω χρονικό διάστημα.

Όλα τα παραπάνω σε μία χρονική περίοδο που από την Τετάρτη 1η Φεβρουαρίου θα αρχίσουν να αποστέλλονται ξανά οι επιστολές προειδοποίησης στους δανειολήπτες που έχουν μη εξυπηρετούμενες κορρηγίες. Όπως έγραψε ξανά η «Κ» την περασμένη Κυριακή, από τα μέσα Μάρτη θα αρχίσουν να λαμβάνουν σάρκα και οστά οι εκποιήσεις, καθώς για να προχωρήσει μία εκποίηση θα πρέπει να γίνει μετά τις 45 ημέρες που θα έχει σταλεί η επιστολή στους προβληματικούς δανειολήπτες. Οι εκποιήσεις έχουν σταματήσει αρκετές

Όσον αφορά τον εναρμονισμένο πληθωρισμό στην ΕΕ κατά το 2022, η Κύπρος κατείχε την 5η χαμηλότερη θέση ανάμεσα στα Κράτη Μέλη.

φορές από την αρχή της πανδημίας και είναι ένα ζήτημα για το οποίο πάντα υπάρχει μία «ανησυχία» στη Βουλή.

Ρυθμοί και δημόσιο χρέος

Σύμφωνα με τον απολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών, μετά από την αντιμετώπιση τριών κρίσεων (χρηματοοικονομική, πανδημία και ενεργειακή), γίνεται επανεκκίνηση της οικονομίας με ρυθμούς απόδοσης στο 6,6% για το 2022, με ανεργία στο 6,7% και με δημόσιο χρέος κάτω του 90%. Ο Υπουργός τόνισε κατά την ομιλία του πως υπάρχει δραστική μείωση ποσοστών ανεργίας στο ήμισυ από το 2018 και περαιτέρω μείωση το 2022. Η μακροχρόνια ανεργία από 6,1% το 2013 μειώθηκε στο 2,7% το 2018 και περαιτέρω στο 2,3% στο πρώτο ενιάμηνο του 2022. Όπως είπε ο Υπουργός, το 2013 το χαρακτηριστικό της οικονομίας ήταν η ανεργία. Αυτό

το ελλειμματικό δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης στο -5,7% του ΑΕΠ το 2012, μετατράπηκε σε πλεονασματικό ύψους 3,5% το 2018, ενώ το 2022 προβλέπεται πλεόνασμα 1,2%.

αντιστράφηκε με κύριο χαρακτηριστικό την ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας. Η αυξητική τάση κενών θέσεων εργασίας κατά τον Υπουργό από το 2013 μέχρι σήμερα, είναι αποτέλεσμα έντονων οικονομικής δραστηριότητας, αντικατοπτρίζοντας τη δυναμική της κυπριακής οικονομίας και προοπτικές για περαιτέρω

ανάπτυξη. Συγχρόνως, η ΚΔ έλαβε 603 εκατ. ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο SURE (ειδικό εργαλείο για διατήρηση θέσεων εργασίας στα κράτη μέλη κατά τη διάρκεια της πανδημίας), το οποίο συνέβαλε στο να αποτρέψει την ανεργία με σειρά σχεδίων.

Κοινωνικοί δείκτες

Σύμφωνα με την παρουσίαση του Υπουργού, παρά τις αντίξοες οικονομικές συνθήκες και την αντιμετώπιση τριών κρίσεων οι κοινωνικοί δείκτες για την ανισότητα και τη φτώχεια στην Κύπρο συνεχίζουν να καταγράφουν βελτίωση. Το ποσοστό του πληθυσμού που βρισκόταν σε Κίνδυνο Φτώχειας (δηλαδή το διαθέσιμο εισόδημα του βρισκόταν κάτω από το Χρηματικό Όριο Κινδύνου Φτώχειας) ή σε Κοινωνικό Αποκλεισμό παρουσίασε μείωση, φτάνοντας στο 13,8% το 2021 σε σχέση με 15,3% το

2013. Ο συντελεστής Gini, ο οποίος αποτελεί δείκτη άνισης κατανομής ή συγκέντρωσης του εισοδήματος παρουσίασε το 2021 σημαντική βελτίωση (29,4%) σε σχέση με το 2013 (32,4%). Πρόσθετα, το 2021 το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού ήταν 4,2 φορές ψηλότερο από το εισόδημα του φτωχότερου 20% του πληθυσμού (Δείκτες S80/S20), σε σχέση με 4,3 που ήταν το 2020 και 4,9 που ήταν το 2013, παρουσιάζοντας βελτίωση.

Τα δημόσια οικονομικά

Ο κ. Πετρίδης αναφερόμενος στα δημόσια οικονομικά τόνισε πως το ελλειμματικό δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης στο -5,7% του ΑΕΠ το 2012, μετατράπηκε σε πλεονασματικό ύψους 3,5% του ΑΕΠ το 2018, ενώ το 2022 προβλέπεται πλεόνασμα 1,2% του ΑΕΠ. Υπήρξε, όπως είπε, μία συνετή

δημοσιονομική πολιτική στήριξης αλλά και σημαντική στήριξη της κοινωνίας κατά περιόδους κρίσης, με σημαντική μείωση του κόστους χρηματοδότησης. Την ίδια ώρα, όπως είπε, έγινε δημοσιονομική εξυγίανση που επέτρεψε γρήγορο καταρτισμό και εφαρμογή εθνικού προγράμματος στήριξης κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Σύμφωνα με την παρουσίαση, υπήρξαν ισχυρά δημόσια οικονομικά χωρίς αύξηση φόρων ή μείωση των δαπανών, ενώ αυξήθηκαν και οι κοινωνικές παροχές κατά 71%, ή 1,8 δις. ευρώ. Υπογράμμισε ότι έγινε αύξηση επενδύσεων, έγινε ανάπτυξη εμπιστοσύνης επενδυτών/αγορών, επανήλθε σε επενδυτική βαθμίδα και μειώθηκε το κόστος χρηματοδότησης, από 3,2% του ΑΕΠ το 2013, σε 1,3% του ΑΕΠ το 2023.

Ο κ. Υπουργός υπέδειξε στην ομιλία του ότι υπήρχε έλλειμμα μεγαλύτερο (2,6% του ΑΕΠ) κατά την περίοδο 2013-2017 σε σύγκριση με την ΕΕ/Ευρωζώνη (έλλειμμα 2% του ΑΕΠ), θέση οποία ανατράπηκε κατά την περίοδο 2018-2022, όπου το δημοσιονομικό έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης περιορίστηκε στο 2,5% του ΑΕΠ σε σύγκριση με μεγαλύτερο έλλειμμα στην ΕΕ/Ευρωζώνη ύψους 3,1% και 3,3% του ΑΕΠ, αντίστοιχα. Πρόσθεσε πως η βελτίωση της δημοσιονομικής θέσης της Κύπρου έγινε αισθητή την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2022 με το δημοσιονομικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης να παρουσιάζει πλεόνασμα 2% του ΑΕΠ, ενώ η δημοσιονομική θέση της ΕΕ/Ευρωζώνης είναι σε χαμηλότερο επίπεδο (-1,5%/-1,7% ΑΕΠ).

Στόχευση για πληθωρισμό στο 3%

Σύμφωνα με τον ΥΠΟΙΚ, για ολόκληρο το 2022 ο πληθωρισμός ανήλθε στο 8,4%. Καθημερινώς παράγοντας, η αύξηση της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές κατά 42,6% το 2022, με παράλληλη υποχώρηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου καθώς επίσης και οι αυξήσεις που παρατηρήθηκαν στις τιμές των τροφίμων. Όσον αφορά τον εναρμονισμένο πληθωρισμό στην ΕΕ κατά το 2022, η Κύπρος κατείχε την 5η χαμηλότερη θέση ανάμεσα στα Κράτη Μέλη, ύψους 8,1%, σε σύγκριση με 9,2% και 8,4% στην ΕΕ και Ευρωζώνη, αντίστοιχα. Η πρόβλεψη του είναι για περιορισμό του στο 3% το 2023.

Μισό δις. ευρώ για τον ψηφιακό μετασχηματισμό

Υπάρχουν τα χρήματα για την επόμενη πενταετία, μας λείπει το ανθρώπινο κεφάλαιο, λέει ο Κυριάκος Κόκκινος

Της ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Κάτι περισσότερο από μισό δισεκατομμύριο ευρώ (€512 εκατ.) θα διατεθούν την επόμενη πενταετία για τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Μιλώντας στην παρουσίαση του έργου του Υφυπουργείου Καινοτομίας, ο υφυπουργός Κυριάκος Κόκκινος, εξήγησε ότι το 23% του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αφιερώνεται σε έργα ψηφιακού μετασχηματισμού, δηλαδή περίπου €282 εκατ. συν άλλα €150 εκατ. τα οποία προέρχονται από εθνικούς πόρους, συν €80 εκατ. για επιχειρηματική καινοτομία, η οποία κατά κύριο λόγο αφορά ψηφιακά στοιχεία, άρα αθροιστικά είναι πέραν του μισού δισεκατομμυρίου τα λεφτά που υπάρχουν διαθέσιμα για τα επόμενα πέντε χρόνια. Όσον αφορά τον προϋπολογισμό του Υφυπουργείου, ανέρχεται σε περίπου 120 εκατ. ευρώ για το 2023, ενώ αυξάνεται στα 157 εκατ. το 2024

Τα €282 εκατ. από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας συν άλλα €150 εκατ. τα οποία προέρχονται από εθνικούς πόρους, συν €80 εκατ. για επιχειρηματική καινοτομία.

και τα 135 εκατ. το 2025. Στο πλαίσιο του εθνικού Σχεδίου Προγραμμάτων, για την περίοδο 2021-2027, αναλογούν στην καινοτομία €34 εκατ., στη διευνοποίηση €35 εκατ., στην έρευνα €30 εκατ., στην ενδυνάμωση δομών και ικανοτήτων €17 εκατ., και στη συνεργασία & μεταφορά γνώσης €34 εκατ. Όπως ανέφερε ο Κ. Κόκκινος, συνολικά τα τελευταία 3 χρόνια, δόθηκαν €30 εκατ. σε start-ups και scale-ups μέσω των προγραμμάτων χρηματοδότησης του ΙΔΕΚ, με αποτέλεσμα €15 εκατ. να προέλθουν από μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων, να δημιουργη-

Στόχος μας είναι να βρεθεί η Κύπρος στις θέσεις 15-16 του φετινού δείκτη DESI, ανέφερε ο υφυπουργός Καινοτομίας Κυριάκος Κόκκινος.

θούν πέραν των 240 νέων θέσεων εργασίας, και να λάβουν χρηματοδότηση 104 εταιρείες. Την ίδια ώρα, εντοπίζεται κενό στο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Κάτω από τον μέσο όρο

Αυτό διαπιστώνεται και από τον τελευταίο δείκτη DESI (δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας), τα στοιχεία του οποίου καταδεικνύουν ότι υπάρχει σοβαρό κενό στις ψηφιακές δεξιότητες, τόσο του γενικού πληθυσμού (1 στους 2 δεν έχουν ψηφιακές δεξιότητες), αλλά και στους απόφοιτους στον τομέα των επιστημών. «Την με-

γαλύτερη αδυναμία την έχουμε στο ανθρώπινο κεφάλαιο. Δεν έχουμε αρκετούς επαγγελματίες στον χώρο, τόσο από πλευράς εξειδίκευσης όσο και αριθμικά. Αυτή είναι η πρόκληση, που πρέπει να την δούμε θετικά ως ευκαιρία μάθησης». Συγκεκριμένα, ενώ στην Ευρώπη το 3,9% των αποφοίτων πανεπιστημίων δραστηριοποιείται στον χώρο των επιστημών, στην Κύπρο το ποσοστό είναι 2,7%. Παράγουμε λοιπόν λιγότερους επιστήμονες από τον μέσο όρο της Ευρώπης. Όπως ανέφερε ο Υφυπουργός, το εργατικό δυναμικό που υπάρχει

κατά μέσο όρο στον χώρο της Πληροφορικής στην Ευρώπη ανέρχεται στο 4,1% του εργατικού δυναμικού, ενώ στην Κύπρο ανέρχεται στο 3,1%. Ειδικά στον χώρο της πληροφορικής εργάζονται περίπου 11.500 Κύπριοι και 16.000 από τρίτες χώρες. Δεν χρειάζεται να γίνουν όλοι απόφοιτοι STEM (Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία, Τηλεπικοινωνίες, Μηχανικά και Μαθηματικά), αλλά όλοι θα πρέπει να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες. Γι' αυτό μέσα από το σχέδιο Ανάκαμψης τα 35 εκατ. είναι αφιερωμένα για upskilling επαγγελματιών σε συναφείς χώρους», τόνισε ο Κ. Κόκκινος.

Στι μέση

Στον προηγούμενο δείκτη DESI, η Κύπρος βρισκόταν στην 20η θέση από τους 27, καταγράφοντας σημαντική πρόοδο στους τομείς της ηλεκτρονικότητας, της ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας και των ψηφιακών δημό-

Ενώ στην Ευρώπη το 3,9% των αποφοίτων πανεπιστημίων δραστηριοποιείται στον χώρο των επιστημών, στην Κύπρο το ποσοστό είναι 2,7%, άρα παράγουμε πιο λίγους από τον μέσο όρο της Ευρώπης.

σιων υπηρεσιών. Πλέον η Κύπρος στο χέυνη να βρεθεί γύρω στη μέση της κατάταξης. Σε ερώτηση της «Κ», ο Υφυπουργός ανέφερε την επιθυμία για 3-4 θέσεις πιο πάνω στον φετινό δείκτη DESI. Να βρεθεί δηλαδή στις θέσεις 15-16 της ΕΕ, ενώ σε βάθος χρόνου τριών ετών η Κύπρος μπορεί να βρεθεί στην πρώτη δεκάδα. Ο Κ. Κόκκινος τόνισε ότι η χώρα είναι ήδη στις πρώτες 10 θέσεις στον τομέα της Καινοτομίας και η μοναδική χώρα από τη Νότια Ευρώπη στο European Innovation Scoreboard. Συγκεκριμένα, η Κύπρος πέτυχε την μεγαλύτερη βελτίωση στον

τομέα της καινοτομίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο από το 2015. Σύμφωνα με την επίσημη έκθεση του Ευρωπαϊκού Πίνακα Αποτελεσμάτων Καινοτομίας 2022 (European Innovation Scoreboard) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κατέλαβε την 10η θέση στη συνολική κατάταξη, μεταξύ Γερμανίας και Γαλλίας, έχοντας βελτιώσει την επίδοσή της κατά 38% από το 2015 μέχρι και το 2022 και πλέον ανήκει στην κατηγορία Strong Innovators. Στόχος, όπως υπογράμμισε ο Υφυπουργός, είναι η θέση της Κύπρου να είναι στο γκρουπ των 7-8 πρώτων χωρών της ΕΕ, στην συγκεκριμένη κατηγορία.

Τι έπεται

Στο επίκεντρο του Υφυπουργείου βρίσκεται η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η ψηφιοποίηση υπηρεσιών και η διευκόλυνση των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Όπως ανέφερε ο Υφυπουργός, τους επόμενους μήνες το gov.cy θα ενισχυθεί, με την προσθήκη 500 υπηρεσιών. Ήδη η Πύλη διαθέτει 350 υπηρεσίες του δημοσίου. Σε διαδικασία μεταρρύθμισης βρίσκεται και το σύστημα e-procurement, αν και η αλλαγή του θα γίνει σε βάθος χρόνου δύο μηνών. Μέχρι τον Απρίλιο, αναμένονται ανακοινώσεις σε σχέση με το Cyprus Equity Fund και τα κίνητρα που αφορούν ψηφιακά επενδυτικά ταμεία και επταχυντές που αφορούν στην προσέλκυση επενδυτικών ταμείων από το εξωτερικό για νεοφυείς και καινοτόμους επιχειρήσεις. Έχει παράλληλα εγκριθεί από το Υπουργικό η δημιουργία Innovation district στον χώρο της κρατικής έκθεσης στην Έγκωμη, το οποίο θα φιλοξενεί εταιρείες start up και εργαστήρια πανεπιστημίων. Από την πλευρά του ο διευθυντής του Υφυπουργείου Στέλιος Χειμόνας, ανέφερε ότι είναι σε εξέλιξη συστήματα όπως το τελωνείο, το e justice, ενώ παράλληλα προχωρεί το σχέδιο για γρήγορο ίντερνετ, με κονδύλι 35 εκατ. να έχει εγκριθεί για τα κουνόνια επιδότησης συνδέσεων, την επέκταση δικτύων σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές, πολύ ψηλής χωρητικότητας, στις οποίες δεν υπάρχει ιδιωτικό ενδιαφέρον.

ΑΡΘΡΟ Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Αξιοπρέπεια στην πολιτική

Οι εκλογές στην Ελλάδα και στην Κύπρο πλησιάζουν. Το κλίμα είναι πιο τοξικό από ποτέ με άπιστευτα περιστατικά χυδαίοτητας να λαμβάνουν χώρα στο πολιτικό σκηνικό. Στην Ελλάδα για παράδειγμα υπάρχει βουλευτής που βρίζει καθημερινά πολίτες στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης και στη Βουλή η συμπεριφορά του δεν διαφέρει καθόλου από αυτή που είχαν οι βουλευτές της Χρυσής Αυγής. Τσαμπουκάς και τραμπουκισμός χωρίς όρια les και είναι μαγκία να μιλάει ασχημά χωρίς να σεβεται το χώρο που τον φιλοξενεί – στην προκειμένη περίπτωση είναι η Βουλή – τους συναδέλφους βουλευτές του και όλους αυτούς που τον ψήφισαν για να τους εκπροσωπεί. Πρέπει λοιπόν να γίνει κατανοητό ότι οι βουλευτές εκλέγονται από τον λαό και τον εκπροσωπούν, οπότε πρέπει να φέρονται αναλόγως. Στην Κύπρο από την άλλη διανύουμε μια προεκλογική περίοδο γεμάτη από επιθετικότητα, αλληλοκατηγορίες και διακομίο, κάτι που δεν τιμά την γιορτή της δημοκρατίας. Ο κόσμος θέλει να ακούσει τι θα κάνουν οι υποψήφιοι για τη χώρα και ποιο είναι το πρόγραμμά τους. Η πλειοψηφία των ψηφοφόρων είναι μετριοπαθείς και απεχθάνονται τη γηπεδική σύγκρουση. Όταν υπάρχει, απλά τους διώχνει από την κάλπη με αποτέλεσμα να χάνει η δημοκρατία μέσω της μεγάλης αποχής. Η χυδαίοτητα δεν πρέπει να έχει καμία θέση στην πολιτική σκηνή. Όσο το βήμα δίνεται σε χυδαίους τόσο οι περιπτώσεις τύπου Χρυσής Αυγής θα διαιωνίζονται. Οι πολιτικοί έχουν την υποχρέωση να συμπεριφέρονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό στους γύρω τους αφού είναι το παράδειγμα για την κοινωνία. Αν δεν σεβονται τους θεσμούς και τους γύρω τους δεν έχουν καμία θέση στη δημοκρατία μας και ούτε έχουν το δικαίωμα να την επικαλούνται. Η δημοκρατία ηγιάζει από τον λαό, ασκείται από τον λαό και εξυπηρετεί τα συμφέροντα του λαού, οπότε τα όργανα της πολιτείας που είναι φορείς εξουσίας πρέπει να υπηρετούν και να προσπαίζουν τα συμφέροντα του συνόλου της κοινωνίας και όχι του εαυτού τους.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Αποκλιμάκωση στη Δυτική Οχθη θέλει η Ουάσιγκτον

Εκκλιση του Αντονι Μπλίνκεν και προς τις δύο πλευρές για τερματισμό της βίας

Ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Αντονι Μπλίνκεν, επισκέφθηκε χθες την κατεχόμενη Δυτική Οχθη για να συναντηθεί με τον πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής, Μαχμούντ Αμπάς, και ζήτησε να αποκλιμακωθεί η βία που έχει ξεσπάσει στην περιοχή, ενώ παραδέχθηκε ότι οι Παλαιστίνιοι έχουν περιορισμένες προοπτικές στον ευρύτερο αγώνα τους για ανεξαρτησία.

Ο Μπλίνκεν επισκέφθηκε τον Αμπάς στην έδρα της Παλαιστινιακής Αρχής στη Ραμάλα, στο πλαίσιο μιας περιοδείας που συμπιπτει με έναν από τους πιο φονικούς μήνες στη Δυτική Οχθη εδώ και αρκετά χρόνια. Περισσότεροι από 30 Παλαιστίνιοι έχουν σκοτωθεί στην περιοχή τον Ιανουάριο, κυρίως κατά τη διάρκεια ισραηλινών στρατιωτικών επιδρομών με στόχο την καταστολή μιας αυξανόμενης «τρομοκρατικής δραστηριότητας» και τη σύλληψη Παλαιστινίων ενόπλων.

Το βράδυ της Παρασκευής η βία εισχώρησε και στο Ισραήλ. Ένας ένοπλος Παλαιστίνιος σκότωσε επτά πολίτες έξω από μια συναγωγή σε έναν οικισμό της Ανατολικής Ιερουσαλήμ –η χειρότερη επίθεση στην πόλη από το 2008– και υπάρχουν φόβοι για περαιτέρω κλιμάκωση τις επόμενες εβδομάδες.

«Τόσο οι Παλαιστίνιοι όσο και οι Ισραηλinoί βιώνουν αυξανόμενη ανασφάλεια και φόβο στα σπίτια και στις κοινότητες τους, στους τόπους λατρείας τους», δήλωσε ο κ. Μπλίνκεν. «Πιστεύ-

Πιέζει ο ακροδεξιός υπουργός Μπεν Γκβίρ για επαναφορά της θανατικής ποινής σε Παλαιστίνιους που επιτίθενται σε Ισραηλινούς.

ουμε ότι είναι σημαντικό να λάβουμε μέτρα για την αποκλιμάκωση, να σταματήσουμε τη βία, να μειώσουμε τις εντάσεις – και να προσπαθήσουμε επίσης να δημιουργήσουμε τα θεμέλια για πιο θετικές δράσεις στο μέλλον».

Διπλωματία κράτους

Ο Μπλίνκεν δήλωσε ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες συνεχίζουν να ελπίζουν σε μια ειρηνευτική διευθέτηση μέσω διαπραγματεύσεων, που μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ενός παλαιστινιακού κράτους. Όμως οι συνομιλίες για τον σκοπό αυτό έχουν βαλτώσει εδώ και χρόνια και η νέα κυβέρνηση του Ισραήλ έχει δείξει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την πιθανή προσάρτηση παλαιστινιακής γης παρά για την πιθανότητα δημιουργίας μιας κρατικής οντότητας.

Σε μια προσπάθεια να βοηθήσει αυτό τον στόχο, ο Μπλίνκεν ανακοίνωσε 50 εκατομμύρια δολάρια σε μία νέα αμερικανική χρηματοδότηση για την Υ-

Με τον πρόεδρο της Παλαιστινιακής Αρχής, Μαχμούντ Αμπάς, συναντήθηκε χθες ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, Αντονι Μπλίνκεν, ενώ ανακοίνωσε χρηματοδότηση 50 εκατ. δολ. για την Υπηρεσία Αρωγής και Έργων των Η.Ε., η οποία παρέχει βοήθεια στους Παλαιστίνιους.

πηρεσία Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών, η οποία παρέχει βοήθεια στους Παλαιστίνιους.

Η συνάντησή του με τον 87χρονο Αμπάς έγινε μία ημέρα μετά τη συνάντηση του Μπλίνκεν στην Ιερουσαλήμ με τον Νετανιάχου, ο οποίος απνύθηκε παρόμοιες εκκλήσεις τόσο στους Ισραηλινούς όσο και στους Παλαιστίνιους να μειώσουν τις εντάσεις.

Ο Αμπάς κατήγγειλε ότι το Ισραήλ στερεί από τους Παλαιστίνιους τα δικαιώματά τους, επιβλέπει την «προσάρτηση» εδαφών της Δυτικής Οχθης και καταδικάζει παλαιστινιακά σπίτια –βήματα που, όπως είπε, δυσχεραίνουν την επίτευξη ειρηνευτικής συμφωνίας. «Διαπιστώσαμε ότι η ισραηλινή κυβέρνηση είναι υπεύθυνη για ό, τι συμβαίνει αυτές τις μέρες», είπε.

Παράλληλα, ο υπουργός Εθνικής Ασφάλειας του Ισραήλ, Ιταμάρ Μπεν Γκβίρ, υποσχέθηκε τη Δευτέρα να προωθήσει τη θανατική ποινή μέσω πλειοκρατικής καρέκλας για Παλαιστίνιους

που εμπλέκονται σε επιθέσεις εναντίον Ισραηλινών.

«Όποιος δολοφονεί, βλάπτεται και σφραγίζει πολίτες θα πρέπει να οδηγείται στην ηλεκτρική καρέκλα», δήλωσε ο Μπεν Γκβίρ κατά τη διάρκεια συνεδρίασης του ακροδεξιού κόμματος «Εβραϊκή Δύναμη».

Ο Μπεν Γκβίρ πιέζει την Κνεσέτ (το Κοινοβούλιο του Ισραήλ) να ψηφίσει νομοσχέδιο για τη χρήση της θανατικής ποινής εις βάρος των Παλαιστινίων που εμπλέκονται σε επιθέσεις εναντίον Ισραηλινών. Τον Νοέμβριο του περασμένου έτους, ο Μπεν Γκβίρ έθεσε την εισαγωγή της θανατικής ποινής εναντίον Παλαιστινίων που κρίθηκαν ένοχοι για τη δολοφονία Ισραηλινών ως προϋπόθεση για να ενταχθεί στην κυβέρνηση συνασπισμού του Νετανιάχου. Επί του παρόντος, η θανατική ποινή δεν εφαρμόζεται στο Ισραήλ.

Ο ακροδεξιός υπουργός είπε επιπλέον ότι ζητάει την επιβολή απαγόρευσης κυκλοφορίας σε παλαιστινιακές γειτονίες

που αποτελούν απειλή για το Ισραήλ και τη σύλληψη όσων κρατούν όπλα.

Την Κυριακή, ο Μπεν Γκβίρ διέταξε την κατεδάφιση 14 σπιτιών που ανήκουν σε Παλαιστίνιους στην κατεχόμενη Ανατολική Ιερουσαλήμ με το πρόσχημα της έλλειψης οικοδομικών αδειών, σύμφωνα με το γραφείο του. Η ένταση έχει αναζωπυρωθεί στα παλαιστινιακά εδάφη τις τελευταίες ημέρες εν μέσω μιας σειράς επιθέσεων.

Ο ακροδεξιός Μπεν Γκβίρ έχει εκφράσει συχνά ρατσιστικές απόψεις για τους Παλαιστίνιους και έχει ζητήσει την εκτόπισή τους. Ακόμη, έχει επανειλημμένα συμμετάσχει με Ισραηλινούς εποίκους στην εισβολή στο συγκρότημα του τζαμιού Αλ Ακσά στην Ανατολική Ιερουσαλήμ.

Τον Νοέμβριο, ο Ισραηλινός πρόεδρος Ισαάκ Χέρτζογκ ακούστηκε να λέει σε ένα ηχητικό μήνυμα, το οποίο αργότερα διέρρευσε, ότι «όλος ο κόσμος ανασυζει» τις ακροδεξιές απόψεις του Μπεν Γκβίρ.

Δεύτερος γύρος αναμέτρησης στη Γαλλία

Αν ο Εμανουέλ Μακρόν πίστευε ότι ο στρατηγός χρόνος θα ήταν σύμμαχός του και ότι θα του προσέφερε μια γρήγορη νίκη εναντίον των συνδικάτων στη μεγάλη μάχη για τη μεταρρύθμιση στο συνταξιοδοτικό, οι χθεσινές εκκίνες από τις ογκώδεις διαδηλώσεις σε δεκάδες γαλλικές πόλεις θα πρέπει να τον απογοήτευσαν. Εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες κατέβηκαν στους δρόμους στη δεύτερη ημέρα απεργιακής δράσης ύστερα από την 19η Ιανουαρίου, όταν πάνω από ένα εκατομμύριο διαδηλωτές αξίωναν την ακύρωση του κυβερνητικού σχεδίου που ανεβάζει το όριο συνταξιοδότησης από τα 62 στα 64 χρόνια, ενώ επιμπκύνει την περίοδο καταβολής ασφαλιστικών εισφορών.

Οι δημόσιες συγκοινωνίες, τα διυλιστήρια, οι εταιρείες παραγωγής ενέργειας, τα σχολεία, τα νοσοκομεία και τα κρατικά μέσα ενημέρωσης ήταν οι τομείς όπου τα αποτελέσματα της απεργίας ήταν περισσότερο αισθητά. Μόνο ένα στα τρία τρένα υψηλής ταχύτητας (TGV) και ακόμα λιγότεροι τοπικοί και περιφερειακοί συρμοί κινήθηκαν χθες, ενώ ανάλογη ήταν η εικόνα στο παρισινό μετρό. Η εταιρεία Total Energies ανακοίνωσε ότι το 55% του προσωπικού από τις πρωινές βάρδιες απήργησε, ενώ τα συνδικάτα ανέφεραν ότι απείχε από την εργασία του ένας στους δύο εκπαιδευτικούς.

Παρά τις προσδοκίες της κυβέρνησης, το απεργιακό κύμα συνεχίζει να στριμίζει το σύνολο των συνδικαλιστικών οργανώσεων, από τις πιο διαλλακτικές, μέχρι την πιο ριζοσπαστική, την CGT. Σύμφωνα με τον Λοράν Μπερζέρ, επικεφαλής της μεγαλύτερης συνδικαλιστικής ομοσπονδίας, της CFDT, η συμμετοχή στις χθεσινές απεργίες και διαδηλώσεις ήταν «εξίσου καλή, αν όχι καλύτερη από τις 19 Ιανουαρίου, ένα καθαρό μήνυμα προς την κυβέρνηση». Σε κοινό μέτωπο εμφανίστηκαν στις χθεσινές διαδηλώσεις και οι διάφορες συνιστώσες της Αριστεράς, με τον ηγέτη της «Ανυπότακτος Γαλλίας» Ζαν-Λίκ Μελανσόν να δηλώνει από τη Μασσαλία, όπου πήρε μέρος στην τοπική απεργιακή διαδήλωση, ότι «είναι μια ιστορική μέρα, μια μορφή εξέγερσης των πολιτών» και να προαναγγέλλει κατάθεση πρότασης στην Εθνousνέλευση για διεξαγωγή δημοψηφισματος.

Τη Δευτέρα, ο Γάλλος πρόεδρος εμφανίστηκε αποφασισμένος να επιμείνει στη μεταρρύθμιση, χαρακτηρίζοντάς τη «ζωτικά αναγκαία» για τη διάσωση του συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων, το οποίο πιέζεται από την αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης και τη δημογραφική γήρανση. Η κυβέρνηση της πρωθυπουργού Ελζαμπέτ Μπอรν υπολόγιζε ότι το απεργιακό κύμα δεν θα αντέξει, καθώς τα περιθώρια των μισθωτών να χάσουν μεροκάματα λιγοστεύουν σε συνθήκες ανόδου του πληθωρισμού και ότι η κοινή γνώμη θα αρχίσει να δυσανα-

Εκατοντάδες χιλιάδες πολίτες κατέβηκαν στους δρόμους στη δεύτερη ημέρα απεργιακής δράσης ύστερα από τη 19η Ιανουαρίου.

Σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις, η πλειονότητα των Γάλλων πολιτών υποστηρίζει τις απεργίες και απορρίπτει την αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης από τα 62 στα 64 χρόνια.

σχετεί λόγω των επιπτώσεων από τις απεργίες στην καθημερινότητα των πολιτών. Ωστόσο οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι η πλειονότητα των Γάλλων συνεχίζει να απορρίπτει τη μεταρρύθμιση και να στριμίζει τις απεργίες.

Το μπρά ντε φερ με τα συνδικάτα γίνεται ακόμη πιο δύσκολο για τον Εμανουέλ Μακρόν καθώς, μετά τις περυσινές εκλογές, δεν διαθέτει πλέον πλειοψηφία στην Εθousνέλευση, όπου οι μεγαλύτεροι σχηματισμοί της αντιπολίτευσης –η αριστερή «Λαϊκή Ενότητα» του Μελανσόν και ο ακροδεξιός Εθνικός Συνασπισμός της Μαρίν Λεπέν– απορρίπτουν τη μεταρρύθμιση. Η κυβέρνηση παράταξη ελπίζει ότι θα καταφέρει να περάσει το επίμαχο νομοσχέδιο με τις ψήφους του κεντροδεξιού κόμματος «Οι Ρεπουμπλικανοί», οι οποίοι ωστόσο δεν έχουν δεσμευτεί ακόμη. Από την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης και την επέκταση της περιόδου καταβολής εισφορών, η κυβέρνηση υπολογίζει ότι θα αντλήσει επιπλέον 17,7 δις. ευρώ σε ετήσια βάση, ποσό αναγκαίο για τη διάσωση του συστήματος συντάξεων. Ωστόσο τα συνδικάτα αντιπροτείνουν άλλους τρόπους κάλυψης του ελλείμματος, όπως η φορολογία της μεγάλης περιουσίας και η αύξηση των εισφορών των εργοδοτών και των μισθωτών με υψηλές απολαβές.

REUTERS, A.P.

Πώς η Ρωσία παρακάμπτει τις κυρώσεις της Δύσης

Της **ΑΝΑ ΣΟΥΑΝΣΟΝ**

Ένα περίεργο πράγμα συνέβη με τα smartphones στην Αρμενία το περασμένο καλοκαίρι. Τα φορτία από άλλα σημεία του πλανήτη στη μικροσκοπική πρώην σοβιετική δημοκρατία άρχισαν να διογκώνονται, με αποτέλεσμα τον δεκαπλασιασμό τους σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες. Ταυτόχρονα, η Αρμενία κατέγραψε μια έκρηξη στις εξαγωγές smartphones σε έναν δοκιμαζόμενο σύμμαχο: τη Ρωσία. Η τάση, η οποία επαναλήφθηκε για πλυντήρια, επεξεργαστές υπολογιστών και άλλα προϊόντα σε μια σειρά από ασιατικές χώρες πέρυσι, αποδεικνύει ορισμένες νέες γραμμές διάσωσης που κρατούν ακμαία τη ρωσική οικονομία. Πρόσφατα στοιχεία αφήνουν να εννοηθεί ότι κάποιες χώρες όπως η Τουρκία, η Κίνα, η Λευκορωσία, το Καζακστάν και το Κιργιζιστάν επιστρατεύονται για να παράσχουν στη Ρωσία πολλά από τα προϊόντα τα οποία επιχείρησε η Δύση να της στερήσει μετά την εισβολή στην Ουκρανία.

Αυτές οι κυρώσεις, που περιλαμβάνουν περιορισμούς για τις μεγαλύτερες ρωσικές τράπεζες, καθώς και όρια στις πωλήσεις τεχνολογίας που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο στρατός της, εμποδίζουν την πρόσβαση σε ποικίλα προϊόντα. Τα ρεπορτάζ που παρουσιάζονται εκτός Ρωσίας εμφανίζουν τους καταναλωτές αγανακτισμένους για την ακρίβεια σε απαραίτητα αγαθά, από το γάλα έως τις οικιακές συσκευές, το λογισμικό και τα φάρμακα, σχολίασε σε πρόσφατη εκδήλωση η Μαρία Σενγκόβαγια, στέλεχος του Κέντρου Στρατη-

γικών και Διεθνών Μελετών για τη Ρωσία και την Ευρασία. Ακόμη κι έτσι όμως το ρωσικό εμπόριο ανακάμπτει περίπου στο σημείο όπου βρισκόταν πριν από την εισβολή στην Ουκρανία πέρυσι τον Φεβρουάριο. Οι αναλύτες πιστεύουν ότι οι ρωσικές εισαγωγές έχουν ήδη αγγίξει τα προπολεμικά επίπεδα ή θα το πετύχουν σε λίγο, ανάλογα με τα μοντέλα που χρησιμοποιούν.

Διατηρούν θυγατρικές

Εν μέρει αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι κάποιες χώρες θεωρούν πως είναι δύσκολο να φύγουν τελείως από τη Ρωσία. Έρευνα που πραγματοποιήθηκε πριν από λίγο καιρό δείχνει ότι λιγότερο από το 9% των επιχειρήσεων με έδρα την Ε.Ε. και χώρες του G7 διέλυσαν τις ρωσικές θυγατρικές τους. Και οι ναυτιλιακές βλέπουν να αυξάνεται η

Οι αναλυτές πιστεύουν ότι οι ρωσικές εισαγωγές έχουν ήδη αγγίξει τα προπολεμικά επίπεδα ή θα το πετύχουν σε λίγο, ανάλογα με τα μοντέλα που χρησιμοποιούν.

δραστηριότητα των στόλων που συνδράμουν τη Ρωσία στην εξαγωγή ενέργειας, προφανώς παρακάμπτοντας τους δυτικούς περιορισμούς στις πωλήσεις.

Ενώ οι δυτικές χώρες δεν έχουν απαγορεύσει τη μεταφορά καταναλωτικών αγαθών όπως κινητά και πλυντήρια

Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είπε ότι περιμένει η ρωσική οικονομία να αναπτυχθεί φέτος 0,3%, μια σημαντική βελτίωση από την προηγούμενη εκτίμηση για 2,3% συρρίκνωση.

στη Ρωσία, άλλες σαρωτικές ποινές αναμενόταν να διαλύσουν την οικονομία της. Ανάμεσά τους το πλάφον στην τιμή του ρωσικού πετρελαίου, καθώς και η περιορισμένη πρόσβαση σε μηχανηγούς και άλλα κρίσιμα τεχνολογικά προϊόντα. Ορισμένες εταιρείες, όπως οι H&M,

IBM, Volkswagen και Maersk, ανέστειλαν τη δραστηριότητά τους στη Ρωσία μετά την εισβολή, επικαλούμενες λόγους ηθικούς και προβλήματα εφοδιασμού. Η ρωσική οικονομία όμως φάνηκε αιφνίδια ανθεκτική εγείροντας ερωτήματα για την αποτελεσματικότητα των κυ-

ρώσεων της Δύσης. Πολλές χώρες δυσκολεύτηκαν να μειώσουν την εξάρτησή τους από τη ρωσική ενέργεια και άλλα βασικά εμπορεύματα, ενώ η ρωσική νητρική τράπεζα πέτυχε να ενισχύσει την αξία του ρουβλίου και να διατηρήσει σταθερές τις χρηματαγορές.

Τη Δευτέρα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο είπε πως περιμένει πως η ρωσική οικονομία θα αναπτυχθεί φέτος 0,3%, μια σημαντική βελτίωση από την προηγούμενη εκτίμηση για 2,3% συρρίκνωση. Το ΔΝΤ προέβλεψε επίσης ότι ο όγκος εξαγωγών του ρωσικού αργού θα παραμείνει μεγάλος υπό το σημερινό πλάφον και το ρωσικό εμπόριο θα στραφεί σε χώρες που δεν έχουν επιβάλει κυρώσεις. Τα περισσότερα κοντέινερ σταμάτησαν να μεταφέρουν προϊόντα όπως κινητά, πλυντήρια και ανταλλακτικά αυτοκινήτων στο λιμάνι της Αγίας Πετρούπολης. Αντίθετα, τέτοιου είδους προϊόντα μεταφέρονται σε φορτηγά ή τρένα από τη Λευκορωσία, την Κίνα και το Καζακστάν. Η ρωσική Fesco, που προσφέρει υπηρεσίες μεταφοράς αγαθών με τη βοήθεια κοντέινερ, σιδηροδρόμων και φορτηγών, πρόσθεσε νέα πλοία και νέα λιμάνια σε μια νέα διαδρομή προς την Τουρκία, η οποία μεταφέρει ρωσικά βιομηχανικά προϊόντα, ξένες συσκευές και ηλεκτρονικά είδη μεταξύ Νοβορόσισκ και Κωνσταντινούπολης. Ο πρώην αντιπρόεδρος της κυβέρνησης Σεργκέι Αλεξασένκο είπε αυτόν τον μήνα πως το 2023 θα είναι δύσκολη χρονιά για τη ρωσική οικονομία, χωρίς όμως να σημειωθεί κάποια καταστροφή ή κατάρρευση.

THE NEW YORK TIMES

Διαφωνίες για τα αεροσκάφη

Τριβές στον δυτικό συνασπισμό που στηρίζει την Ουκρανία στον πόλεμο με τη Ρωσία προκύπτουν οι εκκλήσεις του Κιέβου για την παράδοση μαχητικών αεροσκαφών. Υστερα από το Βερολίνο και την Ουάσιγκτον, ήρθε η σειρά και του Λονδίνου να ρίξει κρύο νερό στις ουκρανικές αξιώσεις. «Τα μαχητικά αεροσκάφη του Ηνωμένου Βασιλείου είναι εξαιρετικά προηγμένα και χρειάζονται μήνες για να μάθει κανείς πώς να πετάει με αυτά. Τούτων δοθέντων, πιστεύουμε ότι δεν είναι πρακτικό να στείλουμε με αυτά τα αεροσκάφη στην Ουκρανία», δήλωσε χθες ο εκπρόσωπος του Βρετανού πρωθυπουργού Ρίσι Σούνακ. Τη Δευτέρα, ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν, ερωτηθείς από δημοσιογράφο αν συμφωνεί με την αποστολή F-16 στην Ουκρανία, είχε απαντήσει με ένα κατηγορηματικό «όχι». Νωρίτερα, ο Γερμανός καγκελάριος Όλαφ Σολτς είχε αποκλείσει την αποστολή μαχητικών αεροσκαφών στο Κίεβο, δηλώνοντας ότι τέτοιο θέμα «δεν τίθεται καν» για την κυβέρνηση στη Γερμανία, το ουκρανικό ΥΠΕΞ αποδοκίμασε την τοποθέτηση του Κρόστιν προέδρου Ζόραν Μιλάνοβιτς, ο οποίος όχι μόνο καταδίκασε τον εφοδιασμό των Ουκρανών με tanks και άλλα βαρέα όπλα, αλλά υποστήριξε ότι «είναι σαφές πως η Κριμαία δεν θα επιστρέψει ποτέ στην Ουκρανία».

Δυσοίωνα στοιχεία για ύφεση στη Γερμανία

Επανερχεται ο κίνδυνος ύφεσης στη Γερμανία που φαινόταν να έχει απομακρυνθεί, καθώς το τελευταίο τρίμηνο του έτους η γερμανική οικονομία συρρικνώθηκε. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που έδωσε χθες στη δημοσιότητα η Στατιστική Υπηρεσία της Γερμανίας, το ΑΕΠ της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας συρρικνώθηκε κατά 0,2%. Αυτό σημαίνει πως αν επαναληφθεί κάτι ανάλογο το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους, η μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης θα διολιθσθεί σε ύφεση. Αυτή είναι, άλλωστε, η πρόβλεψη του Σάλομον Φίντλερ, οικονομολόγου της επενδυ-

περιόδου με τις αυξημένες ανάγκες για θέρμανση. Στο μεταξύ, οι τιμές χονδρικής του καυσίμου έχουν υποχωρήσει και έχουν έτσι αναθερμανθεί οι ελπίδες πως ο πληθωρισμός θα αποκλιμακωθεί ταχύτερα από όσο είχε εκτιμηθεί αρχικά. Τώρα όμως ο καθοριστικός για τη γερμανική οικονομία μεταποιητικός τομέας καταγράφει πτώση των παραγγελιών. Η ζήτηση είναι μειωμένη και αιτία είναι σε μεγάλο βαθμό το αυξημένο κόστος της παραγωγής καθώς οι βιομηχανίες εξακολουθούν να το μεταφέρουν στις τιμές καταναλωτή. Ανάλογες εξελίξεις έχουν καταγραφεί στη Σουηδία, που επίσης συρρικνώθηκε απροσδόκτα το τέταρτο τρίμηνο του περασμένου έτους. Την περασμένη εβδομάδα το Βερολίνο προέβλεψε για το τρέχον έτος ανάπτυξη 0,2%, ενώ η προηγούμενη πρόβλεψη της μιλούσε για συρρίκνωση 0,4%. Ο υπουργός Οικονομίας Ρόμπερτ Χάμπεκ, άλλωστε, προειδοποίησε ότι παραμένει ο κίνδυνος της ύφεσης και ότι η κρίση που προκάλεσε η Ρωσία με την εισβολή της στην Ουκρανία δεν έχει λήξει. Η εικόνα της γερμανικής οικονομίας παραμένει αβέβαιη. Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως ο πληθωρισμός μπορεί να αποδειχθεί εξαιρετικά επίμονος καθώς τροφοδοτείται από τα απήματα για αυξήσεις μισθών. Ενδεικτική περίπτωση εκείνη των υπαλλήλων των ταχυδρομείων, που προχώρησαν σε απεργιακές κινητοποιήσεις με αίτημα αυξήσεις μισθών 15%. Ομοίως και οι δημόσιοι υπάλληλοι που προβάλλουν απήματα για διψήφια αύξηση μισθών.

BLOOMBERG

Το ΑΕΠ της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας συρρικνώθηκε κατά 0,2% το τελευταίο τρίμηνο του 2022.

τικής τράπεζας Berenberg, που τονίζει πως «έπειτα από μια ήπια ύφεση του χειμώνα, η γερμανική οικονομία θα σταθεροποιηθεί την άνοιξη και θα αρχίσει και πάλι να αναπτύσσεται σημαντικά προς τα μέσα του 2023». Τις τελευταίες εβδομάδες μια σειρά από σημαντικούς δείκτες κατέδειξαν ότι η εμπιστοσύνη ενισχύεται στη Γερμανία. Καθοριστικός παράγοντας ο ήπιος χειμώνας που τη διευκόλυνε να συγκεντρώσει αποθέματα στους ταμειωτές φυσικού αερίου απομακρύνοντας τον κίνδυνο των ελλείψεων ενέργειας στη διάρκεια της

Προς απαγόρευση αγορών ακινήτων από ξένους στις Βαλεαρίδες Νήσους

Όταν πριν από δέκα και είκοσι χρόνια εμφανίζονταν ξένοι αγοραστές γης και ακινήτων στα δημοφιλή θέρετρα της Μεσογείου, οι τοπικές κοινωνίες τους υποδέχονταν έως ένα βαθμό ασμένως. Αντιπροσώπευαν μια σοβαρή πηγή εισοδήματος και αποτελούσαν ένα ζωντανό δέλεαρ για αύξηση επισκεπτών. Αλλά πλέον τα πράγματα έχουν αλλάξει άρδην στον κλάδο, ερόσων αφενός το μοντέλο του μαζικού τουρισμού αμφισβητείται, αφετέρου οι ντόπιοι διαμαρτύρονται εντόνως για το πως η «εισβολή» τουριστών-ιδιοκτητών αλλοιώνει τον τόπο τους και τους βλάπτει. Όπως αναφέρουν ο Guardian και το moneyreview.gr, οι Αρχές στις Βαλεαρίδες Νήσους στην Ισπα-

Στόχος η αποσυμπίεση των τιμών κυρίως στη Μαγιόρκα, τη Μινόρκα και την Ιμπιζα.

νία προσανατολίζονται να απαγορεύσουν την αγορά ακινήτων από ξένους, αποσκοπώντας σε αποσυμπίεση των τιμών κυρίως στη Μαγιόρκα, τη Μινόρκα και την Ιμπιζα. Η υψηλή ζήτηση από τους εν λόγω ενδιαφερομένους τρέχει τους νότιους σε φυγή, ενώ δημιουργεί περιοχές-φαντάσματα με άδεια σπίτια. Παράλληλα εξετάζεται το ενδεχόμενο να χαρακτηριστεί η περιφέρεια των νησιών «περιοχή υπό πίεση», όπου δηλαδή τα ενοίκια και οι υποθήκες ξεπερνούν κατά 30% το τοπικό μέσο εισόδημα. Στόχος της ρύθμισης είναι επίσης η αποκλιμακώση των τιμών. Ο αντιπρόεδρος των νησιών, Χουάν Πέδρο Γιάνες, τόνισε πως «καλό θα ήταν να ακολουθήσουμε το παράδειγμα του Καναδά», που ανακάλυψε στην αρχή του έτους πως οι ξένοι δεν μπορούν να αγοράζουν α-

κίνητα για τα επόμενα δύο χρόνια. Σημειώνεται ακόμα πως προβλέπονται εξαιρέσεις, όπως, λόγω χάριν, για τους πρόσφυγες και τους ανθρώπους με άδειες νόμιμης παραμονής, ενώ ο νόμος στον Καναδά δεν έχει εφαρμογή παρά μόνον για κατοικίες και διαμερίσματα σε πόλεις, όχι σε τουριστικές δομές, όπως τα ξεχωικά. Ο Γιάνες ζήτησε από την ισπανική κυβέρνηση να ασκήσει πιέσεις στην Ε.Ε. για να επιτραπεί στα νησιά η επιβολή αντιστοίχου «μπλόκου».

Βέβαια, ο ίδιος αναγνωρίζει ότι ένα τέτοιο μέτρο θα ερχόταν σε σύγκρουση με την αρχή ελεύθερης κυκλοφορίας στην Ε.Ε. Ωστόσο υπάρχουν αντίστοιχες περιπτώσεις στην Ευρώπη, όπως για παράδειγμα στις Αυστριακές Άλπεις, όπου η Ε.Ε. έχει αναγνωρίσει περιοχές υψηλής πολιτιστικής σημασίας ή φυσικής ομορφιάς, οι οποίες θα πρέπει να προστατευθούν από «έντονη εξωγενή πίεση». Επίσης, σε τέτοιο καθεστώς εμπίπτουν και τα νησιά Ολάντ στη Φινλανδία, όπου υπάρχουν περιορισμοί στην αγορά δεύτερης κατοικίας. Στην Κροατία, επιπλέον, οι Ευρωπαίοι θα πρέπει να είναι κάτοικοι τουλάχιστον δέκα χρόνια προτού αγοράσουν γη στην ύπαιθρο.

Η ζήτηση στις Βαλεαρίδες Νήσους παρέμεινε ισχυρή κατά τη διάρκεια της κρίσης χρέους το 2008 και στην πανδημία, με τα σπίτια στη Μαγιόρκα και τη Φορμεντέρα να συγκαταλέγονται στα ακριβότερα της Ισπανίας. Στα 6.091 ευρώ το τετραγωνικό, τα οικόπεδα στο διάσημο χωριό Ντεϊά είναι τα δεύτερα ακριβότερα στη χώρα. Παράλληλα, οι αγορές κατοικιών από ξένους είναι πολύ εντονότερες απ' ό,τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ισπανία. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2022 αυτές οι αγορές αποτέλεσαν το 38,95% του συνόλου στις Βαλεαρίδες Νήσους έναντι του 12,61% στο σύνολο της χώρας.

Οι τιμές του αερίου μειώθηκαν, αλλά η κρίση δεν έχει τελειώσει

Προειδοποίηση του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου στις κυβερνήσεις

Η ενεργειακή κρίση της Ευρώπης δεν έχει τελειώσει, παρά τη μεγάλη μείωση στις τιμές του φυσικού αερίου και την ανάκαμψη του ευρώ, προειδοποιεί το Διεθνές Χρηματοπιστωτικό Ινστιτούτο (IIF). «Το ενεργειακό σοκ στην Ευρώπη παραμένει σημαντικό και συνεχίζεται», αναφέρει σχετική ανάλυσή του, με το ινστιτούτο να επιμένει στην πρόβλεψή του για ύφεση στην Ευρωζώνη το 2023. Όπως επισημαίνει το IIF, το ευρώ έχει πρακτικά ανακάμψει στα επίπεδα όπου βρισκόταν πριν από τον πόλεμο και αφού πρώτα υποχώρησε κάτω από το 1 προς 1 με το δολάριο το περασμένο

Οι τιμές φυσικού αερίου στην Ευρώπη παραμένουν κατά 220%-230% υψηλότερες σε σχέση με τον προ πανδημίας μέσο όρο τους.

έτος, τώρα κυμαίνεται σε επίπεδα γύρω στο 1,09 δολ. Η ανάκαμψη του κοινού νομισματικού συνέπεσε με την ανάκαμψη των όρων εμπορίου –της αναλογίας των τιμών των εξαγωγών προς τις τιμές εισαγωγών–, κάνοντας πολλούς να πιστέψουν ότι το ενεργειακό σοκ τελείωσε.

Πραγματικά, σημειώνει η ανάλυση, οι τιμές του φυσικού αερίου έχουν μειωθεί κατά 75% από τα υψηλά του Αυγούστου του 2022, είτε κοιτάζει κανείς τα spot αγορά είτε τα προθεσμιακά συμβόλαια. Σύμφωνα, όμως, με το IIF, η εικόνα είναι παραπλανητική όταν κοιτάζει

«Η τεράστια εκτίναξη των τιμών του φυσικού αερίου το περασμένο καλοκαίρι έχει προκαλέσει στρέβλωση στην αντίληψη της αγοράς, με αποτέλεσμα η πρόσφατη πτώση τους να μοιάζει σαν η Ευρώπη να επέστρεψε στην κανονικότητα. Δεν είναι έτσι», τονίζουν οι αναλυτές του ινστιτούτου.

κάνει αυτά τα στοιχεία: πρώτον γιατί ακόμα και μετά την τελευταία πτώση, οι ευρωπαϊκές τιμές του φυσικού αερίου παραμένουν κατά 220%-230% υψηλότερες σε σχέση με τον προ πανδημίας μέσο όρο τους, επομένως το σοκ στους όρους του εμπορίου παραμένει πολύ μεγάλο για την Ευρώπη. «Η τεράστια ε-

κτίναξη των τιμών του φυσικού αερίου το περασμένο καλοκαίρι έχει προκαλέσει στρέβλωση στην αντίληψη της αγοράς, με αποτέλεσμα η πρόσφατη πτώση τους να μοιάζει σαν η Ευρώπη να επέστρεψε στην κανονικότητα. Δεν είναι έτσι», τονίζουν οι αναλυτές του ινστιτούτου.

κτίναξη των τιμών του φυσικού αερίου το περασμένο καλοκαίρι έχει προκαλέσει στρέβλωση στην αντίληψη της αγοράς, με αποτέλεσμα η πρόσφατη πτώση τους να μοιάζει σαν η Ευρώπη να επέστρεψε στην κανονικότητα. Δεν είναι έτσι», τονίζουν οι αναλυτές του ινστιτούτου. Δεύτερον, μέρος της πτώσης των τιμών

κτίναξη των τιμών του φυσικού αερίου το περασμένο καλοκαίρι έχει προκαλέσει στρέβλωση στην αντίληψη της αγοράς, με αποτέλεσμα η πρόσφατη πτώση τους να μοιάζει σαν η Ευρώπη να επέστρεψε στην κανονικότητα. Δεν είναι έτσι», τονίζουν οι αναλυτές του ινστιτούτου.

κτίναξη των τιμών του φυσικού αερίου το περασμένο καλοκαίρι έχει προκαλέσει στρέβλωση στην αντίληψη της αγοράς, με αποτέλεσμα η πρόσφατη πτώση τους να μοιάζει σαν η Ευρώπη να επέστρεψε στην κανονικότητα. Δεν είναι έτσι», τονίζουν οι αναλυτές του ινστιτούτου.

Η Κίνα πατάει γκάζι στην αγορά των ηλεκτρικών αυτοκινήτων

Στα 10 εκατ. θα φθάσουν οι πωλήσεις το 2023, μόλις 5 εκατ. σε ΗΠΑ και Ευρώπη

Η ακμάζουσα βιομηχανία ηλεκτρικών οχημάτων της Κίνας προβλέπεται να εδραιώσει περαιτέρω την παγκόσμια κυριαρχία της φέτος, παρακάμπτοντας τις προσπάθειες των ΗΠΑ και της Ευρώπης να καλύψουν τη διαφορά. Συν τοις άλλοις, λειτουργεί ως απειλή για ξένους ομίλους, που εξαρτώνται από τη μεγαλύτερη αγορά αυτοκινήτων στον κόσμο, όπως αναφέρει σχετικά σε δημοσίευσμά της η εφημερίδα Financial Times. Οι Κινέζοι καταναλωτές θα αγοράσουν περίπου 8 έως 10 εκατομμύρια ηλεκτρικά οχήματα το 2023, έναντι του ρεκόρ πωλήσεων 6,5 εκατομμυρίων οχημάτων περυσί και 3,5 εκατομμυρίων το 2021, σύμφωνα με τις προβλέψεις κλάδου και αναλυτών. Εάν αυτό αντιπαραβληθεί με τις δυτικές αγορές Ευρώπης και ΗΠΑ θα διαπιστώσουμε τι συμβαίνει, μιας και στην πρώτη αναμένονται πωλήσεις σχεδόν τριών εκατομμυρίων αμαζιών και δύο εκατομμυρίων στη δεύτερη. «Η Κίνα αναμένεται να έχει τις μεγαλύτερες συνολικές πωλήσεις με αύξηση 35% από έτος σε έτος το 2023, έπειτα από δύο χρόνια εξαιρετικά γρήγορης ανάπτυξης. Για να το θέσουμε σε προοπτική, επτά στα 10 ηλεκτρικά οχήματα πωλούνται τώρα στην Κίνα», δήλωσε ο Νιλ Μπέμπερτζ, αναλυτής της Bernstein στο Χονγκ Κονγκ. Κυρίως κερδισμένη από αυτό, που χαρακτηρίζεται νέα χρυσή εποχή για την αυτοκινητοβιομηχανία της Κίνας, λένε οι αναλυτές, είναι μια ομάδα ταχέως αναπτυσσόμενων τοπικών εταιρειών, που ξεπερνάει τις ξένες αυτοκινητοβιομηχανίες. Συγκεκριμένα η BYD, αντίπαλος της Tesla, που υποστηρίζεται από τον Γουόρεν Μπάρετ και θεωρείται ευρέως το πιο λαμπρό αστέρι στην ηλεκτροκι-

Η BYD, αντίπαλος της Tesla, αναμένει ότι οι πωλήσεις των ηλεκτρικών οχημάτων θα φθάσουν τα 3 εκατομμύρια μονάδες φέτος, έπειτα από πωλήσεις άνω του 1,85 εκατ. περυσί.

νηση της Κίνας, αναμένει ότι οι πωλήσεις των ηλεκτρικών οχημάτων θα φθάσουν τα 3 εκατομμύρια μονάδες φέτος έπειτα από πωλήσεις άνω του 1,85 εκατ. περυσί, σύμφωνα με συζήτηση της διοίκησης της BYD με την τράπεζα Citi. Οι αναλυτές είπαν ότι η εκτίμηση ήταν «συντηρητική».

Η Κίνα παραμένει ένας από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές, συνεισφέροντας στα κέρδη πολλών διεθνών αυτοκινητοβιομηχανιών, αφήνοντας τις ιδιαίτερα εκτεθειμένες εάν δεν κατορθώσουν να καλύψουν το έδαφος έναντι

των εγχώριων ομίλων –άλλωστε η αγορά στρέφεται τάχιστα προς τα ηλεκτρικά οχήματα. Ωστόσο, ομάδες όπως οι BYD, XPeng, Li Auto και Nio ευνοούνται πλέον, όλο και περισσότερο από τους Κινέζους καταναλωτές. Το μερίδιο αγοράς των κινεζικών εμπορικών σημάτων στην εγχώρια κατηγορία των ηλεκτρικών αμαζιών αυξήθηκε από το εντυπωσιακό 78% το 2021 σε 81% περυσί. Αυτό συγκρίνεται με τους ξένους ομίλους που απολάμβαναν μερίδιο αγοράς 70% πριν από περίπου 10 χρόνια, οπότε και δεν είχε παρατηρηθεί η μαζική άνοδος των

ηλεκτρικών οχημάτων και μόλις οι πωλήσεις αυτοκινήτων στην Κίνα είχαν υποπερκελίσει εκείνες των ΗΠΑ. Ο ρυθμός ανάπτυξης σημαίνει ότι η Κίνα βρίσκεται στα πρόθυρα του να φθάσει τα μισά από τα πωλούμενα αυτοκίνητα της να είναι ηλεκτρικά έως τα τέλη του 2025, καθιστώντας την πρώτη μεγάλη οικονομία που το κάνει, σύμφωνα με τις προβλέψεις της Bernstein. Η BYD ανέφερε στη Citi ότι ο στόχος ορόσημο της κυβέρνησης για το 40% έως το 2030 ίσως επιτευχθεί φέτος.

Αυτό θα ήταν επίσης πολύ πιο μπροστά από την Ευρώπη, την επόμενη πιο προηγμένη αγορά ηλεκτρικών οχημάτων, όπου το μερίδιο αγοράς για αυτοκίνητα με μπαταρία αυξάνεται αργά. Περίπου το ένα τρίτο των πωλήσεων στην περιοχή ήταν πλήρως ηλεκτρικά ή ηλεκτρικά υβριδικά, τα οποία στην Κίνα καταχωρίζονται ως ηλεκτρικά «οχήματα νέας ενέργειας», το τελευταίο τρίμηνο του 2022. Στις ΗΠΑ υπάρχει υστέρηση, διότι το 12% είναι ηλεκτρικά, αλλά θα υπάρξει αύξηση λόγω των τεράστιων επιδοτήσεων του προέδρου Μπάιντεν. Ο Ρέιμοντ Τσανγκ, ειδικός στα αυτοκίνητα στην Κίνα της εταιρείας συμβούλων Bain, είπε ότι οι κινεζικές εταιρείες εξακολουθούν να παράγουν καλύτερα και πιο ανταγωνιστικά αυτοκίνητα, αξιοποιώντας τους κλάδους μπαταριών και τους πόρους εν γένει. Η εφημερίδα Jing Daily, η οποία παρακολουθεί την κινεζική αγορά πολυτελών προϊόντων, σημειώνει ότι παρότι το Tesla του Ελον Μασκ μείωσε τις τιμές στην Κίνα και το Model 3 έφθασε τα 33.515 δολάρια, το ανταγωνιστικό Seal sedan της BYD εξακολουθεί να είναι φθηνότερο στα 31.000 δολάρια.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το «αίνιγμα» των τραπεζικών κερδών

Του **ΤΖΟΝ ΦΟΛΕΪ** / **BREAKINGVIEWS REUTERS**

Επειτα από τρία χρόνια αναταραχής είναι φυσικό να λαχταράμε για κάτι λίγο φυσιολογικό. Σύμφωνα με τις μεγαλύτερες τράπεζες της Αμερικής, οι οποίες έχουν μία αδιαμφισβήτητη ακριβή εικόνα για το τι κάνει τα νοικοκυριά και τις εταιρείες να λειτουργούν ομαλά, το φυσιολογικό είναι πολύ μακριά. Με βάση τα κέρδη ολόκληρου του έτους, τα οποία δημοσιοποίησαν τις τελευταίες 15 ημέρες, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ολοκλήρωσαν το 2022 όντας σε πολύ διαφορετική κατάσταση από το πώς έκλεισαν το 2019. Έχουν περισσότερες καταθέσεις, περισσότερα δάνεια και περισσότερο προσωπικό. Και ενώ ορισμένοι σημαντικοί αριθμοί, όπως οι προμήθειες για τη σύναψη συμφωνιών, έχουν μειωθεί, άλλοι παραμένουν διογκωμένοι, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων που προέρχονται από τις συναλλαγές μετοχών και ομολόγων. Το πώς όλα αυτά θα διαμορφωθούν εντέλει, είναι κάτι άγνωστο ακόμα. Το κυριότερο από τα μυστήρια

Κρίσιμο στοιχείο αποτίμησης της λειτουργίας των τραπεζών τα έσοδα από τόκους.

είναι το πόσο τόκο θα συγκεντρώσουν οι τράπεζες το 2023 και μετά. Είναι ένα κρίσιμο στοιχείο αποτίμησης, καθώς αντιπροσωπεύει συνήθως το ήμισυ των εσόδων τους.

Ορισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα έχουν κάποιες ενδείξεις, άλλα όχι. Η αμερικανική επενδυτική τράπεζα JP Morgan ανέφερε ότι τα έσοδα από τόκους θα μπορούσαν να είναι 73 δισ. δολάρια φέτος, τα περισσότερα από ποτέ, αλλά ο γενικός οικονομικός διευθυντής Τζέρεμι Μπάρνουμι προειδοποίησε ότι αυτό περιλαμβάνει «πολλές εικασίες». Η Bank of America δεν θα βασιστεί σε αυτό που προσδοκά. Δεν είναι περίεργο που είναι προσεκτικοί. Τα επιτόκια έχουν αυξηθεί με τον ταχύτερο ρυθμό από ποτέ, ενόσω η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ έχει καταβάλει κάθε προσπάθεια για να αντιμετωπίσει τον πληθωρισμό, ο οποίος τώρα επιβραδύνεται. Ωστόσο, βρίσκεται σε υψηλότερα

επίπεδα από τον στόχο του 2% της τράπεζας. Ακόμη και μια μετатоπίση 25 μονάδων βάσης μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις σε ένα χαρτοφυλάκιο δανείων ύψους 1 τρισ. δολαρίων, όπως αυτό της Bank of America, καθώς και σε τεράστιες διακρατήσεις τίτλων. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα εκτιμά ότι τα επιτόκια θα μπορούσαν να ανέλθουν στο 5%, αλλά ο Τζέιμι Ντάιμον, διευθύνων σύμβουλος της JP Morgan, τόνισε την Πέμπτη στο CNBC ότι πιστεύει πως το 6% είναι πιο πιθανό.

Ακόμη και τότε, όμως, η σχέση μεταξύ των επιτοκίων αναφοράς και του επιτοκίου που κρεώνουν οι τράπεζες, γίνεται όλο και πιο δύσκολο να προβλεφθεί. Ένας λόγος είναι ότι οι τραπεζικοί πιστωτές έχουν πολλαπλασιαστεί από τότε που τα επίσημα επιτόκια δανεισμού ήταν τελευταία φορά τόσο υψηλά, δηλαδή το 2007. Το επασφάλιστρο, που καταβάλλουν οι εν λόγω όμιλοι σε επιτόκια ελεύθερα κινδύνου, το οποίο πρέπει να αντικατοπτρίζει τις σχετικές πιθανότητες αθέτησης, μετά βίας υπερέρβη τα επίπεδα του 2019, σύμφωνα με τον δείκτη BofA ICE, παρόλο που οι οικονομικές προβλέψεις έχουν αποδυναμωθεί. Αυτό το περιβάλλον δημιουργεί περισσότερη ασυμφωνία σχετικά με το τι είναι φυσιολογικό και πότε αυτό μπορεί να επανέλθει. Ενώ οι περισσότερες τράπεζες έχουν μια λογική άποψη για το τι είδους επισφαλείς απαιτήσεις να περιμένουν σε έναν παραδοσιακό πιστωτικό κύκλο, προς το παρόν βρίσκονται υπό πίεση να δανείσουν με επιτόκια τέτοια, τα οποία αποτυπώνουν τη γενικότερη εκτίμηση τους για τον κόσμο.

Τέλος, οι πελάτες, που αποτελούν την άλλη πλευρά της εξίσωσης, είναι εξίσου αινιγματικοί. Οι καταθέσεις τους εκτινάχθηκαν στα ύψη κατά τη διάρκεια του ιού και οι δαπάνες τους μειώθηκαν. Ο επικεφαλής της Bank of America, Μπρίαν Μοϊνιά, δήλωσε ότι οι πελάτες που είχαν περύνει 3.500 δολάρια στην τράπεζα, τώρα έχουν σχεδόν τέσσερις φορές περισσότερα. Ο αριθμός μειώνεται, αλλά όχι ομοιόμορφα. Οι πλουσιότεροι πελάτες, προσθέτει ο κ. Μοϊνιά, έχουν ήδη μεταφέρει μεγάλο μέρος του πλούτου τους σε πιο προσοδοφόρες επενδύσεις.

Μεγάλη επένδυση στην τεχνητή νοημοσύνη από τη Microsoft

Εκλείσε συμφωνία με την εταιρεία OpenAI για την εφαρμογή ChatGPT

Σε μια νέα εποχή εισέρχεται η τεχνολογία της τεχνητής νοημοσύνης (AI) μετά την επένδυση της Microsoft στο πολυσυζητημένο και αμφιλεγόμενο ChatGPT της εταιρείας OpenAI. Εάν οι προβλέψεις του τεχνολογικού κολοσσού επιβεβαιωθούν, η συγκεκριμένη τεχνολογία μπορεί να οδηγήσει σε πλήρη αναδιάρθρωση του κόσμου της τεχνητής νοημοσύνης, ο οποίος εναπόκειται να αποδείξει πόσο θα μοιάζει με «εκείνον τον θαυμαστό» του Τζορτζ Όργουελ. Αλλά, όπως επισμαίνουν αναλυτές και θεωρητικοί, το πιο ανησυχητικό θα είναι ο κόσμος της τεχνητής νοημοσύνης να τον ξεπερνάει κατά πολύ. Ειδικότερα, η OpenAI έγινε ευρέως γνωστή τον Νοέμβριο λανσάροντας το ChatGPT, ένα σύστημα τεχνητής νοημοσύνης το οποίο μπορεί να απαντάει σε ερωτήσεις και να παράγει κείμενο με φυσικό τόνο. Η Microsoft από την πλευρά της πιστεύει ότι η συγκεκριμένη τεχνολογία μπορεί σύντομα

Το σύστημα ChatGPT, που έχει μηνιαίως 96 εκατομμύρια επισκέψεις, μπορεί να απαντάει σε ερωτήσεις και να παράγει κείμενο.

να αποκτήσει πολύ μεγαλύτερη αξία στον κόσμο της τεχνολογίας. Αξίζει να σημειωθεί πως το σύστημα λειτουργεί λιγότερο από τρεις μήνες και σε μηνιαία βάση έχει 96 εκατομμύρια επισκέψεις. «Αυτά τα μοντέλα τεχνητής νοημοσύνης πρόκειται να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο ο κόσμος αλληλεπιδρά και επικοινωνεί με τους υπολογιστές», δήλωσε στους Financial Times ο επικεφαλής πλατφορμών τεχνητής νοημοσύνης της Microsoft, Ερικ Μπόιντ, αναφερόμενος στο σενάριο να «συνμιλούμε» με υπολογιστές ως μέρος της καθημερινότητάς μας. Αυτό οδηγεί και σε άλλες σκέψεις αυτομάτως, ίσως και τρομακτικές, εφόσον η συνομιλία με αυτές τις συσκευές ήδη τα τελευταία χρόνια υποκαθιστά τη ζωτανή σχέση με ανθρώπους. Τον 18 αιώνα ένας πρωτοπόρος διανοητής και ερμηνευτής, ο Γκέοργκ Κρίστοφ Λίχτενμπεργκ (1742-1799), ο οποίος εμπέρασε δημιουργούς από τον Καντ έως τον Τολστόι, είχε διατυπώσει μια προφητική σκέψη. Βάσει της προσέγγισής του, λοιπόν, κάποια στιγμή θα γίνει τόσο πολιτισμένος ο κόσμος ώστε θα θεωρείται γελοίο να πιστεύεις στον Θεό, όπως σή-

Στόχος της Microsoft είναι η επιτάχυνση των καινοτομιών στην τεχνητή νοημοσύνη, η διευκόλυνση της εισόδου των ανεπτυγμένων τεχνολογιών στην αγορά και η ανάπτυξη υπερυπολογιστών σε μεγάλη κλίμακα.

μερα είναι γελοίο να πιστεύεις στα φαντάσματα. Ο κόσμος θα γίνεται ολοένα και πιο πολιτισμένος, επισμαίνει ο Λίχτενμπεργκ, και θα εξακολουθήσει να κινείται συνεχώς γρηγορότερα έως το αργότερο του πολιτισμού. Και προσθέτει: «Τότε για ακόμη μία φορά η κρίση των ειδών θα αντιστραφεί και η γνώση θα φτάσει στην ακραία μεταμόρφωσή της. Τότε, κι αυτό θα είναι πραγματικά το τέλος, θα πιστεύουμε μονάχα στα φαντάσματα».

Η συμφωνία της Microsoft και της εταιρείας OpenAI, η αξία της οποίας δεν κοινοποιήθηκε, έχει στόχο την επιτάχυνση των καινοτομιών στην τεχνητή νοημοσύνη και τη διευκόλυνση της εισόδου των ανεπτυγμένων τεχνολογιών στην αγορά. Επίσης, ακόμη ένας σημαντικός στόχος είναι η ανάπτυξη υπερυπολογιστών σε μεγάλη κλίμακα και η δημιουργία εμπειριών με βάση την τεχνητή νοημοσύνη. Σημειώνεται ότι η Microsoft έχει ήδη επενδύσει στο παρελθόν στην OpenAI για την αξιοποίηση ορισμένων προϊόντων της, όπως το μοντέλο παραγωγής κειμένου GPT-3 και το σύστημα παραγωγής εικόνων Dall-

E 2. Σύμφωνα με παράγοντες της αγοράς, η ταχύτητα με την οποία τα εργαλεία AI περνούν από την έρευνα στην καθημερινή χρήση είναι πρωτοφανής στην ιστορία της τεχνολογίας. Ενδεικτικά, ένα μεγάλο μέρος των εφαρμογών της OpenAI βασίζεται σε μια τεχνική επεξεργασίας της γλώσσας, η οποία επιτρέπει την αξιοποίησή τους σε ευρεία γκάμα περιστάσεων, αυξάνοντας έτσι την εμπορική αξία τους. «Η πραγματική δύναμη αυτών των μοντέλων είναι ότι έχουν τη δυνατότητα να κάνουν τόσο πολλές διαφορετικές εργασίες ταυτόχρονα», δήλωσε ο επικεφαλής πλατφορμών AI της Microsoft, Ερικ Μπόιντ.

Αυτό, εκάλλου, διέμνησε και πέρυσι ο διευθύνων σύμβουλος της Microsoft, Σάτια Ναρντέλα, λέγοντας γι' αυτού του είδους τις εφαρμογές τεχνητής νοημοσύνης ότι θα οδηγήσουν σε έναν κόσμο όπου «όλοι, ανεξαρτήτως επαγγέλματος», θα μπορούν να δέχονται στήριξη από την τεχνολογία «για ό,τι κάνουν». Οι εφαρμογές αυτές αναμένεται να καταστούν θεμελιώδες κομμάτι των τεχνολογικών λύσεων «παραγωγικότητας», όπως για παράδειγμα τα office της

Microsoft, ενώ όλοι οι εργαζόμενοι αναμένεται να τις χρησιμοποιούν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό. Η Microsoft με τη νέα επένδυση προσπαθεί να καταστεί η πρώτη εταιρεία που θα τοποθετηθεί στον χάρτη της καινούργιας εποχής της τεχνητής νοημοσύνης. Στο επίκεντρο του εγχειρήματος είναι η κατασκευή υπερυπολογιστών για σκοπούς έρευνας.

Μεγάλες εταιρείες λογισμικού νέφους, όπως η Amazon, έχουν επίσης επιχειρήσει να συνεργαστούν με εταιρείες τεχνητής νοημοσύνης, παρότι καμία από τις νεοφυείς εταιρείες σε αυτόν τον κλάδο δεν έχει καταφέρει να παράγει τόσα μοντέλα όσο η OpenAI. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως όσο μεγαλύτερο ενδιαφέρον επιδεικνύουν οι τεχνολογικοί κολοσσοί για τέτοιου είδους εφαρμογές, τόσο μεγαλύτερη αντίδραση μπορεί να προκαλέσουν και από τις ρυθμιστικές αρχές. Από την άλλη πλευρά βέβαια, δεδομένης της στήριξης που απαιτείται για τις πλατφόρμες λογισμικού νέφους στο μέλλον, φαίνεται ότι οι τεχνολογικοί κολοσσοί θα είναι εκείνοι που αναπόφευκτα θα ανοίξουν τον δρόμο για τη νέα εποχή της τεχνητής νοημοσύνης.

Τέλος στη συμμαχία MSC - Maersk για μεταφορά κοντέινερ

Σε διακοπή της συνεργασίας τους προχωρούν οι δύο μεγαλύτερες εταιρείες μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων σε παγκόσμια κλίμακα ενόσω εντείνεται ο ανταγωνισμός στις διεθνείς μεταφορές. Ο λόγος για την MSC Mediterranean Shipping Company και τη Maersk, δύο κορυφαίες εταιρείες σε επίπεδο όγκου φορτίων, οι οποίες ανακοίνωσαν σήμερα ότι από τον Ιανουάριο του 2025 διακόπτουν

Οι δύο κορυφαίες εταιρείες σε επίπεδο όγκου φορτίων ανακοίνωσαν ότι από τον Ιανουάριο του 2025 διακόπτουν τη συνεργασία τους.

τη συνεργασία τους. «Η MSC και η Maersk αναγνωρίζουν ότι από την υπογραφή της δεκαετούς συμφωνίας τους το 2015 έχουν αλλάξει πολλά. Η διακοπή της συνεργασίας τους με την επωνυμία 2M ανοίγει τον δρόμο σε αμφότερες τις εταιρείες να συνεχίσουν να ακολουθούν τις στρατηγικές τους», αναφέρεται στην κοινή ανακοίνωση. Επισημαίνεται, επίσης, πως η απόφαση δεν έχει άμεση επίπτωση στους πελάτες τους και ότι «ανυπομονούν να συνεχίσουν την ισχυρή συνεργασία τους κατά τη διάρκεια της υπολειπόμενης συμπεφωνημένης περιόδου».

Το 2022 η MSC ξεπέρασε τη Maersk και κατέστη η μεγαλύ-

τερη εταιρεία μεταφοράς φορτίων διά θαλάσσης, ενώ εκμεταλλεύθηκε την πρόσφατη ανάπτυξη του κλάδου προκειμένου να λανσάριε ένα πρόγραμμα παραγωγίας νέων και αγοράς υφιστάμενων πλοίων. Σύμφωνα με τη βρετανική εφημερίδα των Financial Times, η MSC υπό τη διοίκηση του Ζόρεν Τοφτ, ο οποίος παλαιότερα ήταν υψηλόβαθμο στέλεχος στη Maersk, έχει αναπτυχθεί ταχύτατα. Μάλιστα, οι αναλυτές εκτιμούν πως δεν έχει ανάγκη τη συνεργασία 2M. Αξίζει, βέβαια, να σημειωθεί πως οι δύο εταιρείες μαζί ελέγχουν τα δύο πέμπτα του παγκόσμιου στόλου μεταφοράς φορτίων διά θαλάσσης. Η συνεργασία 2M επιτρέπει στους πελάτες αμφότερων των κολοσσών να εκτελούν συχνότερα δρομολόγια σε σχέση με τον αριθμό που θα τους προσέφερε μια μεμονωμένη εταιρεία. Η Maersk από την πλευρά της υποστήριξε ότι η λήξη της συνεργασίας 2M ευθυγραμμίζεται με την πρόσφατη αλλαγή στρατηγικής, μέσω της οποίας επικεντρώνεται στην παροχή υπηρεσιών στον κλάδο διαχείρισης συστημάτων εφοδιαστικής αλυσίδας, καλύπτοντας την όλη διάρκεια της μεταφοράς, από τις αποθήκες μέχρι και την παράδοση στον πελάτη. Τα τελευταία χρόνια, όπως εν κατακλείδι επισημαίνεται, ο όμιλος έχει πραγματοποιήσει μια σειρά εξαγορών ύψους δεκαεκατομμυρίων δολαρίων προκειμένου να ενισχύσει τη δραστηριότητά του στον τομέα της διαχείρισης συστημάτων τροφοδοτικής αλυσίδας.

«Μαγνήτης» οι ΗΠΑ για startup στον τομέα της καθαρής ενέργειας

Το παράδειγμα της γερμανικής Marvel Fusion και οι πιέσεις που υφίσταται

Το πώς θα εξελιχθούν τα πράγματα με αφορμή τη νέα νομοθεσία των ΗΠΑ για τη μετάβαση της οικονομίας τους στην πράσινη και λιγότερο ρυπογόνο εποχή, η οποία προσελκύει επενδύσεις και τις απομακρύνει από την Ε.Ε., αποτυπώνεται σε ένα και μόνο παράδειγμα. Η Marvel Fusion, μία από τις λίγες ευρωπαϊκές νεοφυείς επιχειρήσεις για την ανάπτυξη τεχνολογίας σύντηξης με μηδενικό ανθρώπινο αποτύπωμα, δέχεται ισχυρές πιέσεις από τους επενδυτές της για μεταφορά της έδρας της στις ΗΠΑ. Τα σχετικά αναφέρουν σε δημοσίευσή της η βρετανική εφημερίδα Financial Times και το moneyreview.gr. «Η πίεση αυξάνεται μέρα με τη μέρα από τους υφιστάμενους επενδυτές μας για να μετακομίσουμε δυνητικά στις Ηνωμένες

«Οι επενδυτές μας ζητούν να μετακομίσουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες», δήλωσε ο ιδρυτής της εταιρείας, κάτι που οφείλεται στις αμερικανικές επιδοτήσεις για τη βιομηχανία σύντηξης.

Πολιτείες», δήλωσε στους Financial Times ο Μόριτζ Φον ντερ Λίντεν, ιδρυτής και διευθύνων σύμβουλος της γερμανικής εταιρείας με τέσσερα χρόνια ζωής. Η πίεση των επενδυτών οφείλεται εν μέρει στο 1,4 δισ. δολάρια που έχει διαθέσει η κυβέρνηση των ΗΠΑ για την εγκύρωση βιομηχανία σύντηξης, ένα ποσό που η Ένωση Βιομηχανιών Σύντηξης των ΗΠΑ έχει αναφέρει ως «χρηματοδότηση-ρεκόρ». Η κίνηση παρατρύεται ενώ Αμερικανοί α-

Ο αμερικανικός νόμος που προώθησε η κυβέρνηση Μπάιντεν παρέχει εκτεταμένες επιδοτήσεις της τάξεως των περίπου 370 δισ. δολαρίων, μερικές από τις οποίες έχουν προβλεφθεί για καθαρή ενέργεια, όπως η βιομηχανία σύντηξης, σηματοδοτώντας την πιο φιλόδοξη προσπάθεια της Αμερικής να ανταγωνιστεί τον κλάδο της Αμερικής.

ειωματούχοι από πολλές πολιτείες προσπαθούν να προσελκύσουν ξένες επιχειρήσεις και ομίλους στο έδαφος των Ηνωμένων Πολιτειών, προβάλλοντας και διαφημίζοντας τις μεγάλες φορολογικές ελαφρύνσεις, καθώς και τις επιδοτήσεις που είναι διαθέσιμες και προβλέπονται από τον νέο νόμο-ορόσημο για τη μείωση του πληθωρισμού.

Ο νόμος, που ψηφίστηκε τον Αύγουστο, θα παρέχει εκτεταμένες επιδοτήσεις της

τάξεως των περίπου 370 δισ. δολαρίων, μερικές από τις οποίες έχουν προβλεφθεί για καθαρή ενέργεια, όπως η βιομηχανία σύντηξης, σηματοδοτώντας την πιο φιλόδοξη προσπάθεια της Αμερικής να ανταγωνιστεί τον κλάδο της Αμερικής.

θεση μεταξύ των βιομηχανικών πολιτικών της Ουάσινγκτον και των Βρυξελλών. Συν τοις άλλοις, ο επικεφαλής της Marvel Fusion ανησυχεί επίσης για τον αντίκτυπο που θα έχει η αμερικανική νομοθεσία στο επίπεδο των επενδύσεων που θα κάνουν στην Ευρώπη οι επιχειρήσεις έντασης ενέργειας στους τομείς του κάλυβα, του αλουμινίου και των χημικών προϊόντων – το υποψήφιο πελατολόγιο της νεοφυούς επιχείρησης– στην Ευρώπη τα επόμενα πέντε έως δέκα χρόνια.

Από την πλευρά του ο Χέικε Φρέουντ, γενικός διευθυντής λειτουργίας της Marvel Fusion, πιστεύει ότι οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις θα πρέπει να «ενισχύονται ως πελάτες», αντί να προσπαθούν να διατηρήσουν εταιρείες καθαρής ενέργειας στην περιοχή μέσω επιδοτήσεων. Μια διπλή δόλωση που έγινε από τη Γερμανία και τη Γαλλία, αφότου οι ηγέτες τους συναντήθηκαν το Σαββατοκύριακο, ανέφερε ότι οι δύο χώρες «θα συνεργαστούν για να δουν πού θα μπορούσαν να είναι δυνατόν να επτευχθούν νέες τεχνολογικές ανακαλύψεις στο πεδίο της σύντηξης, ενώ εξετάζουν επίσης τις πρωτοβουλίες του κλάδου στον τομέα αυτόν». Ο Φρέουντ χαϊρέτισε τη δήλωση, αλλά είπε ότι ήταν πιο αδύναμη από τη δέσμευση της Ουάσινγκτον, προσθέτοντας ότι οι νέοι επενδυτές ανησυχούν για την καταλλοσιότητα της Ευρώπης ως στέγης για νεοφυείς επιχειρήσεις στον τομέα της ενέργειας σύντηξης. «Όταν πρόκειται για μεγαλύτερους γύρους χρηματοδότησης, οι επενδυτές θέλουν επίσης να δουν τη δέσμευση της γερμανικής κυβέρνησης για τη σύντηξη», είπε. Η Marvel Fusion μελετά την ανάπτυξη τεχνολογίας σύντηξης με λέιζερ, η οποία περιλαμβάνει τη δημιουργία αυτού που θα μπορούσε να ονομαστεί τεχνητός ήλιος μέσω της χρήσης ακτίνων λέιζερ.

Παρενέργεια

Ερωτώμενος σχετικά με τις κατηγορίες κατά της Νορβηγίας, ότι είναι κατά κάποιον τρόπο πολεμοκάπηλη εφόσον επωφελείται από τον πόλεμο συγκεντρώνοντας ι-λιγγιώδη κέρδη, ο Νορβηγός υ-πουργός Εξωτερικών, Εϊβίντ Βαντ Πέτερσον, απάντησε ότι «είναι μια έμμεση παρενέργεια», αρνήθηκε τον χαρακτηρισμό και συμπλήρωσε πως «έχουμε επίγνωση της ευ-θύνης που συνοδεύει τους φυσι-κούς μας πόρους».

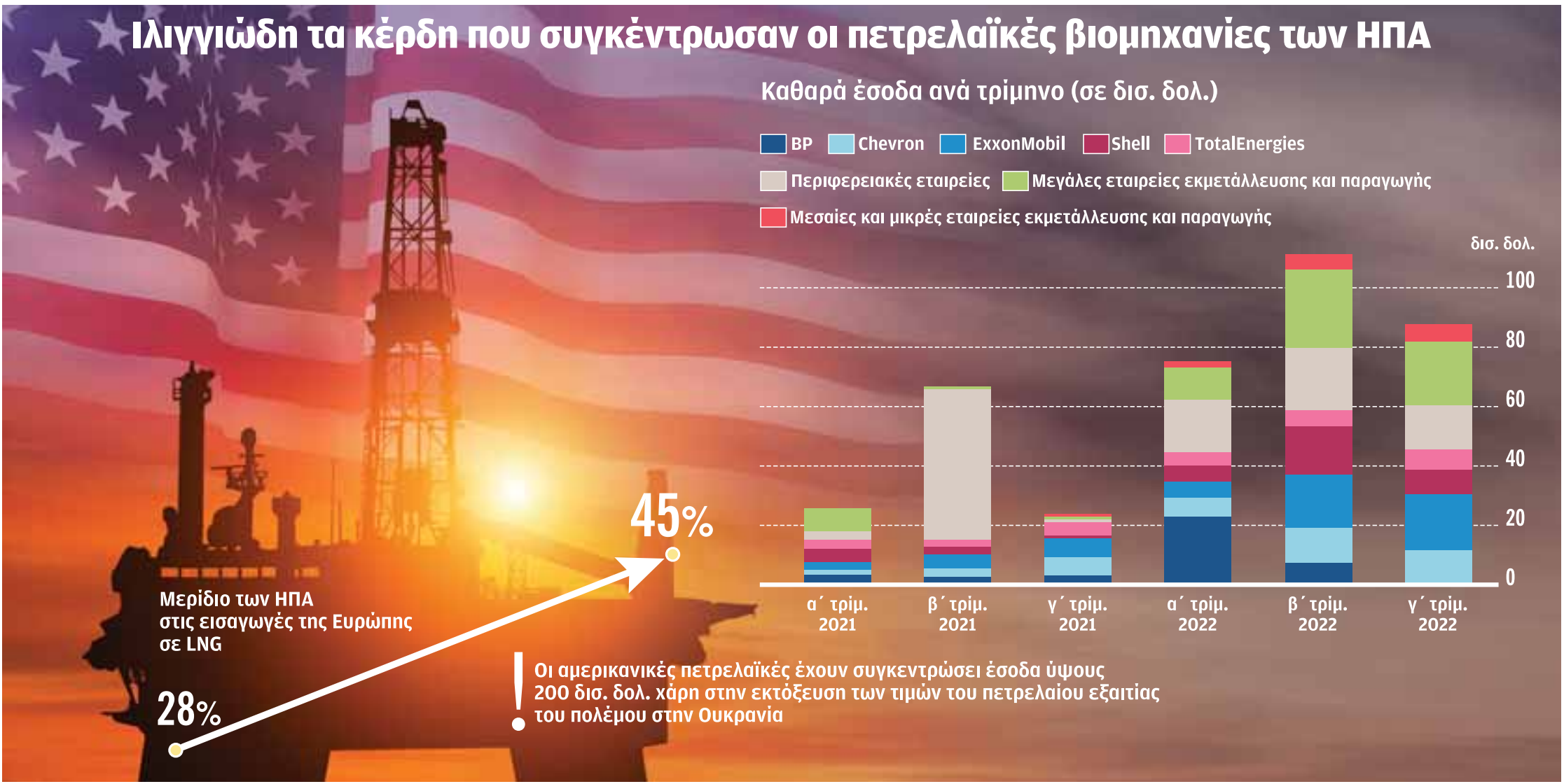
Δοκιμασία

Σκοιλιζόντας τη μετατροπή της Σουηδίας σε χώρα εξαγωγής ενέρ-γιας και μάλιστα την πρώτη στην Ευρώπη, ο Φαμπιάν Ρόνινγκεν, α-ναλυτής ενέργειας στη Rystad, τό-νισε πως «το 2022 ήταν μια δοκι-μασία προσαρμογής στην πραγμα-τικότητα για πολλές χώρες, καθώς ετέθησαν όλα αυτά τα υποθετικά σενάρια που σκέφτονταν οι άν-θρωποι για το ενδεχόμενο διακο-πών στην ηλεκτροδότηση».

Αναβάθμιση

Αναφερόμενη στην αναβάθμιση των ενεργειακών σχέσεων της Αλγερίας με την Ε.Ε. συνεπεία του πολέμου, η ειδικός θεμάτων ενέργειας στην Geopolitical Intelligence Services, Φεντερίκα Σαΐνι Φαζζανότι, επισήμανε πως «η χώρα έχει περιορισμένη παραγω-γική δυνατότητα και χρειάζεται ε-πενδύσεις επενδύσεις και βελ-τίωση των υποδομών της για την εκμετάλλευση και ανάπτυξη του ενεργειακού της κλάδου».

Οι κερδισμένοι από τον πόλεμο στην Ουκρανία

Ποιες χώρες έχουν αντλήσει τεράστια οικονομικά οφέλη μετά το ξέσπασμα της ενεργειακής κρίσης

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Εκεί πλέον καταχωρίσθει πλήρως στη συνείδηση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης πως το σοκ του νέου πολέμου στην Ευρώπη ήταν παράλληλα και ο καταλυτικός παράγοντας που επέφερε ριζικές ανατροπές στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη. Κλιμακώνοντας εις το έπακρον την ενεργειακή κρίση και οδηγώντας στη στρατόσφαιρα τις τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, ο πόλεμος στην Ουκρανία ανέτρεψε τις εμπορικές σχέσεις ανάμεσα στις οικονομίες ανά τον κόσμο. Αποξένωσε την Ευρώπη από τον ενεργειακό πλούσιο γείτονά της και επί δεκαετίες προμηθευτή της σε ενέργεια και την έχει μετατρέψει στον καλύτερο πελάτη των ΗΠΑ και ειδικότερα της αμερικανικής βιομηχανίας υδροποι-

μένου φυσικού αερίου (LNG). Παρά τον τόσο λόγο που έχει γίνει για τα οφέλη των ΗΠΑ από τον πόλεμο, είναι γεγονός ότι άλλες οικονομίες έχουν πολύ πιο αθόρυβα αντλήσει εξίσου κολοσσιαία οικονομικά οφέλη από το δράμα της Ουκρανίας και από τα δεινά των εισοδηματικά ασθενέστερων Ευρωπαίων. Από τις ευημερούσες χώρες της Σκανδιναβίας μέχρι τις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες του Κόλπου, χώρες εξαγωγής ενέργειας αντικατέστησαν με τους δικούς τους ενεργειακούς πόρους τους άλλοτε φθηνούς υδρογονάνθρακες της Ρωσίας και ωφελήθηκαν τα μέγιστα από την εκτόξευση των τιμών της ενέργειας. Έτσι, την ώρα που οι περισσότερες ευρωπαϊκές βιομηχανίες γοντίζαν υπό το δυσβάστακτο κόστος της ενέργειας και οι ευρωπαϊκές οικονομίες πλύνονταν στο σύνολό τους,

Τα έσοδα της Νορβηγίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και αερίου θα εκτοξευθούν φέτος στα 131 δισ. δολ., όταν το 2021 ήταν μόλις 29 δισ.

η ούτως ή άλλως πλούσια Νορβηγία έβλεπε να αυξάνονται δραματικά τα δυσθεώρητα κεφάλαια του κρατικού επενδυτικού της ταμείου του 1,3 τρις. δολ. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του νορβηγικού υπουργείου Οικονομίας, τα έσοδα της Νορβηγίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου θα εκτοξευθούν φέτος σε 1,38 τρις. νορβηγικές κορώνες, ποσό αντίστοιχο των

131 δισ. δολαρίων, όταν αντίστοιχα το περασμένο έτος ανήλθαν σε 118 δισ. δολάρια, ενώ το 2021 ήταν μόλις 29 δισ. δολάρια. Στη διάρκεια του περασμένου έτους η Νορβηγία αντικατέστησε τη Ρωσία ως κύριος προμηθευτής της Ευρώπης σε φυσικό αέριο. Χάρη, όμως, στη ραγδαία αύξηση των πετρελαϊκών τιμών, που καταλήγουν στο κρατικό επενδυτικό ταμείο, η κυβέρνηση αναμένεται να καλύψει από αυτά το 20% του προϋπολογισμού της μολονότι έχει το δικαίωμα να αντλεί πολύ περιορισμένο τμήμα από τα κεφάλαια του κρατικού επενδυτικού ταμείου. Η σκανδαλώδης σχεδόν αύξηση του πλούτου της χώρας έφτασε να αποτελεί αντικείμενο διαμάχης ανάμεσα στην κυβέρνηση και στην αντιπολίτευση. Αντιπολιτευόμενοι πολιτικοί συντάσσονται με οικονομολόγους

και με στελέχη των βιομηχανικών κολοσσών της χώρας, χαρακτηρίζουν την κυβέρνηση πολεμοκάπηλη και την καλούν να διοικηθείσει τουλάχιστον ένα μέρος των επιμαχων εσόδων σε ένα νέο διεθνές ταμείο αλληλεγγύης. Και την ίδια στιγμή, η επίσης ενεμερούσα Σουηδία συγκαταλέγεται ανάμεσα στις πρώτες χώρες της Ευρώπης σε εξαγωγές ενέργειας και με ορισμένες μετρήσεις το περασμένο έτος ήταν η πρώτη ανάμεσά τους με όσα αυτό συνεπάγεται για τα έσοδά της. Σύμφωνα με δεδομένα του ευρωπαϊκού δικτύου συστημάτων μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος, του Entso-E, που ανέλυσε η εταιρεία δεδομένων για την ενέργεια Rystad Energy AS, στη διάρκεια του περασμένου έτους η Σουηδία εξήγαγε σε άλλες χώρες 33 τεραβάτρες.

Χρυσά συμβόλαια αερίου για Αλγερία, Κατάρ, Αίγυπτο

Ισως έχει υποβαθμιστεί ο βαθμός στον οποίο ωφελήθηκαν έμμεσα από τον πόλεμο και την ενεργειακή κρίση οι πετρελαιοπαραγωγοί χώρες του Κόλπου, της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής. Είναι, ωστόσο, σαφές ότι ανάμεσα στους κερδισμένους αυτού του πολέμου συγκαταλέγονται τρεις αραβικές χώρες, καθώς προσέφεραν διέξοδο στην Ευρώπη ως εναλλακτικοί προμηθευτές φυσικού αερίου όταν αυτή αποφάσισε να τιμωρήσει τη Μόσχα για την εισβολή στην Ουκρανία: η Αλγερία, το Κατάρ και η Αίγυπτος.

Η κρατική εταιρεία της Αλγερίας

Sonatrach έσπευσε να εκμεταλλευθεί την κατάσταση και ανανέωσε τα συμβόλαια που είχε συνάψει με τρεις μεγάλες ευρωπαϊκές ενεργειακές εταιρείες: την Επύ της Ιταλίας, τον γαλλικό κολοσσό της Total και την ισπανική Naturgy. Έτσι τα έσοδά της από τις εξαγωγές φυσικού αερίου αυξήθηκαν κατά 4 έως 5 δισ. ευρώ. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την ισπανική Naturgy, η Αλγερία, που εξάγει περίπου το 83% του αερίου της στην Ευρώπη και κυρίως σε Ιταλία και Ισπανία, χρησιμοποίησε, εν μέρει τουλάχιστον, ως πρόσχημα το γεγονός ότι ο Ισπανός πρωθυπουργός συντάχθηκε με το Μα-

ρόκο στη διένεξη για το καθεστώς της Δυτικής Σαχάρας και επέβαλε υψηλότερες τιμές στην Ισπανία. Το Κατάρ, με τον τρίτο στον κόσμο μεγαλύτερο όγκο αποθεμάτων φυσικού αερίου μετά τη Ρωσία και το Ιράν, αύξησε τις εξαγωγές του σε LNG κατά 16% μέσα στους πρώτους εννέα μήνες του 2022. Προτού περιβληθεί αρνητική δημοσιότητα, άλλωστε, είδε να αναβαθμίζονται οι σχέσεις του με την Ευρώπη με τις επισκέψεις των Σαρλ Μισέλ και Ρόμπερτ Χάμπεκ στην Ντόχα. Στο πλαίσιο της επίσκεψής του ο Γερμανός υπουργός Οικονομίας υπέγραψε συμφωνία με το Κατάρ που

ανέλαβε να παρέχει στη Γερμανία δύο εκατ. τόνους αερίου ετησίως για διάστημα 15 ετών. Οι εξαγωγές του Κατάρ διπλασιάστηκαν, άλλωστε, μέσα στο καλοκαίρι φτάνοντας τον Αύγουστο στα 9,2 δισ. δολ. Η ηγεσία της μικρής χώρας του Κόλπου σχεδιάζει να αυξήσει τις εξαγωγές της σε LNG από τα 77 εκατ. τόνους, που έφτασαν το περασμένο έτος, στα 126 εκατ. τόνους μέσα στην επόμενη δεκαετία. Η Αίγυπτος δεν διαθέτει μεγάλα αποθέματα φυσικού αερίου, αλλά αυτό δεν την εμπόδιζε να διπλασιάσει τα έ-

σοδά της από την ενέργεια. Ο όγκος των εξαγωγών της αυξήθηκε κατά 171% σε σύγκριση με το 2021 και το Κάιρο αντλήσε κέρδη ύψους 5 δισ. ευρώ μέσα στο 2022. Ταυτόχρονα έχει εντείνει τη δραστηριότητα αντίληψης και εκμετάλλευσης φυσικού αερίου στην Ανατολική Μεσόγειο σε συνεργασία με ξένες εταιρείες. Προς τα τέλη του έτους ανακοίνωσε τον εντοπισμό μεγάλου όγκου φυσικού αερίου στο γνωστό κοιτάσμα Ζορ, ενώ μετά την επίσκεψη της προέδρου της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάινε συμφώνησε να αυξήσει τις εξαγωγές αερίου στην Ευρώπη.

Πρωτιά ΗΠΑ στις εξαγωγές LNG και αστρονομικά έσοδα από το πετρέλαιο

Όποια κι αν είναι τα οφέλη που αντλήσαν άλλες χώρες από τον πόλεμο στην Ουκρανία και την ενεργειακή κρίση, αδιαμφισβήτητος κερδισμένος είναι οι ΗΠΑ, η πετρελαϊκή βιομηχανία της υπερδύναμης και προπαντός η αμερικανική βιομηχανία LNG. Τα δυσθεώρητα έσοδα άνω των 200 δισ. δολ. που έχουν συγκεντρώσει οι αμερικανικές πετρελαϊκές χάρη στην εκτόξευση των τιμών του «μαύρου χρυσού» και οι υψηλές τιμές στις οποίες έχει πωλήσει η αμερικανική βιομηχανία το LNG στην Ευρώπη έχουν προκαλέσει εντονότατη δυσφορία στην ευρωπαϊκή κοινή γνώμη αλλά και

σε πολιτικούς κύκλους της Γηραιάς Ηπείρου. Το ίδιο προβληματίζει, άλλωστε, και η αναβάθμιση του ρόλου της υπερδύναμης στην κάλυψη των ενεργειακών αναγκών της Ευρώπης, καθώς αποτελεί πλέον τον πρωταρχικό προμηθευτή της στο καύσιμο. Προ του πολέμου, όταν η Ρωσία προμήθευε την Ευρώπη με περίπου το 55% των αναγκών της σε φυσικό αέριο, το μερίδιο των ΗΠΑ στις εισαγωγές της Ευρώπης σε LNG δεν ήταν παρά 28%. Στη διάρκεια του πολέμου το μερίδιο της υπερδύναμης έχει εκτοξευθεί στο 45%, καθώς οι προμήθειες από τη Ρωσία

μειώθηκαν κατά τουλάχιστον 75%. Έτσι, οι ΗΠΑ αποτελούν πλέον την πρώτη εξαγωγική δύναμη στον κόσμο σε υδρογονανθρακικό φυσικό αέριο (LNG), καθώς στη διάρκεια του περασμένου έτους εξήγαγαν 81,2 εκατ. τόνους του καυσίμου, όσο δηλαδή και το Κατάρ. Πρόκειται για κυριολεκτικό άλμα για την υπερδύναμη που άρχισε να εξάγει LNG μόλις το 2016 και έχει εξελιχθεί σε κυρίαρχη δύναμη στον κλάδο εν μια νυκτί. Έχουν μεσολαβήσει η επανάσταση των σχιστολιθικών υδρογονανθράκων στις ΗΠΑ αλλά και επενδύσεις πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων σε εγκαταστάσεις

υδροποιήσις του φυσικού αερίου που μετέτρεψαν τις ΗΠΑ από χώρα εισαγωγής LNG στον σημαντικότερο προμηθευτή του καυσίμου. Η εικόνα αυτή της υπερδύναμης να αντλεί αστρονομικά κέρδη από την ενεργειακή κρίση και όσα δεινά συνεπάγεται αυτή για τις οικονομίες και τις κοινωνίες της εξόθωσε πολιτικούς της Γαλλίας και της Γερμανίας να επικρίνουν ευθέως την Ουάσιγκτον. Προ μηνών ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών, Μπρινόν Λε Μερ, χαρακτήρισε «απαράδεκτο» να εξάγουν οι ΗΠΑ το αμερικανικό LNG επιβάλλοντας στην Ευρώπη τιμές τετραπλάσιες από εκείνες που πληρώ-

νουν οι αμερικανικές επιχειρήσεις στο εσωτερικό της αμερικανικής αγοράς. Είχαν προηγηθεί δηλώσεις του Γερμανού υπουργού Οικονομίας, Ρόμπερτ Χάμπεκ, που κατηγόρησε τις αμερικανικές βιομηχανίες ότι κρεώνουν υπερβολικά ακριβά το φυσικό αέριο, ενώ η Ευρώπη αγωνίζεται να απεξαρτηθεί ενεργειακά από τη Ρωσία και οι γερμανικές βιομηχανίες φτάνουν στο σημείο να μειώνουν ή και να αναστέλλουν την παραγωγή τους εξαιτίας του δυσθεώρητου κόστους της ενέργειας. Από την πλευρά τους, βέβαια, οι αμερικανικές βιομηχανίες υποστηρίζουν ότι δεν φέρουν την ευθύνη

για το ακριβό LNG. Σύμφωνα μάλιστα με τη μεγαλύτερη εξαγωγική εταιρεία LNG της Αμερικής, την Cheniere, μεγάλο μέρος του εμπορίου του καυσίμου βρίσκεται σε ευρωπαϊκά χέρια. Ο Κόρεϊ Γκριντάλ, υψηλόβαθμο στέλεχος στον τομέα εμπορίας της Cheniere Energy, υποστήριξε προσφάτως πως το 90% του καυσίμου που παράγει η εταιρεία του πωλείται σε τρίτες πλευρές και οι περισσότεροι πελάτες της είναι εταιρείες κοινής ωφελείας της Ευρώπης, όπως οι Enel, Endesa, Naturgy και Engie. Το LNG που εξήγαγε φέτος η Cheniere πωλήθηκε σε ποσοστό 70% στην Ευρώπη.

Φορολογικός οδηγός για το 2023 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Οι Κινέζοι δεν ξεχνούν την πανδημία...

Της ΓΙΑΝ ΤΣΕΝ/ REUTERS BREAKINGVIEWS

Οι πρώτες μεγάλες διακοπές της Κίνας το 2023 προσφέρουν μία πολύ επιφανειακή ανακούφιση στους επενδυτές. Οι πωλήσεις εισιτηρίων για τον κινηματογράφο κατά τη διάρκεια της εβδομάδας διακοπών της Πρωτοχρονιάς του σεληνιακού έτους ξεπέρασαν τις περυσινές και υπερέβησαν τα σχεδόν 900 εκατ. δολάρια, σύμφωνα με την πάροχο εισιτηρίων Maoyan Entertainment. Επίσης, ο κλάδος των ταξιδίων ανακάμπτει.

Η επιστροφή των θεατών του κινηματογράφου και των παραθεριστών άμβλυνε ορισμένες ανησυχίες σχετικά με τον παρατεταμένο οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι αξιωματούχοι απέσυραν αιφνίδια τα περιοριστικά μέτρα τον Δεκέμβριο και ακολούθησε κατακόρυφη αύξηση κρουσμάτων, αλλά πλέον σήμερα αναφέρεται ότι τα ποσοστά νοσηλείας για τον ιό κορυφώθηκαν στις 5 Ιανουαρίου. Τα επίσημα κρατικά στοιχεία κατέ-

νώ οι πλούσιοι είναι σε μεγάλο βαθμό αλώβητοι, υπάρχουν επίσης ενδείξεις ότι εξετάζουν το ενδεχόμενο της μετανάστευσης. Οι λιανικές πωλήσεις, βασικός δείκτης μέτρησης της ισχύος της καταναλώσης, παραμένουν σε ύφεση, εμφανίζοντας συρρίκνωση 1,8% τον Δεκέμβριο.

Ο δε μέσος ρυθμός ανάπτυξης υποχώρησε μετά μία δυναμική ανάκαμψη το 2021, έτος κατά το οποίο η ζωή στην Κίνα είχε επανέλθει σε μεγάλο βαθμό στο φυσιολογικό. Βέβαια, τα ταξίδια εξακολουθούν να είναι 40% κάτω από τα επίπεδα του 2019 και οι καταναλωτές έχουν γίνει πιο φειδωλοί.

Οι πωλήσεις επιβατικών αυτοκινήτων μειώθηκαν κατά 21% από την ίδια εορταστική περίοδο πέρυσι, σύμφωνα με αναλυτές της Nomura, και η ακίνητη περιουσία συνεχίζει να δέχεται σφοδρά πλήγματα. Πολλές κινηματογραφικές αίθουσες κατέφυγαν σε μειώσεις τιμών για να ενισχύσουν την κίνηση. Ορισμένοι δε επισκέπτες από την ηπειρωτική Κίνα στο Χονγκ Κονγκ είπαν ότι οι τιμές πολυτελών ειδών δεν ήταν ανταγωνιστικές σε σύγκριση με την περιφέρεια Χαϊνάν, τη Μέκκα των αρισμοδολητών ειδών.

Οι πολυεθνικές εταιρείες, οι οποίες προσβλέπουν σε μια δραστηκή βελτίωση και αύξηση των δαπανών από φορείς και καταναλωτές στην Κίνα, είναι αρκετά πιθανό να δοκιμάσουν απογοήτευση. Από την άλλη πλευρά, εντούτοις, οι διοικητές των μεγάλων κεντρικών τραπεζών των ισχυρών οικονομιών, οι οποίοι έχουν τρομοκρατηθεί μήπως η επανεκκίνηση της κινεζικής οικονομίας εκτινέει έτι περαιτέρω στα ύψη τον πληθωρισμό σε παγκόσμιο επίπεδο, φαίνεται πως θα ανακουφιστούν. Οι καταναλωτές με αφορμή την κινεζική Πρωτοχρονιά έδειξαν να απολαμβάνουν τις διακοπές. Παρά ταύτα ελάχιστες ήταν οι ενδείξεις ότι προχώρησαν σε φρενήρη καταναλωτική δαπάνη «εκδικιούμενοι» την περίοδο καραντίνας και απαγορεύσεων. Εν κατακλείδι, οι καταναλωτές, που έχουν υποστεί το πλήγμα των περιορισμών του ιού, έχουν πολλούς λόγους να αποφεύγουν τις υπερβολικές δαπάνες στο προσεχές μέλλον.

Νέες αυξήσεις επιτοκίων σε ΗΠΑ, Ευρώπη και Βρετανία

Το κόστος δανεισμού θα φθάσει στα υψηλότερα επίπεδα από την κρίση του 2008

Οι μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου, η ΕΚΤ, η Federal Reserve και η Τράπεζα της Αγγλίας, συνεδριάζουν και οι τρεις σχεδόν ταυτόχρονα αυτή την εβδομάδα, και όλα δείχνουν πως θα προχωρήσουν και οι τρεις σε νέες αυξήσεις επιτοκίων. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της αγοράς, το κόστος δανεισμού θα φθάσει στα υψηλότερα επίπεδα μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Για την αμερικανική ομοσπονδιακή τράπεζα, οι επενδυτές εκτιμούν ότι στη συνεδρίαση αυτής της εβδομάδας θα επιβραδύνει τον ρυθμό αύξησης των επιτοκίων και θα περιοριστεί να τα αυξήσει κατά 0,25 εκατοστιαίες μονάδες. Και πάλι βέβαια τα επιτόκια του δολαρίου θα βρίσκονται στα υψηλότερα επίπεδα από το 2007, όταν άρχισε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Η Τράπεζα της Αγγλίας και η ΕΚΤ αναμένεται να προχωρήσουν σε αύξηση κατά μισή εκατοστιαία μονάδα, φθάνοντας τα επιτόκια της στερλίνας και του ευρώ στα υψηλότερα επίπεδα από το 2008 και την

Σχεδόν όλες οι μετρήσεις καταδεικνύουν πως οι προσδοκίες για υψηλό πληθωρισμό είναι πολύ αυξημένες.

κατάρρευση της Lehman Brothers. Ειδικότερα, για την ΕΚΤ η αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης θεωρείται απολύτως βέβαιη και ο προβληματισμός της αγοράς επικεντρώνεται στο ποιο θα είναι το επόμενο βήμα της και αν πρόκειται να προχωρήσει σε νέα κίνηση στη δεύτερη συνεδρίαση του 2023, τον Μάρτιο.

Οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν πως οι συνεχιζόμενες αυξήσεις ενισχύουν ανασυχία στους επενδυτές, που ενδεχομένως έχουν υποτιμήσει τις ενδείξεις ότι ο πληθωρισμός παραμένει σε υψηλή επίπεδα. Μέχρι στιγμής οι επιθετικές αυξήσεις των επιτοκίων έχουν μεν οδηγήσει σε μερική αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων, αλλά οι αυξήσεις των τιμών παραμένουν ανησυχητικά υψηλές καθώς στις ΗΠΑ ο πληθωρισμός βρίσκεται στο 6,5% και στην Ευρώζων στο 9,2%. Ο δομικός πληθωρισμός, άλλωστε, αυτός από τον οποίο αφαιρούνται οι εμεταβλάπτες τιμές των τροφίμων και τις ενέργειας, παραμένει αυξημένος. Στις αγορές επικρατεί η πεποίθηση πως ο πληθωρισμός θα υποχωρήσει σταδιακά στον στόχο του

Η αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θεωρείται απολύτως βέβαιη και ο προβληματισμός της αγοράς επικεντρώνεται στο ποιο θα είναι το επόμενο βήμα της και αν πρόκειται να προχωρήσει σε νέα κίνηση στη δεύτερη συνεδρίαση του 2023, τον Μάρτιο.

2% που έχουν υιοθετήσει τόσο η ΕΚΤ όσο και η Τράπεζα της Αγγλίας. Όπως επισημαίνει το Reuters, η τρέχουσα συγκυρία θα αποτελέσει την πρώτη μεγάλη δοκιμασία της προσέγγισης των κεντρικών τραπεζών στη νομισματική πολιτική τους. Θα φανεί εν ολίγοις κατά πόσον αυτή η προσέγγιση αποδίδει αφού στις στιγμές αρχίζουν να εκτοξεύονται οι τιμές και πόσο πιστά θα την εφαρμόσουν οι κεντρικές τράπεζες αν αποβεί περαιτέρω επιζήμια για τις οικονομίες τους.

Υιοθετώντας συγκεκριμένο στόχο για τον πληθωρισμό, οι κεντρικοί τραπεζίτες θεωρούν πως διασφαλίζουν κάποια αξιοπιστία και ενθαρρύνουν τον προγραμματισμό νοικοκυριών και επιχειρήσεων έτσι ώστε να ανακόπτεται τον πληθωρισμό και να τον διατηρεί μέσα σε συγκεκριμένα όρια. Αυτή την πεποίθησή τους φάνηκε να υποστηρίζουν και οι εξελίξεις, καθώς η πολιτική ενός συγκεκριμένου στόχου για τον πληθωρισμό μεταφέρθηκε σε όλες τις ανεπτυγμένες οικονομίες από τη Νέα Ζηλανδία το 1990 σε όλη την Ευρώπη και τις ΗΠΑ και στην Ιαπωνία το 2012 και το 2013. Τις τελευταίες τρεις

δεκαετίες μέχρι το τέλος του πρώτου έτους της πανδημίας το 2020 ο πληθωρισμός παρέμεινε πραγματικά υπό έλεγχο. Αυτή η πολιτική τους όμως συνέπεσε με παράγοντες που βοήθησαν, όπως η παγκοσμιοποίηση, η υψηλή τεχνολογία και οι δημογραφικές εξελίξεις. Από την εκδήλωση της πανδημίας και στη συνέχεια με τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία οι ίδιες δυνάμεις φαίνεται πως τώρα πιέζουν τις τιμές στην αντίθετη κατεύθυνση. Εν ολίγοις, αυτό το κοινό πλαίσιο νομισματικής πολιτικής τίθεται σε δοκιμασία καθώς έρχεται για πρώτη φορά αντιμέτωπο με μια σειρά από αντιξοότητες αλλά και με συνεχή σοκ στην πλευρά της προσφοράς, τα οποία ενδέχεται να μην μπορέσει να τα αντιμετωπίσει.

Το νέο σκηνικό

Μιλώντας στο Reuters ο Κλάουντιο Μπόρις, επικεφαλής του τμήματος νομισματικών και οικονομικών θεμάτων στην Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών, τονίζει πως «στο μέλλον μάλλον θα αντιμετωπίσουμε μια περίοδο με πληθωρισμό διαρθρωτικά υψηλότερο σε σύ-

γκριση με τις δύο τελευταίες δεκαετίες». Ο ίδιος υπογραμμίζει πως η στρόφη στην τοπική παραγωγή περιορίζει τον πληθωρισμό, αλλά τώρα ο αντίκτυπος αυτής της αλλαγής τείνει να εξανεμιστεί και στο μεταξύ το διεθνές εμπόριο, η κλιματική αλλαγή και οι δημογραφικές εξελίξεις ενισχύουν τις πληθωριστικές πιέσεις. Επιπλέον υπάρχει ο παράγοντας των προσδοκίων της κοινωνίας για τις εξελίξεις στο μέτωπο του πληθωρισμού. Οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό συχνά αποτελούν ένα είδος αυτοεκπληρούμενης προφητείας καθώς οδηγούν σε συμπεριφορές που εξωθούν ανοδικά τις τιμές. Και όπως τονίζει η Τζένιφερ Μακ Κέον, κορυφαία οικονομολόγος της Capital Economics, «σχεδόν όλες οι μετρήσεις καταδεικνύουν πως οι προσδοκίες για υψηλό πληθωρισμό είναι πολύ αυξημένες σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα και αφορούν αυξήσεις των τιμών πολύ μεγαλύτερες από τον στόχο του 2% που έχουν οι μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες».

REUTERS, BLOOMBERG, FINANCIAL TIMES

Σε 6.000 απολύσεις προχωρεί ο ολλανδικός όμιλος της Philips

Ο ολλανδικός κολοσσός υψηλής τεχνολογίας στον κλάδο της περιθαλψής, Philips, θα καταργήσει άλλες 6.000 θέσεις εργασίας παγκοσμίως. Ο βασικός λόγος είναι ότι προσπαθεί να αποκαταστήσει την κερδοφορία του και να βελτιώσει την ασφάλεια των προϊόντων του μετά την ανάληψη αναπνευστικών συσκευών του. Ως αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων, η χρηματοπιστωτική αξία του ομίλου της Philips υποχώρησε κατά 70%. Όπως σχετικώς αναφέρει σε δημοσίευσή

Με τις νέες περικοπές η μείωση του προσωπικού τους τελευταίους μήνες φθάνει τα 10.000 άτομα.

του το ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, οι μισές από τις περικοπές θέσεων εργασίας θα γίνουν φέτος, προσθέτοντας ότι οι άλλες μισές θα πραγματοποιηθούν έως το 2025. Τα σχετικά τόνοις η ίδια η εταιρεία. Αξίζει να σημειωθεί πως η νέα αναδιοργάνωση φέρει τον αριθμό των συνολικών περικοπών θέσεων εργασίας που ανακοίνωσε ο νέος διευθύνων σύμβουλος, Ροί Τζέικομς, τους τελευταίους μήνες στις 10.000, ή μιλώντας με ποσοστά στο 13% επί του συνολικού εργατικού δυναμικού της Philips.

Βέβαια, με αυτά τα μέτρα ο ολλανδικός κολοσσός έρχεται να προστεθεί στη χορεία των γιγάντων της υψηλής τεχνολογίας οι οποίοι τους τελευταίους λίγους μήνες έχουν ανακοινώσει μαζικότητες απολύσεις.

Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται

η Google, θυγατρική της Alphabet, η Microsoft, η Amazon και η γερμανική εταιρεία παραγωγής λογισμικού SAP. Οι αποφάσεις των ανωτέρω για τη δραστηκές μειώσεις στον αριθμό των εργαζομένων τους είναι μια κίνηση προετοιμασίας για πιο αντίξοες συνθήκες στο επιχειρείν σε ενδεχόμενη ύφεση στην παγκόσμια οικονομία. Χθες, κατά τις πρωινές συναλλαγές η τιμή της μετοχής της Philips διαπραγματευόταν κατά 5,5% υψηλότερα, χάρη στην αρωγή των κερδών τετάρτου τριμήνου του 2022. Τα τελευταία απέβησαν πολύ καλύτερα από όσο ανέμεναν οι αναλυτές. Ο δε Ροί Τζέικομς ανέλαβε τα νήια της εταιρείας πέρυσι τον Οκτώβριο κι ενόσω η Philips συνέχισε να αντιμετωπίζει τις συνέπειες από την ανάκληση εκατομμυρίων αναπνευστήρων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται στη θεραπεία της άπνοιας κατά τη διάρκεια του ύπνου. Ο εν λόγω συσκευές αποσύρθηκαν μαζικά από την αγορά διότι ο αφρός ο οποίος χρησιμοποιείται σε αυτούς ενδέχεται να καταστεί τοξικός. «Αυτό που παρουσιάζουμε σήμερα νομίζω ότι είναι ένα πολύ δυναμικό σχέδιο για να διασφαλίσουμε το μέλλον της Philips».

Οι προκλήσεις που έχουμε είναι σοβαρές και τις αντιμετωπίζουμε καταπρόσωπο», τόνισε χαρακτηριστικά ο Τζέικομς στους δημοσιογράφους. Και προσέθεσε, εν κατακλείδι, πως «για να βελτιωθεί η κερδοφορία, ενώ επενδύουμε στην ασφάλεια, οι καινοτομίες θα στοχεύουν σε «λιγότερα έργα, με καλύτερους πόρους και με μεγαλύτερη επίδραση στην αγορά».

REUTERS

Συνεργασία επί ίσοις όροις συμφώνησαν Renault και Nissan

Μια νέα εποχή εκκινεί για τη γαλλο-ιαπωνική συμμαχία των αυτοκινητοβιομηχανιών της Renault και της Nissan, οι οποίες χθες συμφώνησαν να αναδιομορφώσουν τη δομή συνεργασίας τους που μετράει 22 χρόνια. Βάσει των σαρωτικών αλλαγών θα έχουν ισότιμη συμμετοχή στη συμμαχία τους, ενώ σε αυτή συμπεριλαμβάνεται με λιγότερο σημαντική παρουσία η επίσης ιαπωνική Mitsubishi Motors. Υπήρχε δημιουργήμα του πρώην επικεφαλής της Renault, Κάρλος Γκοον, το 1999, ο οποίος είχε διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο. Υπό τις αρχικές προβλέψεις, η Nissan είχε εξασφαλίσει ένα μερίδιο της τάξεως του 15% στη Renault, ισοδύναμο με εκείνο του γαλλικού δημοσίου, χωρίς, ω-

Η Renault από 43% θα κατέχει πλέον το 15%. Το εναπομείναν 28% θα υπαχθεί σε γαλλικό καταπίστευμα.

στόσο, να έχει δικαίωμα ψήφου. Αντίθετα, η Renault, η οποία εκείνη την εποχή δίδεωσεν από τη χρεοκοπία της Nissan, κατείχε το 43% σε αυτή, δίνοντας στους Γάλλους κυρίαρχο ρόλο. Και ακριβώς αυτός ο ρόλος εδώ και πολλά χρόνια αποτελεί σημείο έντονων τριβών ανάμεσα στους δύο εταίρους, ενώ και ο ίδιος ο Κάρλος Γκοον έχει πλέον βρεθεί εκτός προσκηνίου και αντιμετωπίζει προβλήματα με τη δικαιοσύνη. Στα τέλη του 2018 είχε συλληφθεί στην Ιαπωνία με τις κατηγορίες σφαλμάτων διαχείρισης και οικονομικές ατασθαλίες, ενώ στη συνέχεια απεπέμφθη από πρόεδρος της συμμαχίας και διέφυγε στον Λίβανο.

Η νέα μορφή της σύμπραξης στον κλάδο του αυτοκινήτου ανακοινώνεται ύστερα από σχεδόν τέσσερις μήνες ε-

Με την καινούργια δομή οι δύο εταιρείες θα έχουν αμοιβαίες συμμετοχές της τάξεως του 15%, πράγμα το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στη Nissan να ασκήσει το δικαίωμα ψήφου που εξασφάλισε και το οποίο δεν είχε πριν.

ντακτικής διαβούλευσης, η οποία, όπως ανέφεραν καλά πληροφωρημένες πηγές στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, ήταν ιδιαίτερα περίπλοκη. Και ο λόγος ήταν το πώς θα μπορούσε να διαμοιραστεί η πνευματική ιδιοκτησία, διότι η Renault επιδίωκε διασυνδέσεις με άλλες εταιρείες εκτός της διμερούς γαλλο-ιαπωνικής συμμαχίας. Βέβαια θα πρέπει να αναφερθεί ότι η συμμετοχή, η οποία επετεύχθη, χρήζει έγκρισης από τα αντίστοιχα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών. Με τα όσα έχουν συμφωνηθεί, η γαλλική εταιρεία από 43% στην ιαπωνική θα κατέχει πλέον το 15%. Το εναπομείναν 28% θα υπαχθεί σε γαλλικό καταπίστευμα, καθιστώντας πλέον περισσότερο ισότιμες και ισοδύναμες τις δύο οντότητες.

Αλλωστε, η επί μακρόν ανισορροπία μεταξύ τους και η ανισοτιμη σχέση τους έφερνε πάντοτε εντάσεις στους κόλπους των στελεχών της Nissan. Είναι σαφές πως αν και η Renault υπό την καθοδήγηση του Κάρλος Γκοον την είχε διασώσει πριν από 20 και πλέον χρόνια, δεν παύει να είναι μικρότερη με γνώμονα το πόσα αμάξια πουλάει. Με την καινούργια δομή οι δύο εταιρείες θα έχουν αμοιβαίες συμμετοχές της τάξεως του 15%, πράγμα το οποίο θα δώσει τη δυνατότητα στη Nissan να ασκήσει το δικαίωμα ψήφου που εξασφάλισε και το οποίο δεν είχε πριν. «Η δυνατότητα να ασκούν αυτό το δικαίωμα είναι καλοδεχούμενη από την πλευρά της εταιρικής διακυβέρνησης και λειτουργεί ως εγγύηση ότι τα δύο μέρη έχουν συνδεθεί με τα συμφέροντά τους», επισημαίνει ο Τζον Γουίλιαμ, διευθυντής τμήματος ειδικών θεμάτων Νοτιοανατολικής Ασίας στην Pictet Asset Management. Τέλος, στα συμφωνημένα υπάρχει και ρήτρα η οποία απαγορεύει τις πωλήσεις μετοχών για δεδομένη περίοδο, ενώ περιλαμβάνει και άλλους συναφείς περιορισμούς.

REUTERS

Η Νορβηγία εντόπισε μεγάλο κοίτασμα μετάλλων

Ανακαλύφθηκε σε βαθιά ύδατα στις απομακρυσμένες περιοχές της

Εχοντας ήδη υποκαταστήσει τη Ρωσία ως κύριος προμηθευτής της Ευρώπης σε φυσικό αέριο, η Νορβηγία ενδέχεται τώρα να γίνει ακόμη πιο πολύτιμη για τη Γηραιά Ηπειρο, καθώς στο μέλλον μπορεί να διαθέσει μεγάλες ποσότητες από στρατηγικής σημασίας μέταλλα. Η σκανδιναβική χώρα ανακοίνωσε ότι ανακάλυψε στην επιμήκη υφάλοκρηπίδα της σε απομονωμένες περιοχές της «σπιντικό» όγκο ευρύτατου φάσματος μετάλλων, από χαλκό μέχρι σπάνιες γαίες. Το κοίτασμα είναι σημαντικό, σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις των αρχών της χώρας που εξετάζουν τώρα κατά πόσον θα επιτρέψουν τις εξορύξεις σε βαθιά ύδατα στις υπεράκτιες περιοχές της. Επικρατεί όμως προβληματισμός, καθώς οι αναγκαίες για την εξόρυξη και εκμετάλλευση διαδικασίες απαιτούν την έγκριση του κοινοβουλίου, που δεν είναι δεδομένη. Και ο λόγος είναι ότι πρόκειται για διαδικασίες που επιβαρύνουν το περιβάλλον, με αποτέλεσμα να προκαλούν πολιτικές διαμάχες.

Στη σχετική της ανακοίνωση η εταιρεία NPD (Norwegian Petroleum Directorate) που διεξάγει τις σχετικές έρευνες επισημαίνει τη στρατηγική σημασία του ευρήματος. Όπως χαρακτη-

ριστικά τονίζει η εταιρεία, «ανάμεσα στα μέταλλα που βρέθηκαν στις όχθες στην υπό μελέτη περιοχή, το μαγνήσιο, το νίβιο, το κοβάλτιο και οι σπάνιες γαίες συγκαταλέγονται στον κατάλογο των μεταλλευμάτων στρατηγικής σημασίας που έχει συντάξει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή». Η εταιρεία δεν παραλείπει να τονίσει πως «τα ακριβά και δαπανηρά στην εξόρυξη τους σπάνια μέταλλα, όπως είναι το νεοδύμιο και το δυσπρόσιτο, δύο από τα μέταλλα των σπάνιων γαιών, είναι εξαιρετικά σημαντικά για την παραγωγή των μαγνητών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή ανεμογεννητριών και κινητήρων ηλεκτροκίνητων οχημάτων».

Την ίδια στιγμή, όμως, περιβαλλοντικές οργανώσεις σπεύδουν να ζητήσουν από την κυβέρνηση να αναβάλει κάθε εξόρυξη και εκμετάλλευση, όχι μόνον του συγκεκριμένου κοιτάσματος αλλά γενικότερα κάθε κοιτάσματος στην ακτογραμμή της Νορβηγίας, μέχρις ότου διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες και μελέτες στις περιοχές αυτές. Αντικείμενο των ερευνών, σύμφωνα με τους περιβαλλοντολόγους, πρέπει να είναι η κατανόηση των οργανισμών που ζουν στις όχθες και την υφάλοκρηπίδα της

Το κοίτασμα των μετάλλων εκτείνεται στις απομακρυσμένες περιοχές της Νορβηγικής Θάλασσας και της Θάλασσας της Γροιλανδίας και περιέχει 38 εκατ. τόνους χαλκού, σχεδόν το διπλάσιο από τον όγκο χαλκού που εξορύσσεται κάθε χρόνο σε παγκόσμιο επίπεδο. Στη φωτογραφία, ορυχείο χαλκού στην Ισπανία.

Εξίσου στρατηγικής σημασίας κοίτασμα σπάνιων γαιών εντοπίστηκε πριν από λίγο διάστημα στην αρκτική πλευρά της Σουηδίας.

χώρας, αλλά και οι συνέπειες που ενδέχεται να συνεπάγονται οι εξορύξεις για τους οργανισμούς αυτούς. Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνει το Ινστιτούτο Θαλασσίων Ερευνών της Νορβηγίας σε συμβουλευτική του επιστολή προς τις Αρχές, «έχουμε μεγάλο έλλειμμα γνώσης» σχετικά με τα βάθη των ωκεανών όπου ενδέχεται να ζουν είδη που δεν έχουμε ακόμη ανακαλύψει. Η ίδια η εταιρεία NPD, άλλωστε, υπογράμμισε σε

σχετική ανακοίνωσή της πως θα χρειαστούν περαιτέρω έρευνες στις περιοχές όπου βρίσκονται οι επίμαχοι πόροι προκειμένου να διαπιστωθεί ποιο τμήμα από τα μέταλλα μπορεί να αντληθεί με αντιμετώπιση και ανεκτό κόστος στο περιβάλλον.

Σύμφωνα με τα έως τώρα πορίσματα των ερευνών, το κοίτασμα των μετάλλων εκτείνεται στις απομακρυσμένες περιοχές της Νορβηγικής Θάλασσας και της Θάλασσας της Γροιλανδίας και περιέχει 38 εκατ. τόνους χαλκού, σχεδόν το διπλάσιο από τον όγκο χαλκού που εξορύσσεται κάθε χρόνο σε παγκόσμιο επίπεδο. Υπολογίζεται πως περιέχει επίσης 45 εκατ. τόνους ψευδαργύρου, που είναι συγκεντρωμένοι στις ενώσεις μετάλλων διαφορετικής προέλευσης, γνωστές ως πολυμεταλλικά σουλφίδια. Σημειώτεον ότι εξίσου στρατηγικής ση-

μασίας κοίτασμα σπάνιων γαιών, το μεγαλύτερο έως τώρα στην Ευρώπη, εντοπίστηκε στην περιοχή Κίρουνα στην αρκτική πλευρά της Σουηδίας και ενδέχεται να σταθεί καθοριστικό στην προσπάθεια της Γηραιάς Ηπείρου να απεξαρτηθεί από την Κίνα και το σχεδόν παγκόσμιο μονοπώλιο της στις συγκεκριμένες πρώτες ύλες.

Σύμφωνα με τον κρατικό ελεγχόμενο σουηδικό μεταλλευτικό όμιλο LKAB, το κοίτασμα είναι μια μεγάλη μεταλλευτική περιφέρεια που περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα εκατ. τόνους οξειδίων σπάνιων γαιών. Τα δύο κοιτάσματα στις σκανδιναβικές χώρες ανακαλύπτονται σε μια στιγμή που η Ευρώπη ανησυχεί για την εξάρτησή της ιδιαίτερα από την Κίνα, του μεγαλύτερου παραγωγού σπάνιων γαιών παγκοσμίως, για την προμήθεια των μεταλλευμάτων αυτών που

χρησιμοποιούν κυρίως για την κατασκευή μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων, ανεμογεννητριών, αλλά και γενικότερα προϊόντων υψηλής τεχνολογίας.

Σε ό,τι αφορά την εταιρεία NPD, από το 2011 και μετά συγκεντρώνει πληροφορίες για τις περιοχές βαθών υδάτων στη Νορβηγική Θάλασσα και τη Θάλασσα της Γροιλανδίας σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Μπέργκεν, ενώ από το 2020 και μετά έχει προσχωρήσει στις έρευνες και το Πανεπιστήμιο του Τρομς. Στο διάστημα από το 2018 μέχρι και το 2021 έχει υλοποιήσει τέσσερις αποστολές, στο πλαίσιο των οποίων συγκεντρώσε δείγματα και πληροφορίες για τον βυθό και τα σημαντικότερα κοιτάσματα της περιοχής, ενώ παράλληλα είχε σε εξέλιξη εξορυκτική δραστηριότητα και συγκέντρωση δειγμάτων.

REUTERS

Διαπραγματεύσεις για αναθεώρηση του πλαφόν στο ρωσικό πετρέλαιο

Ημέρες πυρετών διαπραγματεύσεων θα είναι οι επόμενες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς η Γηραιά Ηπειρος αναζητεί τρόπους για να μειώσει τα έσοδα της Ρωσίας από τις εξαγωγές πετρελαίου και παραγώγων του και να αυξήσει τον αντίκτυπο των κυρώσεων κατά της Μόσχας. Οι συνομιλίες θα επικεντρωθούν αυτή τη φορά στην αναθεώρηση του πλαφόν που επιβλήθηκε στις τιμές του ρωσικού πετρελαίου από την Ε.Ε. και τις χώρες του G7 και έχει τεθεί σε ισχύ από τον Δεκέμβριο. Οι Ευρωπαίοι διπλωμάτες θα αποφασίσουν παράλληλα το επίπεδο του νέου πλαφόν που σχεδιάζουν να επιβάλουν από αρχές Φεβρουαρίου στα πετρελαιοειδή, συμπεριλαμβανομένου του ντιζέλ. Το πλαφόν στις τιμές του ρωσικού πετρελαίου όταν αυτό εξάγεται σε τρίτες χώρες έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να επιτρέπει τη ροή ρωσικού αργού και προϊόντων διύλισης, αλλά να περιορίζει τα έσοδα της Μόσχας που χρηματοδοτούν τον πόλεμο που Βλαντίμιρ Πούτιν κατά της Ουκρανίας. Για την επιβολή νέου πλαφόν τόσο στο

Εσθονία, Λιθουανία και Πολωνία ασκούν πιέσεις για να μειωθεί περαιτέρω, καθώς εκτιμούν πως το υφιστάμενο επίπεδο είναι υπερβολικά υψηλό.

πετρέλαιο όσο και στα πετρελαιοειδή απαιτείται ομοφωνία ανάμεσα στα κράτη-μέλη, όπως άλλωστε και για την επιβολή νέων κυρώσεων κατά της Μόσχας. Αυτός είναι και ο λόγος που αναμένεται να είναι πυρετώδεις οι διαπραγματεύσεις.

Εως τώρα τα κράτη-μέλη έχουν συμφωνήσει να επανεξετάζουν το πλαφόν ανά δύο μήνες, που σημαίνει πως η σχετική διαπραγμάτευση έπρεπε να έχει αρχίσει νωρίτερα μέσα στον Ιανουάριο. Ωστόσο, οι ΗΠΑ και ορισμένοι σύμμαχοί τους προτιμούν να περιμένουν μέχρι τον Μάρτιο για να επανεξετάσουν το

Για την επιβολή νέου πλαφόν τόσο στο ρωσικό πετρέλαιο όσο και στα πετρελαιοειδή απαιτείται ομοφωνία ανάμεσα στα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

πλαφόν στο πετρέλαιο και προς το παρόν να διατηρήσουν το αρχικό των 60 δολ. το βαρέλι. Υποστηρίζουν πως ο μηχανισμός έχει αποδειχθεί ήδη αποτελεσματικός ως προς το ότι έχει οδηγήσει σε μείωση των τιμών του πετρελαίου. Την ίδια στιγμή, όμως, μια ομάδα χωρών οποίων ηγούνται η Εσθονία, η Λιθουανία και η Πολωνία ασκούν πιέσεις για να μειωθεί περαιτέρω το πλαφόν στο πετρέλαιο, καθώς εκτιμούν πως το υφιστάμενο επίπεδο είναι υπερβολικά υψηλό σε σύγκριση με τις τρέχουσες τιμές της αγοράς.

Σε πρότασή τους που απέστειλαν στα κράτη-μέλη στις αρχές της εβδομάδας επικαλούνται εκτιμήσεις της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας, σύμφωνα με τις οποίες μια μέση τιμή του ρωσικού πετρελαίου στη ρωσική αγορά ήταν τα 54 δολ. το βαρέλι τον Δεκέμβριο και τα 52 δολ. τον Ιανουάριο. Ως εκ τούτου ζητούν επίμονα να μειωθεί περαιτέρω το πλαφόν κάτω ανάμεσα στα 40 δολ. και τα 50 δολ. το βαρέλι. Στο σχετικό έγγραφο που διέρρευσε στο Bloomberg

τονίζουν πως «στα πρώτα του βήματα το πλαφόν φάνηκε να αποδίδει, αλλά τώρα είναι αρκετά σαφές πως πρέπει να εκμεταλλευθούμε περαιτέρω αυτόν τον μηχανισμό». Προσθέτουν μάλιστα πως η Ρωσία ετοιμάζει νέες και δραματικότερες επιθέσεις κατά της Ουκρανίας, γι' αυτό και «είναι υψίστης σημασίας να ασκήσουμε μεγαλύτερες πιέσεις στη ρωσική οικονομία και να την αποκόψουμε από τα πετρελαιικά έσοδα». Υπενθυμίζουν, άλλωστε, πως η συμφωνία για το πλαφόν που επιτεύχθηκε τον Δεκέμβριο προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι η τιμή του θα διατηρηθεί τουλάχιστον κατά 5% κάτω από τη μέση τιμή της αγοράς.

Σε ό,τι αφορά το νέο πλαφόν που σχεδιάζει η Ε.Ε. στα παράγωγα πετρελαίου της Ρωσίας, στόχος είναι να διασφαλίσουν και να σταθεροποιήσουν τις προμήθειες καυσίμων, όπως το ντιζέλ από τις 5 Φεβρουαρίου, οπότε και τίθεται σε ισχύ η απαγόρευση στις εισαγωγές του καυσίμου από τη Ρωσία.

BLOOMBERG

Ανακάμπτει ο εσωτερικός τουρισμός στην Κίνα

Σχεδόν ένα τέταρτο περισσότερες εγχώριες μετακινήσεις για τουριστικούς λόγους έγιναν φέτος στην Κίνα κατά τις αργίες του σεληνιακού νέου έτους, ενώ τα ταξίδια στο εξωτερικό υπερδιπλασιάστηκαν τις πρώτες έξι ημέρες της εβδομάδας αργιών, ύστερα από τον τερματισμό των περιορισμών της COVID-19. Από τη στιγμή που ο Κινέζος πρόεδρος αποφάσισε να ανακαλέσει πλήρως την πολιτική μηδενικής ανοχής στον κορωνοϊό και να επιτρέψει στους Κινέζους να κινούνται ελεύθερα τόσο εντός όσο και εκτός Κίνας, η κίνηση παρουσιάζει θεαματική αύξηση, ακριβώς επειδή οι

Κινέζοι δεν μπορούσαν να ταξιδέψουν τα τελευταία τρία χρόνια.

Συνολικά έγιναν 308 εκατ. ταξίδια για τουριστικούς λόγους εντός της Κίνας κατά τη φετινή εορταστική περίοδο, αυξημένα κατά 23,1% συγκριτικά με τις αργίες του σεληνιακού νέου έτους το 2022 και κατά 88,6% σε σχέση με το 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε χθες το υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού.

Η Κίνα άρχισε τον Δεκέμβριο να ανακαλεί με ραγδαίο ρυθμό τα αυστηρά περιοριστικά μέτρα που είχε επιβάλει στο πλαίσιο της πολιτικής της «μηδενικής ανοχής» στον κο-

Εγιναν 308 εκατ. ταξίδια για τουριστικούς λόγους κατά τη φετινή εορταστική περίοδο, αυξημένα κατά 23,1% συγκριτικά με την ίδια περίοδο του 2022.

ρωνοϊό, ύστερα από σχεδόν τρία χρόνια με περιόδους εκτεταμένων lockdowns στις πόλεις, βραδύτερη οικονομική ανάπτυξη και προβλήματα στον κλάδο του τουρισμού και της φιλοξενίας.

Σε ό,τι αφορά, πάντως, τη δυνατότητα των Κινέζων να ταξιδέψουν στο εξωτερικό, όλα δείχνουν πως οδηγεί ήδη σε νέο κύμα φυγής από τη χώρα και συνεπακόλουθης φυγής κεφαλαίων. Κι αυτό γιατί οι πλοίοι Κινέζοι που επιλέγουν να εγκατασταθούν στο εξωτερικό, παίρνουν μαζί μεγάλα κεφάλαια, ενώ πολλοί άλλοι μεταφέρουν χρήματα για να τα επενδύσουν σε ακίνητα και τίτλους του εξωτερικού, ακόμη κι αν δεν πρόκειται να εγκατασταθούν σε χώρα του εξωτερικού. Οι εκροές κεφαλαίων αναμένεται να υπερβούν φέτος τα 150 δισ. δολ. στα οποία ανέρχονταν το τελευταίο έτος προ

πανδημίας. Τώρα το κύμα μετανάστευσης εκτιμάται πως θα είναι μεγαλύτερο, καθώς έχει προηγηθεί η εκστρατεία καθυστόταξης των κινεζικών κολοσσών, προσωπική πολιτική επιλογή του προέδρου Σι Τζινγκ, ενώ το τελευταίο κύμα της πανδημίας και η έξαρση των κρουσμάτων μετά την άρση των περιοριστικών μέτρων έχει φέρει στην επιφάνεια την ανεπάρκεια του κρατικού συστήματος υγείας. Περίπου 10.800 Κινέζοι μετανάστευσαν στη διάρκεια του 2022 και ήταν ο μεγαλύτερος αριθμός μαζικής εξόδου πολιτών που έχει καταγραφεί μετά το 2019.

Κατά τις αργίες του σεληνιακού νέου έτους, εκτός από τον τουρισμό εντός της Κίνας, αυξήθηκαν και τα ταξίδια στο εξωτερικό, ενώ διογκώνεται το κύμα μετανάστευσης των πλούσιων Κινέζων.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

ΑΝΑΛΥΣΗ

Το πραγματικό δίλημμα των εκλογών στην Τουρκία

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Μια παράδοξη ιδιαιτερότητα έχουν οι προεδρικές εκλογές στην Τουρκία που προσδιορίστηκαν για τις 14 Μαΐου. Δεν είναι γνωστός ο αντίπαλος του Ερντογάν καθώς η αμύχανη «ενωμένη» αντιπολίτευση δεν συμφώνησε ακόμα στον υποψήφιο. Ωστόσο ο πραγματικός πρωταγωνιστής της προεκλογικής περιόδου μπορεί τελικά να είναι η οικονομία. Θα αντέξει στα πειράματα που έχει υποστεί τα τελευταία χρόνια, θα αποφύγει την κατάρρευση παραμονές εκλογών; Αυτός είναι ο φόβος της κυβέρνησης. Το τελευταίο δωδεκάμηνο η προεδρία υλοποίησε μια ανορθόδοξη πολιτική μείωσης επιτοκίων που είναι 9%, ενώ ο πληθωρισμός επίσημα κινείται στο 64%. Ενισχύθηκαν οι εξαγωγές και τα έσοδα από τον τουρισμό, παρατηρείται όμως η φυγή ξένων κεφαλαίων που μπορεί να προκαλέσει αιφνιδιαστικά έμφραγμα, και γι' αυτό στα παρσακίνια εξετάζεται το ενδεχόμενο νέας στροφής. Να αυξηθούν τα επιτόκια έως και στο 15% ή τουλάχιστον να δοθούν διαβεβαιώσεις στις αγορές ότι αυτό θα συμβεί.

Τα προβλήματα όμως έχουν μεγαλύτερη επιμονή από τον τακτικισμό της πολιτικής. Το ισοζύγιο πληρωμών μοιάζει με μαγική εικόνα. Σε πρώτη ανάλυση το πλεόνασμα του ισοζυγίου στο οποίο έχουν προστεθεί το συνάλλαγμα και τα αποθέματα χρυσού, δείχνει ευρωστία. Πλεόνασμα περίπου 120 δισ. δολ. αλλά δεν είναι αυτή η πραγματικότητα. Αν αφαιρεθούν τα δάνεια που είναι swap νομισμάτων από φιλικές χώρες, αποκαλύπτεται έλλειμμα 15 δισ. δολ. τον Δεκέμβριο.

Ο μεγάλος ασθενής της οικονομίας είναι το ελεγχόμενο τραπεζικό σύστημα το οποίο, καθώς οι ξένοι αποχωρούσαν, αναλάμβανε το δημόσιο χρέος. Τουλάχιστον η μισή ρευστότητα σε συνάλλαγμα που υπολογίζεται σε 90 δισ. δολ. έχει οδηγηθεί στην κεντρική τράπεζα με διάφορους τρόπους. Αν οι τράπεζες χρειαστεί να επιστρέψουν στους καταθέτες μεγάλο μέρος των καταθέσεων σε συνάλλαγμα πρέπει να απευθυνθούν στην κεντρική τράπεζα με αβέβαιο α-

ποτέλεσμα καθώς θα εξανεμιστούν τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας. Η κεντρική τράπεζα επιβάλλει στις τράπεζες να αγοράζουν 10ετή κρατικά ομόλογα με επιτόκιο περίπου 10% όσο η απόδοση ομολόγων ευρωπαϊκών κρατών που δεν έχουν όμως πληθωρισμό 64%. Οι τουρκικές τράπεζες θα πληγούν όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια και φερεγγυότητα τους όποια κι αν είναι η εξέλιξη. Αυξήσεις μισθών δημοσίων υπαλλήλων, κρατική ενίσχυση κλάδων, επιχειρήσεων και εξαγγελίες πρόωρης συνταξιοδότησης επιδεινώνουν τη δημοσιονομική κατάσταση, αφού ούτε το έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού είναι σαφές καθώς υπάρχει αβεβαιότητα για τα επίσημα στοιχεία. Ολα βρίσκονται σε καθεστώς χειραγώγησης και εξωραϊσμού.

Παράλληλα, ανατρέπεται κι άλλο πλεονέκτημα της τουρκικής οικονομίας. Εφαρμόζεται η λεγόμενη «στρατηγική λιποποίησης» της οικονομίας. Το θάυμα της τουρκικής οικονομίας την τελευταία δεκαπενταετία είχε στηριχθεί στη δολαριοποίηση, οι τιμές των ακινήτων υπολογίζονται και σήμερα σε δολάρια, ενώ επιτρέπονται καταθέσεις σε συνάλλαγμα. Σήμερα η κεντρική τράπεζα κινείται στην αντίθετη κατεύθυνση και προσανατολίζει την οικονομική δραστηριότητα στη λίρα, υπονομεύοντας περισσότερο την εμπιστοσύνη των αγορών αλλά και των καταναλωτών. Η οικονομία αποσυνδέεται από τις αγορές που τη χρηματοδότησαν και επαφίεται στις σχέσεις με φιλικές χώρες που έχουν τα δικά τους προβλήματα.

Το πραγματικό δίλημμα των εκλογών είναι αν η οικονομία θα έχει ομαλή ή απότομη προσγείωση. Ίσως αυτή να είναι και η ανησυχία ενός άγνωστου Τούρκου. Προτοιμάζονται θεαματικές εκδηλώσεις για την ανακοίνωση του πρώτου Τούρκου αστροναύτη. Θα εκτοξευτεί στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό μεταφέροντας με περηφάνια τη σημαία και φυσικά θα τον παρυσιάσει ο πρόεδρος της χώρας. Προφανώς, θα προσεύχεται για εύκολη προσγείωση στην επιστροφή του.

Σχέδιο για κοινό νόμισμα εξετάζουν Βραζιλία και Αργεντινή

Αρχικά θα χρησιμοποιείται για τις μεταξύ τους εμπορικές συναλλαγές

Οι οικονομολόγοι προεξοφλούν πως το σχέδιο δεν θα είναι βιώσιμο, με προεξάρχοντα τον Ολιβιέ Μπλανσάρ, επικεφαλής της οικονομικής ομάδας του ΔΝΤ, που έσπευσε να εκφέρει την άποψη ότι «είναι τρελό». Πολιτικοί αναλυτές, όμως, επισμαίνουν πως δεν πρέπει να υποτιμηθεί η πρόθεση δύο χωρών της Λατινικής Αμερικής για ενοποίηση των οικονομιών τους, με στόχο βέβαια τον ίδιο που, λιγότερο ή περισσότερο φανερά, έχουν πάντα τα ρηζικέλευθα αυτά σχέδια: να αποδυναμώσουν την παγκόσμια κυριαρχία του αμερικανικού νομίσματος. Ο λόγος για το σχέδιο που ανακοίνωσαν στις αρχές της εβδομάδας οι πρόεδροι της Αργεντινής και της Βραζιλίας για δημιουργία κοινού νομίσματος των χωρών τους, σε μια πολιτική συγκυρία ενδεχομένως ιδιαίτερα ευνοϊκή για το εγχείρημα.

Όπως επισημαίνει το σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, δεν είναι η πρώτη φορά που εξετάζεται ένα τέτοιο σχέδιο, καθώς αντίστοιχες ιδέες έχουν κατά καιρούς μελετηθεί, έστω κι αν δεν υλοποιήθηκαν. Στην προκειμένη περίπτωση ενδέχεται να διευκολύνει την υλοποίηση της τολμηρής ιδέας το γεγονός ότι για πρώτη φορά μετά επτά και πλέον χρόνια οι δύο χώρες έχουν αριστερούς προέδρους. Και οι Λουίς Ινάσιο Λούλα ντα Σίλβα και Αλμπέρτο Φερνάντεζ, πρόεδροι της Βραζιλίας και της Αργεντινής αντιστοίχως, φαίνονται πρόθυμοι να σχηματίσουν ενιαίο μέτωπο.

Μιλώντας σε δημοσιογράφους στις αρχές της εβδομάδας, ο Βραζιλιάνος πρόεδρος εξέφρασε την ελπίδα ότι οι υπουργοί Οικονομικών των δύο χωρών καθώς και οι επικεφαλής των κεντρικών τραπεζών τους έχουν «πν ευφυία, την ικανότητα και την καλή διάθεση» να αρχίσουν τις απαιτούμενες εργασίες για τη δημιουργία ενός ενιαίου νομίσματος. Από την πλευρά του, ο Αργεντινός ομολόγός του παραδέχθηκε πως δεν γνωρίζει «πώς θα λειτουργήσει

Ο Βραζιλιάνος πρόεδρος Λουίς Ινάσιο Λούλα ντα Σίλβα εξέφρασε την ελπίδα ότι οι υπουργοί Οικονομικών των δύο χωρών καθώς και οι επικεφαλής των κεντρικών τραπεζών τους έχουν «πν ευφυία, την ικανότητα και την καλή διάθεση» να αρχίσουν τις απαιτούμενες εργασίες για τη δημιουργία ενός ενιαίου νομίσματος και ο Αργεντινός ομολόγός του, Αλμπέρτο Φερνάντεζ, σημείωσε πως οι δύο χώρες θα συνδεθούν με «βαθύτερους δεσμούς στρατηγικής σημασίας, που θα διαρκέσουν δεκαετίες».

ένα κοινό νόμισμα με τη Βραζιλία», αλλά πρόσθεσε πως οι δύο χώρες θα συνδεθούν με «βαθύτερους δεσμούς στρατηγικής σημασίας που θα διαρκέσουν δεκαετίες». Οι δύο ηγέτες τόνισαν, πάντως, πως όταν θα υλοποιηθεί το κοινό τους νόμισμα, θα χρησιμοποιείται αρχικά για εμπορικές συναλλαγές και θα κυκλοφορεί παράλληλα με το ρεάλ της Βραζιλίας και το πέσο της Αργεντινής.

Την ίδια στιγμή, πηγές προσκεκλιμένες στην προηγούμενη, συντηρητική κυβέρνηση της Βραζιλίας δήλωσαν στη βρετανική εφημερίδα πως ο Πάολο Γκουέντες, υπουργός Οικονομικών υπό τον ακροδεξιό Μπολσονάρο, είχε επανειλημμένως ταχθεί υ-

πέρ ενός σχεδίου κοινού νομίσματος. Υποστήριζε μάλιστα πως ένα κοινό νόμισμα θα διευκόλυνε την επιβολή δημοσιονομικής πειθαρχίας, ενώ θα ευνοούσε τις οικονομίες της περιοχής στο μέλλον, όταν σε παγκόσμιο επίπεδο θα υπάρχουν έτσι κι αλλιώς λιγότερα νομίσματα. Όσον αφορά την Αργεντινή, ο Φεντερίκο Στουρτζενέγκερ, που διετέλεσε διοικητής της κεντρικής τράπεζας την τετραετία 2015-2018 υπό τη συντηρητική κυβέρνηση του Μαουρίσιο Μάκρι, είχε ταχθεί υπέρ της δημιουργίας μιας κοινής κεντρικής τράπεζας μεταξύ της ομάδας χωρών Mercosur, δηλαδή Αργεντινής, Βραζιλίας, Ουρουγουάης και Παραγουάης. Η ιδέα είναι άλλωστε ιδιαίτερα

δημοφιλής ανάμεσα στα αριστερά κόμματα των χωρών της Λατινικής Αμερικής, που θεωρούν πως ένα κοινό νόμισμα για τις μεταξύ τους εμπορικές συναλλαγές θα ενίσχυε την εθνική τους κυριαρχία στην οικονομία ως ενιαίο μέτωπο χωρών και θα επέσπευδε το όνειρο μιας στενότερης πολιτικής ένωσης τους.

Σημειωτέον ότι ο πρώην υπουργός Οικονομικών της Βραζιλίας, Πάολο Γκουέντες, είχε προτείνει την ονομασία «πέσο ρεάλ» που θα ένωνε τις ονομασίες των δύο νομισμάτων, Αργεντινής και Βραζιλίας. Από το περασμένο έτος, άλλωστε, ο σημερινός υπουργός Οικονομικών της Βραζιλίας, Φερνάντο Χαντάτ, έχει προτείνει ένα κοινό νόμισμα που θα ονομάζεται «σούρ» ή «ντότος», και, όπως επισημαίνουν οι FT, ήταν σαφής ο υπαινιγμός των εντάσεων που χωρίζουν τη χώρα από τον βόρειο γείτονα της.

Σκολιάζοντας τα σχέδια των δύο χωρών ο Ροντρίγκο Βάγκνερ, ειδικός επί θεμάτων δημιουργίας νέων νομισμάτων, επισήμανε πως η Αργεντινή θα ωφελείτο ιδιαίτερα από ένα κοινό νόμισμα, καθώς «χρειάζεται μια εξωτερική άγκυρα για να μπορέσει να αποκαταστήσει την εμπιστοσύνη στην οικονομία της». Οι εμπορικές σχέσεις των δύο χωρών έχουν άλλωστε δεχθεί πλήγμα εξαιτίας της χρόνιας έλλειψης δολαρίων και γενικότερα σκληρού νομίσματος στην επανειλημμένως πτωχεύσασα Αργεντινή. Το 2022 περιορίστηκαν σε περίπου 30 δισ. δολ., όταν μία δεκαετία νωρίτερα βρίσκονταν στα 40 δισ. δολ. Σύμφωνα με τον Πιερπαόλο Μπαρμπιέρ, ιδρυτή της εταιρείας τεχνολογίας χρηματοπιστωτικών Uala στην Αργεντινή, είναι πρόωρη οποιαδήποτε κατηγορηματική απόρριψη του σχεδίου, καθώς «η Βραζιλία έχει ανάγκη μια μεγαλύτερη αγορά για τις εξαγωγές της και μια κοινή μονάδα στις συναλλαγές θα αποτελούσε το τελικό όχημα για να το επιτύχει».

Οιαίτο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

προτείνει

23

www.rialto.com.cy

3 ΠΑΡ 20:30 (90')

100 YEARS PIAZZOLLA I

Carel Kraayenhof Quartet

Οι μουσικοί του κουαρτέτου τιμούν τον Astor Piazzolla, με την ευκαιρία της 100ης επετείου από τη γέννησή του. Οι τέσσερις δεξιότεχνες του τάνγκο αναβιώνουν ορχηστρικούς θησαυρούς που εναλλάσσονται με πολύχρωμες προσωπικές ιστορίες του Carel και των μουσικών του.

€20 / 15

4 ΣΑΒ 20:30 (138')

André Rieu in Dublin

Σε βιντεοσκοπημένη μετάδοση η εορταστική συναυλία του André Rieu στο Δουβλίνο. Ο André Rieu και η ορχήστρα The Johann Strauss Orchestra παρουσιάζουν ρομαντικές μελωδίες, δημοφιλή κλασικά κομμάτια, εορταστικά τραγούδια και αγαπημένα βαλς. Σκηνοθεσία, διεύθυνση ορχήστρας: Michael Fizzano, André Rieu.

€15 / 10

6 - 7 ΔΕΥ, ΤΡΙ 20:30 (75')

Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Δράμας

Από το Φεστιβάλ Δράμας προβάλλονται οι βραβευμένες ταινίες: *Δάφνη* (Τώνια Μισαλή), *Γάμα* (Ανδρέας Βακαλιός), *Pendulus* (Δημήτρης Γκότσης), *Το Βανκούβερ* (Άρτεμης Αναστασιάδου), *5 PM Seaside* (Valentin Stejskal), *Tokakis* ή *What's my name* (Θάνος Τοκάκης), *Toxic Magnus* (Νάσος Γκατζούλης), *Όχι αύριο* (Αμέρια Μπάστα).

Είσοδος ελεύθερη

9 ΠΕΜ 20:30 (90')

Ο Παπαφίγκος I Θέατρο Διόνυσος

Μια ελεύθερη μετάφραση και διασκευή του έργου *Δον Καμίλο* του Τζοβάνι Γκουαρέσκι από τον Σώτο Ορέιτη. Σκηνοθεσία: Χρήστος Πάγκου. Ηθοποιοί: Βάρσα Αδάμου, Λουκία Πρωτοπαπί, Γιώργος Αναγινωτός, Χρήστος Πάγκου, Στέλιος Μαρτάς, Κρίστοφερ Γκρέκο, Γιάννης Κόκκινος, Μανώλης Μιχαηλίδης, Χριστίνα Χριστόφια.

€15 / 12

10 ΠΑΡ 20:30 (90')

Orchestra4All 2 I

Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Ομαέστρος και συνθέτης Άλκης Μπαλτάς επενδύει με επιλεγμένα αποσπάσματα κλασικών έργων τα διηγήματα *Ζωή εν ταξί* και *Ο σαξοφωνίστας* από τη συλλογή διηγημάτων του Κώστα Λυμپουρή *Των ημετέρων άλλων*. Συμμετέχουν: Νίκος Ιωάννου (κοντραμπάσο), Γιάννης Μυράλης (σαξόφωνο), Ηρόδοτος Μιλτιάδους (αφηγητής).

€8

15 ΤΕΤ 20:30 (90')

Οι Παίχτες I Νέα Σκηνή ΘΟΚ

Στην ανατρεπτική κωμωδία του Γκόγκολ, ένας έμπειρος τζογαδόρος και διαβόητος απατεώνας αναζητεί το επόμενο θύμα του. Μετάφραση-Διασκευή: Γιώργος Κουτλής. Σκηνοθεσία: Μαρία Βαρνακκίδου. Παίζουν: Πέτρος Γιωρκάτζης, Αντώνης Καταρής, Κλείτος Κωμοδίκης, Μάριος Κωνσταντίνου, Γιάννης Μίνως, Γιώργος Χριστοφορίδης.

€12 / 6

17 ΠΑΡ 20:30 (90')

Ρεσιτάλ πιάνου Γιάννη Γεωργίου

Ένα μουσικό ταξίδι σε διάφορες εποχές, στυλ και χώρες. Ο Γιάννης Γεωργίου ζωντανεύει με την ερμηνεία του και τη μοναδική δεξιότητα του στο πιάνο, έργα μεγάλων κλασικών συνθετών. Στο ρεσιτάλ ο βιρτουόζος σολίστας θα ερμηνεύσει δημιουργίες των Σκαρλάτι, Ντεμπυσσύ, Σοπέν και Ραχμάνινοφ.

€15 / 12

18 ΣΑΒ 19:00 (180')

Πολύ Κακό για το Τίποτα I NT Live

Η Katherine Parkinson και ο John Heffernan πρωταγωνιστούν στη ρομαντική κωμωδία του Σαίξπηρ, φτιαγμένη από ήλιο, θάλασσα και επινοημένες ταυτότητες. Σκηνοθεσία: Simon Godwin. Με υπότιτλους.

€12 / 8

19 ΚΥΡ 11:00 (90')

Περιπατώ I Μαρία Βαρνακκίδου,

Κωνσταντίνη Ανδρέου

Ένας ηχητικός διαδραστικός περίπατος, αφιερωμένος στους ανθρώπους της Πλατείας Ηρώων. Ιστορίες από τα παλιά, μνήμες, κτίρια που αλλάζουν στο πέρασμα του χρόνου και μια ματιά στο μέλλον της πλατείας. Στο πλαίσιο του προγράμματος Συνεργαζόμενου Καλλιτέχνη του Θεάτρου Ριάλτο.

€5

20 ΔΕΥ 20:30 (70') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Η Κίτρινη Ταπεταριά I

Θεατρική Ομάδα Μαρίας Καρολίδου

Μια συλλογή από εγγραφές ημερολόγιου μιας νεαρής γυναίκας που πάσχει από επιληψία κατάθλιψη, Ένα φεμινιστικό μανιφέστο ενάντια στην καταπίεση των γυναικών και μια έντονη κριτική της πατριαρχικής κοινωνίας. Διασκευή, Μετάφραση, Σκηνοθεσία: Μαρία Ιόλη Καρολίδου. Επί σκηνής η Αντωνία Χαράλαμπος.

€15 / 12

24 ΠΑΡ 20:30 (90') ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ

Motown goes Latin - Carnival at Rialto

Αναβιώνοντας την ατμόσφαιρα των καρναβαλιστικών χορών του Θεάτρου Ριάλτο, επτά ταλαντούχοι μουσικοί της Κύπρου, συναντώνται με το κοινό στη σκηνή του Θεάτρου και γιορτάζουν το Καρναβάλι της Λεμεσού. Συμμετέχουν: Βασιλική Αναστασία, Γίλις Ιωάννου, Χάρης Ιωάννου, Αντρέας Θεοχάρους, Γιώργος Μορφίτης, Rodrigo Caceres και Ρόδος Παναγιώτου.

€12 / 10

Τα φορολογικά έσοδα ήταν αυξημένα κατά 81 εκατ. ευρώ, φθάνοντας τα 55,2 δισ.

Μικρότερο κατά σχεδόν 2 δισ. το πρωτογενές έλλειμμα του 2022

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Οι φόροι εισοδήματος των επιχειρήσεων αλλά και ο ΦΠΑ και οι φόροι ακίνητης περιουσίας υπερπεδώσαν το 2022, συνεισφέροντας σημαντικά στο αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού, που ήταν καλύτερο από τις προβλέψεις, σύμφωνα με τα οριστικά στοιχεία που δημοσιεύθηκαν. Συγκεκριμένα, το πρωτογενές έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού ήταν 6,6 δισ. ευρώ, έναντι στόχου για 8,5 δισ. ευρώ, δηλαδή χαμηλότερο κατά σχεδόν 2 δισ. ευρώ. Σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης δεν μπορεί ακόμη να υπολογιστεί το αποτέλεσμα, καθώς άλλωστε απομένουν και δύο μήνες για να «κλείσουν» τα μεγέθη του οικονομικού έτους 2022, αλλά ασφαλώς στο υπουργείο Οικονομικών θεωρούν ότι το χρεσινό αποτέλεσμα προαλείφεται ένα ελαφρώς χαμηλότερο έλλειμμα γενικής κυβέρνησης σε σύγκριση με τον στόχο του 1,6% του ΑΕΠ. Σημειώνεται ότι και ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας είπε προχθές ότι τα αποτελέσματα του 2022 είναι καλύτερα από τις προβλέψεις, κάτι που στηρίζει την πρόβλεψη για δημοσιονομικό χώρο και στον φειντό προϋπολογισμό και κάποιες πρόσθετες παροχές.

Το βελτιωμένο αποτέλεσμα του προϋπολογισμού οφείλεται κυρίως στις δαπάνες, που ήταν μειωμένες κατά 2 δισ. ευρώ σε σύγκριση με τον στόχο. Αυτό οφείλεται στην υποεκτέλεση των καταναλωτικών δαπανών κατά 283 εκατ. ευρώ, αλλά και στη μη απορρόφηση μέρους των πιστώσεων που δόθηκαν από το αποθεματικό, λόγω διαδικαστικών καθυστερήσεων. Οι σχετικές υποχρεώσεις, διευκρινίζει η ανακοίνωση του υπουργείου Οικονομικών, αναλαμβάνονται κατά προτεραιότητα εκ νέου στο επόμενο οικονομικό έτος, για τη διενέργεια των σχετικών πληρωμών και την αποφυγή συσσώρευσης απλήρωτων υποχρεώσεων. Επίσης, υποεκτέλεση 591 εκατ. ευρώ παρου-

σιάζουν και οι πληρωμές επενδυτικών δαπανών, όχι όμως και του Ταμείου Ανάκαμψης. Στα έσοδα, το αποτέλεσμα ήταν κοντά στις προβλέψεις, ενώ ειδικά τα φορολογικά έσοδα ήταν αυξημένα κατά 81 εκατ. ευρώ, φθάνοντας τα 55,2 δισ. ευρώ. Εάν όμως, όπως επισημαίνεται, ληφθεί υπόψη η παράταση στην εισπραξη των τελών κυκλοφορίας, η πραγματική αύξηση των φορολογικών εσόδων είναι ακόμη μεγαλύτερη. Σημειώνεται ότι από τα τέλη αναμεινόνται επιπλέον φορολογικά έσοδα 492 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα:

- Τα έσοδα από ΦΠΑ ανήλθαν σε 21.422 εκατ. και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 116 εκατ.
- Τα έσοδα των ΕΦΚ ανήλθαν σε 6.984 εκατ. και είναι μειωμένα έναντι του στόχου κατά 89 εκατ.
- Τα έσοδα των φόρων ακίνητης περιουσίας ανήλθαν σε 2.692 εκατ. και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 165 εκατ.
- Τα έσοδα των φόρων εισοδήματος ανήλθαν σε 17.012 εκατ. και είναι αυξημένα έναντι του στόχου κατά 331 εκατ.
- Αντίθετα, τα έσοδα του ΠΔΕ ήταν μειωμένα κατά 920 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου, κατ' αντιστοιχία, με την υποεκτέλεση και των πληρωμών επενδυτικών δαπανών. Στα στοιχεία που έδωσε χθες το υπουργείο Οικονομικών αποτυπώνονται και οι κυριότερες πληρωμές δαπανών που έγιναν για τη στήριξη έναντι των συνεπειών της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης. Συγκεκριμένα, για την πανδημία, ο προϋπολογισμός πλήρωσε περίπου 2,648 δισ. ευρώ. Για την ενεργειακή κρίση, ο προϋπολογισμός επιβαρύνθηκε με 3,433 δισ. ευρώ. Το συνολικό ποσό, όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, φθάνει τα 6 δισ. ευρώ ή περίπου 3% του ΑΕΠ. Ο κ. Σταϊκούρας υποστήριξε πρόσφατα ότι η Ελλάδα έδωσε το 2022 το 2,3% του ΑΕΠ, όταν ο μέσος ευρωπαϊκός όρος είναι 1,3% του ΑΕΠ.

Το μικρότερο ποσοστό νοικοκυριών με στεγαστικό δάνειο έχει η Ελλάδα

Μόλις το 11,8% είναι εκτεθειμένο στην αύξηση των επιτοκίων

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ

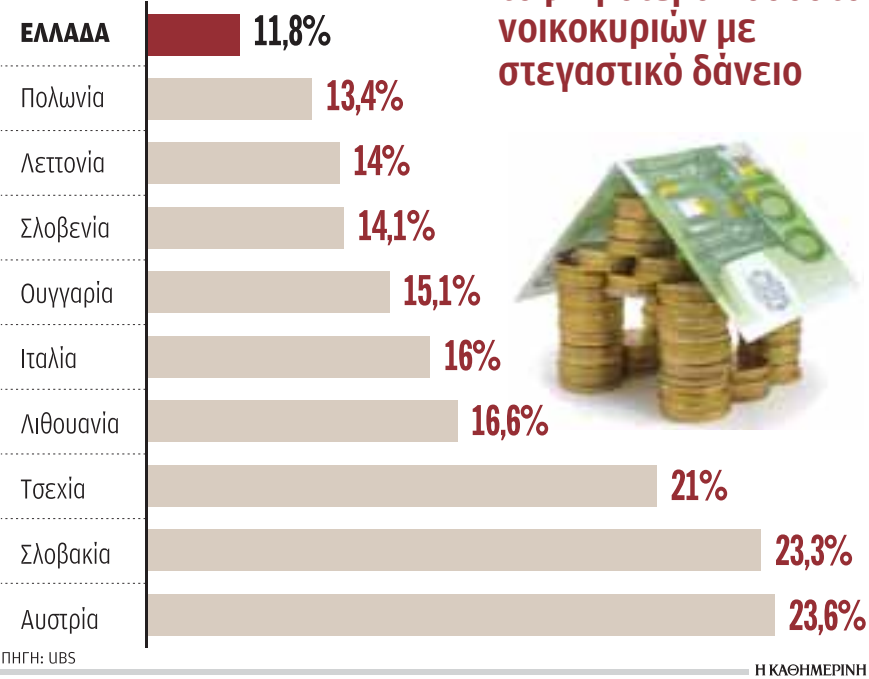
«Θωρακισμένα» εμφανίζονται η ελληνική αγορά ακινήτων και το τραπεζικό σύστημα απέναντι στην αλματώδη αύξηση των επιτοκίων. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία που περιλαμβάνονται σε πανευρωπαϊκή ανάλυση της UBS, η Ελλάδα παρουσιάζει το χαμηλότερο ποσοστό μεταξύ των νοικοκυριών που εμφανίζονται να επιβαρύνονται από την εξυπηρέτηση ενός στεγαστικού δανείου. Ειδικότερα, μόλις το 11,8% παρουσιάζεται εκτεθειμένο στο ρίσκο των υψηλότερων επιτοκίων, καθώς τα υπόλοιπα νοικοκυριά είτε είναι ενοικιαστές (26,7%), είτε είναι ιδιοκτήτες χωρίς στεγαστικό δάνειο.

Στον αντίποδα, στη Νορβηγία το αντίστοιχο ποσοστό είναι 61,4%, ενώ έ-

Τα υψηλότερα ποσοστά έχουν Νορβηγία (61,4%) και Ολλανδία με (60,4%).

πεται η Ολλανδία με 60,4%. Στις χώρες αυτές ο κίνδυνος είναι σαφώς υψηλότερος, δεδομένου ότι προκύπτουν σημαντικές αυξήσεις των μηνιαίων δόσεων που καλούνται να εξυπηρετήσουν τα νοικοκυριά, λόγω της ανόδου των επιτοκίων. Ταυτόχρονα, να μην οι τιμές πώλησης των κατοικιών συνεχίζουν να αυξάνονται, ωστόσο ο ρυθμός της ανόδου έχει αρχίσει να επιβραδύνεται. Για παράδειγμα, στην περίπτωση της Νορβηγίας η ετήσια αύξηση των τιμών διαμορφώθηκε σε 6,3%, έναντι 9,4% στην Ελλάδα. Ασφαλώς, η χαμηλή έκθεση

Μικρό το ρίσκο για τις τράπεζες και την αγορά ακινήτων από την αύξηση των επιτοκίων

Στην Ελλάδα το μικρότερο ποσοστό νοικοκυριών με στεγαστικό δάνειο

των ελληνικών νοικοκυριών στην αγορά της στεγαστικής πίστης οφείλεται σε μια σειρά από λόγους, οι οποίοι απορρέουν από τη μεσολάρηση της οικονομικής κρίσης. Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων ετών πραγματοποιήθηκε μια ευρεία διαδικασία εκκαθάρισης των κόκκινων στεγαστικών δανείων, το ύψος των οποίων υπολογίζεται ότι έφτασε τα 45 δισ. ευρώ. Ταυτόχρονα, από το 2010 και μετά, η ζήτηση για νέες χορηγήσεις στεγαστικών δανείων κατέρρευσε, ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, ενώ και το ίδιο το τραπε-

ζικό σύστημα δεν ήταν σε θέση να επεκταθεί περαιτέρω στην αγορά στεγαστικής πίστης, ακριβώς λόγω του όγκου των μη εξυπηρετούμενων δανείων που έπρεπε να διευθετήσει.

Σημειώετον δε ότι η αυστηροποίηση των κριτηρίων πιστοληπτικής ικανότητας και η επιδείνωση της αγοραστικής δύναμης των πολιτών, είχαν ως αποτέλεσμα την αδυναμία πρόσβασης σε τραπεζικό δανεισμό για τη μεγάλη πλειονότητα των νοικοκυριών. Η διαδικασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα να αντιστραφεί πλήρως η κατάσταση στην αγορά ακι-

Ισχυρή ανάπτυξη για τον επισιτιστικό κλάδο

Μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 10,7% αναμένεται να καταγράψει το κλάστημα 2021-2024 ο επισιτιστικός κλάδος στην Ελλάδα, φτάνοντας σε συνολικό κύκλο εργασιών τα 10,5 δισ. ευρώ το 2024, από 7,7 δισ. ευρώ το 2021. Στην εκτίμηση αυτή προβαίνει η Deloitte στην έρευνα Foodservice Market Monitor για το 2022, η οποία εξετάζει τον επισιτιστικό κλάδο παγκοσμίως και στην Ελλάδα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2022 ο τζίρος του κλάδου υπολογίζεται ότι αυξήθηκε κατά 26% σε σύγκριση με το 2021,

Ο τζίρος θα φτάσει τα 10,5 δισ. ευρώ το 2024, από 7,7 δισ. ευρώ το 2021.

φτάνοντας τα 9,7 δισ. ευρώ και ανακτώντας τα 2 από τα 3 δισ. που έχασε τη διετία 2020-2021 λόγω lockdown και εν γένει λόγω των περιοριστικών μέτρων για τον κορωνοϊό. Αυτή η δυναμική ανάπτυξη που ξεκίνησε την προηγού-

μενη χρονιά οφείλεται στην υψηλή τουριστική κίνηση που παρατηρήθηκε μέσα στο έτος, αλλά και στη χαλάρωση των μέτρων για την πανδημία. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Deloitte, ο τζίρος του επισιτιστικού κλάδου στην Ελλάδα ήταν το 2019, προ πανδημίας δηλαδή, 10,86 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με την έρευνα της Deloitte, η οικονομική κρίση και η πανδημία έφεραν στο προσκήνιο νέες τάσεις στην αγορά και καταπάωση τροφίμων για τους Έλληνες. Για παράδειγμα, το γεύμα

νήτων, σε σχέση με την περίοδο πριν από την οικονομική κρίση. Συγκεκριμένα, σήμερα, υπολογίζεται ότι το 75% του όγκου των αγορών ακινήτων πραγματοποιείται με μετρητά, χωρίς τη μεσολάρηση του τραπεζικού συστήματος. Αντιθέτως, πριν από το 2010, η εικόνα ήταν εκ διαμέτρου αντίθετη, καθώς το 75% των συναλλαγών ολοκληρωνόταν με τη συνδρομή τραπεζικού δανεισμού και μόνο το υπόλοιπο 25% με μετρητά.

Στην ανάλυσή της η UBS αναφέρει ότι πιο ευάλωτες στον επιτοκιακό κίνδυνο εμφανίζονται χώρες, όπως η Σουηδία, η Νορβηγία, η Δανία, η Ολλανδία, η Μεγ. Βρετανία, η Φινλανδία και οι χώρες της Βαλτικής, ενώ σε καλύτερη θέση βρίσκονται οι μεγάλες ευρωπαϊκές οικονομίες της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας και της Ισπανίας. Όπως σημειώνεται στην ανάλυση, κατά τη διάρκεια της περιόδου 2019-2022 οι τιμές των κατοικιών στην Ευρώπη αυξήθηκαν κατά 20% κατά μέσον όρο. Πρόκειται για τον ταχύτερο ρυθμό αύξησης από την περίοδο των τελών της δεκαετίας του 1990, με το αποκορύφωμα να καταγράφεται κατά το πρώτο τρίμηνο του 2022 με 9,8% αύξηση σε ετήσια βάση. Κατά το ίδιο διάστημα, το απόθεμα των στεγαστικών δανείων στην Ευρώπη ενισχύθηκε κατά 13%, αυξάνοντας το επίπεδο του δανεισμού στο υψηλότερο σημείο από το 2008.

Στο πλαίσιο αυτό, η UBS σημειώνει ότι τα νοικοκυριά σε χώρες όπως η Φινλανδία, η Σουηδία, η Βουλγαρία και τα κράτη της Βαλτικής, βρίσκονται ίσως στην πιο δυσχερή θέση, καθώς εκεί τα στεγαστικά δάνεια κυμαίνοντου επιτοκίο αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό του συνόλου.

στο σπίτι και το delivery παρέμειναν πολύ δημοφιλείς επιλογές ακόμη και μετά το πέρας της πανδημίας. Επίσης, τα «farm-to-table» εστιατόρια (εστιατόρια που είτε διαθέτουν τις δικές τους φάρμες για τις πρώτες ύλες είτε συνεργάζονται στενά με παραγωγούς για να έχουν φρέσκα προϊόντα), εκτός από διεθνής τάση, έχουν κερδίσει το ενδιαφέρον των Ελλήνων καθώς οι καταναλωτές φαίνεται να δίνουν όλο και μεγαλύτερη έμφαση στην ποιότητα και προέλευση των πρώτων υλών.

Ανεβάζει ταχύτητα η επαναπώληση τιτλοποιημένων δανείων από τα funds

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Στο 30%-35% εκτιμάται το ποσοστό των τιτλοποιημένων κόκκινων δανείων που θα καταστεί ενήμερο τα προσεχή χρόνια και θα αποτελέσει εκ νέου αντικείμενο επαναπώλησής τους είτε σε τράπεζες είτε σε νέα επενδυτικά κεφάλαια. Οι συναλλαγές στη δευτερογενή αγορά, όπως ονομάζεται η διαδικασία επαναπώλησης δανείων που έχουν ήδη πωληθεί μία φορά από τις τράπεζες, αναμένεται να επιταχυνθούν μέσα στο 2023, καθώς εντατικοποιούνται οι προσπάθειες επιτευξης των επιχειρησιακών στόχων που έχουν αναληφθεί για τα τιτλοποιημένα δάνεια του «Ηρακλή».

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, από το σύνολο των 86 δισ. ευρώ που έχουν μεταφερθεί σε funds, το 30%-35% των δανείων που θα «πρασινίσει» είτε θα πωληθεί ξανά σε τράπεζες και funds είτε θα τιτλοποιηθεί εκ νέου, διευρύνοντας τις επενδυτικές ευκαιρίες ακόμη και για τις ίδιες τις τράπεζες, οι οποίες από πωλητές θα μετατραπούν σε επεν-

Το 30%-35% των δανείων που θα «πρασινίσουν» είτε θα πωληθεί ξανά σε τράπεζες και funds είτε θα τιτλοποιηθεί εκ νέου.

δυτές των ομολογιακών τίτλων που θα εκδοθούν στο πλαίσιο των νέων τιτλοποιήσεων. Το μεγάλο στοιχείμα παραμένει η επιστροφή χαρτοφυλακίων στις τράπεζες, διαδικασία που απαιτεί την εξυπηρίση αυτών των δανείων και την τήρηση των συμφωνηθεισών ρυθμίσεων από τους οφειλότες τους για δύο συνεχή χρόνια. Αυτό προβλέπουν οι κανόνες της Ευρωπαϊκής Αρχής Τραπεζών, προκειμένου αυτά τα δάνεια να χαρακτηριστούν εκ νέου ενήμερα και να μωρέσουν να πωληθούν ξανά όχι στην τράπεζα που τα μεταβίβασε, αλλά σε μια άλλη τράπεζα. Ωφελούμενοι μέσα από αυτή τη διαδικασία θα είναι τόσο

Το μεγάλο στοιχείμα παραμένει η επιστροφή χαρτοφυλακίων στις τράπεζες.

τα funds που θα ενισχύσουν τις ανακτήσεις από τα τιτλοποιημένα δάνεια, όσο και η τράπεζα που θα τα αγοράσει ενισχύοντας έτσι το ενήμερο χαρτοφυ-

λάκιό της, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα σε αυτούς τους οφειλότες να επανενταχθούν «καθαροί» στο τραπεζικό σύστημα. Ήδη πριν από μερικές ημέρες

Καταβολή αποζημιώσεων σε επιβάτες για καθυστερήσεις τρένων

Τη δυνατότητα να συμβουλευόνται τον νέο εμπλουτισμένο οδηγό που συνέταξε η ΡΑΣ (Ρυθμιστική Αρχή Σιδηροδρόμων) για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους έχουν οι επιβάτες των σιδηροδρομικών μεταφορών. Στον οδηγό, όπως αυτός θεσπίστηκε με τον νέο ευρωπαϊκό κανονισμό 2021/782, μπορούν να ανατρέξουν οι επιβάτες για να αντλήσουν πληροφορίες σχετικά με το ταξίδι τους (πού και με ποιον τρόπο μπορούν να υποβάλλουν τις καταγγελίες τους, τι είδους υπηρεσίες παρέχονται εντός της αμαρτοστοιχίας) ή προκειμένου να ενημερωθούν για την παροχή βοήθειας από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις σε άτομα με αναπηρία ή για τις αποζημιώσεις που δικαιούνται από τις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις, όπως η Hellenic

Train (πρώην TRAINOSE), σε περιπτώσεις καθυστερήσεων ή καταργήσεων των δρομολογίων, κάτι αρκετά σύνθετες στον ελληνικό σιδηρόδρομο. Αυτές οι οδηγίες μάλιστα έρχονται σε μια περίοδο όπου η Hellenic Train καλείται να συμμορφωθεί με τις υποδείξεις της ΡΑΣ, στο πλαίσιο προστίμου ύψους 300.000 ευρώ που επιβλήθηκε στη σιδηροδρομική εταιρεία λόγω και παραβάσεων και παραλείψεων της εταιρείας εν μέσω του χιονιά «Ελπίδα». Αυτές οι παραβάσεις σχετίζονται με την ταλαιπωρία 820 επιβατών που εκτέθηκαν σε ακραίες καιρικές συνθήκες εκείνη την περίοδο. Υπενθυμίζεται πως με μια λίγη ανακρίνοση η Hellenic Train, καθ' υπόδειξη της ΡΑΣ, ενημέρωσε την περασμένη Παρασκευή, ένα χρόνο μετά την κακο-

Τι προβλέπει ο νέος οδηγός της Ρυθμιστικής Αρχής Σιδηροδρόμων.

καιρία, όλους εκείνους τους θηγόμενους επιβάτες για τον τρόπο καταβολής της αποζημιώσής τους, σε περίπτωση που ακόμη δεν τις είχαν λάβει. Ο νέος οδηγός που θεσπίστηκε το 2021 και θα τεθεί σε ισχύ σε μερικούς μήνες, δηλαδή τον Ιούνιο του 2023, θα είναι μόνιμα αναρτημένος στην επίσημη ιστοσελίδα της ΡΑΣ στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Με τον νέο ευρωπαϊκό κανονισμό 2021/782 αποσαφηνίζονται και εμπλουτίζονται τα δικαιώματα και οι υ-

ποχρεώσεις των επιβατών των σιδηροδρομικών μεταφορών. Σημειώνεται πως τα παράπονα που φθάνουν στη ΡΑΣ από τους επιβάτες για την ποιότητα των σιδηροδρομικών υπηρεσιών στην Ελλάδα έχουν αυξηθεί τα τελευταία χρόνια, με το μεγαλύτερο μέρος να αφορά παράπονα για την καταβολή αποζημιώσεων και για καθυστερήσεις των δρομολογίων από την Hellenic Train. Έτσι, σύμφωνα με τον νέο οδηγό, σε περίπτωση που το τρένο καθυστερήσει τουλάχιστον 60 λεπτά θα μπορεί να επιστραφεί στον επιβάτη το κόμιστρο στο ακέραιο για το μέρος του ταξιδιού που δεν πραγματοποιήθηκε και για το μέρος που έχει ήδη πραγματοποιηθεί, εάν το ταξίδι δεν εξυπηρετεί πλέον τον σκοπό του αρχικού ταξιδιωτικού σχεδίου

του επιβάτη. Επιπλέον, σε αυτή την περίπτωση ο επιβάτης δικαιούται δρομολόγιο επιστροφής, με την πρώτη ευκαιρία, στην αρχική αφετηρία. Η ελάχιστη αποζημίωση για τις καθυστερήσεις είναι: 25% της τιμής του κομιστρού για καθυστέρηση 60 έως 119 λεπτών, 50% της τιμής του κομιστρού για καθυστέρηση άνω των 120 λεπτών. Ο επιβάτης δεν δικαιούται αποζημίωση σε ορισμένες περιπτώσεις, π.χ. εάν η μεταίωση, η καθυστέρηση ή η απώλεια ανταπόκρισης οφείλονται σε εξαιρετικές περιστάσεις ή συμπεριφορές τρίτων, τις οποίες ο μεταφορέας δεν μπορούσε να αποφύγει, παρότι επέδειξε την απαιτούμενη επιμέλεια για τη συγκεκριμένη περίπτωση, ή εάν οφείλεται σε σφάλμα του επιβάτη.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΟΝΤΗ

Ο νέος οδηγός της ΡΑΣ θα τεθεί σε ισχύ τον Ιούνιο του 2023.

Τρίτη ακριβότερη χονδρική αγορά ρεύματος στην Ε.Ε. η ελληνική

Στα 279,39 ευρώ/MWh η μέση χονδρική τιμή το 2022 – Αιτία το ακριβό αέριο

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

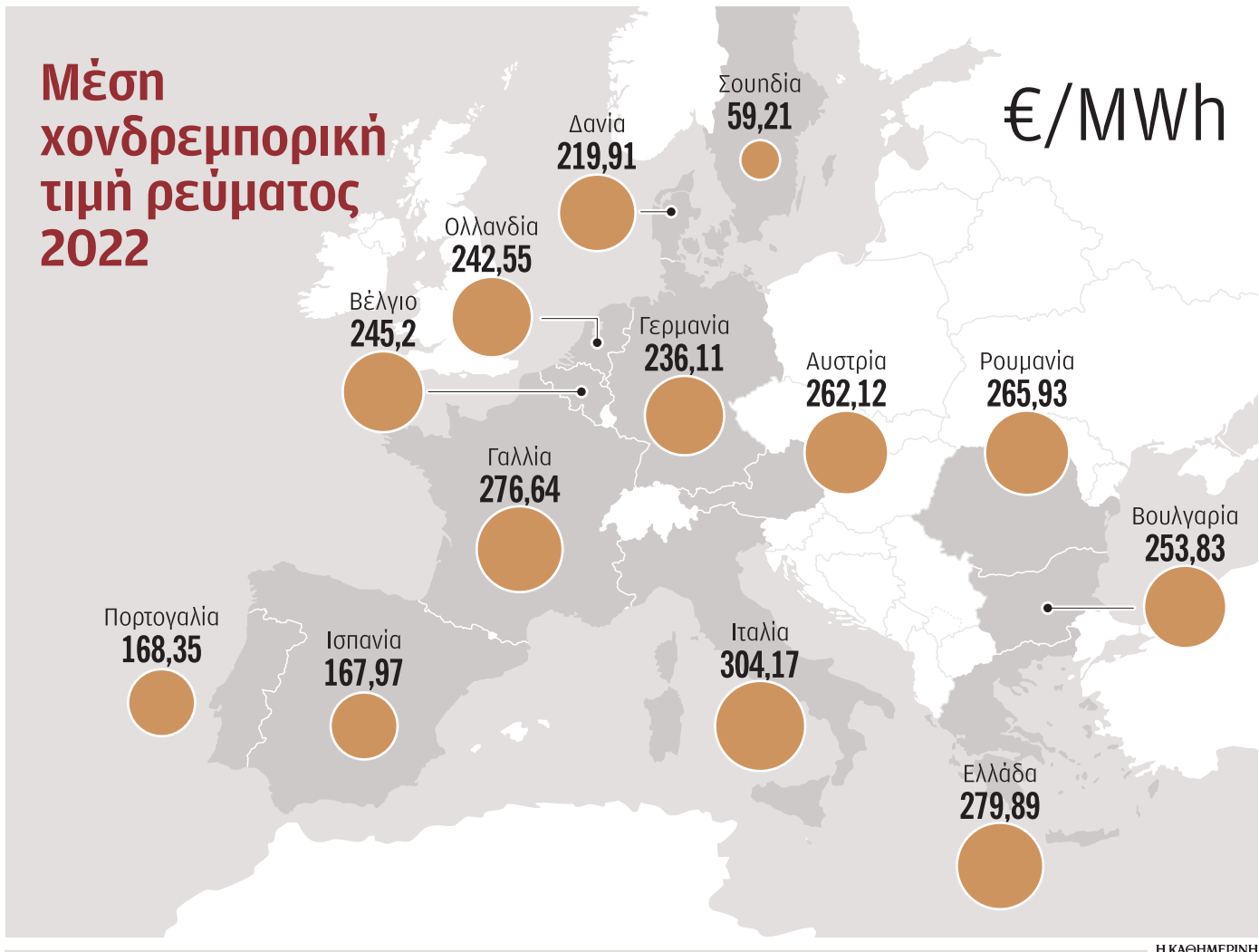
Σταθερά στις πρώτες θέσεις των ακριβότερων χονδρεμπορικών αγορών ρεύματος της Ευρώπης παρέμεινε η ελληνική και το 2022, χρονιά που η μέση τιμή ρεύματος αυξήθηκε κατά 141% σε σχέση με το 2021. Την ίδια χρονιά, το κόστος των εισαγωγών φυσικού αερίου υπερδιπλασιάστηκε σε σχέση με το 2021, ενώ σχεδόν πενταπλασιάστηκε σε σχέση με το 2018. Ειδικότερα, και σύμφωνα με το ετήσιο δελτίο ενεργειακής ανάλυσης του ΙΕΝΕ, η μέση χονδρεμπορική τιμή ρεύματος διαμορφώθηκε στην Ελλάδα στα 279,39 ευρώ/MWh, από τα 116,02 ευρώ/MWh το 2021. Η Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει επεξεργαστεί η «Κ» για το 2022, ήταν η τρίτη ακριβότερη αγορά της Ευρώπης, πίσω από την Ιταλία με τιμή στα 304,17 ευρώ/MWh και την Ελβετία με τιμή στα 282,43 ευρώ/MWh. Η μέση τιμή της μεγαβατώρας αποκλίνει σημαντικά στην Ελλάδα ακόμη και από τη χονδρεμπορική αγορά της διασυνδεδεμένης Βουλγαρίας (253,83 ευρώ) και πολύ περισσότερο από την αγορά της Γερμανίας

Οι κρατικές επιδοτήσεις δεν άφησαν τις υψηλές χονδρεμπορικές τιμές να περάσουν στους λογαριασμούς ρεύματος και να επιβαρύνουν τα νοικοκυριά.

(236,11 ευρώ) και απέχει παρασάγγας από τις αγορές της Βόρειας Ευρώπης που εμφανίζουν και τις χαμηλότερες τιμές, με την τιμή στη Σουηδία να διαμορφώνεται στα εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα των 59,21 ευρώ και της Νορβηγίας στα 192 ευρώ.

Ο ρόλος του φυσικού αερίου

Μπορεί οι μεγάλες αυξήσεις στη χονδρεμπορική τιμή ρεύματος να μην έγιναν αντιληπτές σε όλο τους το εύρος στους καταναλωτές λόγω των υψηλών επιδοτήσεων, αντανakλώς όμως το συνολικότερο έλλειμμα ανταγωνιστικότητας της ελληνικής αγοράς ηλεκτρισμού που μεταφέρεται στις επιχειρήσεις και στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας. Βασικός

υπαίτιος αυτού του πρωταθλητισμού της Ελλάδας στις χονδρεμπορικές τιμές ρεύματος είναι η υψηλή συμμετοχή του φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή, κάτι που επισημαίνει και η πρόσφατη έκθεση του ΟΟΣΑ. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΙΕΝΕ, το μείγμα καυσίμου στην ηλεκτροπαραγωγή για το 2022 βασίστηκε κυρίως στο φυσικό αέριο, το οποίο συμμετείχε με ποσοστό 38%. Οι ΑΠΕ συμμετείχαν στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής με ποσοστό 35% και μαζί με τα υδροηλεκτρικά (6%) στο 41%, ενώ η συμμετοχή του λιγνίτη ήταν 12%. Αυξημένες κατά 5,22% ήταν το 2022 και οι καθαρές εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας στο ελληνικό σύστημα. Στην αύξηση της χονδρεμπο-

ρικής τιμής ρεύματος κατά 141% συνέβαλε και η επίσης εντυπωσιακή αύξηση των τιμών των ρύπων, που ξεπέρασαν μέσα στο 2022 τα 98 ευρώ τον τόνο.

Μείωση της ζήτησης

Ενδιαφέρον έχουν και τα στοιχεία για τη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία παρά τις υψηλές τιμές και τις καμπάνιες εξοικονόμησης υποχώρησε το 2022 μόλις σε ποσοστό 1,25% σε σχέση με την αμέσως προηγούμενη χρονιά. Συγκεκριμένα, η ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας διαμορφώθηκε στις 51.860.588 MWh το 2022, από τις 52.517.448 MWh το 2021.

Ομοίως, το μέσο φορτίο συστήματος ανήλθε το 2022 στα 71.055 MW, μειωμένο

κατά 1,18% σε ετήσια βάση. Σε ό,τι αφορά το φυσικό αέριο, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΔΕΣΦΑ η συνολική ζήτηση στηνγχώρια αγορά μειώθηκε το 2022 κατά 19,04% σε σχέση με το 2021, αν και η συνολική ζήτηση καθοδηγούμενη από τις εξαγωγές αυξήθηκε κατά 11,11%, φθάνοντας τις 86,18 TWh από 77,56 TWh το 2021. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα στοιχεία του ΙΕΝΕ για τη διαμόρφωση της μεσοσταθμικής τιμής των εισαγωγών φυσικού αερίου στην ελληνική αγορά, η οποία κινήθηκε στα 116,3/MWh καταγράφοντας σημαντική άνοδο κατά 148% σε σχέση με τα 46,9 ευρώ/MWh του 2021, ενώ σχεδόν πενταπλασιάστηκε σε σχέση με τα επίπεδα του 2018.

Αύξηση του κόστους παραγωγής των μονάδων φυσικού αερίου κατά 20 ευρώ η μεγαβατώρα έχει προκαλέσει η έκτακτη εισφορά που επιβλήθηκε με νόμο από τις αρχές Νοεμβρίου του 2022, ύψους 10 ευρώ/μεγαβατώρα.

«Βαρίδι» για τις εγχώριες μονάδες φυσικού αερίου η έκτακτη εισφορά

Ανατροπές στη λειτουργία της χονδρεμπορικής αγοράς και αύξηση του κόστους παραγωγής των μονάδων φυσικού αερίου κατά 20 ευρώ η μεγαβατώρα, έχει προκαλέσει η έκτακτη εισφορά που επιβλήθηκε με νόμο από τις αρχές Νοεμβρίου του 2022 ύψους 10 ευρώ/μεγαβατώρα. Το μέτρο, όπως αναφέρει σε επιστολή του προς τον υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας Κώστα Σκρέκα ο ΕΣΑΗ (Σύνδεσμος Ανεξάρτητων Ηλεκτροπαραγωγών), καθιστά την ελληνική αγορά τεχνικώς ακριβότερη από τις γειτονικές, με αποτέλεσμα η αύξηση των εισαγωγών εις βάρος των εγχώριων μονάδων παραγωγής.

Παραθέτει μάλιστα στοιχεία, σύμφωνα με τα οποία για τις πέντε τελευταίες εβδομάδες και σε αντιστάσει με τον μέσο όρο του περασμένου έτους οι εισαγωγές ηλεκτρικής ενέργειας εμφανίζονται αυξημένες από 24% έως 38% έναντι μέσου όρου 8% του 2022. Αντιστοίχα, το ίδιο διάστημα το ποσοστό συμμετοχής των εγχώριων μονάδων στη χονδρεμπορική αγορά μειώθηκε σταδιακά από 28% στο 9% από 38% μέσο όρο το 2022.

Η επίπτωση της ρύθμισης στο εμπορικό ισοζύγιο είναι προφανής και δυσμενής για τη χώρα, ενώ επιπλέον η ανατροπή που έχει προκαλέσει υπέρ των εισαγωγών απομειώνει και τα έσοδα του ΤΕΜ αφού οι εισαγωγές δεν συμπεριλαμβάνονται στον προσωρινό μηχανισμό επιστροφής μέρους των εσόδων. Παράλληλα, αυξάνει την ενεργειακή

εξάρτηση της χώρας και διακινδυνεύει την ασφάλεια εφοδιασμού. Επίσης, σύμφωνα με τον ΕΣΑΗ, θίγει βαρύντατα την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων μονάδων ηλεκτροπαραγωγής με καύσιμο φυσικό αέριο καθώς την καθιστά 20 ευρώ ανά μεγαβατώρα ακριβότερη από τις αντίστοιχες στην υπόλοιπη Ευρώπη. Επισημαίνει επίσης ότι σε σχέση με την περίοδο εξαγγελίας του μέτρου παρατηρείται τριπλασιασμός του ποσοστού έκτακτες εισφορές επί των τιμών φυσικού αερίου στο ΤΤΦ.

Το μέτρο πλήττει την ανταγωνιστικότητα τους και καθιστά την ελληνική αγορά τεχνικώς ακριβότερη από τις γειτονικές, λέει ο ΕΣΑΗ.

Ενα ακόμη ζήτημα που επισημαίνεται από τον ΕΣΑΗ είναι ότι η ελαφρική επιβολή της έκτακτες εισφορές έχει ανατρέψει τον προγραμματισμό των εταιρειών για φορτία LNG που είχαν συμβολαιοποιήσει και περιέχουν ρήτρες take or pay, οδηγώντας τις μονάδες σε υποχρεωτική λειτουργία επί ζημιά. Εκεί επίσης οδήγησε σε ακυρώσεις φορτίων προκαλώντας οικονομική ζημία και μεγάλες δυσκολίες διαχείρισης των προγραμματισμένων φορτίων.

ΧΡΥΣΑ ΛΙΑΓΓΟΥ

Μεγάλες ανατιμήσεις σε τρόφιμα στα οποία η Ελλάδα είναι αυτάρκης

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Χαμηλότερο πληθωρισμό τροφίμων από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, αλλά μεγαλύτερες ανατιμήσεις σε τρόφιμα στα οποία η Ελλάδα είναι αυτάρκης δείχνουν τα στοιχεία της Eurostat. Πρόκειται για ακόμη ένα ελληνικό παράδοξο ή για το αποτέλεσμα των δομικών προβλημάτων της ελληνικής αγοράς και των πολλών και ποικίλων στρεβλώσεων που υπάρχουν ακόμη σε όλη την αλυσίδα παραγωγής, διανομής και εμπορίας, από το χωράφι στο ράφι; Προβλήματα όπως το μικρό μέγεθος της αγοράς, η υψηλή εξάρτηση από εισαγόμενες πρώτες και δεύτερες ύλες, αλλά ακόμη και οι συνολικά ενεργειακά σχέδια μεταξύ παραγωγών - προμηθευτών και λιανεμπόρων.

Σύμφωνα, λοιπόν, με τα στοιχεία της Eurostat, οι τιμές των τροφίμων στην Ελλάδα τον Δεκέμβριο του 2022 είχαν αυξηθεί κατά 15,6% σε ετήσια βάση, κάτω από τον μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση (18,2%) και κάτω από πλούσιες χώρες, όπως η Γερμανία, αλλά και χώρες με ανάλογα χαρακτηριστικά με την Ελλάδα, όπως η Πορτογαλία. Σημειώνεται κατ' αρχάς ότι μέχρι και τον Ιούνιο του 2022 ο πληθωρισμός των τρο-

Συνολικά ο πληθωρισμός τροφίμων είναι χαμηλότερος του ευρωπαϊκού μέσου όρου.

φίμων στην Ελλάδα ήταν υψηλότερος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Το γεγονός, δε, ότι έχουμε διψήφιο και διαρκώς αυξανόμενο πληθωρισμό στα τρόφιμα από τον Απρίλιο κι έπειτα μόνο ενθαρρυντικό δεν είναι, ειδικά σε μια χώρα όπου η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών συγκαταλέγεται μεταξύ των χαμηλότερων στην Ε.Ε. Από τα στοιχεία της Eurostat και τη σύγκριση των μεταβολών των τιμών σε βασικά τρόφιμα στη διάρκεια του τελευταίου έτους προκύπτουν υψηλές μεταβολές τιμών, υψηλότερες από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο σε προϊόντα στα οποία η Ελλάδα είναι αυτάρκης και μάλιστα πραγματοποιεί και εξαγωγές.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γαλοπούλα, η τιμή του οποίου αυξήθηκε τον τελευταίο χρόνο κατά 26,6% στην Ελλάδα, έναντι αύξησης 23,6% στην Ε.Ε. Υπενθυμίζεται, άλλωστε, ότι και σύμφωνα με στοιχεία που είχε ανακοινώσει το ίδιο το υπουργείο

Ο πληθωρισμός τροφίμων στην Ελλάδα και στην Ε.Ε. (Δεκέμβριος 2022/Δεκέμβριος 2021)						
	Ελλάδα	Ισπανία	Ιταλία	Πορτογαλία	Γερμανία	Ε.Ε.
Είδη διατροφής	15,60%	15,90%	13,30%	20,40%	20,50%	18,20%
Ψωμί - Δημητριακά	18%	19,60%	16,40%	20,90%	21,20%	19,80%
Βόειο κρέας	18,70%	13,20%	8,90%	15,50%	19%	13,90%
Χοιρινό κρέας	19,70%	13,80%	9,80%	30,70%	20,10%	18,40%
Αιγοπρόβειο κρέας	10,10%	2,30%	9%	8,30%	21,20%	11,70%
Πουλερικά	18,40%	15,10%	19,50%	27,60%	31,70%	23,50%
Τυριά	25,20%	22,10%	17,50%	28%	40,20%	26,90%
Ελαιόλαδο	20,10%	35,20%	16,10%	26,10%	17,30%	21,70%
Πατάτες	22%	21,60%	17,70%	27,50%	25,10%	20,60%
Ζάχαρη	46,50%	50,60%	49,60%	62,10%	62,90%	56,60%
Φρέσκο γάλα	26%	37,30%	19%	52,60%	32,70%	31,10%
Γαλοπούλα	26,60%	25,10%	20,40%	16,60%	26,50%	23,60%

Ανάπτυξης στις 20 Δεκεμβρίου 2022, στην Ελλάδα το γαλοπούλα 22,6% (έναντι 14,6% στην Ε.Ε.). Μεγαλύτερες ανατιμήσεις σε σύγκριση με την Ισπανία και την Ιταλία καταγράφθηκαν στα τυριά (25,2% στην Ελλάδα έναντι 22,10% στην Ισπανία και 17,50% στην Ιταλία), με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε 26,90%.

Υψηλή ετήσια αύξηση έχει καταγραφεί και στο φρέσκο γάλα

γαλίας και 9% στην Ιταλία. Τον Μάιο, μάλιστα, η αύξηση της τιμής σε ετήσια βάση ήταν στην Ελλάδα 22,6% (έναντι 14,6% στην Ε.Ε.). Μεγαλύτερες ανατιμήσεις σε σύγκριση με την Ισπανία και την Ιταλία καταγράφθηκαν στα τυριά (25,2% στην Ελλάδα έναντι 22,10% στην Ισπανία και 17,50% στην Ιταλία), με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο να διαμορφώνεται σε 26,90%.

Υψηλή ετήσια αύξηση έχει καταγραφεί και στο φρέσκο γάλα

(26%). Και μπορεί να είναι χαμηλότερη από τη μέση αύξηση τιμής στην Ε.Ε. (31,10%), όμως πρόκειται για ένα προϊόν που πωλείται έτσι κι αλλιώς αρκετά ακριβότερα στην Ελλάδα (1,63 ευρώ/λίτρο), έναντι 1,37 ευρώ/λίτρο στην Ισπανία, 1,04 ευρώ/λίτρο στην Πορτογαλία και 1,65 ευρώ/λίτρο στη Γαλλία με το πολύ υψηλότερο κατά κεφαλήν εισόδημα. «Όλοι οι δείκτες δείχνουν ότι η Ελλάδα είναι σταθερά πιο κάτω από τον ευρωπαϊκό

μέσο όρο στον πληθωρισμό και τον πληθωρισμό των τροφίμων, κατά συνέπεια δεν δικαιολογείται να έχουμε χαμηλότερο πληθωρισμό από τους άλλους και ταυτόχρονα εσωτερική γενικευμένη ασχροκέρδεια. Η αίσθηση ότι ο πληθωρισμός οφείλεται στην ασχροκέρδεια δεν είναι πραγματική», υποστηρίζει χθες από την πλευρά του ο υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Άδωνις Γεωργιάδης στη διάρκεια συνέντευξης Τύπου, επιβεβαιώνοντας ότι η επίκληση μόνο του στοιχείου για τη διαμόρφωση του πληθωρισμού των τροφίμων σε επίπεδα κάτω του μέσου ευρωπαϊκού δεν αρκεί για να αποτυπώσει πλήρως την πραγματικότητα.

Ο ίδιος, πάντως, αποκάλυψε χθες την πρόθεση του υπουργείου να θεσμοθετήσει αλλαγές στον τρόπο αναγραφής της τιμής ανά μονάδα μέτρησης στα προϊόντα που βρίσκονται στα ράφια των σούπερ μάρκετ. Με άλλα λόγια το υπουργείο εξετάζει το ενδεχόμενο η συγκεκριμένη πληροφορία να αναγράφεται στα ταμπελάκια με μεγαλύτερα γράμματα σε σύγκριση με σήμερα, έτσι ώστε ο καταναλωτής να λαμβάνει πιο εύκολα τη σχετική πληροφορία και να έχει μεγαλύτερη ευχέρεια σύγκρισης τιμών. Σχετική διάταξη

δεν αποκλείεται να περιληφθεί, με τη μορφή τροπολογίας, στο νομοσχέδιο για την προστασία του καταναλωτή που κατατέθηκε χθες στη Βουλή και πρόκειται να συζητηθεί την επόμενη εβδομάδα. Σε κάθε περίπτωση θα προηγηθεί διάλογος με τις λιανεμπορικές επιχειρήσεις και κυρίως με τις αλυσίδες σούπερ μάρκετ.

Υπενθυμίζεται ότι και σήμερα υπάρχει υποχρέωση αναγραφής της τιμής ανά μονάδα μέτρησης, τιμή όμως που εμφανίζεται στα σχετικά ταμπελάκια με πολύ μικρά γράμματα έναντι της τιμής της συσκευασίας. Από την άλλη φαίνεται ότι απομακρύνεται το ενδεχόμενο να υπάρξει νομοθετική ρύθμιση για να περιληφθούν περισσότερα επώνυμα προϊόντα στο «καλάθι του νοικοκυριού». Μάλιστα, ο κ. Γεωργιάδης επιβεβαιώνει την ευθύνη στη βιομηχανία λέγοντας χαρακτηριστικά: «Δεν έχουμε φθάσει ακόμη σε συμφωνία για το θέμα. Αν και η ίδια η βιομηχανία το ζητάει (σ.σ. ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών Τροφίμων), συγκλονιστικές προφορές από τη βιομηχανία δεν έχουμε δει. Εάν είναι απλώς για να κάνουν μάρκετινγκ οι βιομηχανίες, δεν με ενδιαφέρει», τόνισε ο υπουργός Ανάπτυξης.

Μείωση πληθωρισμού στο 4,5%-5% το 2023 «βλέπει» η Alpha Bank

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στο 9,3% εκτιμά η Alpha Bank ότι διαμορφώθηκε ο πληθωρισμός το 2022, έναντι 9,9% που προέβλεπε ο προϋπολογισμός του 2023. Οι αναλυτές της προβλέπουν, σύμφωνα με πληροφορίες, ότι το 2023 θα υποχωρήσει στο 4,5%-5%, έναντι πρόβλεψης του προϋπολογισμού για 5%.

Ειδικότερα, το πρώτο εξάμηνο εκτιμούν ότι θα κινηθεί στο 5%-6% και στη συνέχεια θα υποχωρήσει στο 4,5%-5%. Στο χθεσινό εβδομαδιαίο δελτίο οικονομικών εξελίξεων της τράπεζας αναφέρεται ότι το σημείο κορύφωσης του πληθωρισμού έχει παρόλγηση και έχει ξεκινήσει σταδιακά η καθοδική πορεία του. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι ο βαθμός εξομάλυνσής του θα εξαρτηθεί από την έκταση της μετακύλισης της ανόδου των τιμών στις λοιπές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών, μέσω του αυξημένου κόστους παραγωγής, αλλά και των μισθών.

Το δελτίο, που συντάσσει η Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών της τράπεζας (επισκεφαλής οικονομολόγος Παναγιώτης

Καπόπουλος) αποδίδει την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού κατά τους τρεις τελευταίους μήνες του 2022 σε αποτελέσματα βάσης, αλλά και στην αποκλιμάκωση των τιμών της ενέργειας. Σημειώνει ότι κατά τους τελευταίους 5 μή-

Τους τελευταίους πέντε μήνες η τιμή του αερίου έχει μειωθεί κατά 80% και του πετρελαίου κατά 12%.

Καπόπουλος) αποδίδει την αποκλιμάκωση του πληθωρισμού κατά τους τρεις τελευταίους μήνες του 2022 σε αποτελέσματα βάσης, αλλά και στην αποκλιμάκωση των τιμών της ενέργειας. Σημειώνει ότι κατά τους τελευταίους 5 μή-

νες η τιμή του φυσικού αερίου έχει μειωθεί κατά 80% και του πετρελαίου κατά 12%. Ο πυρήνας του πληθωρισμού, ωστόσο, εξαιρουμένων των μη επεξεργασμένων ειδών διατροφής και των προϊόντων ενέργειας συνέχισε την ανοδική πορεία, καθώς το αυξημένο ενεργειακό κόστος διακλύθηκε στις τιμές άλλων αγαθών και υπηρεσιών. Έτσι, ο πυρήνας του πληθωρισμού διαμορφώθηκε σε 8,3% τον Νοέμβριο του 2022, από 7,2% τον Αύγουστο, ενώ μειώθηκε ελαφρώς σε 7,7% τον Δεκέμβριο.

Η επιβράδυνση του πληθωρισμού

τους τελευταίους μήνες, αναφέρει το δελτίο, γίνεται περισσότερο αντιληπτή συγκρίνοντας τα επίπεδα τιμών μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου 2022. Το διάστημα αυτό ο δείκτης υποχώρησε κατά 2,2%.

Αυτό αποδίδεται κυρίως στην υποχώρηση κατά 14% του υποδείκτη στέγασης και δευτερευόντως στις μειώσεις λοιπών κατηγοριών, όπως μεταφορές (-1,4%) και ξενοδοχεία - εστίαση (-5,8%). Αντίθετα, οι σημαντικότερες αυξήσεις κατά το τελευταίο τρίμηνο καταγράφηκαν στις κατηγορίες ένδυση και υ-

πόδοση (3,5%) διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά (2,6%) και διαρκή αγαθά (2,5%).

Όπως επισημαίνουν οι αναλυτές της τράπεζας, από τον Οκτώβριο και μετά υποχωρεί η συμβολή των τιμών των προϊόντων ενέργειας στην άνοδο του ενιαίου δείκτη τιμών καταναλωτή (από 5 ποσοστιαίες μονάδες τον Σεπτέμβριο σε 0,5 μονάδες τον Δεκέμβριο). Σταθερή ήταν η συμβολή των μη επεξεργασμένων τροφίμων, ενώ αυξήθηκε η συμβολή των επεξεργασμένων τροφίμων και των βιομηχανικών προϊόντων.

Παραμένουμε σε επαγρύπνηση για το αέριο

Οι τιμές έπεσαν, αλλά ο επόμενος χειμώνας μπορεί να είναι πιο δύσκολος, λέει σε συνέντευξή της στην «Κ» η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Χάρη στον μηχανισμό του πλαφόν, και παρά τις όποιες καθυστερήσεις, οι τιμές φυσικού αερίου μειώθηκαν ξανά στα επίπεδα πριν από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία. Με τον τρόπο αυτό τοποθετείται για την ενεργειακή κρίση, με αποκλειστική συνέντευξη στην «Κ», η επίτροπος Ενέργειας Κάντρι Σίμσον, η οποία καλεί σε επαγρύπνηση καθώς θεωρεί ότι ο επόμενος χειμώνας μπορεί να είναι ακόμη πιο δύσκολος. Η Ευρωπαϊκή αξιωματούχος αναγνωρίζει αδυναμίες στον ευρωπαϊκό μηχανισμό τιμολόγησης, «ο οποίος πάντως μας εξυπηρέτησε για περισσότερα από 20 χρόνια», σημειώνοντας ότι η Επιτροπή εργάζεται πλέον για αλλαγές με στόχο πιο προβλέψιμες τιμές. Η κ. Σίμσον χαρακτηρίζει πολύτιμο asset για την Ευρώπη τον τερματικό σταθμό της Ρεβυθούσας, σε συνδυασμό με τον ΤΑΡ και τον IGB. Σε ό,τι αφορά τις επενδύσεις σε υδρογονάνθρακες, αφήνει να εννοηθεί ότι κατά τη φάση της μετάβασης στο νέο ενεργειακό μείγμα προσφέρεται κάποια ευελιξία, τονίζει όμως ότι πρέπει να γίνουν σεβαστοί οι ευρωπαϊκοί στόχοι για το κλίμα. Όσο για τον EastMed, ξεκαθαρίζει ότι η Κομισιόν θα περιμένει να «μιλήσει» η μελέτη σκοπιμότητας. Ως μέρος των λύσεων για την ενεργειακή αυτονομία της Ευρώπης, αλλά με αυστηρές προδιαγραφές, προσεγγίζει την πυρηνική ενέργεια.

– Ποια είναι τα αποτελέσματα μετά τη συμφωνία της Ε.Ε. να επιβάλει πλαφόν στην τιμή του φυσικού αερίου;

– Νομίζω ότι ο τρόπος με τον οποίο αντέδρασε η αγορά στην απόφασή μας είναι μια καλή ένδειξη ότι πήραμε τη σωστή απόφαση. Αυτή τη στιγμή, βλέπουμε πολύ χαμηλότερες τιμές και στην πραγματικότητα έχουμε επιστρέψει στα προπολεμικά επίπεδα. Με έναν τέτοιο μηχανισμό σε ισχύ, η Ευρώπη είναι καλύτερα προετοιμασμένη για την επόμενη χειμερινή περίοδο και για έναν νέο γύρο πλήρως της αποθήκευσης, ο οποίος θα είναι ίσως πιο απαιτητικός από ό,τι ήταν για αυτόν τον χειμώνα. Οι τιμές μπορεί να ανέβουν ξανά όταν πέσουν τα επίπεδα αποθήκευσης μας και αν ο χειμώνας γίνει πιο σκληρός, αλλά πιστεύω ότι τώρα έχουμε το κατάλληλο εργαλείο για να αποφύγουμε την επανάληψη επιπειθών υπερβολικών τιμών του φυσικού αερίου που δεν αντικατοπτρίζουν τις τιμές της παγκόσμιας αγοράς.

– Η Ελλάδα ήταν μία από τις πρώτες χώρες που αξίωσαν το συγκεκριμένο μέτρο, για το οποίο επικρατεί η εντύπωση ότι η Ευρώπη μάλλον καθυστέρησε να λάβει αποφάσεις. Έστω κι έτσι, μπορεί να δούμε και άλλα αντίστοιχα μέτρα ανάλογα με τις εξελίξεις;

– Πράγματι, χρειάστηκαν πολλές έντονες διαπραγματεύσεις και ειλικρινείς συζητήσεις μεταξύ των κρατών-μελών προτού επιτευχθεί μια κοινή αντίληψη για το πώς μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά ένας μηχανισμός διόρθωσης της αγοράς και πώς μπορούν να

Οι τιμές έχουν πλέον επιστρέψει στα προπολεμικά επίπεδα. Χάρη στις προσπάθειες των πολιτών και επιχειρήσεων μειώσαμε τη χρήση αερίου κατά 20%.

Το φυσικό αέριο του ρωσικού αγωγού αποτελεί λιγότερο από το 10% του εφοδιασμού μας.

ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και την ασφάλεια του εφοδιασμού. Τώρα όμως –μαζί με τη συντονισμένη μείωση της ζήτησης, την υποχρέωση για αποθήκευση, τη διαφοροποίηση των προμηθειών και την αναδιανομή των υπερβαλλόντων εσόδων– έχουμε έναν νέο μηχανισμό που θα μας βοηθήσει να αμφιρέσουμε την υπερτίμηση λόγω του πολέμου, την προσαύξηση σε σύγκριση με τις παγκόσμιες τιμές LNG, που πληρώνει η Ευρώπη λόγω του τρόπου με τον οποίο διαμορφώνεται η τιμή στην αγορά TTF. Όπως έχουν τα πράγματα, το κλειδί είναι να προχωρήσουμε με την εφαρμογή και την επιβολή των μέτρων που θα θέσει σε ισχύ.

– Ποια είναι η εκτίμηση της Κομισιόν για την πορεία των τιμών από εδώ και στο εξής; Θα λέγατε ότι τα χειρότερα είναι πίσω μας; Η διανύουμε απλώς μία περίοδο χάριτος, χάρη στις ευνοϊκές καιρικές συνθήκες,

Καταφέρμα να αντέξουμε τον ενεργειακό εκβιασμό της Ρωσίας και να υποκαταστήσουμε τις προμήθειες που αφαιρέθηκαν με εναλλακτικές μέσω αγωγών και κυρίως μέσω της παγκόσμιας αγοράς LNG, τονίζει η Κάντρι Σίμσον.

ανάμεσα σε άλλα;

– Είναι αλήθεια ότι οι θερμές καιρικές συνθήκες μας βοηθούν, αλλά είναι επίσης δίκαιο να αναγνωρίσουμε όλη τη δουλειά που έχουμε κάνει, ενωμένοι στην Ε.Ε., για να φέρουμε σταθερότητα στην αγορά και ανακούφιση στους καταναλωτές ενέργειας. Οι τιμές έχουν πλέον επιστρέψει στα προπολεμικά επίπεδα. Ωστόσο, πρέπει να παραμείνουμε σε επαγρύπνηση και να συνεχίσουμε την καλή δουλειά. Χάρη στις προσπάθειες των πολιτών και των επιχειρήσεων της Ε.Ε., μειώσαμε τη χρήση φυσικού αερίου κατά 20%, πολύ πάνω από τον στόχο του 15% που τέθηκε τον Ιούλιο.

Ο επόμενος χειμώνας μπορεί να είναι ακόμα πιο δύσκολος από τον τωρινό. Όπως τόνισε η Διεθνής Οργάνωση Ενέργειας, η Ε.Ε. ενδέχεται να αντιμετωπίσει ένα κενό έως και 30 δισ. κυβικών μέτρων φυσικού αερίου το επόμενο έτος. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η από κοινού αγορά φυσικού αερίου –

ώστε να μεγιστοποιήσουμε την αγοραστική δύναμη του μπλοκ– αποτελεί τον επόμενο τομέα στον οποίο πρέπει να εστιάσουμε τη δράση μας αυτή την άνοιξη, έχοντας κατά νουν ότι συνεχίζουμε να λειτουργούμε σε μάλλον ασταθές πλαίσιο.

– Εκ του αποτελέσματος, μετά την εκδήλωση της ενεργειακής κρίσης, ορισμένοι κάνουν πλέον δεύτερες σκέψεις για τον τρόπο με τον οποίο έχει οικοδομηθεί ο ευρωπαϊκός μηχανισμός τιμολόγησης και καλούν για διαρθρωτικές αλλαγές προς αυτήν την κατεύθυνση. Ποια είναι η γνώμη σας;

– Ο τρέχων σχεδιασμός της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας μας έχει εξυπηρετήσει για περισσότερα από είκοσι χρόνια, παρέχοντας μια αποτελεσματική, καλά ολοκληρωμένη αγορά, και επιτρέποντας στην Ευρώπη να αποκομίσει τα οικονομικά οφέλη μιας ενιαίας αγοράς ενέργειας, διασφαλίζοντας την ασφάλεια

του εφοδιασμού και προωθώντας τη διαδικασία απαλλαγής από τις εκπομπές άνθρακα, σε κανονικούς καιρούς. Ωστόσο, το σύστημα έχει επίσης επιδείξει πλέον ορισμένες αδυναμίες, ασκώντας υπερβολική πίεση στους τελικούς καταναλωτές.

Πρέπει να προσφέρουμε προβλέψιμες τιμές για τους καταναλωτές με βάση καθαρές και προσιτές τεχνολογίες, και ταυτόχρονα επενδυτική βεβαιότητα με διατηρησιμότητα και προβλέψιμα έσοδα για τις επιχειρήσεις. Εργαζόμαστε σε πλήρη ταχύτητα για να παραδώσουμε τις προτάσεις μας έως τα τέλη Μαρτίου και μόλις ξεκινήσαμε μια δημόσια διαβούλευση για να επιτρέψουμε σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να εκφράσουν τις απόψεις τους. Σε κάθε περίπτωση, είναι σημαντικό όλοι οι Ευρωπαίοι, από τους μεγάλους βιομηχανικούς καταναλωτές έως τις ΜμΕ και τα νοικοκυριά, να επαφελθούν από την ανάπτυξη και το χαμηλό λειτουργικό κόστος των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Πυρηνική ενέργεια με ασφάλεια

– Στην Ευρώπη συνεχίζεται η αντιπαράθεση γύρω από τον ρόλο της πυρηνικής ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα. Ποια είναι η γνώμη σας; – Το δίκαιο της Ε.Ε. είναι πολύ σφαιρικό: τα κράτη-μέλη είναι ελεύθερα να επιλέξουν το ενεργειακό τους μείγμα. Ο ρόλος μας είναι να διασφαλίσουμε ότι όσοι επιλέγουν την πυρηνική ενέργεια θα εφαρμόζουν το πιο απαιτητικό νομικό πλαίσιο με τα υψηλότερα πρότυπα ασφαλείας για την πυρηνική ασφάλεια και τη μη διάδοση. Για όσους θέλουν να ακολουθήσουν αυτό το μονοπάτι, η πυρηνική ενέργεια μπορεί να προσφέρει χρήσιμες λύσεις όσον αφορά τη σταθερότητα του ηλεκτρικού συστήματος. Ωστόσο, δεν έρχεται χωρίς δικές της προκλήσεις όσον αφορά την ασφάλεια του εφοδιασμού. Και εδώ η διαφοροποίηση από τη Ρωσία είναι καθοριστική. Πρέπει επίσης να εξετάσουμε καινοτόμες τεχνολογίες για το ολοκληρωμένο ενεργειακό μας σύστημα και στόχος μας είναι να έχουμε τους πρώτους ευρωπαϊκούς μικρούς σπονδυλωτούς αντιδραστήρες που θα λειτουργήσουν στις αρχές της επόμενης δεκαετίας.

– Ανεξάρτητα από την πορεία του ενεργειακού κόστους, πώς εξελίσσεται η ανεξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό αέριο;

– Εάν συγκρίνετε τον Σεπτέμβριο του 2021 με τον Σεπτέμβριο του 2022, η Ρωσία μείωσε τις προμήθειες μέσω των αγωγών τις προς την Ε.Ε. κατά 80%. Αυτό έχει δημιουργήσει μια τεράστια πρόκληση για εμάς. Αλλά καταφέραμε να αντέξουμε αυτόν τον ενεργειακό εκβιασμό και να υποκαταστήσουμε τις προμήθειες που αφαιρέθηκαν με εναλλακτικές μέσω αγωγών και κυρίως μέσω της παγκόσμιας αγοράς LNG. Το 2021 λάβαμε 155 δισ. κυβικά μέτρα ρωσικού φυσικού αερίου. Μέχρι στιγμής, το φυσικό αέριο του ρωσικού αγωγού αποτελεί λιγότερο από το 10% του εφοδιασμού μας. Η Νορβηγία είναι πλέον ο μεγαλύτερος προμηθευτής της Ε.Ε. και οι ΗΠΑ έχουν επεκτείνει σημαντικά τις εξαγωγές LNG στην ευρωπαϊκή αγορά έχοντας μετατραπεί στον μεγαλύτερο προμηθευτή μας LNG.

Πολύτιμη η Ρεβυθούσα για τον ενεργειακό σχεδιασμό της Ευρώπης

– Πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος της Ελλάδας στην ενεργειακή ασφάλεια της Ευρώπης και πώς μπορεί η χώρα μας να συνδράμει περαιτέρω;

– Στις δύσκολες στιγμές που αντιμετωπίσαμε πέρυσι, ο τερματικός σταθμός LNG στη Ρεβυθούσα επέτρεψε τη μεταφορά φυσικού αερίου από διαδρομές εκτός της Ρωσίας προς τις γειτονικές χώρες. Αποδείχθηκε πολύτιμο asset στον σχεδιασμό της υποδομής φυσικού αερίου. Ο Διαδριατικός Αγωγός διαδραμάτισε επίσης σημαντικό ρόλο, λειτουργώντας στο μέγιστο της ονομαστικής του χωρητικότητας. Επιπλέον, η εγκαίνισή και λειτουργία της γραμμής διασύνδεσης φυσικού αερίου Ελλάδας - Βουλγαρίας είναι ένα αξιόλογο ορόσημο περιφερειακής συνεργασίας και ένα τεράστιο επίτευγμα της πολιτικής της Ε.Ε. για τις υποδομές. Ο IGB δεν έρχεται νόμος του. Συνδέεται απευθείας με τον ΤΑΡ και παρέχει πρόσβαση στο φυσικό αέριο από το Αζερμπαϊτζάν. Μέσω του ΤΑΡ, του ελληνικού συστήματος και των παγκόσμιων αγορών LNG, ο IGB συμβάλλει στην περαιτέρω ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού ολόκληρης της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των Δυτικών Βαλκανίων, της Ουκρανίας και της Μολδαβίας. Χάρη στη στρατη-

Ορόσημο περιφερειακής συνεργασίας η λειτουργία της γραμμής διασύνδεσης φυσικού αερίου Ελλάδας - Βουλγαρίας.

γική της Ενεργειακής Ενωσης και στις συνοδευτικές νομοθεσίες και πολιτικές, έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος σε όλη την Ε.Ε. με ασφαλή και καλά διασυνδεδεμένα δίκτυα.

– Ο σχεδιασμός της Ε.Ε. για την ενεργειακή μετάβαση αναδεικνύει την ανάπτυξη των ανανεώσιμων ως ύψιστη προτεραιότητα. Ωστόσο, μεσολάβησε η ουκρανική κρίση, η οποία στέρνησε από την Ευρώπη το φητικό ρωσικό αέριο ως μεταβατικό καύσιμο. Τελικά, οι επενδύσεις των κρατών-μελών σε αναξιοποίητη δυναμική στον τομέα των υδρογονανθράκων είναι μέρος της λύσης για την ενεργειακή αυτονομία της Ευρώπης, έστω για μια μεταβατική περίοδο;

Στις δύσκολες στιγμές που αντιμετωπίσαμε πέρυσι, ο τερματικός σταθμός LNG στη Ρεβυθούσα επέτρεψε τη μεταφορά φυσικού αερίου από διαδρομές εκτός της Ρωσίας προς τις γειτονικές χώρες.

– Έχουμε σαφείς δεσμεύσεις μέσω της ευρωπαϊκής νομοθεσίας να μειώσουμε τις εκπομπές κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030 και να τις μηδενίσουμε έως το 2050. Αυτοί οι στόχοι δεν έχουν αμφισβητηθεί από κανένα από τα κράτη-μέλη μας, παρά την ενεργειακή κρίση,

και πρέπει να είναι σεβαστοί. Όπως έχουμε αναγνωρίσει στο σχέδιό μας REPowerEU, ορισμένα κράτη-μέλη ενδέχεται να χρειαστούν στοχευμένες επενδύσεις σε υποδομές φυσικού αερίου και πολύ περιορισμένες αλλαγές στις υποδομές πετρελαίου λόγω των αναγκών

ασφάλειας εφοδιασμού. Παράλληλα, ορισμένες από τις υπάρχουσες δυναμικές ανθρωπίνων ενδέχεται επίσης να χρησιμοποιηθούν περισσότερο από το αρχικά αναμενόμενο, με ρόλο και για την πυρηνική ενέργεια και για τους τοπικούς πόρους φυσικού αερίου. Ωστόσο, αυτό θα πρέπει να συνοδεύεται από επενδύσεις μεγάλων κλίμακας στο δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και από μια ραχοκοκαλιά υδρογόνου σε ολόκληρη την Ε.Ε. Τα κράτη-μέλη μας θα πρέπει απαραίτητα να επαρκούν την παράλληλη ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Στο σχέδιο REPowerEU προτείνουμε μέτρα για την αύξηση των επενδύσεων σε μια σειρά ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως μια στοχευμένη τροποποίηση της οδηγίας για την ανανέωση των ΑΠΕ ως υπέρτατος δημοσίου συμφέροντος, μέσω περιοχών «go-to» με συντομότερες και απλούστερες διαδικασίες αδειοδότησης σε σημεία με χαμηλότερο περιβαλλοντικό κίνδυνο.

– Η Ελλάδα, η Κύπρος, το Ισραήλ και η Αίγυπτος έχουν ανοιχτούς διαύλους επικοινωνίας διερευνώντας τις προοπτικές για έναν αγωγό - διάδρομο μεταφοράς ενεργειακών πό-

ρων από την Ανατολική Μεσόγειο στην Ευρώπη (East Med). Πώς προσεγγίζει η Κομισιόν αυτήν την πρωτοβουλία;

– Έχουμε μια μακροχρόνια θέση στον αγωγό EastMed, ο οποίος περιλαμβάνεται στον 5ο κατάλογο της Ενωσης για έργα κοινού ενδιαφέροντος. Η Επιτροπή εντίνει τη δέσμευση με χώρες-εταίρους στη γειτονιά της, συμπεριλαμβανομένων του Ισραήλ και της Αιγύπτου, ενόψει της διαφοροποίησης των προμηθειών φυσικού αερίου στην Ε.Ε. Ο αγωγός EastMed είναι μία από τις επιλογές μεταφοράς φυσικού αερίου από τα κοιτάσματα Ισραήλ και Κύπρου στην Ελλάδα και την Ε.Ε. αποτελώντας ένα από τα βασικά έργα υποδομής κοινού ενδιαφέροντος που στοχεύουν στην ολοκλήρωση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς ενέργειας. Το κατά πόσο θα καταστεί εφικτή η επιδίωξη του έργου θα εξαρτηθεί από την εμπορική του βιωσιμότητα, η οποία συνδέεται με τη μελλοντική περιφερειακή ζήτηση και την ικανότητά του να συμβάλει στους στόχους της Πρόσκλησης Συμφωνίας της Ε.Ε. Έχουμε παρόμοιες οικονομικές υποστήριξη για μια μελέτη σκοπιμότητας, η οποία εκπονείται από τον υποστηρικτή του έργου.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΙΤΣΗ

Μας αφορά το πακέτο Μπρίντεν;

Η αμερικανική οικονομία ζεσταίνεται για μια νέα κούρσα φέτος, με κινητήρα τις επενδύσεις στη βιομηχανία και καύσιμο το πακέτο Μπρίντεν «για τη μείωση του πληθωρισμού» – στα αλήθεια, για τον πρόστιμο εκσυγχρονισμό και την ενδυνάμωση της παραγωγικής βάσης της αμερικανικής οικονομίας. Με κρατικές ενισχύσεις (κυρίως εκπτώσεις φόρου) 737 δισ. δολ. σε βάθος 10ετίας, εκ των οποίων τα 369 δισ. δολ. προορίζονται για προστασία των περιβάλλοντος και ενέργεια, οι ΗΠΑ διεκδικούν να βγουν μπροστά στον ανταγωνισμό με την Κίνα. Το σχέδιο είναι φιλόδοξο, υπολογίζεται ότι θα προσελκύει ιδιωτικές επενδύσεις αρκετών τρις. δολ. και με τη μαζική επιδότηση των νοικοκυριών θα

πυροδοτήσει την αγορά πράσινων συσκευών που θα έχουν παραχθεί στις ΗΠΑ. Η αμερικανική οικονομία, έχοντας πολύ θηνότερη ενέργεια και άφθονες κρατικές ενισχύσεις, γίνεται μαγνήτης για κεφάλαια από όλο τον κόσμο, πρώτα πρώτα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η γερμανική BMW θα επενδύσει 2 δισ. δολ., η νορβηγική Freyr 1,7 δισ., η ιταλική Enel, πάνω από 20 μεγάλες πράσινες επενδύσεις έχουν ανακοινωθεί το τελευταίο 6μηνο. Η πρώτη αντίδραση της Ευρώπης ήταν συντηρητική και παρανοιακή: Στρεβλώνετε τον ανταγωνισμό εις βάρος μας. Μετά, σκέφτηκε ότι η ζωή αλλάζει δίχως να κοιτάζει τη δική της μελαγχολία.

Και μπροστά στην απειλή (όχι να πέ-

Οι ελληνικές επιχειρήσεις έχουν πανάκριβη ενέργεια, δεν έχουν τη στήριξη που απολαμβάνουν οι ανταγωνιστές τους.

σει σε απλή ύφεση, αλλά) να κατεριπώθει η βιομηχανική βάση και να περιπέσει σε ιστορικό μαρσισμό η οικονομία της, άρχισε να αναζητά τρόπους αντίδρασης. Την ιδέα μιας πανευρωπαϊκής πρωτοβουλίας με δύο σκέλη, τη διευκόλυνση των κρατικών ενισχύσεων και τη δημιουργία ενός κοινού Ταμείου με

δικούς του πόρους, εν αρχή διατύπωσε ο Γάλλος πρόεδρος Μακρόν. Ακολούθησε ο καγκελάριος Σόλτς, την ασπάστηκε η Φον ντερ Λάιεν, πρόθυμα ακολούθησε η επίτροπος Βεστάγκερ και πρότεινε αλλαγές στο πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων ώστε να μπορούν οι κυβερνήσεις να τις δίνουν ταχύτερα και ευκολότερα – όπως οι ΗΠΑ. Αλλά η Ε.Ε. δεν είναι ένα κράτος, και αυτό δεν είναι απλό ούτε τόσο αθώο.

Το καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων στην Ε.Ε. χαλάρωσε πρώτη φορά το 2020, στην περίοδο της πανδημίας. Ως αποτέλεσμα, οι χώρες που διέθεταν δημοσιονομικά περιθώρια ενίσχυσαν κεφαλαιακά τις επιχειρήσεις τους με ζεστό χρήμα, δυναμώνοντάς τις έναντι

των ανταγωνιστών τους από τις άλλες, φτωχότερες χώρες. Αυτή η εμπειρία ξύπνησε φόβους. Είναι σημαντικό να αποκατασταθούν οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, όσο αυτό καθυστερεί τόσο δυσκολότερο γίνεται – παρενέβη ο Μ. Μόντι, πρώην υπεύθυνος για τον ανταγωνισμό. Και δεν έχει νόημα να κυνηγάμε τις επιχειρήσεις για να μην παραβιάζουν τον ανταγωνισμό –κατέληξε– αν συμφωνήσουμε να τον παραβιάζουν τα κράτη.

Πόσο μας αφορούν όλα αυτά; Πολύ, πάρα πολύ. Οι ελληνικές επιχειρήσεις δεν είχαν τη στήριξη που ευνόησε τους ανταγωνιστές τους από τις ισχυρές ευρωπαϊκές χώρες, από την πανδημία και μετά. Επιπλέον, έχουν ένα μεγάλο μει-

ονέκτημα έναντι των άλλων ευρωπαϊκών: τη συγκριτικά πολύ ακριβέστερη ενέργεια.

Η Ελλάδα έχει συμφέρον να μπουν κάποια φίλτρα, ώστε (α) η διεκδύλωση των κρατικών ενισχύσεων να μην καταλήγει σε άγρια νόθευση του ανταγωνισμού εις βάρος μας και (β) να δημιουργηθεί ένα ευρωπαϊκό Ταμείο με κοινούς, νέους πόρους για την ενίσχυση και των ισχυρών και των λιγότερο ισχυρών χωρών. Γι' αυτό, μια σοβαρή ελληνική κυβέρνηση θα έπαιρνε πρωτοβουλίες – πριν όλα αποφασιστούν χωρίς εμάς. Κάποια πρωτοβουλία θα έπαιρνε και μια σοβαρή αντιπολίτευση.

kalitsiskostas@yahoo.com

**Κλασικά
αριστουργήματα...
τσέπης με την
«Καθημερινή»**

**φραντς
κάφκα**

Η ΔΙΚΗ

**ΚΥΡΙΑΚΗ
5/2**

Η ΔΙΚΗ φραντς κάφκα

Μια νέα σειρά
αγαπημένων
λογοτεχνικών
έργων με
ερμηνευτικά σχόλια
σε νέες εκδόσεις
πρακτικού
σχήματος, για
να σας κρατούν
συντροφιά παντού.

Αυξήσεις έως και 10% στα ενοίκια των αποθηκευτικών χώρων

Περιορισμένη προσφορά, υψηλή ζήτηση στηρίζουν τις τιμές στα logistics

Του ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ η ταχεία ανάπτυξη των logistics, καθώς επιταχύνονται τα επενδυτικά προγράμματα, τόσο των εταιρειών ακινήτων όσο και των χρηστών και των εταιρειών παροχής υπηρεσιών logistics. Στόχος είναι να καλυφθεί το κενό που εξακολουθεί να υφίσταται στην αγορά για σύγχρονες αποθήκες, που να επιτρέπουν ψηφιοποιημένες υπηρεσίες και ταυτόχρονα να φιλοξενούνται σε κτίρια υψηλής ενεργειακής απόδοσης. Ειδικά το τελευταίο αυτό στοιχείο φαίνεται πως έχει ενισχύσει ακόμη περισσότερο την κινητικότητα που παρατηρείται στην αγορά, λόγω της σημαντικής ανόδου του ενεργειακού κόστους, κατά τη διάρκεια του τελευταίου 12μήνου. «Τον τελευταίο χρόνο διαπιστώνουμε ότι οι τιμές των ενοικίων για σύγχρονους αποθηκευτικούς χώρους, ιδίως στην περιοχή της Δυτικής Αττικής, σημειώνουν άνοδο της τάξεως του 5%-10%, ανάλογα με το ακίνητο και τις προσφερόμενες προδιαγραφές και φυσικά το σημείο στο οποίο βρίσκεται», αναφέρει στην «Κ» ο Γιάννης Ξυλάς, επικεφαλής της Geoaxis Property & Valuation Services, εταιρείας ποιοποιημένων εκτιμητών.

Στο τελευταίο «Παρατηρητήριο α-

Η υψηλότερη μέση ζητούμενη τιμή ενοικίασης παρατηρείται στον Ασπρόπυργο, με 4,5 ευρώ/τ.μ.

ξιών» για την αγορά logistics, η Geoaxis σημειώνει ότι η υψηλότερη μέση ζητούμενη τιμή ενοικίασης παρατηρείται στον Ασπρόπυργο με 4,5 ευρώ/τ.μ. σε μηνιαία βάση, ενώ ακολουθούν τα Μεσόγεια με 4,07 ευρώ/τ.μ. και η Ελευσίνα με 3,37 ευρώ/τ.μ. Πιο χαμηλές είναι οι τιμές στη ΒΙΠΕ Σίνδου με 2,85 ευρώ/τ.μ., στα Οινόφυτα με 2,61 ευρώ/τ.μ. και το Καλοχώρι με 2,52 ευρώ/τ.μ.

Σύμφωνα με τους αναλυτές, τα ακίνητα υψηλών προδιαγραφών μισθώνονται σε τιμές άνω των 4 ευρώ/τ.μ./μήνα. «Σήμερα,

Σήμερα, κάθε νέος χώρος logistics επιφανείας άνω των 15.000 τ.μ. μπορεί να μισθωθεί άμεσα, καθώς υπάρχει συσσωρευμένη ζήτηση και α-νύπαρκτη προσφορά, τονίζουν αναλυτές της αγοράς.

κάθε νέος χώρος logistics επιφανείας άνω των 15.000 τ.μ. μπορεί να μισθωθεί άμεσα, καθώς υπάρχει συσσωρευμένη ζήτηση και ανύπαρκτη προσφορά. Αυτή η ανισορροπία της αγοράς οδηγεί τις τιμές προς τα πάνω, δεδομένου ότι οι νεόδμητες αποθήκες είτε κατασκευάζονται από τους ίδιους τους χρήστες τους είτε τα συμβόλαια ενοικίασης ολοκληρώνονται στο αρχικό στάδιο της κατασκευής του έργου.

Αναφορικά με τις επιφάνειες, η μεγαλύτερη διάμεση διαθέσιμη επιφάνεια

καταγράφεται στον Ασπρόπυργο με 8.100 τ.μ., ακολουθούν τα Μεσόγεια Αττικής με 4.150 τ.μ. και μετά τα Οινόφυτα με 3.902 τ.μ. Τις μικρότερες διάμεσες διαθέσιμες επιφάνειες εμφανίζουν η ΒΙΠΕ Σίνδου με επιφάνεια 3.345 τ.μ., η Ελευσίνα με 3.100 τ.μ. και το Καλοχώρι με επιφάνεια 2.070 τ.μ. Οσον αφορά τις πωλήσεις ακινήτων logistics, η υψηλότερη μέση ζητούμενη τιμή εντοπίζεται στον Ασπρόπυργο με 687,2 ευρώ/τ.μ., ενώ στα Μεσόγεια η μέση τιμή διαμορφώνεται σε 634,14 ευρώ/τ.μ και στη ΒΙΠΕ Σίνδου σε

468,85 ευρώ/τ.μ. Η χαμηλότερη μέση τιμή παρατηρείται στο Καλοχώρι με 345,65 ευρώ/τ.μ., ενώ σε Ελευσίνα και Οινόφυτα το κόστος διαμορφώνεται σε 405,25 ευρώ/τ.μ. και 394,65 ευρώ/τ.μ. κατά μέσο όρο.

Οι αυξημένες τιμές και το υψηλότερο κόστος κατασκευής έχουν μειώσει και τις αποδόσεις των ακινήτων logistics, οι οποίες πλέον κινούνται περίξ του 7% για ποιοτικά ακίνητα, ανάλογα με τη θέση και τα χαρακτηριστικά της εκάστοτε κατασκευής», αναφέρει η Geoaxis.

Επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις 250.000 τ.μ.

Η επενδυτική δραστηριότητα στον τομέα των logistics βρίσκεται σε πλήρη ανάπτυξη αυτή την περίοδο, καθώς υπολογίζεται ότι έως το τέλος του 2024 θα προστεθούν περί τα 250.000 τ.μ. νέων χώρων. Από τις μεγαλύτερες επενδύσεις είναι εκείνη της Dimand Real Estate, η οποία βρίσκεται στο τελικό στάδιο αδειοδοτήσεων, για την ανάπτυξη ενός εμπορευματικού κέντρου, συνολικής επιφανείας 120.000 τ.μ. στη Θεσσαλονίκη. Για τον σκοπό αυτό, η εισηγμένη

θα αξιοποιήσει το πρώην ακίνητο της Βαλκάν Εξपोर्ट, που απέκτησε πριν από μερικούς μήνες. Το συνολικό ύψος της επένδυσης υπολογίζεται σε 160 εκατ. ευρώ, με την ανάπτυξη να απευθύνεται σε πολυεθνικούς ομίλους που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν μια βάση στην ελληνική αγορά, με εύκολη προώθηση των προϊόντων τους στην υπόλοιπη Ευρώπη. Σημαντική είναι και η προωθούμενη επένδυση της Prodea Investments, η οποία σχεδιάζει την ανάπτυξη ενός

συγκροτήματος logistics επιφανείας 40.000 τ.μ. σε ιδιόκτητη έκταση 110 στρεμμάτων στην περιοχή του Ασπρόπυργου. Η σχετική οικοδομική άδεια είναι πιθανό να εξασφαλιστεί εντός του πρώτου εξαμήνου του έτους.

Νέες επενδύσεις στον τομέα των logistics δρομολογούν τόσο η Trastor ΑΕΕΑΠ όσο και η Briq Properties ΑΕΕΑΠ, θέλοντας να επεκτείνουν την παρουσία τους στην περιοχή του Ασπρόπυργου. Στο πλαίσιο αυτό, οι δύο εταιρείες προ-

χώρησαν πρόσφατα στην απόκτηση νέων εκτάσεων σε περιοχές όπου έχουν ήδη τοποθετηθεί, θέλοντας να δημιουργήσουν συμπλέγματα σύγχρονων αποθηκευτικών εγκαταστάσεων, που διαθέτουν και υψηλή προστιθέμενη αξία.

Η μεν Trastor θα δημιουργήσει μια νέα εγκατάσταση 8.000 τ.μ., ενώ η Briq Properties σχεδιάζει την αύξηση της επιφάνειας της υπό κατασκευή αποθήκης της από 14.500 τ.μ. σε 19.000 τ.μ.

Ο πληθωρισμός «τρώει» τις μειώσεις φόρων και εισφορών για μισθωτούς

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Οι 6 στους 10 εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα έχουν μισθό κάτω από 1.000 ευρώ μεκτά. Μόλις οι 9 στους 100 μισθοδοτούνται με περισσότερα από 2.000 ευρώ μεκτά και αυτοί αντιμετωπίζουν έναν από τους υψηλότερους συντελεστές κρατήσεων στον κόσμο, καθώς περίπου το 42% αυτού του μεκτού εισοδήματος καταλήγει σε φόρο εισοδήματος και ασφαλιστικές εισφορές.

Σε μια ολόκληρη χώρα, μόλις 72.000 εργαζόμενοι εμφανίζονται με καθαρές μηνιαίες αποδοχές άνω των 2.000 ευρώ. Ο,τι «χτίστηκε» τα τελευταία χρόνια με τις μειώσεις συντελεστών υπολογισμού του φόρου εισοδήματος και των ασφαλιστικών εισφορών, κινδυνεύει να το «γκρεμίσει» ο πολύ υψηλός πληθωρισμός.

Η πτωτική τάση στις ποσοστιαίες κρατήσεις που γίνονται στους μισθούς θα αντιστραφεί αν δεν προχωρήσει η τιμαριθμική αναπροσαρμογή της φορολογικής κλίμακας ή αν δεν δρομολογηθεί νέα μείωση των ασφαλιστικών εισφορών.

Το θέμα θα μπει στο τραπέζι ενόψει της προεκλογικής περιόδου, καθώς το πρόβλημα στην Ελλάδα παραμένει οξυτάτο: δεν υπάρχουν πολλές καλά πληρωμένες θέσεις εργασίας, με αποτέλεσμα η συνδρομή του φόρου εισοδήματος στα συνολικά φορολογικά έσοδα της χώρας να είναι περιορισμένη. Ειδικά για τους «λίγους» έχοντες υψηλότερες αποδοχές από το μέσο εισόδημα της χώρας, ο συντελεστής κρατήσεων παραμένει από τους υψηλότερους στον κόσμο και σαφώς υψηλότερος σε σχέση

Ο,τι «χτίστηκε» τα τελευταία χρόνια, κινδυνεύει να χαθεί – Στο τραπέζι η τιμαριθμική αναπροσαρμογή τους.

με τον μέσο συντελεστή των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ. Αυτό μάλιστα εξακολουθεί να λειτουργεί ως τροχοπέδη.

Οι πολύ υψηλές κρατήσεις αποθαρρύνουν τη δημιουργία καλοπληρωμένων θέσεων εργασίας –κάτι που συνιστά εθνικό στόχο όχι μόνο για να ενισχυθεί η ζήτηση και η κατανάλωση, αλλά και για να δημιουργηθούν κίνητρα για το brain gain–, ενώ ωθούν τους εργοδότες σε άλλες πρακτικές, όπως η καταβολή μέρους της αμοιβής με «μαύρα» ή με παροχές σε είδος, που δεν αποδίδουν ούτε φόρο ούτε ασφαλιστικές εισφορές.

Τα στοιχεία είναι αποκαλυπτικά: Τα ετήσια στατιστικά στοιχεία από την «Εργάνη» αποτυπώνουν την κατανομή των μισθών για το 2022.

Σε σύνολο 2,249 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας –περισσότερες συγκριτικά με το 2021, καθώς η ανεργία μειώθηκε– προκύπτει ότι το 14,95% αμείβεται με λιγότερα από 500 ευρώ μεκτά, το 22,36% (περίπου 1 στους 4) με 500 έως 800 ευρώ και το 23,19% με 800 έως 1.000 ευρώ. Αρα έχουμε 1,36 εκατομμύριο εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα που εισπράττουν κάτω από 1.000 ευρώ μεκτά. Από αυτό το όριο και πάνω, τα «μερίδια» περιορίζονται. Ητοι:

– Από τα 1.000 έως τα 1.200 ευρώ ε-

Συντελεστές κρατήσεων στους μισθούς

	Ελλάδα	ΟΟΣΑ
Μεμονωμένο άτομο με τον μέσο μισθό	36,7%	34,58%
Μεμονωμένο άτομο με το 167% του μέσου μισθού	41,82%	38,95%
Οικογένεια με δύο παιδιά και δύο εργαζομένους (καθένας λαμβάνει το 100% του μέσου μισθού)	37,1%	31,2%
Οικογένεια με δύο παιδιά και έναν εργαζόμενο	33,7%	24,6%
Μεμονωμένο άτομο με δύο παιδιά (και μισθό στο 67% του μέσου)	24,59%	15,04%

ΠΗΓΗ: ΟΟΣΑ

Η κατανομή των μισθών

500	336.400	14,95%
501-600	71.068	3,16%
601-700	55.382	2,46%
701-800	376.542	16,74%
801-900	274.468	12,20%
901-1000	247.272	10,99%
1.001-1.200	279.887	12,44%
1.201-1.500	230.253	10,24%
1.501-2.000	180.945	8,04%
2.001-2.500	82.164	3,65%
2.501-3.000	43.207	1,92%
πάνω από 3.000	72.011	3,20%
ΣΥΝΟΛΟ	2.249.599	

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιαίτερα ανθεκτικά αποδεικνύονται τα φυσικά καταστήματα

Τις αγορές τόσο από τα φυσικά καταστήματα όσο και από το online κανάλι αγορών επιλέγουν πλέον οι Έλληνες καταναλωτές, οι οποίοι ακολουθώντας τη διεθνή πεπατημένη επιδιώκουν να πραγματοποιούν τις αγορές τους από διαφορετικά κανάλια αγορών. Σήμερα, αν και το 76% των Ελλήνων κάνει ηλεκτρονικά τις αγορές του, η δυναμική του φυσικού σημείου δεν εξασθενεί, καθώς μετά την πανδημία αρκετός κόσμος έχει ανάγκη να βγει έξω για να κάνει τα ψώνια του. Σύμφωνα με έρευνα των Focus Bari και Plushost, την οποία επικαλείται ο ΣΕΠΕ, οι Έλληνες δαπανούν κατά μέσον όρο 644 ευρώ σε φυσικά καταστήματα και 510 ευρώ για αγορές από το Διαδίκτυο.

Η μέση δαπάνη για αγορές σε φυσικά καταστήματα από τους νέους ηλικίας 16-34 ετών διαμορφώνεται στα 623 ευρώ, ενώ για τις ηλικίες άνω των 65 μειώνεται κατά σχεδόν 100 ευρώ και διαμορφώνονται στα 519 ευρώ. Σε ό,τι αφορά τα online καταστήματα, η μέση δαπάνη των νέων ηλικίας 16-34 ετών ανέρχεται στα 538 ευρώ, με τους άνω των 65 να ξοδεύουν 408 ευρώ.

Όπως δείχνει η έρευνα, το τελευταίο δίμηνο το 95% των ερωτηθέντων απάντησε ότι έχει πραγματοποιήσει αγορές από φυσικό κατάστημα, ενώ το 78% από e-shop. Σύμφωνα με την έρευνα, οι καταναλωτές στην Ελλάδα προτιμούν τις αγορές από το online κανάλι: λόγω καλύτερων τιμών και προσφορών (74%), επειδή εξοικονομούν χρόνο (62%) και γλιτώνουν τη μετακίνηση προς το φυσικό κατάστημα (55%).

Το 50% απαντάει ότι ψωνίζει online επειδή βρίσκει μεγαλύτερη

γκάμα επιλογών και το 49% ότι μέσω των ηλεκτρονικών παραγγελιών γλιτώνει αναμονή και ουρές στα φυσικά καταστήματα. Οσον αφορά τα φυσικά καταστήματα, τα επιλέγουν λόγω της δυνατότητας άμεσης παραλαβής του προϊόντος (69%) και της δυνατότητας φυσικής επαφής με το προϊόν (65%).

Η πανελλαδική έρευνα, που πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2022 σε δείγμα 700 καταναλωτών ηλικίας 16-74 ετών, δείχνει ακόμη ότι το κυρίαρχο μέσο πλη-

Υψηλότερης αξίας αγορές από τους καταναλωτές σε σχέση με το ηλεκτρονικό εμπόριο.

ρωμών στα φυσικά καταστήματα, όσο και στο ψηφιακό κανάλι, είναι η κρεωστική κάρτα: με 44% στην πρώτη περίπτωση και 46% στη δεύτερη.

Στα φυσικά καταστήματα ο δεύτερος πιο δημοφιλής τρόπος πληρωμών είναι τα μετρητά με 37%, ενώ στο Διαδίκτυο η αντικαταβολή με 19%. Πρώτα σε διείσδυση στον τομέα των ηλεκτρονικών αγορών είναι τα φάρμακα και τα συμπληρώματα διατροφής, με ποσοστό 86% να κάνει αυτού του είδους τις αγορές.

Ακολουθούν: τα ρούχα με 72%, τα καλλυντικά με 69%, τα εσώρουχα και μαγιό με 61%, η αθλητική ένδυση και υπόδηση με 61%, τα βιβλία με 57% και τα είδη δώρων με 54%.

Οι Έλληνες δαπανούν κατά μέσον όρο 644 ευρώ σε φυσικά καταστήματα και 510 ευρώ για αγορές από το Διαδίκτυο.

«Μετακομίζουν» φορολογικά στην Ελλάδα

Πάνω από 4.500 εργαζόμενοι, 124 επενδυτές και 335 συνταξιούχοι – Μαγνήτης το νέο καθεστώς χαμηλής φορολογίας

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Περισσότεροι από 4.500 εργαζόμενοι εγκατέλειψαν το εξωτερικό για να εργαστούν στην Ελλάδα, αρκετοί από τους οποίους είναι Έλληνες που είχαν φύγει τα χρόνια των μνημονίων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών, ο αριθμός των εργαζομένων που αποφάσισαν να έρθουν στην Ελλάδα να εργαστούν, καθώς το νομοθετικό πλαίσιο είναι πλέον ιδιαίτερα ευνοϊκό, τετραπλασιάστηκε από τον Ιούνιο του 2022, ενώ χιλιάδες είναι και οι εκκρεμείς αιτήσεις. Δεν είναι όμως μόνον οι εργαζόμενοι που αποφασίζουν να γίνουν φορολογικοί κάτοικοι Ελλάδας. Οι πλούσιοι επενδυτές που έχουν έρθει στην Ελλάδα ανέρχονται σε 124 και οι οποίοι θα πρέπει εντός τριετίας να πραγματοποιήσουν συνολικά επενδύσεις ύψους 62 εκατ. ευρώ. Αρκετοί έχουν ξεκινήσει και ε-

Επιστρέφουν πολλοί Έλληνες που έφυγαν την περίοδο της μεγάλης οικονομικής κρίσης.

Από τον Ιούνιο του 2022 τετραπλασιάστηκε ο αριθμός των εργαζομένων που αποφάσισαν να έρθουν στην Ελλάδα. Όσοι «μετακομίζουν» φορολογικά στη χώρα έχουν έκπτωση κατά 50% από τη φορολόγηση των εισοδημάτων τους, καθώς και απαλλαγή από το τεκμήριο κατοχής και χρήσης Ι.Χ. για μία επταετία.

τοιμάζουν family offices, δηλαδή εταιρείες διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας. Μάλιστα ένας εξ αυτών, ελληνικής καταγωγής, έχει μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία στην Ελλάδα και «άνοιξε» την πρώτη Εταιρεία Ιδιικού Σκοπού Διαχείρισης Οικογενειακής Περιουσίας (ΕΕΣΔΟΠ). Σε ό,τι αφορά τους συνταξιούχους, η πανδημία φαινόταν ότι έπαιξε καθοριστικό ρόλο, καθώς «πάγωσαν» οι νέες αιτήσεις.

Εργαζόμενοι

Περισσότερες από 4.500 αιτήσεις φυσικών προσώπων που επιθυμούν να εργαστούν στην Ελλάδα έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες, ενώ εκκρεμούν περισσότερες από 1.500.

Πρόκειται κυρίως για Έλληνες που εγκατέλειψαν τη χώρα τα χρόνια των μνημονίων και επιστρέφουν στην Ελλάδα σε νέα θέση εργασίας, ενώ φορολογούνται με πολύ χαμηλό φορολογικό συντελεστή. Το ενδιαφέρον για την υπαγωγή στις νέες διατάξεις είναι αυξημένο, δεδομένου ότι προβλέπουν για φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία και θα απασχοληθούν σε νέες θέσεις εργασίας ή θα προβούν σε έναρξη δραστηριότητας ως αυτοαπασχολούμενοι, απαλλαγή από τον φόρο εισοδήματος και από την ειδική εισφορά αλληλεγγύης

του 50% του εισοδήματος που θα αποκτούν στην Ελλάδα για μία επταετία. Σύμφωνα με την απόφαση, όσοι «μετακομίσουν» φορολογικά στην Ελλάδα θα έχουν έκπτωση κατά 50% από τη φορολόγηση των εισοδημάτων τους, καθώς και απαλλαγή από το τεκμήριο κατοχής και χρήσης Ι.Χ.

Οι προϋποθέσεις

Η σχετική απόφαση ορίζει, άλλωστε, υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί κάποιος να αιτηθεί την υπαγωγή του σε αυτό το πλαίσιο:

- Δεν ήταν φορολογικός κάτοικος

της Ελλάδας τα προηγούμενα πέντε από τα έξι έτη πριν από τη μεταφορά της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα.

- Μεταφέρει τη φορολογική του κατοικία από κράτος-μέλος της Ε.Ε. ή του ΕΟΧ ή από κράτος με το οποίο είναι σε ισχύ συμφωνία διοικητικής συνεργασίας στον τομέα της φορολογίας με την Ελλάδα.

- Παρέχει υπηρεσίες στην Ελλάδα στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης, που ασκείται είτε σε μνηδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα είτε σε μόνιμη εγκατάσταση αλλοδαπής επιχείρησης στην

Ελλάδα. Τα ίδια προνόμια ισχύουν και εφαρμόζονται ανάλογα και για τα φυσικά πρόσωπα που μεταφέρουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα, με σκοπό να ασκήσουν ατομική επιχειρηματική δραστηριότητα στην Ελλάδα.

- Δηλώνει ότι θα παραμείνει στην Ελλάδα τουλάχιστον για μία διετία.

Επενδυτές

Στα τρία χρόνια εφαρμογής της ρύθμισης για τα φορολογικά κίνητρα με στόχο την προσέλκυση νέων φορολογικών κατοίκων αλλοδαπής - επενδυτών, έχουν μεταφέρει τη φορολογική

τους έδρα 124 φυσικά πρόσωπα. Οι επενδύσεις σε ακίνητα ή επιχειρήσεις ή κινητές αξίες ή μετοχές ή μερίδια σε εταιρείες με έδρα την Ελλάδα (βάσει των εκτιμήσεων και για τις νέες υπαγωγές) θα ανέλθουν τουλάχιστον στο ποσό των 62 εκατ. ευρώ εντός τριετίας. Το καθεστώς «pop-dom» εισήχθη στην ελληνική φορολογική νομοθεσία τον Δεκέμβριο του 2019 και αφορά φυσικά πρόσωπα που προτίθενται να γίνουν Έλληνες φορολογικοί κάτοικοι επενδύοντας στην Ελλάδα. Υπάρχουν δύο προϋποθέσεις - απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται, προκειμένου ένα άτομο να γίνει φορολογικός κάτοικος Ελλάδας:

- Δεν θα έπρεπε να είναι Έλληνας φορολογικός κάτοικος κατά τα προηγούμενα 7 από τα 8 έτη πριν από τη μεταβίβαση της φορολογικής κατοικίας του στην Ελλάδα και

- Το ίδιο το άτομο ή μέσω νομικού προσώπου ή ενός από τους συγγενείς του (δηλαδή σύζυγος, άμεσοι ανιόντες ή απόγονοι) να επενδύσει ποσό τουλάχιστον 500.000 ευρώ στην Ελλάδα. Η επένδυση μπορεί να αφορά ακίνητα, επιχειρήσεις, τίτλους ή μετοχές σε νομικά πρόσωπα που είναι εγγεγραμμένα στην Ελλάδα. Η επένδυση θα πρέπει να ολοκληρωθεί εντός τριών ετών από την υποβολή της αίτησης. Τα φυσικά πρόσωπα που υποκείμενα σε αυτό το ευεργετικό φορολογικό καθεστώς θα φορολογούνται για το εισοδήματός τους από ξένες πηγές, ανεξάρτητα από το ύψος του, με ετήσιο ενιαίο φόρο 100.000 ευρώ.

Συνταξιούχοι

Σε ό,τι αφορά τους αλλοδαπούς συνταξιούχους έχουν εγκριθεί από το 2020 μέχρι και σήμερα 335 αιτήσεις από τουλάχιστον 21 χώρες και 120 είναι υπό επεξεργασία. Με βάση τη νομοθεσία, οι συνταξιούχοι πληρούνουν κάθε φορολογικό έτος φόρο που υπολογίζεται με συντελεστή 7% επί του συνόλου του εισοδήματος που προκύπτει στην αλλοδαπή.

Επεκτείνονται οι ευέλικτοι χώροι γραφείων

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Σημαντικές ανακατατάξεις αναμένονται στην αγορά γραφείων τα επόμενα χρόνια, λόγω της ανάδυσης της υβριδικής εργασίας και της αυξημένης ανάγκης για τη δημιουργία ευέλικτων χώρων εργασίας. Η μειωμένη παρουσία όλο και περισσότερων εργαζομένων στους χώρους εργασίας αποτελεί μια τάση, η οποία ενισχύθηκε μετά την πανδημία και αναμένεται να διαφοροποιήσει τον τρόπο χρήσης των κτιρίων γραφείων, αυξάνοντας την ανάγκη για μεγαλύτερη ευελιξία.

Η διεθνής αυτή τάση έχει αρχίσει να επηρεάζει και την εγχώρια αγορά γραφείων, όπου άλλωστε δραστηριοποιείται σημαντικός αριθμός πολυεθνικών ομίλων. Σήμερα υπολογίζεται ότι λειτουργούν περίπου 25-30 ευέλικτοι χώροι εργασίας, κυρίως σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Ωστόσο, τα επόμενα δύο τρία χρόνια προβλέπεται ότι το νοούμερο αυτό θα διπλασιαστεί σε τουλάχιστον 50 κτίρια γραφείων, όπου θα εφαρμόζεται το μοντέλο αυτό και θα είναι κατάλληλα διαμορφωμένα για τον σκοπό αυτό.

Στο πλαίσιο αυτό, όλο και περισσότερες εταιρείες διαπιστώνουν ότι χρειάζονται

Όλο και περισσότερες εταιρείες διαπιστώνουν ότι χρειάζονται γραφεία όπου να μπορούν να μισθώνουν θέσεις εργασίας (workstations) ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες τους.

γραφεία όπου να μπορούν να μισθώνουν θέσεις εργασίας (workstations) ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες τους και όχι μόνο τετραγωνικά μέτρα επιφανείας, που είναι μια πιο μόνιμη λύση. Σε μια πρόσφατη έρευνα της Jones Lang LaSalle (JLL) για το μέλλον της εργασίας, στην οποία συμμετείχαν πάνω από 1.000 εταιρείες ακινήτων από όλο τον κόσμο, διαπιστώθηκε ότι ο αριθμός των ευέλικτων χώρων εργασίας α-

ναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2026.

Η διαπίστωση αυτή απορρέει από το ότι η υβριδική εργασία παγιώνεται ως πρακτική, γεγονός που σημαίνει ότι οι ιδιοκτήτες ακινήτων καλούνται να προωθήσουν στην αγορά ακίνητα, τα οποία να μπορούν να εξυπηρετήσουν αυτήν ακριβώς την ανάγκη για αυξημένη ευελιξία. Το 53% των εργαζομένων στη σχετική έρευνα ανέφερε ότι σχεδιάζουν να καταστήσουν την υβριδική

εργασία μόνιμα διαθέσιμη σε όλους τους εργαζομένους τους έως το 2025. Μάλιστα, το 77% εξ αυτών συμφωνεί ότι η προσφορά υβριδικής εργασίας θα είναι ζωτικής σημασίας για την προσέλκυση και τη διατήρηση ταλέντων, ενώ ανάλογο είναι και το ποσοστό εκείνων που προβλέπει ότι θα θέτουν επί τάπητος το ζήτημα για αλλαγή του εργασιακού μοντέλου.

Στην ελληνική αγορά ο μεγαλύτερος «παίκτης» στον τομέα των ευέλικτων χώρων εργασίας είναι ο αμερικανικός όμιλος της IWG σε κοινοπραξία με τον Χρ. Μισαηλίδη, που έχει και τον ρόλο του διευθύνοντος συμβούλου στην Ελλάδα. Η IWG λειτουργεί πάνω από 10 κτίρια στην Ελλάδα, κυρίως σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, μέσω των σημάτων της Regus και Spaces. Παράλληλα όμως σχεδιάζει την ανάπτυξη ενός δικτύου 50-60 κτιρίων ευέλικτης εργασίας σε όλες τις μεγάλες πόλεις της περιφέρειας, προχωρώντας σε συνεργασίες με ιδιοκτήτες ακινήτων, μέσω της μεθόδου της δικαιόχρησης (franchise). Η IWG είναι και ένας από τους μεγαλύτερους παρόχους ευέλικτων χώρων εργασίας διεθνώς, καθώς φιλοξενεί πάνω από 2,5 εκατ. εργαζομένους παγκοσμίως.

Φοροδιαφυγή eshops άνω των 30 εκατ. ευρώ

Την απόκρυψη μεγάλου ύψους εισοδημάτων, άνω των 30 εκατ. ευρώ, από επιχειρήσεις που πωλούν προϊόντα μέσω Διαδικτύου, αποκάλυψαν σαρωτικοί έλεγχο της ΑΑΔΕ. Οι επιχειρήσεις αυτές απέκρυπταν τα εισοδήματά τους είτε μέσω της μη έκδοσης φορολογικών στοιχείων είτε ακόμη και μέσω της διάθεσης εμπορευμάτων χωρίς προηγούμενης να έχει πραγματοποιηθεί έναρξη εργασιών στο φορολογικό μητρώο. Δηλαδή, πουλούσαν χωρίς να έχουν καν υπόσταση επιχείρησης. Οι ελεγκτές της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων εντόπισαν τους φοροφυγάδες, αξιοποιώντας καταγγελίες πολιτών, έρευνες στο Διαδίκτυο και διασταυρώσεις με δεδομένα τρίτων πηγών, όπως το άνοιγμα τραπεζικών λογαριασμών. Μεταξύ άλλων, η ΑΑΔΕ εντόπισε μόνοπρόσωπη ιδιωτική κεφα-

λαιουχική εταιρεία (IKE) στην Αθήνα, που πουλούσε αθλητικά παπούτσια και η οποία για τις χρήσεις 2017 έως 2019 δεν υπέβαλε δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος και ΦΠΑ, αποκρύπτοντας φορολογητέα ύλη ύψους 4 εκατ. ευρώ. Άλλη εταιρεία με τα ίδια χαρακτηριστικά και δραστηριότητα στη Δυτική Αθήνα δεν εξέδωσε παραστατικά για πωλήσεις 2,1 εκατ. ευρώ την τριετία 2016-2018 και μια τρίτη, επίσης στην Αθήνα για τις χρήσεις 2017-2018 απέκρυψε φορολογητέα ύλη 1,2 εκατ. ευρώ. Ωστόσο, η δράση των ηλεκτρονικών φοροφυγάδων δεν περιορίζεται στην Αττική. Επιχειρήσεις, όλες ατομικές και IKE, που έκλεβαν την εφορία εντοπίστηκαν στην Κεντρική Μακεδονία, την Αχαΐα, τη Λάρισα, την Καρδίτσα, τη Μαγνησία, τα Ιωάννινα και την Καβάλα.

Η πολλά υποσχόμενη νέα αγορά δανείων

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η αγορά αναδιарθρωμένων κόκκινων δανείων στην Ελλάδα κερδίζει όλο και μεγαλύτερο έδαφος, όπως τονίζει ο οίκος αξιολόγησης S&P, εκτιμώντας πως το 2023 αναμένεται να σημειώσει σημαντική επιτάχυνση, καθώς πολλά μν εξυπηρετούμενα δάνεια «ανεβαίνουν» κατηγορία και μετατρέπονται και πάλι σε εξυπηρετούμενα, δίνοντας σημαντική στήριξη στις προσπάθειες της ελληνικής οικονομίας και στα μεγέθη των ελληνικών τραπεζών.

Σε νέα έκθεσή του για τα NPLs στην Ευρώπη, ο οίκος σημειώνει πως η δυναμική της αγοράς μν εξυπηρετούμενων και επαναεξυπηρετούμενων δανείων (RPL) εξελίσσεται, ενώ ένα νέο κύμα NPLs αναμένεται να βγει στην επιφάνεια λόγω και του υψηλού πληθωρισμού, των πιέσεων στο μακροοικονομικό μέτωπο και της αβεβαιότητας γύρω από την έκβαση και τις συνέπειες του πολέμου στην Ουκρανία. Ωστόσο, η S&P πιστεύει ότι η πιστωτική ποιότητα του χαρτοφυλακίου των δανείων των ευρωπαϊκών τραπεζών έχει γενικότερα βελτιωθεί μετά τη χρηματοπιστωτική οικονομική κρίση, λόγω της βελτίωσης των πολιτικών εκτίμησης και αποδοχής των κινδύνων

Η αγορά επαναεξυπηρετούμενων δανείων έχει μεγάλα περιθώρια ανάπτυξης, εκτιμά ο οίκος S&P.

(underwriting). Επίσης προβλέπει επιστροφή των επενδύσεων σε NPLs και RPLs μεσοπρόθεσμα εάν σταθεροποιηθούν οι μακροοικονομικές συνθήκες και γίνουν ευνοϊκότερες για τις τιτλοποιήσεις.

Η χρηματοπιστωτική κρίση είχε σημαντικό αντίκτυπο στις ευρωπαϊκές οικονομίες και στο τραπεζικό σύστημα, οδηγώντας σε υψηλούς όγκους NPL, που εκείνη την εποχή αποτέλεσαν ανησυχία για τις χρηματοπιστωτικές αγορές σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Ελλάδα, η Ιταλία, η Ισπανία και η Ιρλανδία, επισημαίνει η S&P. Για να μειώσουν τους δείκτες NPLs και να βελτιώσουν τις κεφαλαιακές τους θέσεις, οι τράπεζες πώλησαν χαρτοφυλάκια κόκκινων δανείων με discount στις τοπικές «bad banks» τους καθώς και σε επενδυτές, αν και θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιήσει την τιτλοποίηση ως μια άλλη εναλλακτική λύση

για να μειώσουν το απόθεμα των μν εξυπηρετούμενων δανείων, κάτι που δεν ήταν σύνηθες τότε, αλλά πρόσφατα έγινε δημοφιλές.

Στην Ιταλία και στην Ελλάδα –που αντιπροσωπεύουν πάνω από τα δύο τρίτα των συνολικών ευρωπαϊκών μν εξυπηρετούμενων δανείων– οι τράπεζες χρησιμοποιούσαν σωστά προγράμματα που υποστηρίζονται από την κυβέρνηση, το GACS στην Ιταλία το 2016 και τον «Hρακλή» στην Ελλάδα το 2019. Αυτά τα κρατικά προγράμματα μείωσαν σημαντικά τα μν εξυπηρετούμενα ανοίγματα στους ισολογισμούς των τραπεζών και στις δύο χώρες και διευκόλυναν την ανάπτυξη ενεργών αγορών NPLs. Αν και έληξαν το 2022, οι όροι ή η πιθανή επέκτασή τους είναι υπό συζήτηση, ιδιαίτερα για το ιταλικό GACS. Οσον αφορά την Ελλάδα, εάν ο «Hρακλής» δεν επεκταθεί θα αλλάξει άμεσα τη δυναμική της ελληνικής αγοράς NPLs, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει σε περαιτέρω ιδιωτικές και δημόσιες συναλλαγές.

Οι τράπεζες εδώ και αρκετά χρόνια σχηματίζουν προβλέψεις για τα αναδιαρθρωμένα κόκκινα δάνεια, υπολογίζοντας τον σχετικό πιστωτικό κίνδυνο στους ισολογισμούς τους. Επομένως, οι πωλήσεις RPL με κάποιο discount

Το δανειακό χαρτοφυλάκιο των τεσσάρων συστημικών τραπεζών (όμιλοι)

ΕΝΝΕΑΜΗΝΟ 2022

ALPHA BANK	ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ*	EUROBANK	ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ			
€31,34 δισ.	€28,08 δισ.	€35,84 δισ.	€28,25 δισ.
ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΑ ΔΑΝΕΙΑ			
€3,21 δισ.	€2,01 δισ.	€2,40 δισ.	€3,28 δισ.
ΔΕΙΚΤΗΣ ΜΗ ΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΑΝΕΙΩΝ			
8%	6,1%	5,6%	8,7%

* Τα μεγέθη της Εθνικής δεν περιλαμβάνουν το περo των 3 δισ. ευρώ που έχει στον ισολογισμό της η τράπεζα

ΠΗΓΗ: Eurobank Equities Research

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μπορεί να είναι κερδοφόρος για τον κλάδο, σύμφωνα με τον οίκo. Αν και η S&P δεν αναμένει σημαντικές εξελίξεις στο μέτωπο της αγοράς RPL στην Ιταλία, για την Ελλάδα εμφανίζεται ιδιαίτερα αισιόδοξη. «Έχουμε αρχίσει να βλέπουμε κάποια όρεξη στην ελληνική αγορά για συναλλαγές επαναεξυπηρετούμενων

δανείων. Δυναμικά, μετά τον μεγάλο όγκο φιλικών διακανονισμών για τα NPLs, αναμένουμε ότι η αγορά RPL στην Ελλάδα θα αναπτχθεί σημαντικά, καθώς τα αναδιарθρωμένα NPLs γίνονται και πάλι εξυπηρετούμενα», τονίζει.

Αξίζει να σημειώσουμε πως ο οίκος τον Δεκέμβριο είχε προβλέψει ότι οι ελ-

ληνικές τράπεζες θα είναι οι μόνες στην Ευρώπη, μαζί με τις ιρλανδικές και τις κυπριακές, οι οποίες θα σημειώσουν μείωση των δεικτών NPE το 2023, με την Ελλάδα να καταγράφει τη μεγαλύτερη μείωση, άνω του 23%, καθώς ο σχετικός δείκτης θα διαμορφωθεί στο 6,6%, από 8,6% το 2022.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.022,82	1.024,75	-1,93	-0,19%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.475,79	2.484,53	-8,74	-0,35%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.953,20	5.964,74	-11,54	-0,19%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΝΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.295,45	3.324,10	-28,65	-0,86%
ATHEX SELECT PLUS	3.475,19	3.456,55	18,64	0,54%
ATHEX SELECT	4.660,45	4.626,98	33,47	0,72%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.162,30	1.166,79	-4,49	-0,38%
FTSE/ΧΑ ΜΙD & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.499,95	4.526,41	-26,46	-0,58%
FTSE/Χ.Α. ΜΙD CAP	1.556,69	1.565,27	-8,58	-0,55%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.852,51	2.891,42	-38,91	-1,35%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	588,69	590,55	-1,86	-0,31%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.807,16	1.810,58	-3,42	-0,19%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	773,31	759,56	13,75	1,81%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.245,26	4.191,30	53,96	1,29%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	813,35	817,45	-4,10	-0,50%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	873,91	2.904,49	-30,58	-1,05%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	5.396,44	5.556,01	-159,57	-2,87%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	997,02	1.017,34	-20,32	-2,00%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	9.427,68	9.675,48	-247,80	-2,56%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.332,76	8.281,24	51,52	0,62%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	7.328,30	7.340,84	-12,54	-0,17%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.754,79	3.740,75	14,04	0,38%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.153,78	5.208,04	-54,26	-1,04%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.664,32	7.300,20	364,12	4,99%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.339,64	2.364,27	-24,63	-1,04%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.170,75	2.154,01	16,74	0,78%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.041,40	4.171,55	-130,15	-3,12%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	401,91	395,12	6,79	1,72%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.897,74	4.967,35	-69,61	-1,40%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	59.895.503,39
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	18.875.410,90
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	13.986.806,27
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΔΙΑ	11.265.942,72
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	10.982.041,00
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	9.891.782,79
ΔΥΝΑΤΗΡΙΑ	5.776.839,94
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.004.287,90
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	4.619.289,02
ΠΑΚΗΔΙΑ	4.297.143,49
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	2.235.621,50
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ Α.Ε.Α.Π.	835.669,50
ΔΥΝΑΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	834.539,88
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	820.910,19
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	753.156,64
ΑΝΑΦΥΚΤΙΚΑ	707.419,10
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	697.496,59
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	691.280,22
ΥΔΡΕΥΣΗ	680.980,28
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	545.237,48
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	541.966,46
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	395.480,33
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	255.679,47
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	255.217,48
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	180.547,14
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	165.096,01
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	107.449,28

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,052	14,44%	ATTICA BANK (ΚΟ)	0,140	-4,37%
ΕΝΤΕΡΣΟΦΤ (ΚΟ)	4,150	5,60%	ΕΥΡΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ (ΚΟ)	0,618	-3,44%
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΓΡ. (ΚΟ)	7,700	5,48%	ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	23,700	-3,27%
ΚΟΛΥΜΝΙΑΣ - ΛΑΠΠΑΣ (ΚΟ)	0,744	5,08%	DIMAND A.E. (ΚΟ)	13,500	-3,23%
ΕΛΙΝΟΙΑ (ΚΟ)	1,900	3,26%	UNIBIOS (ΚΟ)	0,670	-3,18%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	1,240	3,20%	ΟΤΕ (ΚΟ)	14,470	-3,15%
ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,650	3,13%	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	1,860	-3,13%
ΑΒΕ Α.Ε. (ΚΟ)	0,530	3,11%	JUMBO (ΚΟ)	16,480	-2,89%
INTRAKAT (ΚΟ)	1,560	2,90%	INFORM ΛΥΚΟΣ Π. (ΚΟ)	2,450	-2,78%
ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,233	2,64%	ΚΑΡΕΛΙΑ (ΚΟ)	304,000	-2,56%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25		Κλίσιμο	Μετ.%
BIO	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	4,67	0,65
TITC	(ΤΙΤΑΝ)	14,62	1,25
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	22,24	0,63
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	14,47	-3,15
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	6,5	1,72
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	20	-2,15
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,7	5,48
ΕΛΑΚΤΟΡ	(ΕΛΑΚΤΟΣ)	2,1	0,96
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	12,46	-0,48
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	23,14	-3,27
ΔΑΔΑΛΑ	(ΔΑΔΑ DEVELOPMENT)	6,27	2,28

ΒΙΟ	(ΒΙΟΛΑΚΚΟ)	4,67	0,65
ΤΙΤΣ	(ΤΙΤΑΝ)	14,62	1,25
ΕΕΕ	(Coca Cola HBC)	22,24	0,63
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	14,47	-3,15
ΑΡΑΓ	(AEGEAN AIRLINES)	6,5	1,72
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	2,0	-2,15
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,7	5,48
ΕΛΜΑΚΤΩΡ	(ΕΛΜΑΚΤΩΡ)	2,1	0,96
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	12,46	-0,48
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	23,7	-3,27
ΛΑΜΔΑ	(LAMBDA DEVELOPMENT)	6,27	2,28
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	1,732	-1,7
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,2435	2,39
ΜΙΕΛΑ	(JUMBO)	16,48	-2,89
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4,346	-0,09
ΠΕΡΩ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,889	0,96
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,24	3,2
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	7,74	-0,51
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	5,26	1,54
ΟΤΟΕΛ	(ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	10,3	0
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	7	0
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,78	-1,29
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	22,4	-1,23
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	7,3	-1,35
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	17,3	-0,46

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΟΤΕ (ΚΟ)	18.875.410,90	DIMAND A.E. (ΚΟ)	3,81%
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	18.577.694,15	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	1,49%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	16.955.586,22	ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,92%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	13.859.348,95	ΜΙΛΛΕ ΚΕΔΡΟΣ ΑΕΕΑΠ (ΚΟ)	0,86%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	12.608.165,42	ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,64%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	11.117.439,68	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	0,64%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	10.220.602,95	UNIBIOS (ΚΟ)	0,49%
DIMAND A.E. (ΚΟ)	8.349.773,35	ΚΛΟΥΚΙΝΑΣ - ΛΑΠΠΑΣ (ΚΟ)	0,49%
ΔΕΗ (ΚΟ)	6.778.697,72	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,43%
ΜΟΤΟΡ ΟΪΛ (ΚΟ)	5.776.839,94	ΑΒΑΣ (ΚΟ)	0,42%

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	285	1.793	5.697
FTSE/X.A. Τράπεζες	2	28	379
FTSE/X.A. Large Cap	283	1.765	5.318
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	2.538	57.571	356.823
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	156	2.021	13.247
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	391	24.117	150.778
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	17	38	1.052
ENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	11	56	5.565
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	66	191	1.512
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	110	5.235	15.608
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	8	15	628
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	14	54	1.287
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	43	150	8.864
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	126	983	2.299
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	33	55	1.814
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	42	204	4.978
JUMBO (ΚΟ)	40	80	397
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	97	187	6.256
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	22	998	14.569
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	2	11	1.115
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	67	245	1.931
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	316	7.193	13.489
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	48	339	1.750
ΟΤΕ (ΚΟ)	276	931	9.803
ΟΛΠ (ΚΟ)	7	40	519
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	300	12.613	55.910
ΔΕΗ (ΚΟ)	254	1.526	28.899
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	21	56	8.620
TITAN CEMENT (ΚΑ)	41	152	928
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	30	81	5.005
Δικαιώματα σε Δείκτες	15	85	1.316
FTSE/X.A. Large Cap	15	85	1.316
Δικαιώματα σε Μετοχές	4	76	1.263
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	565
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	51
ΟΤΕ (ΚΟ)	1	5	116
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	254
ΔΕΗ (ΚΟ)	3	71	277
Συνολική Δραστηριότητα	2.842	59.525	365.099

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 31 Ιανουαρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ. **	ΔΙΑΦ. *	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΣΗΝ	ΤΙΜΗ ΚΛΙΣΤ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΠΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.5600	1.5900	1.5670	1.3160	"23,322"	1.5700	1.5800	1.5700	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.0000	2.0500	2.0245	5.1160	"39,288"	2.0400	2.0500	2.0500	1.50
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.4800	0.4860	0.4848	0.7230	"33,039"	0.4840	0.4880	0.4860	1.67
ΛΕΠΤΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0750	0.0750	0.0800	1.7500	1	0.0750	0.0000	0.0750	20.00

Καταναλωτικά Προϊόντα

AOYH	LOUIS PLC	0.0800	0.0835	0.0829	0.0740	"19,189"	0.0800	0.0830	0.0830	0.00
TEOK	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0770	0.0830		

Τεχνολογία

AOTZ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.9900	2.0000	1.9956	1.4240	"4,764"	1.9800	2.0000	2.0000	1.01
------	--------------------	--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------	--------	------

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Χρηματοοικονομικά									
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.5700	1.6100	
ΚΟΕΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ						0.0440	0.0000	
MINE	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ	0.0170	0.0170	0.0170	-0.0850	"40,000"	0.0000	0.0180	0.0170 -8.11
ΑΚΕΠ	ACTBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260	
ΑΚΕΠΔ2	ACTBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Διαχωρισμοί_K) (ΑΝ)						0.0000	0.0000	
ΓΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0470	0.0000	
ΕΛΜΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.3820	
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0000	0.0770	
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ (Σ)						0.0000	0.2300	
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0040	0.0050	
ΣΑΕΠ	CLJ INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035	
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000	
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0000	0.0000	

Καταναλωτικά Προϊόντα

MAIA	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Z)					0.2360	0.0000		
TOETI	TOCOTHE EPIEINAYXETE ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ (Z)					0.0000	0.0280		
ATPO	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ "Η ΠΡΟΦΟΡΑ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΑ "					0.0000	0.0000		
KIAP	CLARIDGE PUBLIC LTD					0.0230	0.0240		
KONZ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Z)					0.0000	0.1210		
AETIT	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD					0.0605	0.0650		
AOEE	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD					0.7300	0.8000		
NTQA	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Z)					0.0000	0.0000		
ZAMA	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Z)	1.8300	1.8300	1.8300	-1.6250	"3,372"	1.8300	1.9000	1.8300
TOKI	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Z)					0.0570	0.0000		-0.54

Βιομηχανία

NTIA	DISPLAY ART PLC (Σ)						0.0000	0.0575		
PONA	ROLANDES ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0195	0.0235		
ΔΒΚΑ	ΔΕΛΙΖΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΔΜΟΞΙΑ ΑΤΔ						0.9050	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6400	0.6400	0.6400	1.0000	500	0.6200	0.6400	0.6400	1.59
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.4400		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΑΔΜΟΞΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ						2.6600	2.7800		

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά

IOAN	CHRIS IOANNIDOU PUBLIC LTD (Σ)					0.0200	0.0000		
KEO	KEO PLC					1.4800	1.5100		
MITΣ	ΜΙΤΣΙΝΓΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ					0.1790	0.0000		
ΜΠΑΛ	BLUE ISLAND PLC	0.8550	0.8600	0.8558	-5.0000	"3,000"	0.8550	0.8550	-7.07
ΦΡΟΥ	ALIKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD					0.2500	0.2700		

Τεχνολογία

NETIN	NET INFO PLC						0.0000	0.9700		
-------	--------------	--	--	--	--	--	--------	--------	--	--

Βασικά Υλικά

ΛΟΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD	0.0870	0.0870	0.0870	0.5320	"10,000"	0.0825	0.0880	0.0870	6.10
-----	--------------------------	--------	--------	--------	--------	----------	--------	--------	--------	------

Ακίνητη Περιουσία

ΚΚΟΚ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)					0.2860	0.3140		
ΠΑΝΑ	ΠΑΝΑΦΑΡ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΕ	0.0800	0.0800	0.0800	0.0000	"3,130"	0.0785	0.0800	0.0800
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΛΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΕ (Σ)					0.0000	0.1990		

Ενέργεια

A/NA	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1800	1.2000	1.1960	1.6000	"10,000"	1.1600	1.2100	1.2000	1.69
------	---------------------------------	--------	--------	--------	--------	----------	--------	--------	--------	------

ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

Χρηματοοικονομικά								
ΑΙΕΠ	"ΑΙΓΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΩ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"					0.0000	0.0000	
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΩ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"					0.0000	0.0000	
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"					0.0000	0.0000	

Καταναλωτικά Προϊόντα

EPME	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"					0.0000	0.0000		
XAZE	"Ch. Charilaou Group Plc (AN, Σ)"					0.0020	0.0000		

Βιομηχανία

ΣΤΔΔ	"CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
------	--	--	--	--	--	--	--------	--------	--	--

Ακίνητη Περιουσία

ΓΡΑΥΑ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"						0.0000	0.0000		
-------	---	--	--	--	--	--	--------	--------	--	--

ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ									
ΕΛΛΗ024	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ουδόλογο)							0.0000	0.0000
ΕΤΑΜ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1							88.0000	92.0000
ΕΤΑΜ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2							88.0000	88.0000
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	"Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ουδόλογο) (ΑΝ, Σ)"							0.0000	0.0000

Η διαφορά αυτή αντανακλώνει την αύξηση της μέσης σταθμικής τιμής σε συνάψι με την προηγούμενη χρηματιστηριακή ανάλυση.

Σε συνολικότερη βάση, οι μέσες σταθμικές τιμές συμπεριφέρονται με τη μέθοδο και τα τμήματα αναμένεται να εκτελεστούν με τον μέσο "Αντί Προσημασμένου Συνολικού".

Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης, προκύπτει ότι τα τμήματα είναι ενδεχόμενα να αντιμετωπίσουν διαφορές ή/και πόρους συμμορφωσής τους με τη νομοθεσία και μη ποσοστά επένδυσης σταθερά (εξαρτώνται προς τους επενδυτές).

Από αυτά, οι επενδυτές αναμένονται να υποστηρίξουν τις επενδύσεις σε οποιονδήποτε Δ.Ε. (ΔΕ) που μπορεί να υποστηρίξει τη διαφοροποίηση ή/και τη χρηματοδότηση ή/και τη χρηματοδότηση της αγοράς, στην οποία είναι επενδυμένοι ή/και (α) προκύπτουν να επενδύσουν στα ίδια.

Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης, προκύπτει ότι τα τμήματα είναι ενδεχόμενα να αντιμετωπίσουν διαφορές ή/και πόρους συμμορφωσής τους με τη νομοθεσία και μη ποσοστά επένδυσης σταθερά (εξαρτώνται προς τους επενδυτές).

Από αυτά, οι επενδυτές αναμένονται να υποστηρίξουν τις επενδύσεις σε οποιονδήποτε Δ.Ε. (ΔΕ) που μπορεί να υποστηρίξει τη διαφοροποίηση ή/και τη χρηματοδότηση ή/και τη χρηματοδότηση της αγοράς, στην οποία είναι επενδυμένοι ή/και (α) προκύπτουν να επενδύσουν στα ίδια.

NBG Securities

Ο χορός των δια. στην Πρέμιερ Λιγκ

Αγγλικές πάνω από τις μισές ομάδες του top 20 της Deloitte Football Money League την πρώτη σεζόν μετά τα lockdowns

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Ολοένα και μεγαλύτερη καθίσταται η απόσταση της Πρέμιερ Λιγκ από τα άλλα μεγάλα πρωταθλήματα της Ευρώπης σε οικονομικό επίπεδο, όπως διαφαίνεται από τη νεότερη έκθεση των οικονομικών των ποδοσφαιρικών συλλόγων που εξέδωσε η διεθνής εταιρεία οικονομικών συμβούλων Deloitte. Η 26η έκδοση της Deloitte Football Money League καλύπτει τα έσοδα των ποδοσφαιρικών συλλόγων στην ποδοσφαιρική περίοδο 2021-22, ουσιαστικά την πρώτη μετά την πανδημία και τα lockdowns. Είναι δε η πρώτη φορά στα 26 χρόνια που πάνω από τις μισές ομάδες της πρώτης 20άδας σε έσοδα προέρχονται από την ίδια χώρα.

Οι 20 πρώτες ομάδες της κατάταξης με βάση τα έσοδα είχαν συνολικές εισπράξεις 9,2 δισ. ευρώ την περυσινή σεζόν, σημειώνοντας αύξηση 13% από τα 8,2 δισ. που είχαν οι πρώτες 20 της χρονιάς 2020-21, σύμφωνα πάντα με την Deloitte. Η αύξηση αυτή αποδίδεται εξ ολοκλήρου στην επιστροφή των φιλάθλων στα γήπεδα, αφού τα έσοδα από τις ημέρες των αγώνων αυξήθηκαν από 111 εκατ. ευρώ σε 1,4 δισ., με την άρση των περιορισμών για τον κορωνοϊό.

Η άνοδος των εμπορικών εσόδων των 20 πρώτων συλλόγων από 3,5 σε 3,8 δισ. ουσιαστικά ακυρώθηκε από την πτώση των ραδιοτηλεοπτικών προσόδων κατά 485 εκατ. ευρώ. Το τελευταίο, πάντως, οφείλεται στα αυξημένα έσοδα από τα τηλεοπτικά δικαιώματα το 2020-21 χάρη στην προσθήκη των εσόδων από τους αγώνες που είχαν αναβληθεί από την προηγούμενη περίοδο, που έληξε στις 30 Ιουνίου 2020.

Το εντυπωσιακό στοιχείο της φετινής κατάταξης είναι η απόλυτη κυριαρχία της Πρέμιερ Λιγκ. Δεν είναι μόνο ότι κορυφαίος σύλλογος σε έσοδα ήταν μια αγγλική ομάδα, η Μάντσεστερ Σίτι, αλλά ότι οι 11

από τις 20 πρώτες και οι 16 από τις 30 πρώτες ομάδες της κατάταξης ανήκουν στην Πρέμιερ Λιγκ – δηλαδή πάνω από τις μισές – για πρώτη φορά στην 26χρονη ιστορία της έρευνας της Deloitte.

Η Σίτι είναι για δεύτερη συνεχόμενη φορά στην κορυφή του πίνακα των εσόδων με 731 εκατ. ευρώ, με πάνω από τα μισά (373 εκατ.) να προέρχονται από την εμπορική δραστηριότητα της αραβόκτητης πρωταθλήτριας Αγγλίας.

Ακολουθούν η Ρεάλ Μαδρίτης με 714 εκατ. ευρώ, η Λίβερπουλ με 702 εκατ., η Μάν. Γιουνάιτεντ με 689 εκατ. και η Παρί Σεν Ζερμέν με 654 εκατ. ευρώ. Ειδικά η Λίβερπουλ σημείωσε άλμα τεσσάρων

Κορυφαίος σύλλογος σε έσοδα τη σεζόν 2021-22 είναι η Μάντσεστερ Σίτι με 731 εκατ. ευρώ – Από αυτά, τα 373 προέρχονται από την εμπορική δραστηριότητα της πρωταθλήτριας Αγγλίας.

θέσεων, περνώντας στην τρίτη θέση από την έβδομη που είχε στην προηγούμενη κατάταξη.

Στην πρώτη 20άδα υπάρχουν και δύο νέες εισόδοι, αμφότερες από την Πρέμιερ Λιγκ: πρόκειται για τη Λιντς (18η) και τη Νιούκαστλ (20η). Η απόσταση των αγγλικών ομάδων από τους άλλους μεγάλους ευρωπαϊκούς συλλόγους όλο και διευρύνεται, με τις πέντε πρώτες αγγλικές ομάδες (Μάντσεστερ Σίτι και Γιουνάιτεντ, Λίβερπουλ, Τσέλσι και Τότεναμ) να σημειώνουν και αύξηση εσόδων πάνω από 15% η κάθε μία και συνολικά 226 εκατ. ευρώ σε ετήσια βάση. Υπάρχει παράλληλα και μια νέα εισόδος στην πρώτη δεκάδα, και αυτή

Η απόσταση των αγγλικών ομάδων από τους άλλους μεγάλους ευρωπαϊκούς συλλόγους όλο και διευρύνεται, με τις πέντε πρώτες αγγλικές ομάδες, Μάντσεστερ Σίτι (στη φωτογραφία πανηγυρισμός του σούπερ σhtar της ομάδας Ερλινγκ Χάλαντ), Γιουνάιτεντ, Λίβερπουλ, Τσέλσι και Τότεναμ, να σημειώνουν αύξηση εσόδων πάνω από 15% η κάθε μία.

είναι άλλη μία αγγλική ομάδα, η Αρσενάλ. Στον αντίποδα, η Μπαρτσελόνα και η Ρεάλ Μαδρίτης δεν έχουν καταφέρει να ανακτήσουν το επίπεδο εσόδων που απολάμβαναν την τελευταία σεζόν πριν από την πανδημία (δηλαδή 2018-19). Ιδιαίτερος η καταλανική ομάδα κατέγραψε μείωση κατά 203 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με τρία έτη νωρίτερα, χάνοντας μάλιστα τρεις θέσεις στην κατάταξη των συλλόγων, αφού έπεσε από την τέταρτη στην έβδομη. Της προ πανδημίας περιόδου υπολείπεται και η πρωταθλήτρια Ευρώπης Ρεάλ, κατά 43 εκατ. ευρώ.

Ειδικά στην περίπτωση της Μπαρτσελόνα, τον δικό της ρόλο

έχει παίξει η κακή ευρωπαϊκή πορεία των «μπλαουγκράνα» την περυσινή περίοδο, την ώρα που η γυναικεία ομάδα του συλλόγου ακολουθεί την αντίθετη πορεία: Με έσοδα 7,7 εκατ. ευρώ είναι επικεφαλής στον σχετικό πίνακα, που για πρώτη φορά δημοσιεύει η Deloitte, ενδεικτικό και αυτό του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για το γυναικείο ποδόσφαιρο.

Γιατί η Αγγλία;

Αβίαστα εξάγεται το συμπέρασμα ότι η Πρέμιερ Λιγκ είναι κάθε χρόνο και πιο μπροστά από τα άλλα μεγάλα πρωταθλήματα της Ευρώπης. Και αυτό βασίζεται πάνω από όλα στο γεγονός ότι είναι το

πρωτάθλημα που επιθυμεί να παρακολουθεί ο φιλάθλος κόσμος ανά την Υφήλιο περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο.

Το παραπάνω αποτελεί τη βάση της τρέχουσας ποσοτικής υπεροχής της Πρέμιερ Λιγκ έναντι άλλων λιγκών, που μπορεί να κόβουν περισσότερα εισιτήρια (Μπουντεσλίγκα) ή να διαθέτουν συλλόγους με πιο πολλά ευρωπαϊκά τρόπαια (Λα Λίγκα), αλλά δεν διαθέτουν τους αριθμούς οπαδών που απολαμβάνουν σε παγκόσμια βάση συνολικά οι αγγλικές ομάδες, ούτε το κύρος της Πρέμιερ και την προβολή των κορυφαίων αγγλικών συλλόγων πλιν ελαχίστων εξαιρέσεων. Αυτοί οι παράγοντες είναι

που φέρνουν τα μεγάλα έσοδα της άψογα οργανωμένης λίγκας, που εκλείσει πλέον τρεις δεκαετίες ζωής και αποτελεί μαγνήτη για κορυφαίους επενδυτές με προέλευση από την ηπειρωτική Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες μέχρι τη Μέση και την Απω Ανατολή. Κι επειδή το χρήμα φέρνει χρήμα, αυτοί οι επενδυτές με τη σειρά τους φέρνουν κεφάλαια που έχουν ποικίλη απόδοση αλλά σίγουρα οδηγούν σε έναν πληθωρισμό ποδοσφαιρικών δαπανών και μεταγραφικών αξιών με ρυθμό δυσανάλογο εκείνου της ηπειρωτικής Ευρώπης. Έτσι τα τηλεοπτικά και εμπορικά δικαιώματα παραμένουν σε υψηλότερα επίπεδα στην Πρέμιερ Λιγκ, τα έσοδα από εισιτήρια και αναμνηστικά (φανέλες, σπιαίες, κασκόλ κ.λπ.) καλπάζουν μετά την επιστροφή των φιλάθλων στα γήπεδα, ενώ το απρόβλεπτο της έκβασης κάθε αγώνα κρατάει αμείωτο το παγκόσμιο ενδιαφέρον για το αγγλικό πρωτάθλημα.

Παλαιότερα, ο πρώην επικεφαλής της Πρέμιερ Λιγκ, Ρίτσαρντ Σκούνταμορ, είχε παραθέσει δύο ακόμη λόγους για την αγγλική πρωτοκαθεδρία μεταξύ των πρωταθλημάτων: το αυθεντικό της αγγλικής ποδοσφαιρικής κληρονομιάς, αλλά και το γεγονός ότι οι αγώνες στην Αγγλία διεξάγονται, λόγω γεωγραφικής θέσης της Βρετανίας, σε ώρες που τόσο η Ασία και η Αυστραλία όσο και η Αμερική (Βόρεια και Νότια) βρίσκονται στο ίδιο 24ωρο.

Υπενθυμίζεται ακόμη πως η προσωρινή απειλή από την Ευρωπαϊκή Σούπερ Λίγκα, την άνοιξη του 2021, μπήκε στο... συρτάρι, χάρη σε έναν άλλον παράγοντα που κρατάει την Πρέμιερ Λιγκ στην κορυφή: τους Άγγλους φιλάθλους, οι οποίοι, παρά τις όποιες εξαιρέσεις κακής συμπεριφοράς, αποτελούν παράδειγμα προς μίμηση αν μη τι άλλο για τον σεβασμό προς τον αντίπαλο και κυρίως προς το αθλητικό ιδεώδες.

Αριθμοί που προκαλούν ίλιγγο

9,2 δισ. ευρώ

είναι το άθροισμα των εσόδων των 20 πλέον προσοδοφόρων συλλόγων της Ευρώπης κατά την ποδοσφαιρική σεζόν 2021-22, 13% αυξημένο σε σύγκριση με την προηγούμενη περίοδο.

731 εκατ. ευρώ

είναι τα έσοδα της Μάντσεστερ Σίτι την περίοδο 2021-22, τη δεύτερη συνεχόμενη κατά την οποία η πρωταθλήτρια Αγγλίας βρίσκεται στην κορυφή της Deloitte Football Money League.

16 ομάδες

της Πρέμιερ Λιγκ βρίσκονται μεταξύ των 30 πλέον προσοδοφόρων συλλόγων της Ευρώπης. Πρόκειται, δηλαδή, για το 80% των ομάδων της κορυφαίας αγγλικής κατηγορίας.

203 εκατ. ευρώ

είναι η μείωση των εσόδων της Μπαρτσελόνα την περίοδο 2021-22, σε σύγκριση με την τελευταία περίοδο προ πανδημίας, 2018-19, λόγω και της κακής ευρωπαϊκής πορείας της ομάδας.

7,7 εκατ. ευρώ

είναι τα έσοδα της γυναικείας ομάδας της Μπαρτσελόνα το 2021-22, η οποία σε αντίθεση με την ανδρική ομάδα σημείωσε άνοδο κατακτώντας την κορυφή του πίνακα της Deloitte.

Quarto

03/02/2023 παρ / fri 20:30

Celebrating Astor Piazzolla

Carel Kraayenhof Quartet

Carel Kraayenhof bandoneon / μπαντονέον
Juan Pablo Dobal piano / πιάνο
Jaap Brandenhorst doublebass / κοντραμπάσο
Bert Vos violin / βιολί

Μεγάλοι Χορηγοί
 Major Sponsors:

Χορηγοί Επικοινωνίας
 Media Sponsors:

Χορηγοί Φιλοξενίας
 Hospitality Sponsor:

Εισιτήρια / Tickets
 € 20 / 15

77 77 77 45
 rialto.com.cy

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΤΣΑΝΗΣ

Στο σήμερα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ **ΠΕΤΡΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΗΣ** **ΑΣΠΑΣΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ**

Μπουζούκια: Γιώργος Παπαδόπουλος, Γιώργος Δημητρίου
Κιθάρα: Ανδρέας Ανδρέου **Πιάνο - Ακορντεόν:** Μιχάλης Καρακατσάνης
Όρθιο Μπάσο: Νικόλας Τρύφωνος **Καλλιτεχνική Επιμέλεια:** Πέτρος Κουλουμής

NICOSIA
DownTown
LIVE

Τετάρτη 8.2.2023
 Τηλ: 99810011

Στο Πέρασμα
ΛΕΜΕΣΟΣ

Πέμπτη 9.2.2023
 Τηλ: 25373763

Γενική είσοδος €15 Έναρξη 21:00

Sold Out Tickets

LOVE 1907

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ **PIK** **allinea** **SKY express** **CTRAUS' MILLERS** **PETRIDES EVENTS**

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΥΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Με πρόβλημα βάρους 4 στα 10 Ελληνόπουλα

Λανθασμένη αντίληψη των γονιών για τα φυσιολογικά κιλά

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Είναι η πιο συχνή χρόνια νόσος παιδιών και εφήβων. «Ανοίγει» τον δρόμο για την εκδήλωση παθήσεων όπως σακχαρώδης διαβήτης, υπέρταση, δυσλιπιδαιμία, καρδιαγγειακά νοσήματα και κακοήθειες σε νεαρή ηλικία, ενώ χωρίς τη σωστή αντιμετώπιση συνήθως ακολουθεί το άτομο και στην ενήλικη ζωή του. Ο λόγος για την παιδική παχυσαρκία, η οποία αποτελεί ένα από τα οξύτερα προβλήματα δημόσιας υγείας και μια σοβαρή πρόκληση για τα συστήματα υγείας του δυτικού κόσμου που καλούνται να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της.

Στην Ελλάδα, έχει υπολογιστεί ότι το 21% των παιδιών ηλικίας 4-6 ετών είναι υπέρβαρα ή παχύσαρκα, ποσοστό που αυξάνεται στο 38,5% στις ηλικίες 6 έως 10 ετών και στο 41% στα παιδιά ηλικίας 10-12 ετών. Κατά μέσον όρο στην Ευρώπη τα αντίστοιχα ποσοστά είναι 15%, 26,5% και 25%. Τα

Κακή διατροφή, έλλειψη ύπνου, απουσία άσκησης, οι κυριότερες αιτίες.

πολύ χαμηλά ποσοστά μητρικού θηλασμού στη χώρα μας, η μεγάλη ποσότητα και η κακή ποιότητα της διατροφής, το φορτωμένο πρόγραμμα των παιδιών που τα αναγκάζει να «κόβουν» ώρες ύπνου και άσκησης και η ελληνική νοοτροπία που συνδέει την έκφραση της αγάπης με την προσφορά μεγάλων ποσοτήτων φαγητού, καθώς και τις γιορτές, με την κατανάλωση γλυκών, είναι σύμφωνα με τους ειδικούς μεταξύ των παραγόντων που «παχαίνουν» τα Ελληνόπουλα. Οι γονείς συχνά έχουν λανθασμένη αντίληψη για το ποιο πρέπει να είναι το φυσιολογικό βάρος των παιδιών, ενώ δίνουν και το κακό παράδειγμα με τις επιλογές τρόπου ζωής που κάνουν: τα παχύσαρκα παιδιά έχουν έως και 79% πιθανότητες να γίνουν παχύσαρκοι ενήλικοι όταν τουλάχιστον ένας από τους γονείς τους έχει την ίδια πάθηση.

Ειδικό ιατρείο στο Παιδών
Στο Νοσοκομείο Παιδών «Αγία Σοφία» λειτουργεί από τον Απρίλιο του 2013 ιατρείο αντιμετώπισης αυξημένου βάρους σώματος, στο πλαίσιο του Τμήματος Ενδοκρινολογίας Μεταβολισμού και Διαβήτη της Α΄ Παιδιατρικής Κλινικής, υπό την καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ενδοκρινολογίας του ΕΚΠΑ, και πρόεδρο της Ελληνικής Εταιρείας Παιδιατρικής και Εφηβικής Ενδοκρινολογίας, Ευαγγελία Χαρμανδάρη. Πρόκειται για το μεγαλύτερο κέντρο για την αντιμετώπιση της παιδικής παχυσαρκίας στην Ελλάδα και ένα από

τα μεγαλύτερα της Ευρώπης. Παρακολουθεί 3.000 υπέρβαρα και παχύσαρκα παιδιά, με πολύ καλά αποτελέσματα: το 30% των παχύσαρκων παιδιών που ακολούθησαν το εξατομικευμένο πρόγραμμα διατροφής, άσκησης και ύπνου των ειδικών, σε διάστημα ενός έτους έχασε βάρος με αποτέλεσμα να μη θεωρείται με βάση τον δείκτη μάζας σώματος παχύσαρκο. Το 35% των υπέρβαρων παιδιών, ένα χρόνο μετά, είχε φυσιολογικό σωματικό βάρος.

«Οι γονείς των παιδιών έρχονται είτε με δική τους πρωτοβουλία έχοντας ακούσει ή διαβάσει για το ιατρείο μας είτε ύστερα από υπόδειξη των γενικών παιδιάτρων. Σε ένα μικρό ποσοστό, περίπου της τάξης του 15%, οι επισκέψεις αφορούν γονείς με παιδιά με φυσιολογικό βάρος, οι οποίοι ωστόσο θέλουν να ενημερωθούν για ένα σωστό πρόγραμμα διατροφής και γενικότερα τρόπου ζωής για τα παιδιά τους ώστε να προλάβουν το ενδεχόμενο μιας αύξησης του βάρους του παιδιού τους», σημειώνει η κ. Χαρμανδάρη. Το ιατρείο είναι στελεχωμένο με παιδιάτρους, παιδοενδοκρινολόγους, διατροφολόγο, καθηγητή φυσικής αγωγής και παιδοψυχολόγο και προσφέρει τη δυνατότητα της σφαιρικής διεπιστημονικής προσέγγισης και διερεύνησης και αντιμετώπισης του αυξημένου βάρους σώματος σε παιδιά και εφήβους.

Όπως εξηγεί η καθηγήτρια, το παιδί που απευθύνεται στο ιατρείο αρχικά θα αξιολογηθεί από παιδίατρο. «Λαμβάνουμε ένα λεπτομερές ιατρικό ιστορικό καθώς και ιστορικό διατροφής, ύπνου και σωματικής άσκησης. Γίνεται λεπτομερής κλινική εξέταση του παιδιού, ενώ υποβάλλεται και σε εργαστηριακές εξετάσεις ώστε να διαπιστωθεί εάν υπάρχει κάποια ορμονική διαταραχή που προδιαθέτει το παιδί να έχει αυξημένο σωματικό βάρος, καθώς και πιθανές επιπτώσεις του αυξημένου σωματικού βάρους όπως αυξημένο σάκχαρο στο αίμα, χοληστερόλη κ.ά. Ακολουθεί η αξιολόγηση από τον διατροφολόγο και τον καθηγητή φυσικής αγωγής, ενώ εάν υπάρχει υπόνοια ψυχολογικής επιβάρυνσης, παραδείγματος χάριν το παιδί να έχει πέσει θύμα bullying στο σχολείο, γίνεται αξιολόγηση και από παιδοψυχολόγο». Ακολουθούν οι συστάσεις για την αλλαγή τρόπου ζωής του παιδιού με πρόγραμμα σωστής διατροφής, καλής ποιότητας ύπνου και σωματικής άσκησης. Η παρακολούθηση στο ιατρείο γίνεται ανά μήνα όταν πρόκειται για παχύσαρκα παιδιά και ανά δίμηνο για υπέρβαρα. Φαρμακευτική αγωγή χορηγείται μόνο στις περιπτώσεις που μετά 5-6 μήνες εφαρμογής των παρεμβάσεων δεν διαπιστώνεται απόλεια βάρους στο παιδί. «Στη συντριπτική πλειονότητα τα παιδιά χάνουν βάρος με την αλλαγή του τρόπου ζωής και δεν απαιτείται φαρμακευτική αγωγή», επισημαίνει η καθηγήτρια.

Η αύξηση του Δείκτη Μάζας Σώματος σε παιδιά και εφήβους είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που ξεκίνησε στις ΗΠΑ και μέσα σε περίπου δύο δεκαετίες εξαπλώθηκε παντού.

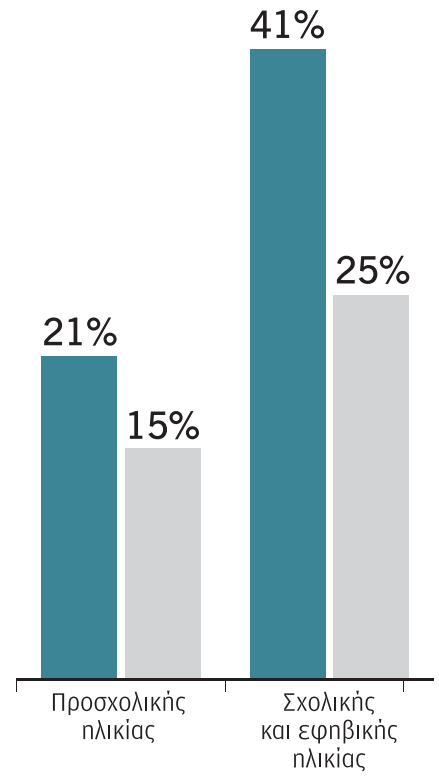
το ανελέητο ψυχο-κοινωνικο-οικονομικό στρες της σύγχρονης ζωής. Η πανδημία της υπερβαρότητας και της παχυσαρκίας στη σύγχρονη ζωή έχει υπολογιστεί με βάση τον ΔΜΣ, με τις καμπύλες στα παιδιά και στους εφήβους να αντιστοιχούν –μέσω παρέκτασης των καμπυλών των ενηλίκων– στα κλασικά όρια του φυσιολογικού βάρους κάτω του 25, της υπερβαρότητας μεταξύ 25 και 30, και της παχυσαρκίας άνω των 30 kg/m². Δυστυχώς, με βάση τον ΔΜΣ, η χώρα μας και η Κύπρος κρατούν τα σκάπτρα στην παιδική, εφηβική και νεανική υπερβαρό-

41.000.000
παιδιά προσχολικής ηλικίας έως 5 ετών είναι υπέρβαρα ή παχύσαρκα

Ποσοστό παιδιών που είναι υπέρβαρα ή παχύσαρκα

■ Στην Ελλάδα	■ Στην Ευρώπη
---------------	---------------

Μόνιμο προσωπικό
Το ιατρείο αντιμετωπίζει σε σοβαρό πρόβλημα βιωσιμότητας. Δημιουργήθηκε το 2013 στο πλαίσιο προγράμματος με χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ, το οποίο έληξε το 2015. Εκτοτε η λειτουργία του –μισθοδοσία προσωπικού και αναλώσιμα– βασίζονται στη χρηματοδότηση ερευνητικών προγραμμάτων στα οποία είναι υ-

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας για την παιδική παχυσαρκία

Ιατρείο αντιμετώπισης αυξημένου βάρους Παιδών «Αγία Σοφία»
3.000
παιδιά και έφηβοι αξιολογούνται από το ιατρείο εφαρμόζοντας οδηγίες για αλλαγή τρόπου ζωής (διατροφή, άσκηση, ύπνος)
30%
των παχύσαρκων παιδιών σε διάστημα ενός έτους κατάφεραν να μειώσουν το σωματικό τους βάρος (από παχύσαρκο σε υπέρβαρο)
35%
των υπέρβαρων παιδιών σε διάστημα ενός έτους μείωσαν το σωματικό βάρος σε φυσιολογικό επίπεδα

πείθουν η κ. Χαρμανδάρη. «Η βιωσιμότητα του ιατρείου, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα, δεν μπορεί να διασφαλιστεί εάν δεν στελεχωθεί με μόνιμο προσωπικό», υπογραμμίζει στην «Κ» η κ. Χαρμανδάρη. Η ίδια έχει απευθυνθεί επανειλημμένως σε εκπροσώπους του υπουργείου Υγείας, αιτούμενη να γίνουν οι απαραίτητες παρεμβά-

Νέες οδηγίες για παιδίατρους στις ΗΠΑ

Της ΚΑΘΗΜΕΡΙΝ

Νέες συστάσεις δημοσίευσε η Αμερικανική Ακαδημία Παιδιατρικής για την αξιολόγηση και θεραπεία παχύσαρκων ή υπέρβαρων παιδιών, εκδίδοντας κείμενο 73 σελίδων το οποίο υποστηρίζει ότι το υπερβολικό βάρος δεν πρέπει να στιγματίζεται ως επίπτωση λανθασμένων προσωπικών επιλογών, αλλά ως σύμπτωμα πολυπαραγοντικής ασθένειας με βραχυπρόθεσμη αλλά και μακροπρόθεσμες συνέπειες για την ανθρώπινη υγεία. Αυτές οι συστάσεις, οι πρώτες της Ακαδημίας τα τελευταία 15 χρόνια, καλούν τους ιατρούς να ακολουθούν κλιμακωτές, αλλά αποφασιστικές μεθόδους αλλαγής του τρόπου ζωής υπέρβαρων παιδιών, με τη συνταγογράφηση φαρμάκων για την απώλεια βάρους, καταφεύγοντας ακόμη και σε χειρουργική επέμβαση εάν κρίνεται απαραίτητο. «Η παχυσαρκία μπορεί να εμφανισθεί ακόμη και σε μικρές ηλικίες και δεν πρόκειται να βελτιωθεί χωρίς θεραπεία», λέει η παιδίατρος Σάρα Χαϊλ, του παιδιατρικού νοσοκομείου Childrens Mercy στο Μιζούρι και επικεφαλής της ομάδας που συνέταξε τις οδηγίες-συστάσεις. Ο δρ Ααρών Κέλι του Κέντρου Παιδιατρικής Παχυσαρκίας του Πανεπιστημίου της Μινεσότα, που δεν συμμετείχε στην έκθεση, λέει: «Πρόκειται για σημαντική μετατόπιση των ειδικών. Όλοι προτιμούμε να απλοποιήσουμε την παχυσαρκία. Η αντιμετώπισή της δεν αφορά, όμως, μόνο τη διαίτα ενός παιδιού και την ανάγκη για περισσότερη σωματική άσκηση».

Σε ποσοστό 20% τα παιδιά στις ΗΠΑ είναι παχύσαρκα, με το φαινόμενο να μοιάζει να έχει ενισχυθεί κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Παρότι ολόένα και περισσότερα στοιχεία έρχονται στο φως δείχνοντας ότι άνθρωποι κάθε σωματικού βάρους μπορούν να είναι υγιείς εάν ασκούνται, η παιδική παχυσαρκία συνδεύεται συχνά από κινδύνους για την υγεία. «Καταγράφουμε αύξηση περιστατικών υπέρτασης και υψηλής χοληστερίνης, αλλά και διαγνώσεις διαβήτη τύπου 2 σε παχύσαρκα παιδιά», λέει η δρ Κάλι Μπράουν της ιατρικής σχολής του Πανεπιστημίου Ουέικ Φόρεστ. Σύμφωνα με τις νέες συστάσεις, η αποτελεσματικότερη θεραπεία για παχύσαρκα παιδιά είναι η συμμετοχή σε εντατικά προγράμματα μεταβολής συμπεριφοράς. Τα προγράμματα αυτά φέρνουν σε επαφή το παιδί και την οικογένειά του με γυμναστές, διατροφολόγους, ακόμη και μάγειρες, με στόχο τον σχεδιασμό υγιεινότερου τρόπου ζωής. Η Ακαδημία συνιστά 26 ώρες συμβουλευτικής θεραπείας για τα παχύσαρκα παιδιά και τις οικογένειές τους για τουλάχιστον τρεις μήνες.

Και χειρουργείο
Η Ακαδημία συνιστά επίσης τη χρήση φαρμακευτικής αγωγής, ακόμη και χειρουργείου, για ειδικές κατηγορίες παχύσαρκων παιδιών και νέων, ηλικίας 12 ετών και άνω. Αυτή η σύσταση προκάλεσε αλλοίωση στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Την ίδια ώρα, ορισμένοι ειδικοί τονίζουν ότι τέτοιες παρεμβατικές μέθοδοι μπορεί να αποδειχθούν επιζήμιες για το παιδί, καθώς πολλά από τα κακώς σκευάσματα κατά της παχυσαρκίας κυκλοφορούν μόλις λίγα χρόνια και οι παρενέργειές τους δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς. «Αν διαβάσει κανείς τη μελέτη και δεν σταθεί στους εντυπωσιακούς τίτλους, θα διαπιστώσει ότι οι συστάσεις είναι πολύ λογικές και ήπιες. Οι γονείς καλούνται να βρουν λύση σε συνεργασία με πολλούς ειδικούς. Δεν προκρίνουν τις χειρουργικές επεμβάσεις ή τη φαρμακευτική αγωγή ως πρώτη λύση», λέει η δρ Μόνα Αβίν, παιδίατρος στη Φλόριντα, η οποία δεν συμμετείχε στο ερευνητικό έργο της Ακαδημίας Παιδιατρικής και υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι να αποφευχθεί η εννοχοποίηση υπέρβαρων παιδιών και των οικογενειών τους.

Μία από τις πρώτες δυσάρεστες παρατηρήσεις μου όταν επέστρεψα στην Ελλάδα, το 2001, ήταν επάνω στις νέες καμπύλες αύξησης των παιδιών και εφήβων που είχαν πρόσφατα κατασκευάσει για τον ελληνικό πληθυσμό οι Χιώτης και συνεργάτες από την Α΄ Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική του ΕΚΠΑ.

Σύγκριση με παλαιότερες καμπύλες έδειξε ότι τα παιδιά μας είχαν ψηλώσει μεν, αλλά και είχαν πάρει βάρος δυσανάλογα πολύ για το ύψος τους. Αυτός ήταν ο λόγος που προστέθηκαν στις γενικές καμπύλες και εκείνες του Δείκτη Μάζας Σώματος, έτσι ώστε να είναι εμφανή τα όρια της υπερβαρότητας και της παχυσαρκίας στα παιδιά και στους εφήβους. Η αύξηση του ΔΜΣ σε παιδιά/εφήβους είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που ξεκίνησε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και μέσα σε περίπου δύο δεκαετίες εξαπλώθηκε παντού. Οι αιτίες του φαινομένου είναι πολλές και περιλαμβάνουν την αφθονία «φθινόγ» θερμίδων, την έλλειψη φυσικής άσκησης, τον ανεπαρκή ύπνο, την έλλειψη καθημερινής κανονικότητας στα γεύματα και στον ύπνο, και

Σύγκριση με παλαιότερες καμπύλες έδειξε ότι τα παιδιά μας είχαν ψηλώσει μεν, αλλά και είχαν πάρει βάρος δυσανάλογα πολύ για το ύψος τους.

τητα και παχυσαρκία, με πάνω από το ένα τρίτο των παιδιών μας να έχει ΔΜΣ άνω του 26.

Τα τελευταία χρόνια, ένα πολύ κοινό, ακανθώδες και δυσεπίλυτο πρόβλημα

–που επιτάχθηκε με την επιδημία COVID-19– παρουσιάστηκε και κατακλύζει τα παιδιατρικά, παιδο-ενδοκρινολογικά και ενδοκρινολογικά ιατρεία: παιδιά, έφηβοι και νέοι με υπερβαρότητα και

παχυσαρκία. Δυστυχώς, παρά τις έντονες θεραπευτικές προσπάθειες που καταβάλλονται από ομάδες ειδικών, μόνο ένα μικρό ποσοστό των υπέρβαρων και παχύσαρκων ασθενών διορθώνεται, και ένα ακόμη μικρότερο ποσοστό κρατάει το βάρος του χαμηλά, αφού το χάσει έπειτα από επίπονη προσπάθεια. Αν κάποιος μπορεί να γενικεύσει την επιτυχία απόκρισης των υπέρβαρων/παχύσαρκων στη θεραπεία, θα έλεγε ότι όσο σοβαρότερη είναι η παχυσαρκία τόσο λιγότερα είναι τα ποσοστά απώλειας. Αυτή η κατά κράτος αποτυχία της θεραπείας μέχρι σήμερα τονίζει ότι, προς το παρόν, η πρόληψη είναι σημαντικότερη από τη θεραπεία.

Νέο φάρμακο
Ευτυχώς, όμως, πρόσφατα, η προσπάθεια της επιστήμης να βρει ένα φάρμακο κατά της παχυσαρκίας έφερε αισιόδοξα μηνύματα. Μια καινούργια κατηγορία φαρμάκων με αγωνιστική δράση πάνω στον υποδοχέα μιας γαστρεντερικής ορμόνης, της GLP-1 (Glucagon-like peptide 1), προκαλεί απώλεια 10%-15% του βάρους σώματος, με πολλές θετικές δράσεις στη λειτουργία

για της διατροφής και με λίγες επιπλοκές, πλήρως αντιμετωπίσιμες. Το φάρμακο χορηγείται με εβδομαδιαία υποδόρια ένεση και έχει ήδη δοκιμαστεί επιτυχώς σε εφήβους ηλικίας 12-18 ετών, οι οποίοι χάνουν βάρος χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια και το κρατούν χαμηλά εφόσον εξακολουθούν να το παίρνουν. Σύντομα, το φάρμακο θα είναι διαθέσιμο για χορήγηση και από το στόμα, ενώ νέα χημικά ανάλογα δημιουργούνται που συνδυάζουν τη δράση πάνω στον υποδοχέα της GLP-1 με ταυτόχρονη δράση στον υποδοχέα μιας άλλης γαστρεντερικής ορμόνης της GIP (Gastric Inhibitory Polypeptide). Τα τελευταία προκαλούν απώλεια βάρους μέχρι 25%. Το πεδίο της επιστήμης της παχυσαρκίας προχωράει ραγδαία και ένα φοβερά δύσκολο πρόβλημα υγείας με καταστrophικές συν-νοσηρότητες οδεύει προς τη λύση του.

* Ο κ. Γεώργιος Π. Χρούσος είναι ομότιμος καθηγητής Παιδιατρικής και Ενδοκρινολογίας, διευθυντής, Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Υγείας Μπέτρος, Παίδιοι, και Ιατρικής Ακρίβειας, επικεφαλής, Έδρα UNESCO Ειρηνικής Υγείας και Ιατρικής.

ΑΠΟ ΨΗ / Του ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΧΡΟΥΣΟΥ*

Η πανδημία της παχυσαρκίας

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Θετικά τα οικονομικά στοιχεία της Ευρωζώνης

Η πλειονότητα των στοιχείων για την οικονομία της Ευρωζώνης συνεχίζει να εκπλήσσει θετικά, ενισχύοντας την αισιοδοξία των επενδυτών ότι μια ενδεχόμενη ύφεση θα αποδειχθεί πιθανότατα σημαντικά ασθενέστερη σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις στο τέλος του καλοκαιριού του 2022, όταν οι τιμές του φυσικού αερίου είχαν βρεθεί στα ιστορικά υψηλά επίπεδα των περίπου 350 ευρώ/MWh εν μέσω ανησυχιών για ενδεχόμενη ανεπάρκεια ενέργειας, ιδίως την περίοδο του χειμώνα. Χαρακτηριστικά, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αυξήθηκε τον Ιανουάριο για τέταρτο συνεχή μήνα (+1,3 μονάδες) στο -20,9 και βρίσκεται συνολικά περίπου 8 μονάδες υψηλότερα από το ιστορικά χαμηλό επίπεδο του Σεπτεμβρίου 2022, καθώς ο σχετικά ήπιος χειμώνας έχει περιορίσει την κατανάλωση αερίου και διατηρεί υψηλά τα αποθέματα στις αποθήκες των ευρωπαϊκών χωρών, μετριάζοντας σημαντικά τις αρχικές ανησυχίες για τον κίνδυνο επιβολής δελτίου στην κατανάλωση ενέργειας.

Το γεγονός αυτό, στο οποίο έχουν συμβάλει και οι αυξημένες εισαγωγές υδρογονανθράκων φυσικού αερίου (LNG), έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση των τιμών ενέργειας τους τελευταίους μήνες, συμβάλλοντας καθοριστικά στην υποχώρηση του κύριου δείκτη τιμών καταναλωτή για δεύτερο συνεχή μήνα

τον Δεκέμβριο (9,2% ετησίως). Σε συνδυασμό με τη νέα άνοδο του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης, ο πρόδρομος σύνθετος δείκτης υπευθύνων προμηθειών PMI, ο οποίος θεωρείται ενδεικτικός δείκτης για την πορεία της επιχειρηματικής δραστηριότητας, βελτιώθηκε τον Ιανουάριο για τρίτο συνεχή μήνα και ανήλθε πάνω από το κρίσιμο επίπεδο των 50 μονάδων που διαχωρίζει την ανάπτυξη από τη συρρίκνωση για πρώτη φορά από τον Ιούνιο του 2022 (50,2), υποστηριζόμενος από τη βελτίωση των αντίστοιχων δεικτών, κυρίως του τομέα των υπηρεσιών αλλά και του τομέα της μεταποίησης. Παράλληλα με τον περιορισμό των ανησυχιών για ενδεχόμενη βαθιά ύφεση στην Ευρωζώνη, η έρευνα PMI έδειξε ότι η αγορά εργασίας παραμένει ισχυρή (ο αντίστοιχος υποδείκτης βρέθηκε σε υψηλό τριών μηνών), ενώ το αυξημένο μισθολογικό κόστος έχει οδηγήσει τις επιχειρήσεις σε αύξηση των τιμών για τους καταναλωτές.

Οι εξελίξεις αυτές ενισχύουν την άποψη ότι ενδεχομένως η ΕΚΤ δεν θα μετριάσει τον ρυθμό αύξησης των επιτοκίων σύντομα, συνεχίζοντας με αυξήσεις ύψους 50 μ.β. όχι μόνο στην επόμενη συνεδρίαση στις 2 Φεβρουαρίου, αλλά ενδεχομένως και στη μεθεπόμενη στις 16 Μαρτίου.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Σε πλήρη εξέλιξη θα είναι το 2023 οι επενδύσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και αν οι εκλογές δεν ανακόψουν τη δυναμική που έχει αναπτυχθεί, στο υπουργείο Οικονομικών υπολογίζουν ότι μόνον οι ιδιωτικές επενδύσεις που θα έχουν δρομολογηθεί έως το τέλος του χρόνου με δάνεια ή επιδοτήσεις του θα φτάσουν τα 14 δισ. ευρώ.

Σε αυτά, αναφέρουν οι αρμόδιες πηγές, πρέπει να προστεθούν περίπου άλλα 10 δισ. ευρώ δημοσίων επενδύσεων, καθώς και Συμβάσεις Παραχώρησης Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, εμβληματικές επενδύσεις και άλλες που δικαιολογούν την πρόβλεψη του προϋπολογισμού για αύξηση των συνολικών επενδύσεων, δημόσιων και ιδιωτικών, κατά 15,5% φέτος. Κάπως έτσι, ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης δήλωσε την περασμένη εβδομάδα ότι αυτές οι επενδύσεις που έγιναν δεν είναι παρά η κορυφή του παγόβουνου αυτού που έρχεται, ενός κύματος, το οποίο θα επιτρέψει στην Ελλάδα να «αλλάξει πίστα» στο επενδυτικό παιχνίδι.

Η αλήθεια είναι ότι η απόσταση που καλείται να καλύψει η Ελλάδα είναι μεγάλη. Σύμφωνα με την πρόσφατη μελέτη της Eurobank («Το αναδυόμενο μοντέλο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας»), για να φτάσουν οι επενδύσεις στην Ελλάδα τον μέσο όρο της Ευρώζωνης θα απαιτηθεί μείση ετήσια αύξηση τους κατά 8% έως το 2031. Έτσι, θα μπορέσει να καλυφθεί και το επενδυτικό κενό των 94 δισ. ευρώ της προηγούμενης 12ετίας της κρίσης. Σύμφωνα με την ίδια μελέτη, οι επενδύσεις αντιπροσωπεύουν το 13,3% του ΑΕΠ στην Ελλάδα, έναντι 21,9% στην Ε.Ε., αλλά ήδη βρίσκονται σε ανοδική πορεία, πλησιάζοντας το 15% του ΑΕΠ. Επιπλέον, σύμφωνα με τη μελέτη, έχει αρχίσει να αλλάζει η κλαδική τους διάρθρωση, με την εγκατάσταση δραστηριοτήτων υψηλότερης γνώσης και προστιθέμενης αξίας.

Την προσεχή εβδομάδα αναμένεται, σύμφωνα με πληροφορίες από τραπεζικές πηγές, να ανακοινωθούν οι πρώτες επενδύσεις με δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, στις οποίες θα συμμετάσχουν και ξένοι επενδυτές. Πρόκειται για δύο φωτοβολταϊκά έργα, 200 και 100 MW στη βόρεια Ελλάδα, ύψους 180 εκατ. ευρώ και 80 εκατ. ευρώ, αντίστοιχως. Το ενδιαφέρον εδώ είναι ότι οι μονάδες θα λειτουργήσουν με το σύστημα PPA, δηλαδή των συμβολαίων μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών, σε συμφωνημένη τιμή, συνήθως 10ετούς διάρκειας. Κάτι που ελπίζεται να οδηγήσει σε καλύτερες τιμές και για τον καταναλωτή.

Επενδύσεις από διάφορους κλάδους που δανειοδοτήθηκαν από το Ταμείο Ανάκαμψης

Εφτάσε τα 11 δισ. το συνολικό ποσό με το οποίο το Ταμείο ενίσχυσε έως τώρα την ελληνική οικονομία.

Με 1% επιτόκιο για τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης, το δέλεαρ είναι προφανές. Γι' αυτό, άλλωστε, και το δανειακό σκέλος του Ταμείου προχώρησε ταχύτερα από τον προγραμματισμό του υπουργείου Οικονομικών, με αποτέλεσμα να εισπραχθεί νωρίτερα και η δεύτερη δόση. Με την εκταμίευσή της, την περασμένη εβδομάδα, έφτασε τα 11 δισ. το συνολικό ποσό με το οποίο το Ταμείο Ανάκαμψης ενίσχυσε έως τώρα την ελληνική οικονομία.

Σε ό,τι αφορά τα δάνεια, συνολικά, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχει γνωστοποιήσει πρόσφατα το υπουργείο Οικονομικών, μέχρι το τέλος του 2022 είχαν υπογραφεί 68 δα-

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ
Τουριστικές Επιχειρήσεις Νότου Α.Ε. - ΤΕΧΝΟΦΟΡΜ Α.Ε.-Μηχανουργείο - Κατασκευές Καλουπιών - Εμπορία Συστήματα Sunlight Group ABEE	Ν. Αιγαίου	38,2
Πέτρος Πετρόπουλος ΑΕΒΕ	Κ. Μακεδονίας	75,6
ΕΟΤΕΕ Α. Πατούρης Α.Ε.	-	175
ΝΜΠ Επενδυτική Ξενοδοχειακή και Τουριστική Μονοπρόσωπη Εταιρεία Μέλισσα Κίκιζας Ανών. Βιομηχανική και Εμπορική Εταιρεία Τροφίμων	Αττικής	9,9
Κρητικός Επενδυτικός Όμιλος	Ν. Αιγαίου	40
Μονοπρόσωπη Α.Ε.	Κρήτης	17,5
Ελληνικοί Λευκόλιθοι AMBNEE	Θεσσαλίας	18,3
Αρτοβιομηχανία Καραμολέγκος Α.Ε.	Κ. Μακεδονίας	42,4
Ακτή Καλύβες Ξενοδοχειακές και Τουριστικές Επιχειρήσεις Α.Ε.	Αττικής	9,7
Sunlight Group Συστήματα	Αττικής	18,0
Ανοθήκευση Ενέργειας	Κρήτης	14,4
Spyridakos Group IKE	Αν. Μακ. - Θράκης	14,2
Patmos Aktis Μονοπρόσωπη Α.Ε.	Ν. Αιγαίου	1,1
Megara Resins Μονοπρόσωπη Α.Ε.	Ν. Αιγαίου	8,0
FLEXOPACK ΑΕΒΕ Πλαστικών	Αττικής	6,3
DEMO ABEE Φαρμάκων	Αττικής	16,1
	-	222,7

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

νειακές συμβάσεις, προϋπολογισμού επενδυτικών σχεδίων 3,22 δισ. ευρώ.

Στο υπουργείο Οικονομικών υπολογίζουν ότι οι φετινές δανειακές συμβάσεις θα είναι τουλάχιστον διπλάσιες γι' αυτό και ο κ. Σκυλακάκης είπε ότι οι συμβασιολογήσεις θα φτάσουν τα 10 δισ. ευρώ συνολικά το προσεχές διάστημα.

Παράλληλα, έχουν ξεκινήσει και οι επιδοτήσεις ιδιωτικών επενδύσεων από επιμέρους προγράμματα. Για τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων θα χρηματοδοτηθούν επενδύσεις 1,2 δισ. ευρώ το α' τρίμηνο, στο επενδυτικό clawback έχουν εγκριθεί και χρηματοδοτούνται επενδύσεις φαρμακευτικών εταιρειών 500 εκατ. ευρώ, ο τρίτος κύκλος του «Εξοικονομώ» προβλέπει επενδύσεις 1 δισ. ευρώ και σύντομα ξεκινούν οι πληρωμές. Ακολουθούν τα ενεργειακά προγράμματα, που θα προκηρυχθούν το προσεχές διάστημα.

Την ερχόμενη εβδομάδα, εξάλλου, αναμένεται να υπογραφεί με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων η δανειακή σύμβαση

για μια επένδυση του ΑΔΜΗΕ, ύψους 550 εκατ. ευρώ, για τη διασύνδεση των Κυκλάδων.

Ο κ. Σκυλακάκης υποστηρίζει πως ο αρχικός στόχος για κινητοποίηση επενδύσεων 60 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης, που φαινόταν «θεωρητικός», δείχνει τώρα επιτεύξιμος. Προσθέτει, πάντως, ότι το πρόβλημα που θα έχουμε θα είναι η έλλειψη ανθρώπινων δυναμικών, εργατικών και στελεχιακών, για να ολοκληρωθούν οι επενδύσεις αυτές.

Αυτό που θα άλλαζε το τοπίο θα ήταν ασφαλώς κάποιες ακόμη επενδύσεις από μεγάλα διεθνή ονόματα. Ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης συναντήθηκε την περασμένη εβδομάδα στο Νταβός με τον διευθύνοντα σύμβουλο της Intel, Πάτρικ Γκέλσινγκερ, και όταν ο τελευταίος του μίλησε για τις επενδύσεις της εταιρείας του σε Silicon Island (Ιρλανδία) και Silicon Oasis (Ισραήλ), του αντέτεινε: «Δεν είναι ώρα να δημιουργήσετε και το Silicon Olympus στην Ελλάδα».

Με κέρδη αποχαιρετά τον Ιανουάριο το ΧΑΚ

Με κέρδη αποχαιρέτισε τον πρώτο μήνα του 2023 το Χρηματιστήριο, με τον Γενικό Δείκτη να καταγράφει άνοδο σε ποσοστό 1,03% κλείνοντας στις 98,19 μονάδες. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε άνοδο σε ποσοστό 1,02% κλείνοντας στις 59,31 μονάδες. Ο ημερήσιος όγκος διαμορφώθηκε στις €167.777, εκ των οποίων συναλλαγές ύψους €1.760 σε ομόλογα. Η απόδοση του μήνα ανέρχεται στο 9,65%. Ανοδικά κινήθηκαν όλοι οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες με εξαίρεση τον τομέα των Ξενοδοχείων, ο οποίος δεν παρουσίασε μεταβολή. Τα μεγαλύτερα κέρδη παρουσίασαν οι Επενδυτικές Εταιρείες με άνοδο 1,53% και ακολούθησε η Κύρια Αγορά με 1,25% και η Εναλλακτική Αγορά με 0,37%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €79.540 (άνοδος 2,50% - τιμή κλεισίματος €2,05). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με €36.545 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος €1,57), της Demetra Holdings με €16.015 (άνοδος 1,67% - τιμή κλεισίματος €0,48), της Petrolina (Holdings) με €11.960 (άνοδος 1,69% - τιμή κλεισίματος €1,20) και της Logicom Public Ltd με €9.507 (άνοδος 1,01% - τιμή κλεισίματος €2,00). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, επτά κινήθηκαν ανοδικά, τρεις πτωτικά και τρεις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 117. Στο μετξύ, το Συμβούλιο του ΧΑΚ, σε πρόσφατη συνεδρία, επικύρωσε, με βάση το Άρθρο 184 του Νόμου του ΧΑΚ, την απόφαση για την αναστολή της διαπραγ-

μάτευσης των τίτλων της εταιρείας The Reputation Exchange Plc ως είχε ανακοινωθεί στις 19 Ιανουαρίου 2023. Υπενθυμίζεται ότι η αναστολή διαπραγματεύσεως θα έχει διάρκεια δυο μηνών (δηλαδή μέχρι τις 24 Μαρτίου 2023) ή νωρίτερα εάν η εταιρεία συμμορφωθεί με τις εκκρεμείς συνεχείς της υποχρεώσεις (διορισμός Συμβούλου Εισαγωγής και Φορέα Εκκαθάρισης), ως έχει ήδη ανακοινωθεί. Σημειώνεται επίσης ότι η εταιρεία έχει προβεί στην έκδοση και δημοσιοποίησης της Εξαμηνιαίας Οικονομικής της Έκθεσης

Ο Γενικός Δείκτης κατέγραψε άνοδο σε ποσοστό 1,03% κλείνοντας στις 98,19 μονάδες.

για την περίοδο που έληξε στις 30/6/2022. Επίσης, το Χρηματιστήριο, μετά από την έκδοση και δημοσιοποίησης της Εξαμηνιαίας Οικονομικής Έκθεσης της εταιρείας The Cyprus Development Bank Public Company Limited (NEA Αγορά) για την περίοδο που έληξε στις 30/6/2022, αποφάσισε σύμφωνα με την παράγραφο 2.2.7 της ΚΔΠ 379/2014 (όπως έχει τροποποιηθεί), να αφαιρέσει από τους τίτλους της εν λόγω εταιρείας, τη σήμανση (Σ) από τους πίνακες διαπραγματεύσεως και τα δελτία τιμών του ΧΑΚ, εφόσον ο λόγος που οδήγησε στην παρουσίαση της σήμανσης στις αξίες της, έχει εκλείψει. Η απόφαση του Συμβουλίου του Χρηματιστηρίου θα τεθεί σε ισχύ από την Πέμπτη, 2 Φεβρουαρίου 2023.

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Οι ελληνικές τράπεζες είναι αντιμέτωπες με σημαντικές προκλήσεις το 2023 λόγω της επιδείνωσης των προοπτικών της οικονομίας, ωστόσο είναι πολύ καλύτερα «εξοπλισμένες» σε σχέση με το παρελθόν για να τις ξεπεράσουν, τονίζει ο οίκος αξιολόγησης S&P σε νέα έκθεσή του.

Πιο αναλυτικά, όπως αναφέρει, οι οικονομικές προοπτικές επιδεινώνονται σε όλη την Ευρώπη λόγω του αυξανόμενου πληθωρισμού και των απότομων αυξήσεων των επιτοκίων. «Η Ελλάδα δεν έχει ανοσία

Η εξυγίανση των ισολογισμών τους καθιστά διαχειρίσιμη την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης.

σε αυτό και θα έχει σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης το 2023», τονίζει η S&P Global Ratings, υποβαθμίζοντας ελαφρώς την πρόβλεψή της στο 1,4%, από 1,7% πριν, αλλά υπογραμμίζει ότι θα κινηθεί πολύ υψηλότερα από τις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. κάρη στην ώθηση που θα

λάβει η οικονομία από τα κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης.

Ωστόσο, οι ελληνικές τράπεζες είναι σε πολύ καλύτερη θέση από ό,τι στο παρελθόν για να αντιμετωπίσουν την επιδείνωση του μακροοικονομικού σκηνικού και την όποια αναταραχή. «Μέχρι το τέλος του 2022, οι τράπεζες είχαν ολοκληρώσει το μεγαλύτερο μέρος της διαδικασίας μετασχηματισμού τους και τώρα έχουν καθарότερους ισολογισμούς, με αυξημένη εστίαση στις βασικές δραστηριότητες και πιο ισορροπημένο προφίλ χρηματοδότησης», τονίζει ο οίκος. Πάντως, τα κεφάλαια των τραπεζών θα παραμείνουν μια βασική αδυναμία, κατά την άποψή του, λόγω του υψηλού μεριδίου των αναβαλλόμενων φορολογικών πιστώσεων.

Η S&P βλέπει ανοδική πορεία στην κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών, η οποία θα πλησιάσει αυτήν των ευρωπαϊκών τραπεζών φέτος, λόγω της αύξησης των περιθωρίων ενεργητικού από τα υψηλότερα επιτόκια της ΕΚΤ και της συνεχούς επέκτασης του δανεισμού που υποστηρίζεται από τα ευρωπαϊκά κεφάλαια. Κατά την άποψή της, η άφθονη ρευστότητα στο σύστημα θα περιορίσει την ανατιμολόγηση των καταθέσεων, ωστόσο το τέλος των στοχευμένων πράξεων μακροπρόθεσμων αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ (TLTROs)

Στη διάρκεια του 2023 η S&P αναμένει αύξηση της κερδοφορίας των ελληνικών τραπεζών, η οποία θα προσεγγίσει τα επίπεδα των ευρωπαϊκών.

θα μειώσει τις πηγές χρηματοδότησης του κλάδου, αφαιρώντάς τις με πιο ακριβές επιλογές και επιβαρύνοντας έτσι την κερδοφορία τους. Ειδικότερα, η επίτευξη των στόχων της ελάχιστης απαίτησης για τα ίδια κεφάλαια και τις επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) θα μπορούσε να αποδειχθεί

πρόκληση, όπως επισημαίνει, καθώς οι τίτλοι που θα πρέπει να εκδώσουν οι τράπεζες θα έχουν πολύ υψηλότερο κόστος από ό,τι αρχικά προέβλεπαν.

Ο οίκος πάντως αναμένει περιορισμένη επιδείνωση της ποιότητας του ενεργητικού των ελληνικών συστημικών τραπεζών λόγω της δομής του χαρτοφυλακίου τους. Οι ελληνικές τράπεζες, τονίζει, απαλλάχθηκαν από τα πιο αδύναμα δάνεια στο χαρτοφυλάκιό τους κατά τη διάρκεια της δεκαετούς κρίσης και το υψηλό μερίδιο των δανείων που έχουν τεθεί σε καθεστώς ρύθμισης (forborne exposures) υποδηλώνει ότι τα ποσοστά αθέτησης μπορεί να είναι χαμηλότερα από ό,τι στο παρελθόν. Ωστόσο επισημαίνει πως αρκετά από τα δάνεια των τραπεζών συγκεντρώνονται σε κυκλικούς τομείς, όπως ο τουρισμός, τα ακίνητα, οι κατασκευές και η ναυτιλία, που μπορεί να χτυπηθούν περισσότερο καθώς η οικονομία επιβραδύνεται. «Μετά μια ισχυρή ανάκαμψη το 2022, η τουριστική περίοδος του 2023 θα είναι ένας από τους βασικούς καθοριστικούς παράγοντες της μελλοντικής ποιότητας του ενεργητικού των τραπεζών», τονίζει η S&P. Συνολικά αναμένει ότι το κόστος κινδύνου στον κλάδο θα φτάσει τις 80 μονάδες βάσης το 2023, έπειτα από μέσο όρο άνω των 300 μ.β. το 2018-2021.

Deloitte.

Ο πλήρης οδηγός
Φορολογικές Πληροφορίες 2023
μόλις κυκλοφόρησε!

Κατεβάστε τον
σε ελληνικά
και αγγλικά

